

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

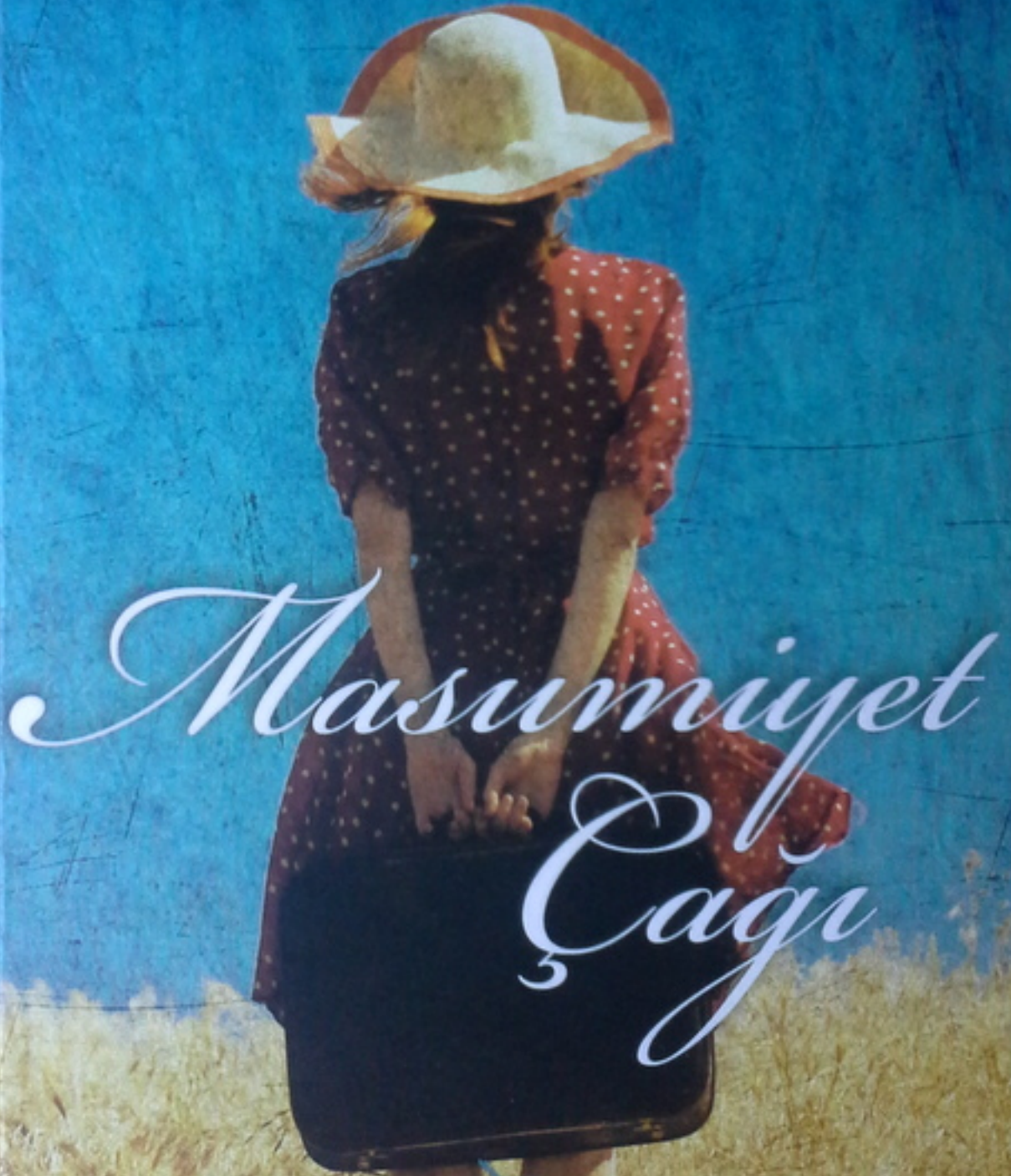
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

EDITH WHARTON

3. BASKI

EDITH WHARTON

Masumiyet Çağı

Genel Yayın No: 31
Dünya Edebiyatı Kitaplığı: 16

Masumiyet Çağı
The Age of Innocence

© Altın Bilek Yayınları, 2008

Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Altın Bilek Yayınları'na aittir.
Her hakkı saklıdır. Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yayınlar Genel Koordinatörü İlker Balkan
Dizi Editörü Emel Balkan
Son Okuma Çağla Songül Baş
Kapak Tasarımı Cenk Kayakuş
Tasarım ve Uygulama Altın Bilek Yayınları
Baskı Kenan Ofset – Hamit Işık
Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi Kat:3 No:21
Davutpaşa – Zeytinburnu İstanbul
Matbaa Sertifika No: 12641
Yayınevi Sertifika No 23274

Birinci Basım Şubat 2008, İstanbul (1000 adet)
İkinci Basım Eylül 2012, İstanbul (1000 adet)
Üçüncü Basım Mart 2014, İstanbul (2000 adet)

ISBN 978-9944-394-32-1

ALTIN BİLEK YAYINLARI
Taksim, İstiklal Cad. Zambak Sok. No:12/4 Beyoğlu İstanbul
Tel: 0212 292 18 80 Faks: 0212 292 18 60
web: www.altinbilekyayinlari.com
e-posta: info@altinbilekyayinlari.com

EDITH WHARTON

MASUMİYET ÇAĞI

Türkçesi GİZEM GENÇ

- ROMAN -

altın bilek
YAYINLARI

Birinci Kitap

-

Bin sekiz yüz yetmişli yılların başlarında, bir ocak ayı akşamüstü, Christine Nilsson, New York Müzik Akademisi'nde Faust Operası'nı söylüyordu.

Şehirden uzak bir yere, pahalılığı ve görkemiyle büyük Avrupa başkentlerindekiyle yarışacak yeni bir opera binasının inşa edileceği söylentisi yayıldığı hâlde, moda dünyası, her kış, yıpranmış meşhur akademünün eski kırmızı ve altın rengi localarını yenilemekten hiç şikâyet etmezdi. Muhafazakâr kesimden olanlar, küçük ve sevimli olduğu; New York'un artık kendilerinden korkmaya ve aynı zamanda sıkılmaya başladığı "yeni insanların" girmelerine engel olduğu; ayrıca duyarlı tarihsel çağrışımı ve müzik dinlemek için inşa edilmiş salonlarda her zaman bulunamayan bir özellik olan kusursuz müzikal akustiği olduğu için akademiye çok seviyorlardı.

Madam Nilsson'ın o kış ilk sahne alışydı ve kaygan, karlı caddelerden özel kupa arabaları, geniş aile landonları ya da daha gösterişsiz; ama daha rahat olan "kahverengi iki kişilik at arabalarında" binaya taşınan, günlük gazetenin tabiriyle "seçkin muhteşem seyirci" o gün oraya, onu dinlemek için

toplanmıştı. Operaya iki kişilik bir at arabasında gelmek, kendi at arabasında gelmek kadar onur vericiydi ve aynı şekilde geri dönüş de, akademinin sütunlu girişinin altında, soğuktan ve cinden dolayı burnu tıkalı faytoncusu işaret edene kadar beklemek yerine (demokratik ilkelere şakacı bir dokundurma yaparak) sırada beklerken önüne gelen ilk arabaya binmesini sağlamak gibi büyük bir avantajı da vardı. Tecrübeli faytonculardan birinin ustaca sezgisine göre, Amerikalılar eğlenceden bir an önce kaçmayı, eğlenceye bir an önce gitmekten daha çok istiyorlardı.

Newland Archer, arka tarafta bulunan loca kapısını açtığı zaman perde henüz açılmıştı ve sahnede bahçe manzarası vardı. Genç adamın daha erken gelmesini engelleyen herhangi bir neden yoktu; çünkü saat yedide annesi ve kız kardeşiyle beraber akşam yemeğini yemiş ve daha sonra da gotik kütüphanede siyah ceviz ağacından yapılma cilalı kitap rafları ve uzun sandalyeler arasında ağzında bir puroyla oyalanmıştı. Bayan Archer'ın sigara içilmesine müsaade ettiği tek oda burasıydı. Fakat her şeyden önce, New York büyük bir şehirdi ve Bay Archer da büyük şehirlerde operaya erken gitmenin kesinlikle doğru bir davranış olmadığına farkındaydı. Neyin *doğru* olup neyin *olmadığı*, Newland Archer'ın New York'unda, binlerce yıl önce atalarının kaderlerine yön veren esrarengiz totemler kadar önem taşıyordu.

Gecikmesinin ikinci nedeni ise kişiseldi: Ağzında purosuyla zaman öldürmüştü; çünkü o, doğuştan aşırı duyarlı biriydi ve keyif verici bir şey hakkında düşünmek, o şeyin gerçekleşmesinden daha çok haz veriyordu ona. Düşündüğü şey ince ve narin bir detaysa, bu durum daha da geçerlilik kazanıyordu, ki hoşlandığı şeyler genelde hep inceydi. Şu anki durumda da sabırsızlıkla beklediği an o kadar nadir ve harika bir andı ki, baş kadın oyuncunun menajeriyle geliş saatini ayarlamış olsaydı bile akademiye bu kadar mükemmel bir zamanlamayla gelemezdi. Girdiği zaman baş kadın

oyuncu “beni seviyor – beni sevmiyor - beni seviyor!” şarkısını söylüyor ve bir yandan da çiy tanesi kadar berrak notalarla papatya yapraklarını etrafa saçıyordu.

Kadın doğal olarak “M’ama!” diye söylüyordu şarkıyı; “O beni sevmiyor,” diye değil; çünkü müzik dünyasının değiştirilemez ve sorgulanamaz yasaları, İsveçli sanatçılar tarafından söylenen Fransız operaların Almanca metinlerinin, dili İngilizce olan seyircinin daha net anlayabilmesi için, İtalyanca’ya çevrilmesini gerektiriyordu. Bu olay, Newland Archer’ın hayatını kuşatan diğer gelenekler gibi çok doğal geliyordu ona: Her gün saçını, üstünde adının baş harfleri mavi mineyle kazılı gümüş bir fırçayla taraması ya da ceket cebinde bir çiçek olmadan toplum içine katıyken çıkmaması (gardenya çiçeği tercih edilirdi) gibi gelenekler.

“M’ama... Non m’ama...” diyordu baş kadın oyuncu ve “M’ama!” diyordu yer yer yaprakları kopartılmış papatyayı ağzında gezdirirken ve aşk zaferinin doruğa ulaşmasıyla, iri gözlerini, katıksız ve gerçekçi saf kurbanının baktığı kadar sonuçsuzca çabalayarak bakmaya çalışan küçük, kahverengi Faust-Capoul’un karmaşık bakışlarına doğru kaldırırken.

Locanın arkasındaki duvara dayanmış olan Newland Archer, gözünü sahneden ayırdı ve binanın öbür tarafına yöneltti. Kilosu, onu operaya gelmekten mahrum edecek kadar fazla olan; ama özel gecelerde her zaman ailenin daha genç bireyleri tarafından temsil edilen yaşlı Bayan Manson’ın locasıyla karşı karşıyaydı şimdi. O an locanın ön tarafında Bayan Manson’ın gelini, Bayan Lovell Mingott ve kızı, Bayan Welland ve işli elbiseli bu kadınların arkasında da biraz geride kalmış, beyazlar içinde, gözleri kendinden geçmiş bir şekilde sahne âşıklarına kilitlenmiş olan bir kız oturuyordu. Madam Nilsson’ın “M’ama!” deyişi sessiz salonda yankılandığı zaman (papatya şarkısı söylenirken herkes her zaman susardı) hafif pembe bir kızarıklık kızın yanaklarına yayıldı; alnunu sarı saçlarının dibine kadar örttü ve ucuna tek

bir gardenya çiçeği iliştirilmiş sade bir tülle örtülü olan diri göğüslerine renk kattı. Gözlerini aşağı, dizlerinin üstünde duran büyük zambak buketine indirdi ve Newland Archer, kızın, beyaz eldivenli parmak uçlarını, çiçeklerin üzerinde sevecen bir şekilde gezdirdiğini gördü. Archer tatmin olmuş bir edayla iç geçirdi ve gözlerini tekrar sahneye çevirdi.

Sahne için hiçbir masraftan kaçınılınamıştı. Öyle ki, Paris ve Viyana'daki opera salonlarını çok iyi bilen insanlar tarafından bile onaylanmıştı sahnenin güzelliği: Ön plan, sahnenin önündeki ışıklara kadar, zümrüt yeşili bir kumaşla örtülmüştü. Ortada, çemberle bağlanmış simetrik yeşil yün yığınları, portakal ağaçları gibi şekillenmiş çalıların alt kısımlarını oluşturuyordu ve pembe, kırmızı büyük güllerle tutturulmuştu. Güllerden oldukça büyük olan ve kiliseye düzenli olarak giden kadınlar tarafından modayı takip eden papazlar için yapılmış, çiçekli tükenmez kalem silgisine benzeyen devasa menekşeler, yerdeki yünden yapılmış yosunlardan ve gül ağaçlarının altından fışkırıyordu. Ayrıca aşırı savurgan biri olan Bay Luther Burbank, sahnede bolca papatya da kullanulmasını istemişti.

Bu büyüleyici bahçenin tam ortasında, soluk, mavi renkli bir satenle ayrılmış beyaz kaşmir içinde, yine mavi bir kuşaktan sallanan ufak el çantası ve iç gömleğinin her iki tarafına eşit bir şekilde düşürülmüş büyük, sarı saç örgüsüyle Madam Nilsson duruyordu. Üzgün gözleriyle M. Capoul'un derin duygularla dolu sahte bir dürüstlikle kur yapışını seyreliyordu. M. Capoul, her an bir kelime ya da bir bakışla, ikna edici bir şekilde, sağ kanattan eğri bir şekilde yansıtılan, tuğladan yapılmış villanın ön plan penceresini işaret ediyordu.

"Sevgilim!" diye düşündü Newland Archer gözleri zambaklar arasındaki genç bayana doğru geri kayarken. "Bütün bunların ne anlama geldiğini tahmin bile etmiyor." Ve bayanın genç yüzüne, ona sahip olmanın heyecanı ile dikkatle

baktı. Erkeksi gururu, derin bir saygı ve bayanın olağanüstü saflığıyla karışmıştı. “Faust’u beraber okuyacağız... İtalya nehirleri kıyısında...” diye düşündü bulanık bir şekilde manzarayı, balayı için tasarladığı manzarayla birleştirerek: Edebiyatın başyapıtları arasında geçireceği bir balayı planlıyordu. Bu, gelinine vereceği bir ayrıcalık olacaktı. May Welland, Newland Archer’dan “hoşlandığını” (bayanlar tarafından itiraf amaçlı söylenen New York’un kutsanmış sözcüğü) sadece o akşamüzeri açık bir şekilde belli etmişti ve Archer’ın nişan yüzüğüne doğru ilerleyen hayal gücü, evlilik sözü veren bir öpücük ve Lobengrin Marşı, bayanı, yanında, eski Avrupa’nın cazibeli bir manzarasında hayal etmesine yol açmıştı.

Newland Archer, müstakbel Bayan Newland Archer’ın kesinlikle herkese kanan saf, yarım akıllı bir kadın olmasını istemiyordu. Archer onun (insanı aydınlatan dostluğu sağ olsun) zaman ve durum ne gerektiriyorsa öyle davranmasını ve kendisini “genç çiftler” arasında dünyanın en ünlü evli kadını yapmasını sağlayacak kadar zeki olmasını istiyordu. Bu davranış, bir yandan erkeğin cesaretini alaycı bir şekilde kırarken, bir yandan da erkeği kendilerine çekmek için bayanların uyguladığı, süregelen bir gelenektir. Kalbinin derinliklerine indiğinde, eşinin de, cazibesinin iki yıl boyunca Archer’ın aklını başından aldığı evli bayan kadar akıllı ve onu en az o kadın kadar mutlu etmeye hevesli bir insan olmasını diliyordu. Bu çalkantılı iki yıl boyunca tabii ki hiçbir şekilde zayıf olduğunu belli etmemişti; ama bu iki yıl Archer’ın hayatını altüst etmiş ve kış boyunca yaptığı bütün planları iptal etmesine neden olmuştu.

“Bu ateş ve buz mucizesi nasıl yaratılmış ve her ikisi de dünyada varlıklarını sürdürmeyi nasıl başarmışlar?” sorusunun cevabını bulmaya bir dakika bile zaman ayırmadı; ama bunu çözümlemeden de olaya bu şekilde bakabilmek hoşuna gitti; çünkü o, saçları dikkatle taranmış, beyaz yelek-

li, ceket cebi çiçekli, locada birbirinin yerini alan beylerin onunla karşılıklı selamlaştıklarını ve opera gözlüklerini, eleştirici bir biçimde, sistemin bir parçası olan bayanlara çevirdiklerini biliyordu. Newland Archer kendisini, New York'un seçilip de gelmiş bu örnek beylerinden akıl ve sanat açısından daha üstün hissetti. Muhtemelen kendisi onlardan daha fazla okumuş, daha fazla düşünmüş ve dünyada onların gördüklerinden çok daha fazla şey görmüştü. Hepsi birer birer, kendilerinden mevkice daha düşük olan insanlara ihanet etmişlerdi; ama bir araya geldiklerinde New York'u temsil ediyorlardı. Bu erkeksi dayanışma, Archer'ın onların bu öğretisini ahlâki açıdan her şekilde kabullenmesini sağlamıştı. Bunu kabullenmemesinin ve sadece kendi açtığı çığırda ilerlemesinin ona, sorundan başka bir şey getirmeyeceğini içgüdüsel olarak hissetmişti.

"Gözlerime inanamıyorum," diye haykırdı Lawrence Lefferts aniden opera gözlüğünü sahneden ayırarak. Lawrence Lefferts, her şeyden önce, New York'ta "giyim" konusunda en başta gelen otoriteydi. Karmakarışık ve etkileyici olan bu sorun üzerine herkesten çok daha fazla kafa yormuştu; ama sadece bu sorun üzerine kafa yorması kusursuz ve büyüleyici yeteneğiyle boy ölçüşemezdi. "Giyim" konusundaki bilginin bir insanda doğuştan bu kadar kusursuz olabileceğini hissetmek için birinin, onun kel alnının eğimine; güzel, sarışın bıyığının kıvrımına; uzun, zarif deri ayakkabılarına bakması yeterliydi. Her zaman iyi giyinmeyi bilir ve uzun boyuyla her an zarafet yansıtır. Genç bir hayranının bir gün kendisine dediği gibi, "Akşamüstü kıyafetiyle ne zaman kravat takılıp ne zaman takılmayacağını söyleyecek bir kişi varsa, bu, şüphesiz, Larry Lefferts'dır." Dans ayakkabısı ve deri ayakkabının nerelerde ve ne zaman giyileceği konusundaki görüşüne de kimse itiraz edemezdi.

"Tanrım!" dedi ve gözlüğünü yaşlı Sillerton Jackson'a doğru uzattı.

Lefferts'ın gözlüğünü takip eden Newland Archer, az önceki haykırışın, yaşlı Bayan Mingott'un locasına yeni girmiş birinden kaynaklandığını şaşkınlıkla fark etti. İnce yapılı genç bir bayan; May Welland'dan biraz daha kısa boylu. Şakaklarına kahverengi bukleler düşmüştü ve alnında elmas süslü bir şapka vardı. "Josephine bakışını" andıran bu şapka, abartılı bir şekilde demode tokalı bir kemerle, göğsünün altından bağlanmış lacivert kadifeden yapılmış bir gece elbisesi ile tamamlanmıştı. Dikkat çektiğinin farkında olmadan bu olağan dışı elbiseyi taşıyan kişi, öndeki ikinci kişinin oturduğu sağ köşedeki koltuğa geçmesinin uygun olup olmayacağını Bayan Welland ile tartışırken, locanın ortasında bir müddet ayakta durdu. Sonra hafif bir gülümsemeyle öne doğru eğildi ve Bayan Welland'ın baldızı ile diğer köşeye yerleşmiş olan Bayan Lovell Mingott'un olduğu sıraya oturdu.

Bay Sillerton Jackson, opera gözlüğünü Lawrence Lefferts'a geri verdi. İçgüdüsel olarak bütün beyler yaşlı adamın ne diyeceğini duymak için gözlerini ona doğru çevirdiler; çünkü "giyim" konusunda nasıl Lawrence Lefferts bir otorite ise, yaşlı Bay Jackson da "soy" konusunda söz sahibiydi. New York'taki herkesin soy ağacını bilir ve Mingottlar'ın (Thorleyler sayesinde) Güney Carolina'daki Dallase'lerle olan ilişkilerini ve Philadelphialı Thorleyler'in atalarının (üniversite bölgesindeki Manson Chiverseleri'yle katiyen karıştırmadan) Albany Chiverseler'le olan yakınlıklarını bilmesinin yanı sıra, her ailenin ana fertlerinin temel karakteristik özelliklerini de sıralardı. Örneğin, genç kuşak Leffertlar'ın (Long Island'takiler) inanılmaz cimriliğini, Rushworthlar'ın budalaca yaptıkları evlendirme eğilimlerini ya da New York'taki kuzenlerinin sürekli evlenmeyi reddettiklerini (herkesin yakından tanıdığı zavallı Medora Manson feci bir istisnaydı... Ama onun annesi bir Rushworth'tu), Albany Chiverseleri'nin her kuşağında ortaya çıkan delirme

hastalığını... Hepsini, hepsini bilirdi.

Bu soy ağacı ormanına ek olarak, Bay Sillerton Jackson'ın, dar, çukur alnı ve o gri saçlarının altında, New York'ta son elli yıl içinde meydana gelmiş, gün yüzüne çıkmamış bütün rezaletlerin ve gizemlerin kaydedildiği bir defter saklıydı. Bilgisi her geçen gün artıyordu ve hafızası da çok kuvvetliydi. Öyle ki size, bankacı Julius Baeaufort'un aslında kim olduğunu ve yüklü bir miktar parayla, daha evliliğinin birinci yılı dolmadan ortadan bir anda kaybolan yaşlı Bayan Manson'ın yakışıklı babası Bob Spicer'a ne olduğunu söyleyebilecek tek kişi oydu. Opera binasında bir sürü seyirciyi memnun eden güzel bir İspanyol dansçısı da, ne tesadüf ki, aynı gün gemiyle Küba'ya gitmişti. Fakat bu sırlar ve daha birçokları Bay Jackson'ın kalbinde saklıydı; çünkü onurunun bu tip özel olayları açığa çıkarmasına izin vermemesinin yarın sıra, sağduyuluğuyla ünlü olmasının da bilmek istediklerini öğrenmesine yardım ettiğinin farkındaydı.

Bu yüzden Bay Sillerton Jackson, Lawrence Lefferts'a gözlüğü geri verirken, locadaki herkes susup şüpheyile ne diyeceğini bekledi. Bir dakika için göz kapakları sarkmış, şeffaf mavi gözleriyle bu kibar kalabalığı sessizce inceledi. Sonra düşünceli bir tavırla bıyığını burdu ve sade bir şekilde, "Mingottlar'ın göz göre göre suç işleyebileceklerini hiç düşünmezdim," dedi.

Newland Archer, bu kısa olay karşısında garip bir şekilde utanmıştı.

New York erkeklerinin dikkatini çeken locada, annesi ve teyzesiyle beraber nişanlısının da oturuyor olması onu rahatsız etmişti. Bir dakika için kraliçe elbisesi içindeki bu bayanın kim olduğunu ne anlamış ne de varlığının neden orada bulunanlar arasında bu denli heyecan yarattığını hayal edebilmişti. Sonra birden fark etti ve bir kızgınlık hissi sardı içini. Hayır! Gerçekten Mingottlar'ın göz göre göre suç işleyebileceği kimsenin aklına gelmezdi!

Ama işlemişlerdi! Şüphesiz işlemişlerdi; çünkü arkasından gelen alçak sesli yorumlar, Archer'ın kafasında hiçbir soru işareti bırakmamıştı: Bayan, May Welland'ın kuzeniydi. Aile içinde her zaman "zavallı Ellen Olenska" diye söz edilen kuzeni. Bayanın birkaç gün önce Avrupa' dan geldiğini biliyordu. Bayan Welland (uygun görerek) zavallı Ellen'ı görmek için yaşlı Bayan Mingott'a gittiğini bile söylemişti. Archer aile birliğini tümüyle onaylıyordu ve Mingottlar'ın hayran olduğu özelliklerden biri de, namuslarına leke sürmüş insanları bile sağlam bir şekilde desteklemeleri ve ba-

ğırlarına basmalarıydı. Genç adamın kalbinde hiçbir kötü niyet yoktu ve gelecekteki eşinin de mutsuz kuzenine karşı yarlı bir harekette bulunmadığını bilmesi için rahatlatıyordu. Fakat Kontes Olenska'yı aile içine almak, onu halka tanıtmaktan daha farklı bir şeydi. Hele opera binasında ve Newland Archer ile genç bayanın nişanlarının ilanına birkaç hafta kala böyle bir şeyin olması, duruma pek de uygun değildi. Evet, yaşlı Sillerton Jackson'ın hissettiği şeyi o da hissetmişti: Mingottlar'ın böyle bir suç işleyebileceğini hiç düşünmezdi! Beşinci Bulvar'ın sınırları içerisinde kim bir şeye meydan okuyacak olursa, aile reisi olan yaşlı Bayan Manson Mingott'un da aynı şekilde meydan okuyacağını biliyordu. Kendisi sadece Staten Adalı Catherine Spicer' dı. İnsanların gözünde değer kazanmasını sağlayacak ne bir serveti ne de mevkisi vardı. Üstelik babası da herkesin gözünden düşmüş bir sahtekârdı. Ama bütün bunlara rağmen Newland Archer, bu yüce ve güçlü bayana her zaman hayranlık duymuştu. Catherine Spicer, zengin Mingott ailesinin lideriyle akrabalık kurmuş, iki kızını "yabancıyla" evlendirmiş (İtalyan bir markiz ve İngiliz bir bankacı) ve Central Park yakınındaki uçsuz bucaksız bir araziye soluk krem renkli taştan, (kahverengi kum taşı akşamüzeri kötü durduğundan) büyük bir ev inşa ettirerek de bütün bu yaptıklarını taçlandırmıştı.

Yaşlı Bayan Mingott'un yabancılarla evli kızları bir efsane olmuşlardı. İlk olarak bir daha annelerini görmeye hiç gelmediler. İkinci olarak, yapı itibariyle sürekli kafası meşgul ve egemen bir iradeye sahip, sürekli evde oturmayı seven ve oldukça şişman olan Bayan Mingott da kızlarını ziyaret etmek için, mantıklı olarak, evden dışarı hiç çıkmadı; ama krem rengi ev, (Paris aristokratlarının şahsi otelleri model alınarak inşa edildiği zannediliyor) onun, ahlâki açıdan ne kadar cesaretli bir kadın olduğunun görünür kanıtıydı. Ev, devrim öncesi mobilyalarla ve Louis Napoleon'un kraliyet

sarayı olan Tuileries' den (orta yaşlarında yıldızının parladığı yer) gelen hediyelik eşyalarla sanki Otuz Dördüncü Caddede' de oturmanın ya da çerçevesi olan ve itilerek açılan pencerelerin yerine kapı gibi açılan Fransız pencerelerinin olmasının hiçbir garip yanı yokmuş gibi sade bir şekilde dekore edilmişti.

Bay Sillerton Jackson dâhil herkes, yaşlı Catherine' nin güzel olmadığında hemfikirdi. "Güzellik", New Yorklular' ın gözünde, her başarının doğruluğunu kanıtlayan ve aynı zamanda bazı kusurların örtülmesini sağlayan bir Tanrı vergisiydi. Zalim insanlar, onun da yüce adaşı gibi başarıyı, güçlü iradesi, taş kalpliliği, özel hayatındaki aşırı terbiyesi ve ciddiyetiyle biraz da olsa doğruluğu kanıtlanmış kibirli küstahlığıyla elde ettiğini söylüyorlardı. Bay Manson Mingott, eşi henüz yirmi sekiz yaşındayken ölmüştü ve Spicerlar' a karşı olan genel bir güvensizlikten ötürü, bir önlem olarak parayı "saklamıştı"; ama o öldükten sonra dul kalan eşi o parayla korkusuzca her istediğini yaptı: Yabancı topluluklara serbestçe katıldı; kızlarını bozulmuş ve modaya uygun kesimle evlendirdi; dükler ve büyükelçilerle dostluk kurdu; papacılarla ailecek arkadaşlık etti; opera şarkıcılarını eğlendirdi ve dikkate değer bir balerin olan Bayan Taglioni ile de yakın bir arkadaşlık kurdu. Bütün bunlar olurken de (bunu ilân eden ilk kişi Sillerton Jackson olduğundan) ününe hiçbir şekilde zarar gelmedi. Sillerton Jackson onun sadece eski Catherine olmadığını söylüyordu her zaman.

Bayan Manson Mingott, çoktandır kocasının servetini yemeğe alışmıştı ve yarım yüzyıl boyunca da hep varlık içinde yaşadı. Fakat kendisinden önceki nesillerden aldığı dersler, onu son derece tutumlu yapmıştı. Bir elbise ya da eve bir eşya aldığı anda, her zaman en iyisini ve kalitelisini almaya dikkat ederdi. Gelip geçici zevklere para harcamazdı. Bu yüzden, tamamen farklı nedenlerden ötürü, yiyeceği Bayan Archer' ınki kadar kıttı. Akrabaları, masasındaki bu

yokluğun, her zaman bollukla ilişkilendirilen Mingott adını kirlettiğini düşünüyorlardı; ama "kalitesiz tabaklara" ve donuk şampanyaya rağmen yine de gelmeye devam ediyorlardı. New York'taki en iyi aşçıyı tutarak ailenin güvenini geri kazanmaya çalışan oğlu Lovell'dan yakınen kahkahayla, "Bir ailede iki kaliteli aşçıya ne gerek var? Kızları evlendirdim ve ben de sos yiyemiyorum zaten," derdi hep.

Newland Archer bu gibi derin düşüncelere dalmışken bir kez daha gözünü Mingottlar'ın locasına çevirdi. Bayan Welland ve baldızının Mingott eleştirileriyle karşı karşıya kaldığını gördü. Yaşlı Catherine bunu her aile üyesine aşlamıştı ve sadece May Welland kızarak (belki de Archer'ın onu izlediğini bildiğinden) durumun ciddiyetini ortaya koymuştu. Madam Olenska, bu kargaşa nedeniyle gözleri sahneye sabitlenmiş ve öne eğilirken New Yorklular'ın görmeye pek alışık olmadıkları türden (özellikle başkalarının kendisini fark etmesini istemeyen ve bunun için makul bir nedeni olan hanımefendilerin asla yapmayacağı bir şekilde) omuz ve göğüs dekoltesi vererek zarif bir şekilde locadaki köşesinde oturuyordu.

Kıyafet konusu dışında çok az şey Newland Archer'a korkunç geliyordu. Madam Olenska'nın solgun ve ciddi yüzü, şu anki duruma ve mutsuz hayatına uyuyordu; ama elbisesinin omzundan o şekilde kaymış olması onu hem şaşırttı hem de moralini bozdu. May Welland'ın bu şekilde davranan bir bayanın etkisine maruz kalabileceği düşüncesinden nefret etti.

"Hem..." dedi arkasında oturan daha genç beylerden biri (herkes şeytan ve Martha sahnesi boyunca konuşurdu). "Hem ne olmuş ki?"

"Onu bırakmış. Bunu kimse inkâr etmiyor."

"O çok kaba bir insan, değil mi?" diye devam etti kontesin savunucuları listesine girmeye hazırlanan meraklı bir Thorley.

“Evet, en kabası. Onunla Nice’te tanıştım,” dedi Lawren-
ce Lefferts otoriter bir edayla. “Yarı felçli, hor görülmüş bir
adam. Oldukça yakışıklı; ama gözleri çok haşın bakıyor.
Eminim şu an Çin’den topladığı kadınlarla beraberdir. Her
ikisine de ödeme yapıyor anladığım kadarıyla.”

Herkes gülüyordu ama genç savunucu, “Yani?” diye sor-
du.

“Yani sekreteriyle yakalamış.”

“Ah, anlıyorum.” Savunucunun yüzü bir anda asıldı.

“Çok uzun sürmemiş. Birkaç ay sonra Viyana’da yalnız
yaşamaya başladığını duydum. Sanırım Lovell Mingott onu
almaya gitti. Kontesin çaresizce mutsuz olduğunu söylemişti
bana. Bu bir şey değil; ama onu operaya getirmek başka bir
şey.”

“Belki de...” dedi genç Thorley kendisini riske atarak.
“Evde yalnız bırakılmak için fazla mutsuzdur.”

Bu söz üzerine saygısız bir kahkaha koptu; genç bey de-
rinden kızardı ve sanki şaka yapmış gibi bakmaya çalıştı.

“Ne olursa olsun, Bayan Welland’ı yanlarında getirmiş
olmaları çok tuhaf,” dedi bir kişi alçak bir ses tonuyla Arc-
her’a yandan bir bakış atarak.

“İyi de, bu da oyunun bir parçası: Hiç şüphesiz büyük
annenin emridir,” diye güldü Lefferts. “Yaşlı bayan bir şey
yaptığı zaman tam yapıyor.”

Bu söz son cümle oldu ve locada genel bir hareketlilik
başladı. Aniden Newland Archer kararlı bir davranış sergi-
lemek zorunda hissetti kendini. Bayan Mingott’ un locasına
giren ilk erkek olma, bekleyen dünyaya May Welland ile ni-
şanını duyurma ve kuzeninin normal olmayan durumu onu
neye götürürse götürsün, May Welland’ı her zorluğa karşı
görme isteği doğdu içine.

Bu dürtü aniden bütün vicdanını ve tereddütlerini geçer-
siz kıldı ve opera binasının diğer tarafına giderken onu, kır-
mızı koridorlarda daha hızlı yürümeye sevk etti.

Locaya girdiği an gözleri Bayan Welland'ın gözleriyle keşti ve hemen Archer'ın ne hissettiğini anladı; ama ikisinin de aşırı önemseydiği aile üslubu onunla konuşmasına müsaade etmiyordu. Hayatlarındaki insanlar, zayıf kinayeler ve gereksiz incelikler dünyasında yaşıyorlardı. İkisinin de birbirini tek kelime etmeden anlıyor olması, onları daha çok birbirine yakınlaştırıyormuş gibi geliyordu genç adama. Gözleri, "Neden annemin beni getirdiğini görüyorsun," diyordu. O da cevap olarak, "Ben de seni asla getirmezlilik etmezdim," diyordu.

"Yeğenim Kontes Olenska ile tanışıyor musun," dedi Bayan Welland gelecekteki damadının elini sıkarken. Archer yeni bir bayanla tanıştırılma kuralları gereğince elini uzatmadan reverans yaptı ve Ellen Olenska da soluk eldivenli elleriyle kartal tüylü yelpazesini tutarken hafifçe başını eğdi. Kırıksat saten içinde iri, sarışın bir bayan olan Bayan Lovell Mingott'u selamladıktan sonra, Archer, nişanlısının yanına oturdu ve alçak bir ses tonuyla, "Umarım Madam Olenska'ya nişanlandığımızı söylemişsinizdir. Herkesin bilmesini istiyorum. Akşamüzeri baloda herkese duyurmama izin vermeni istiyorum," dedi.

Bayan Welland'ın yüzü şafak gibi pembeleşti ve ışık saçan parlak gözleriyle Archer'a baktı. "Eğer annemi ikna edebilirsen," dedi. "Ama önceden planlanmış bir şeyi neden değiştirelim ki?" Archer cevap vermedi; ama genç kız kendinden emin bir şekilde gülümseyerek, "Kuzenime kendin söyle. Buna izin veririm. Dediğine göre küçükken beraber çok oynamışsınız," dedi.

Kontes hızla ve biraz da gösterişli bir şekilde herkesin kendisinin ne yaptığını görmesini arzu ederek sandalyesini geri itti ve, Archer'a yer açtı. Archer, Kontes Olenska'nın yanına oturdu.

"Biz eskiden beraber oynardık, değil mi," diye sordu Olenska ciddi bakışlarını ona çevirerek. "Siz yaramaz bir ço-

cuktunuz ve hatta bir keresinde kapı arkasında beni öptünüz; ama asıl âşık olduğum kişi bana hiç yüz vermeyen kuzeniniz Vandie Newland'di." Locanın at nalı eğimini gözleriyle süzdü. "Evet, şimdi her şeyi tekrar hatırlıyorum. Buradaki herkesi golf pantolonları içinde görebiliyorum," dedi hafiften yabancı aksanıyla ve gözlerini tekrar Archer'a çevirerek.

Herkes Olenska'nın bu dediğini onaylarken, genç adam yakışık almayan bu duruma çok şaşırılmıştı. Yanlış yerde yapılan küstahlıktan daha korkunç bir şey olamazdı ve Archer da sert bir şekilde, "Evet, çok uzun zamandır yoktunuz," dedi.

"Ah, yüzyıllardır yoktum," dedi "Ve eminim öldüm ve gömüldüm. Bu eski yer de cennetim oldu." Archer, cevabını bulamadığı nedenlerden ötürü bu söz üzerine sarsılmıştı. New York toplumunu saygısız bir şekilde tanımlamıştı Madam Olenska.

Her şey aynı şekilde oldu.

Bayan Julius Beaufort, yıllık balo gecesinde, opera-ya gelmeyi ihmal etmedi. Hakikaten de ev halkıyla ilgili sorumluluklarındaki mutlak üstünlüğünü kanıtlamak ve hizmetkârlarının onun yokluğunda bile her detaya nasıl önem verdiklerini ve iyi hazırlandıklarını göstermek için balosunu hep opera gecelerinde verirdi.

Beaufortlar'ın evi New York'ta balo salonuna sahip nadir evlerden biriydi (Bayan Manson Mingottlar ve Headly Chiversler'inkinden daha eskiye dayanıyordu). Oturma odası katının boşaltılıp eşyaları yukarı kata koymanın "görgüsüzlük" olarak tanımlandığı bir zamanda, balo salonu, yılın geri kalan üç yüz altmış dört günü yaldızlı sandalyeleri bir köşeye üst üste yığılmış ve avizeleri bir torbaya konulmuş bir şekilde karanlıkta kapalı dururdu. Bu tartışılmaz üstünlük, Beaufortlar'ın geçmişte yaptıkları hataları telafi etme amacını taşıyordu.

Kendi toplum felsefesini her seferinde çekinmeden vurgulayan Bayan Archer, "Hepimiz koyun sürüsünün bir parçasıyız," demişti bir keresinde ve bu sözleri söylemek üstün

cesaret gerektirse de, doğruluğu gizliden gizliye çok kişi tarafından onaylanmıştı; fakat Beaufortlar tam olarak koyun değillerdi: Bazıları daha da kötüsü olduklarını düşünüyorlardı. Bayan Beaufort, gerçekten de Amerika'nın en saygıdeğer ailelerinin birinden geliyordu: Eskiden beş parasız bir kız olan sevimli Regina Dallas (Güney Carolina kolundan), her zaman doğru olanı görüp yanlış şekilde hareket eden kuzeni düşüncesiz Medora Manson tarafından New York sosyetesine tanıtılmıştı. Birinin Mansonlar ya da Rushworthlar'la bir ilişkisi varsa, o kişinin (Bay Sillerton Jackson'ın dediğine göre) New York sosyetesinde "yurttaşlık hakkı" vardı. Fakat birileri Julius Beaufort ile evlenip bu hakkı kaybetmemiş miydi?

Esas soru şuydu: Beaufort kimdi? İngiliz'im diye geçiniyordu. Hoş, yakışıklı, aksi, misafirperver ve hazırcevap birisiydi. Yaşlı Bayan Manson Mingott'un bankacı olan İngiliz damadının kendisine yolladığı bir dizi tavsiye mektubu üzerine gelmişti Amerika'ya ve bu karmaşalar dünyasında hızla kendine önemli bir yer edinmişti. Ama alışkanlıkları garip, dili sivri ve ataları gizemliydi. Medora Manson, kuzeninin onunla nişanlandığını duyurduğunda, herkes bu davranışı Medora'nın hayatında yaptığı ve yapabileceği en akılsızca hareket olarak gördü.

Fakat bazen insanların "akılsızlık" diye yorumladığı olaylar çok başka sonuçlar doğurabiliyor: Genç Bayan Beaufort'un evliliğinin ikinci yılında herkes, onun, New York'un en güzel evinde oturduğu kabul etmişti. Bu mucizenin nasıl oluştuğunu kimse tam olarak bilmiyordu. Uyuşuk, pasif ve hatta sıkıcı bir bayandı; ama bir Tannıça gibi giyinir ve sürekli inci takardı. Yıldan yıla da gittikçe gençleşti, güzelleşti ve daha sarışın oldu. Bay Beaufort'un kahverengi taştan yapılma sarayına tahtını kurdu ve mücevherli parmaklarının birini bile oynatmadan bütün dünyayı ayakları altına serdi. Onu tanıyan insanlar hizmetlileri eğitenin, şefe

yeni yemekler öğretenin, bahçivana yemek sofrası ve oturma odası için ne tarz çiçekler yetiştirmesi gerektiğini söyleyenin, misafirleri seçenin, yemekten sonra içilecek içeceği ayarlayanın ve karısının arkadaşlarına yazdığı küçük notları yazdıran kişinin Beaufort'un kendisi olduğunu söylediler. Eğer o yaptıysa, evle ilgili bütün bu aktiviteler gizlice yerine getirilmişti. İlgisiz, misafirperver ve davetli bir misafir gelince kendi oturma odasında, "Kanmın çiçekleri gerçekten de bir mucize, değil mi? Sanırım onları Kew'daki kraliyet botanik bahçelerinden getiriyor," diyerek gezinen bir milyoner olarak sergilemişti kendisini.

İnsanların dediğine göre, Bay Beaufort'un sırrı, sorunların üstesinden geliş şekliydi. İngiltere'den ayrılmak için, çalıştığı uluslararası bir bankadan para yardımı almış olduğunun dedikodusu kulaklara yayılıyordu. New York ticaret vicdanı, ahlâki standartlardan daha toleranslı olmadığı hâlde, bu söylentinin de diğerleri gibi kolayca üstesinden gelmişti. İsteddiği her şeyi elde etmiş ve bütün New York'u oturma odasına taşımıştı. Yirmi yıldan fazla bir süredir insanlar "Beaufortlar'a gittiklerini", sanki Bayan Manson Mingottlar'a gidiyor olduklarını söyler gibi güvenli bir ses tonuyla söylüyorlardı ve ayrıca buna, Philadelphia'dan ithal ısıtılmış patates yerine ördek yiyecek ve iyi mevsimde yapılmış şarap içecek olmalarının memnuniyeti de ekleniyordu.

Bayan Beaufort, her zamanki gibi Mücevher Şarkısı'ndan hemen önce locasında belirdi ve yine her zamanki gibi üçüncü perdenin bitiminde ayağa kalktığında opera pelerini güzel omuzlarına örttü ve ortadan yok oldu. New York bunun, yarım saat sonra balonun başlayacağını habercisi olduğunu biliyordu.

Beaufortlar'ın evi, New Yorklular'ın, özellikle yıllık balo gecelerinde, yabancıları gururla ağırladıkları bir yerdi. Beaufortlar, New York'ta, akşam yemeği ve balo odası sandalye-

leri için kırmızı, kadife bir halı kiralamak yerine, bu halıya sahip olmuş ve halıyı kendi çatıları altında, kendi uşaklarıyla merdivenlerden yuvarlatmış ilk kişiler arasındaydılar. Ayrıca bayanların pelerinlerini ev sahibesinin odasında çıkarmaları ve orada saçlarını yeniden düzeltmeleri yerine, pelerinlerini salonda çıkarmaları alışkanlığını da onlar getirmişlerdi. Beaufort, eşinin arkadaşlarının saçlarını yapmak için her zaman bir hizmetlileri olduğunu; ama kendileri evden çıkınca hemen usta bir kuaför kesilebildiklerini görmüştü.

Ev tam bir balo salonu için hazırlanmıştı. Böylece dar bir koridordan ezerek ya da ezilerek geçmek yerine (Chiversesler'de olduğu gibi) konuklar, önce sakın bir şekilde, parıltısı cilalı parkelere yansıyan mum ışıkları ve bunun ötesinde kamelyaların ve eğrelti otlarının siyah ve altın rengi bambulara dolanmış oldukları uzaktan gözüken yan yana sıralanmış oturma odalarından (deniz yeşili, koyu kırmızı ve düğün çiçeği renklerinde) geçiyorlardı.

Newland Archer, mevkisi gereği, baloya biraz geç geldi. Paltosunu uzun, saten çoraplı uşağa bıraktı (uzun çoraplar Beaufortlar'ın nadir saçmalıklarından biriydi); birkaç adamın sohbet ettiği ve üzerine dans eldivenlerini koydukları İspanyol derisiyle kaplı, sedef ve bakır taşlarıyla süslenmiş kütüphanede biraz zaman harcadı ve en sonunda Bayan Beaufort'un, koyu kırmızı oturma odasının kapı eşiğinde karşıladığı misafir kuyruğuna katıldı.

Archer, gözle görülür bir şekilde gergindi. Operadan sonra erkeklerin genelde yaptığını yapmamış, derneğe gitmemişti. Beaufortlar'ın evine giden yöne sapmadan önce, hava güzel olduğu için Beşinci Cadde'den yukarı doğru biraz yürümüştü. Mingottlar'ın daha da ileri gitmelerinden; yani Büyük anne Mingott'un emirlerine uyup Kontes Olenska'yı da baloya getirmelerinden korkuyordu.

Locadaki konuşmaları duyduktan sonra, bunun ne kadar

büyük bir hata olacağını anlamış ve bu işi “sonuna kadar götürmeye” hiç olmadığı kadar kararlı olsa da, nişanlısının kuzenini, operadaki kısa sohbetlerinden önce desteklediğinden daha az desteklemeye hevesli olduğunu hissetmişti.

Düğün çiçeği rengindeki oturma odasında gezinirken (Beaufortların, Bouguereau’nun “Aşk Galip” adlı tablosunu asma cesaretini gösterdikleri yer) Archer, Bayan Welland ve kızını, balo salonunun yakınında dururken buldu. Çiftler, salona girmeye çoktan başlamışlardı. Mumların ışıkları kabarık tülден etekliklere, sade çiçeklerle süslenmiş taçlı saçlara, hareket eden tuğlara, genç, evli bayanların saçlarındaki süs eşyalarına, beyazlığı hemen göze çarpan gömleklere ve eldivenlere yansiyordu.

Dans edenlere katılmaya hazırlanan Bayan Welland, ellerinde zambaklarıyla (başka bir buket taşımıyordu) kapı eşiğinde durdu. Yüzü biraz solgun, gözleri içten gelen bir heyecanla yanıp tutuşuyordu. Genç kız ve erkek topluluğu çevresine toplanmış; el çırpıyor, gülüyor ve eğleniyorlardı. Onlardan biraz uzakta duran Bayan Welland onayladığının işaretini verdi. Bayan Welland’ın, Archer ile nişanlandıklarını duyurmaya hazırlandığı açıktı. Bu sırada annesi duruma uygun ve yapmacık bir şekilde isteksizliğini belirtiyordu.

Archer bir dakika durdu. Bu duyurunun bir an önce yapılmasını isteyen kendisiydi; ama şimdi de mutluluğunun herkes tarafından bilinmesini istemiyordu. Bunu kalabalık ve gürültülü balo salonunda duyurmak, kalbinin derinliklerinde saklı özel şeylere ihanet etmeye benziyordu. O kadar sevinçliydi ki, başkalarının da bunu duymasını kıskanabilirdi. Fakat bir yandan, May Welland’ın da aynı duyguları hissediyor olması ona büyük bir haz veriyordu. Gözleri, Archer’ın yalvaran gözlerine bakıyordu ve ikisinin de bakışları: “Unutma, bunu, doğru olduğunu düşündüğün için yapıyoruz,” diyordu.

Hiçbir yalvarış, Archer’ın kalbinde bu kadar hızlı cevap

bulmamıştı; ama yaptıkları şeyin gerekliliğinin birçok mantıklı sebebi vardı; sadece Ellen Olenska yüzünden yapmıyorlardı. Bayan Welland'ın çevresindeki topluluk anlamlı gülümsemelerle Archer'a yer açtı ve tebrikleri kabul ettikten sonra nişanlısını balo salonunun tam ortasına çekip, elini Bayan Welland'ın beline koydu.

“Şimdi artık duyurabiliriz,” dedi May'in parıldayan gözlerine gülümseyerek. Sanki Mavi Danube'nin yumuşak dalgalarına yelken açmış gidiyorlardı.

Genç bayan cevap vermedi. Dudakları titreyerek gülümsemi; ama gözleri tarif edilemez bir hayale dalıp gitmiş gibi mesafeli ve ciddiye. “Sevgilim,” dedi Archer fısıldayarak ve bayanı kendisine çekti. Nişanlanışının ilk saatleri bir balo salonunda geçiyor olsa bile ciddi ve dinsel bir tören gibi olmuştu. Bu saflık, bu ışıltı ve hep yanlarında olan iyilikle yeni hayatı kim bilir nasıl olacaktı!

Dans bitiminde, artık nişanlı olan çift serada gezirmeye başladı. İri bir ağacın arkasında, otların ve kamelyaların üzerinde otururken Newland, May'in eldivenli ellerini kendi dudaklarına götürdü.

“Gördün mü, istediğini yaptım,” dedi May.

“Evet, bekleyemedim.” diye cevap verdi Archer gülümseyerek. Bir dakika sonra da, “Sadece keşke baloda olmasaydı,” diye ekledi.

“Evet, biliyorum,” diyerek anlamlı bir şekilde baktı Archer'a. “Fakat ne de olsa burada bile yalnız kalabildik, değil mi?”

“Ah, sevgilim. Her zaman!” diye haykırdı Archer.

May'in daima anlayışlı olacağı ortadaydı. Her zaman, her yerde doğru şeyleri söyleyecekti. Bu yeni buluşu dudaklarını heyecanlandırdı ve, “En kötüsü de seni öpmek istiyor; ama öpemiyor olmam,” diye devam etti neşeli bir şekilde. Konuşurken seraya hızla bir göz attı ve ikisinin de o an orada yalnız olduğundan emin olunca May'i yakalayarak hızlı

sürmeyen bir baskıyla dudaklarını onunkilere bastırđı. Bu cesaretinin devamını getirmek için onu, serada, gözden daha uzak bir köşede bir bambu kanepesine yatırdı ve yanında oturarak buketinden bir zambak kopardı. May sessizce oturuyordu ve bütün dünya aydınlık bir vadi gibi ayaklarının altındaydı.

“Kuzenim Ellen’a söyledin mi,” diye sanki rüyasında konuşuyormuş gibi bir zaman sonra sordu.

Archer doğruldu ve söylemediğini hatırladı. Garip, yabancı bir bayana bunları söylemenin verdiği tiksinti onu bu niyetinden caydırmıştı.

“Hayır. Söylemeye fırsatım hiç olmadı,” dedi hızla beyaz bir yalan söyleyerek.

Hayal kırıklığına uğramış bir şekilde baktı May; ama değinmek istediğı noktayı hemen kibarca dile getirdi. “O zaman söylemelisin; çünkü ben de söylemedim ve onun başka türlü düşünmesini asla istemem.”

“Tabii ki hayır. Ama esasında bunu yapması gereken kişi sen değil misin?”

Bu söz üzerine May biraz düşündü. “Eğer doğru zamanda söylersem evet; ama şimdi gecikme oldu. Bence buradaki insanlara duyurmadan önce ona operada söylemeni istediğimi açıklamalısın. Yoksa onu unuttuğumu düşünür. Biliyorsun, o ailenin bir üyesi ve bizden uzun zaman uzakta kaldığı için bu gibi konularda aşırı duygusal oldu.”

Archer, May’e sıcak bir bakış attı. “Sevgilim ve meleğim. Tabii ki ona söylerim.” Endişeyle kalabalık balo salonuna göz gezdirdi. “Ama onu henüz görmedim. Buraya geldi mi?”

“Hayır, son dakikada gelmemeye karar verdi.”

“Son dakikada mı?” diye tekrarladı. Zaten onu getirmekten başka bir seçenekleri yoktu.

“Evet, dans etmeyi çok seviyor,” diye cevap verdi genç kız. “Biz çok beğendiğimiz hâlde aniden kıyafetinin baloya

pek gitmeyeceğini düşündü ve teyzem onu eve götürmek zorunda kaldı.”

“Ah, neyse!” dedi Archer neşeli bir ilgisizlikle. Nişanlısında en sevdiği özellik, sağlam kararlılığı ve her zaman “tatsız” şeyleri görmezden gelmesiydi ki ikisi de bu şekilde yetişmişti.

“O da benim bildiğimi biliyor,” diye ifade etti Archer. “Kuzeninin gerçekte ondan neden uzak durduğunun sebebini; ama zavallı Ellen Olenska’nın arkasında ününü karartan bir gölge olduğunu bildiğimi ona asla hissettirmeyeceğim.”

Ertesi gün geleneksel nişan ziyaretleri yapıldı. New York'un bu gibi âdetleri değişmezdi ve kusursuz bir şekilde gerçekleştirilirdi. Buna uyarak Newland Archer, ilk olarak, annesi ve kız kardeşiyle beraber Bayan Welland'ı ziyarete, oradan sonra da Bayan Welland ve May ile muhterem büyüğün dualarını almak için yaşlı Bayan Manson Mingott'a gittiler.

Genç bir bay için Bayan Manson Mingott'u ziyaret etmek her zaman eğlendirici bir serüvendi. Üniversite Meydanı ya da Beşinci Cadde'nin aşağısında bulunan belirli bazı eski aile evleri kadar kıymetli olmasa da, evin kendisi tarihsel bir belgeydi. Onlar gerçekten de 1830'dan kalma tarihî evlerdi. Üzeri gül çelengi desenli halıları, gül ağacından yapılma konsolları, siyah mermerden yapılma raflı yuvarlak şömine-leri ve maundan yapılma uçsuz bucaksız donuk kitaplıklarıyla zevksiz bir uyum sergiliyorlardı. Öte yandan, evini daha sonra dekore ettiren yaşlı Bayan Mingott, kendinden öncekilerin kullandığı iri görünümlü mobilyaları tümüyle atmış, onun yerine İkinci İmparatorluk'tan kalma (Üçüncü Napolyon) Mingottlar' ın kuşaktan kuşağa geçen havai de-

ğerli eşyalarıyla döşemişti. Sanki yaşamın ve modanın kuzeye doğru akmasını sakince seyreder gibi hep zemin katta bulunan oturma odasındaki bir camın önünde otururdu. Çabuk gelmelerini istemiyor gibiydi; çünkü öz güveni kadar sabrı da sağlamdı. Çok yakında tahta perdelerin, taş ocağın, tek katlı salonların, pejmürde kılıklı eski bahçelerdeki ahşap seraların ve üzerinde keçilerin manzarayı seyrettiği kayaların kendisinininki gibi görkemli, (çünkü kendisi adil bir bayandı) hatta daha da tantanalı bir şekilde ev halkının gelişinden önce ortadan yok olacağından ve üzerinde eski, tıngırdayan otobüslerin ses çıkardığı kaldırım taşlarının yerini, insanların Paris'te gördüklerini söyledikleri pürüzsüz asfaltların alacağından emindi. Bu arada görmeyi sevdiği insanlar onu ziyarete geldiklerinden (akşam yemeği listesine tek özel bir yemek eklemese de salonunu Beaufortlar kadar kolay bir şekilde insanlarla doldurabiliyordu) uzakta oturuyor olmasından kaynaklanan yalnızlık duygusunu da hissetmiyordu.

Lanetli bir şehirden gelen lav seli gibi evine hücum eden orta yaşlardaki insan toplulukları onu sade, tombul, hareketli, küçük bir bayandan, doğuştan olağanüstü muhterem bir insana dönüştürmüştü. Bunu da diğer değişimlerini kabullendiği gibi kabullenmişti ve şimdi, bu ihtiyar yaşında, aynaya yansıyan, neredeyse hiç kırışmamış, pembemsi, beyaz ve ortasında sanki çukur açmayı bekleyen küçük bir suratın izlerinin hayatta kaldığı yüzüyle ödüllendirilmişti. Pürüzsüz bir çene, beyaz muslinlerle gizlenmiş beyaz göğüslerin baş döndürücü derinlikleri, Bayan Mingott'un son zamanlardaki hâlini yansıtan minyatür bir portresinde toplanmıştı. Geniş bir kotluğun çevresinde ve aşağısında siyah ipek kıvrım kıvrım dalgalanıyor ve koltuğun kenarında iki küçük beyaz el, dalgaların üzerindeki martılar gibi duruyordu.

Bayan Manson Mingott'un ağır vücudu onun merdivenleri inip çıkmasını çoktan imkânsız hâle getirmişti ve bağımsız bir yapısı olan Bayan Mingott, misafir kabul odasını yu-

karı kata ve (bütün New York geleneklerini çiğneyerek) yaşadığı evi de alt kata döşetmişti. Bu yüzden ziyarete gelen misafirler oturma odası penceresi önünde otururken her zaman açık olan bir kapı aracılığıyla aynı zamanda uzaktan, beklenmedik bir şekilde bir koltuk gibi döşenmiş alçak yataklı, abartılı dantelli bir tuvalet aynalı ve aynası yaldızlı çerçeveli bir yatak odası manzarasıyla da karşılaşıyorlardı.

Ziyaretçileri, Fransız kurgusundaki manzaraları ve basit bir Amerikalı'nın asla düşleyemeyeceği ahlâksız mimari güdeleri çağrıştıran bu düzenlemenin yabancılığıyla hem şaşıyorlar hem de büyüleniyorlardı. Bu, eski toplumlardaki kötü kadınların sevgilileriyle yaşayış biçimiydi; romanların tasvir ettiği edepsiz apartmanlarda tüm odaları bir katta toplanmış bir hâlde. Bayan Mingott' un zina sahnesini andıran bu kusursuz hayatını tasvir etmek, Newland Archer' ı (içine gizlice Mösyö Camors' un aşk sahnelerini yerleştirmişti) eğlendiriyordu. Fakat Archer, kendi kendine eğer Bayan Mingott' un istediği bir sevgiliyse, cesur bayanın onu da elde edebileceğini düşündü büyük bir hayranlıkla.

Neyse ki Kontes Olenska bu nişan ziyaretinde oturma odasında değildi. Bayan Mingott onun dışarı çıktığını söyledi ki bu, parlak, güneşli bir günde ve "alışveriş saatinde" şerefini tehlikeye atan bir bayan için uygunsuz bir davranıştı. Fakat her nasılsa varlığının yarattığı utanca ve mutsuz geçmişinin, Archer ve May' in ı ışık saçan geleceklerine zarar verebilecek donuk gölgesine engel olmuştu. Ziyaret umulduğu gibi iyi geçti. Yaşlı Bayan Mingott, çoğu akraba tarafından çok önceden tahmin edilmiş ve aile konseyinin onayından sıkı bir şekilde geçmiş olan nişan haberine çok sevinmişti. Görünmez kıskaçlarla tutturulmuş, kalın safirden yapılma büyük takı setine hayran kalmıştı.

"Bu yeni bir şey: Elbette taşı çok güzel gösteriyor; ama benimkiler gibi eski moda gözlere biraz yalın kaçıyor," diye açıkladı Bayan Welland gelecekteki damadına gönül alıcı bir

bakış atarak.

“Eski moda gözler mi? Umarım benimkileri kast etmiyor-sundur hayatım. Ben bütün yenilikleri severim,” dedi Bayan Mingott, taşı, hiçbir gözlüğün şeklini bozmadığı küçük, parlak gözlerine doğru kaldırarak. “Çok güzel,” diye ekledi. Sonra takıya dönerek, “Çok cömert. Benim zamanımda inci işlemeli akik set makbuldü. Ama yüzüğü güzelleştiren ellerdir, değil mi sevgili Bay Archer,” dedi ve fil dişi bilezikler gibi yağlı, sallanan bilekleri ve küçük sivri uçlu tırnaklarıyla, minik ellerinden birini salladı. “Benimki Roma’da, yetenekli Ferrigiani tarafından tasarlanmıştı. May’inkini de ona yaptırmalıydın: Hiç şüphem yok ki yaptıracaksın çocuğum. Onun elleri iri -bu iri et parçalarını yaratan şey şu yeni çıkan çağdaş sporlar- ama cildi beyaz. Peki, düğün ne zaman,” diyerek konuşmasını noktaladı, gözleri Archer’ın yüzüne kilitlenmiş bir şekilde.

“Ah...” diye mırıldandı Bayan Welland, genç adam nişanlısına gülümserken ve, “En kısa zamanda. Tabii bana destek çıkarsanız, Bayan Mingott,” diye yanıtladı.

“Birbirlerini tanımaları için biraz daha zaman vermeliyiz onlara, anne,” diye ekledi Bayan Welland duruma uygun bir isteksizlikle. Bayan Mingott, “Birbirlerini tanımak mı?” diye karşılık verdi. “Saçma! New York’ta zaten herkes birbirini tanıyor. Bırak genç adam bildiğini okusun hayatım. İş işten geçene kadar bekleme. Onları paskalyadan önce evlendir. Bu kış her an zatürre geçirebilirim ve düğün kahvaltısını ben vermek istiyorum.”

Bu birbirini izleyen cümleler sevinç, kuşku ve minnettarlık içerisinde karşılandı; fakat bu güzel ziyaret, hiç beklenmedik bir şahıs olan Julius Beaufort’u da beraberinde getiren Kontes Olenska’yı karşılamak için kapının açılmasıyla bölündü.

Bayanlar sevinç sözcükleri içeren mırıltılar yayıyorlardı etrafa ve Bayan Mingott, Ferrigiani’nin tasarımını bankacıya

gösterdi. "Beaufort, bu çok nadir görülen bir set!" (Beyleri soyadlarıyla çağırmak gibi tuhaf bir huyu vardı.)

"Evet, sanırım Ellen burada olduğu için ev daha da şenlenecek!" diye haykırdı Bayan Mingott görkemli bir küstahlıkla. "Oturun, oturun Beaufort. Şu sarı koltuğu çekin. İşte şimdi sizi yakaladım ve sizinle güzelce bir sohbet etmeyi umuyorum. Balonuzun muhteşem olduğunu duydum. Peki, Lemuel Struthers'ı da davet ettiniz mi? Şahsen ben, o kadını görmeyi çok istiyorum."

Ellen Olenska'nın liderliğinde salona giren diğer akrabalarını unutmuştu Bayan Mingott. Kendisi, Julius Beaufort'a karşı her zaman büyük bir hayranlık besliyordu. Her ikisinin de baskın olmak ve gelenekleri pek takmamak gibi birçok ortak yönü vardı. Şimdi de Beaufortlar'ın, Struthers ayakka-bı parlaticısı dulu olan Lemuel Struthers'ı (ilk defa) davet edip etmeyeceklerini merak ediyordu. Kendisi bir önceki yıl, uzun bir süre yaşadığı Avrupa'dan, New York kalesini kuşatmak için geri dönmüştü. "Tabii ki, eğer siz ve Regina onu davet ederseniz her şey hallolmuş demektir. Taze kana ve taze paraya ihtiyacımız var ve ayrıca duyduğuma göre hâlen çok güzelmiş," diye açıkladı etobur yaşlı bayan.

Salonda, Bayan Welland ve May kürklerini giyerken Archer, Kontes Olenska'nın ona soru sorar gibi bir gülümsemeyle baktığını gördü.

"Herhâlde May ile aramızdakileri biliyorsunuz," diye yanıtladı Archer bu bakışı, utangaç bir şekilde gülümseyerek. "Dün akşam operada sana bu haberi vermediğim için beni azarladı. Nişanlandığımızı sana söylememi emretmişti; ama o kalabalıkta yapamadım."

Kontes Olenska'nın gözlerindeki gülümseme, gözlerinden dudaklarına doğru kaydı. Şimdi daha genç gözük-müş-tü; çocukluğundaki cesur, esmer Ellen Mingott gibi. "Tabii ki biliyorum, evet. Ve çok mutluyum. Fakat bu gibi şeyler kalabalıkta söylenmez." Bayanlar kapı eşiğindeydiler ve Ellen

da elini uzattı.

“Hoşça kalın. Bir gün beni ziyarete gelin,” dedi Archer’a bakmaya devam ederken.

Arabada Beşinci Cadde’den aşağıya inerken Bayan Mingott’tan, yaşından, canlılığından ve bütün o mükemmel özelliklerinden söz ettiler. Kimse Ellen Olenska’ dan bahsetmedi; ama Archer, Bayan Welland’ın Ellen’ı düşündüğünü biliyordu. “Gelişinin hemen ertesi günü ortalarda görünmesi ve Beşinci Cadde’nin en kalabalık olduğu saatte Julius Beaufort ile gösteriş yapması çok yanlış,” dedi Bayan Welland ve genç adam da sınırlı bir şekilde, “Ve yeni nişanlanmış bir adamın vaktini, evli bayanları ziyaret ederek geçirmeyeceğini de bilmeli. Şunu söylemeliyim ki, aynı Avrupalılar gibi yaşıyor. Onlar da başka bir şey yapmazlar zaten.” Kendi kendine övündüğü geniş görüşlerine rağmen, New Yorklu olduğu ve kendi gibi birisiyle hayatını birleştireceği için Tanrı’ya şükretti.

Ertesi günün öğleden sonrasında yaşlı Bayan Sillerton Jackson, Archerlar'a akşam yemeğine gitti.

Bayan Archer çekingen bir kadındı ve kendisini toplumdan oldukça soyutlamıştı; ama sosyete de neler olup bittiğini öğrenmeye de çok meraklıydı. Eski dostu Bay Sillerton Jackson, arkadaşlarının ilişkilerini çok yakından, sabırla takip ederdi. Onunla beraber yaşayan kız kardeşi Sophy Jackson da, gittiği ziyaretlerde edindiği küçük dedikodularla ağabeyinin bilmediklerini tamamlardı.

Bu yüzden Bayan Archer'ın öğrenmek istediği bir olay olduğunda her zaman Bay Jackson'ı akşam yemeğine çağırırdı. Ziyaretleriyle çok az kişiyi onurlandırırdığı hâlde, Bayan Welland ve kızı Janey mükemmel bir dinleyici olduklarından Bay Jackson, genelde kız kardeşini göndermek yerine kendi gelirdi. Geliş zamanlarını kendi ayarlıyor olsaydı, Newland'ın dışarıda olduğu öğle saatlerini tercih ederdi. Kafaları uyuşmadığı için değil de (ikisi de aynı derneğe üyeydi), bazen Newland Archer'ın, ailenin bayanlarının aksine, varlığının ağırlığını hissettirmek eğiliminde olduğunu sezdiği için.

Bay Jackson, mükemmellik dünyada var olsaydı, Bayan Archer'ın yemeğinin biraz daha lezzetli olabileceğini söylerdi hep. Göz alabildiğine uzun bir geçişi olan New York, yemek, kıyafet ve parayla ilgilenen Mingottlar'ın, Mansonlar'ın ve onların boylarının oluşturduğu iki ana gruba ayrılıyordu. Sosyete kendilerini seyahat etmeye, bahçıvanlığa ve romanlara adanmış olan ve zevkin daha kaba biçimlerini hakir gören Archer Newland ve der Luyden soyu olarak iki gruba ayrıldılar.

Ne de olsa herkes her şeye sahip olamazdı. Lovell Mingottlar'da yemek yendiğinde, su kaplumbağası ve iyi mevsimde yapılmış şarap olurdu. Adeline Archerlar'da, Alpler'e ilişkin manzaralardan ve Hawthorne'nun "Mermer ve Fauna" adlı romanından bahsedilebilirdi ve neyse ki Archer, Madeira Cape'i gezmişti. Bu nedenle Bayan Archer dostça bir şey istediğinde seçici bir insan olan Bay Jackson, kız kardeşine genelde, "Lovell Mingottlar'a son gittiğimden beri kendimi pek iyi hissetmiyorum. Adelinler'de yemek yemek bana iyi gelecek," derdi.

Uzun zamandan beri dul olan Bayan Archer, oğlu ve kızıyla batı yakasında Yirmi Sekizinci Cadde'de oturuyordu. Üst kat Newland'a verilmişti ve iki bayan aşağı kattaki dar köşelerde sıkışmışlardı. Zevkli bir uyum ve ilgiyle çiçek yetiştiriyorlar, makrame danteli yapıyorlar ve keten çarşafa yünden nakış işliyorlardı. Ayrıca Good Words'a aboneydiler ve İtalyan havasının hatırına İngiliz yazar Quida'nın romanlarını okuyorlardı (Genelde hiçbir zaman bir beyefendiyi konu edinmeyen ve artık eski moda olarak görülmeye başlayan Dickens tarzı, düşünceleri ve alışkanlıkları daha iyi anlaşılabilir olan sıradan insanlar ile ilgili romanları seviyor olsalar da, insanı memnun eden duygular ve manzara tasvirleri içermesi nedeniyle köy hayatı romanlarını tercih ediyorlardı).

Bayan Archer ve kızı manzarayı çok severlerdi. Ara sıra

yaptıkları seyahatlerde, mimari yapıları ve tabloları başta İngiliz yazar Ruskin'i okuyan bilgili insanların yaptıklarını düşündükleri için, başlıca aradıkları ve hayranlık duydukları şey manzaraydı. Bayan Archer doğuştan bir Newlandli'ydi. Kız kardeş gibi olan ana ve kız, insanların dediklerine göre "gerçek Newlandli"ydiler Uzun boylu, solgun, hafif yuvarlak omuzlu, uzun burunlu, sevimli gülümlü ve solmuş Reynolds portreleri gibi zayıftılar. Eğer Bayan Archer'ın kızının kahverengi ve mor poplinleri, yıllar geçtikçe, biçimi bozulmamış vücudundan gevşek bir şekilde sarkarken, yaşlılığın verdiği bir şişmanlık Bayan Archer'ın siyah işlemeli elbisesini germemiş olsaydı, fiziksel benzerlikleri de tam olacaktı.

Fiziksel benzerlikleri, Newland'in de farkında olduğu gibi, birbirine aşırı benzeyen kişisel özellikleri yanında hiçbir şeydi. Uzun yıllar beraber yaşamış olduklarından artık aynı kelimeleri kullanıyorlar, (biri ya da diğeri fikrini öne sürmek istiyorsa) cümlelerine dahi aynı şekilde başlıyorlardı: "Annem düşünüyor ki" ya da "Janey düşünüyor ki"; ama Bayan Archer daha oturaklı bir kadinken, Janey'nin bastırılmış duygularından abartı ve hayal gücü fişkınyordu.

Ana kız ikisi de birbirlerine tapıyorlar, Newland'e büyük saygı duyuyorlardı. Archer'a abartılı bir şekilde duydukları hayranlıkları ve onun da gizliden gizliye bundan haz alması nedeniyle, Archer da onları oldukları gibi kabul eden bir hassasiyetle seviyordu. Bazen sağduyusu, buyruklarının ne derece etkili olduğunu sorgulamasına yol açıyorsa da, ne de olsa, bir adam için kendi evinde otoritesine saygı duyulması iyi bir şeydi.

Bu durumda, genç adam, Bay Jackson'ın, kendisinin dışarıda yemek yemesini istediğinden emindi; fakat bunu yapmaması için kendince nedenleri vardı.

Yaşlı Jackson, Ellen Olenska hakkında konuşmak istiyordu ve yine Bayan Archer ve Janey de adamın anlatacağı şey-

leri duymak istiyorlardı. Archer evde olduğu için üçü de biraz utanıyorlardı; çünkü Mingott kabilesiyle olan ilişki ortaya çıkmıştı. Archer da onların bu sorunu nasıl çözeceklerini neşeli bir merak içinde bekliyordu.

Dolaylı bir şekilde Bayan Lemuel Struthers hakkında konuşmaya başladılar.

“Beaufortlar’ın ona sormuş olmaları gerçekten kötü,” dedi Bayan Archer kibarca. “Fakat Regina, adamın kendisine söylediği her şeyi yapıyor ve Beaufort...”

“Kesinlikle Beaufortlar küçük ayrıntıları kaçınıyorlar,” dedi Bay Jackson kızaran gölgeyi dikkatli bir şekilde inceleyerek ve Bayan Archer’ın aşçısının balık yumurtasını neden hep yaktığını binlerce kez düşünerek. (Aynı şeyi düşünen Newland bunu, her zaman, yaşlı adamın yüz ifadesindeki hüznü hoşnutsuzluktan anlayabiliyordu.)

“Ah, elbette. Beaufort kaba bir adam,” dedi Bayan Archer. “Büyük babam Newland anneme daima: ‘Ne yaparsan yap, o Beaufort’un kızlarla tanışılmasına sakın izin verme,’ derdi. Ama yine de beylerle arkadaşlık kurmayı başardı. İngiltere’de bile yakın dostları olduğunu söylüyorlar. Her şey çok gizemli,” diyerek Janey’e bir bakış attı ve durdu. O ve Janey, Beaufortlar’ın tüm sırlarını biliyorlardı; ama Bayan Archer yine de bu konunun evli olmayan biri için uygun olmadığı görüşündeydi.

“Fakat şu Bayan Struthers...” diye devam etti Bayan Archer. “Onun ne yaptığını söylemiştin Sillerton?”

“Mayından ya da daha çok meyhaneden çıktığını söylemiştim. Sonra da balmumu çalışmalarıyla İngiltere’yi dolaşmış. Polis işini sonlandırana kadar böyle yaşadığını söylüyorlar.” Bay Jackson dönerek, çıkıntılı göz kapağı altındaki gözleri şişmeye başlayan Janey’e baktı. Bayan Struthers’in geçmişiyile ilgili bilmediği bir sürü şey vardı.

“Sonra...” diye devam etti Bay Jackson ve Archer onun, neden baş kâhyaya, salatalıkları çelik bıçakla dilimlemesi ge-

rektiğini hiç söylemediklerini düşündüğünü fark etti. “Sonra Lemuel Struthers ortaya çıktı. Reklamcısının, kızın yüzünü ayakkabı cilası posterlerinde kullandığını söylüyorlar. Bildiğiniz gibi saçları Mısırlı tarzında aşırı siyah. Her nasılsa, sonunda, kızla evlendi.” *Sonunda* kelimesinin söyleniş tarzında bir dokundurma vardı ve her hece vurgulanarak söylenmişti.

“İyi de, bu günlere kadar geldik. Artık önemli değil,” dedi Bayan Archer ilgisizce. Bayanlar, Bayan Struthers hakkındaki dedikodularla pek ilgilenmiyorlardı. Ellen Olenska davası daha taze ve daha çekiciydi onlar için. Gerçekten de Bayan Struthers’ın adı, sadece, Bayan Archer’ın, “Peki Newland’in yeni kuzeni Kontes Olenska? O da baloda mıydı,” sorusunu yöneltme fırsatını sağlamak amaçlı söylenmişti.

Oğlundan bahsediş tarzında biraz alay ve küçümseme vardı. Archer bunu anlamıştı ve böyle bir şeyi bekliyordu. İnsani olaylardan nadiren aşırı derecede memnuniyet duyan Bayan Archer bile oğlunun nişanına sevinmişti (Özellikle Bayan Rushworth ile geçen saçma olaydan sonra: Bir zamanlar Newland için büyük bir trajedi gibi görünen olayın yarısını her zaman kalbinde taşıyacağını söylemişti Janey’e). Olaya nereden bakılırsa bakılsın, New York’ta May Welland’dan daha uygun bir eş olamazdı. Tabii ki böyle mükemmel bir evlilik sadece Newland’e mahsus değildi; ama genç adamlar çok akılsız ve havai, bazı bayanlar da çok hilekâr ve vicdansızdılar. Bu yüzden tek erkek çocuk olan Newland’in böyle kusursuz bir aile yaşamı kuruyor olmasını görmek mucize gibiydi.

Bayan Archer’ın düşündüğü bütün bu detayları oğlu biliyordu; fakat aynı zamanda nişan erken duyurulduğu için annesinin kaygılandığını da seziyordu. Bu yüzden (ne de olsa Archer duyarlı ve hoşgörülü biriydi) o akşamüzeri evde kalmıştı. “Mingottlar’ın cesaretlerini onaylamıyor değilim;

ama Newland'ın nişanının neden Olenska'nın geliş ve gidişleriyle denk getirildiğini de bir türlü anlamıyorum,” diyerek, yaptığı küçük hatalara tanıklık eden tek kişi olan Janey'e dert yandı.

Bayan Archer, Bayan Welland'a yaptıkları resmî ziyarette çok hoşgörölü davranmıştı ve hoşgörölüyken katıyen reddedilemez bir kadın oluyordu; fakat Newland (ve nişanlısı da kesinlikle tahmün etmişti) ziyaret boyunca Bayan Archer ve Janey'nin Madam Olenska'nın olası bir ziyaretini gergin bir şekilde beklediklerini biliyordu. Evden beraber ayrıldıklarında oğluna, “Augusta Welland'ın yalnızca bizi kabul ettiğine gerçekten sevindim,” demişti.

Huzursuzluktan kaynaklanan bu işaretler Archer' ın, Mingottlar'ın biraz ileri gittiğini daha fazla hissetmesine yol açtı. Fakat ana ile oğulun düşündükleri şeyleri açıkça söylemeleri kurallarına aykırı olduğundan, sadece, “Ah, biri nişanlandığı zaman ziyarete katılacak insanlar olduğu gibi katılmayacak olanlar da vardır ve ne kadar çabuk biterse o kadar iyi olur,” dedi Archer. Bu söz üzerine annesi gri, kadife başlığından sarkan dantelden yapılmış peçesinin altındaki dudaklarını büzdü.

İntikamını -yasal intikamını- Bay Jackson'ı o akşamüzeri çağırıp Kontes Olenska hakkında bilgi toplayarak alacağını biliyordu Archer. Yakında Mingottlar'ın kabilesine katılacak biri olarak görevini yerine getirmiş olan genç adam, bayanların bu konular hakkında konuşmasına karşı değildi; ama konu, onu şimdiden sıkmaya başlamıştı bile.

Bay Jackson kederli bakışlı kahyânın kendisinininki gibi şüpheli bir bakışla ikram ettiği ılık filetodan bir dilim aldı ve hafifçe kokladıktan sonra mantar sosunu reddetti. Şaşkın bir şekilde ve açlıkla bakıyordu. Archer, adamın, yemeğini, büyük bir ihtimalle, Ellen Olenska konusuna gelindiğinde biteceğini düşündü.

Bay Jackson sandalyesinin arkasına yaslandı ve koyu çer-

eveller içerisinde koyu duvarlara asılmış Archerlar, Newlandler ve van der Luydenler'e göz attı.

"Ah, büyük baban Archer iyi bir akşam yemeğini nasıl severdi anlatamam, sevgili Newland," dedi tombul, dolgun göğüslü, arkasında beyaz stnlu bir kır evi manzarası bulunan mavi bir palto içerisindeki genç bir adam portresine bakarak. "Ah, ah... Kim bilir bunca yabancı evliliğe o ne derdi!"

Bayan Archer, yapılan bu dokundurmaya aldırmadı ve Bay Jackson sözüne dikkatle devam etti, "Hayır, baloda değildi."

"Ah," diye mınıldandı Bayan Archer. "Demek bu inceliği gösterdi," demek ister gibi bir ses tonuyla.

"Belki de Beaufortlar onu tanımıyorlardır," diye belirtti Janey saf bir kinle.

Bay Jackson, sanki görünmez bir Madeira içer gibi küçük bir yudum aldı ikisinden. "Bayan Beaufort tanımıyor olabilir; ama Beaufort kesinlikle tanıyor;nk bu akşamüzeri bütün New York onu Ellen Olenska ile Beşinci Cadde'de gezerken görmüş."

"Eh, insaf yani," diye inledi Bayan Archer, yabancılardan davranışlarını duyarlılıkla affetmeyi denemenin yararı olmayacağını açıkça anlayarak.

"Acaba Ellen Olenska akşamzerleri yuvarlak bir şapka mı yoksa başlık mı takıyor," diyerek cevabı tahmin etmeye çalıştı Janey. "Operada gece elbisesi tarzında sade, lacivert, kadife, düz bir elbise giydiğini biliyorum."

"Janey!" dedi annesi. Bunun zerine kızın yüzü utancından kızardı ama korkusuz bir şekilde bakmaya çalıştı.

"Ne olursa olsun baloya gelmek istememesi çok iyi oldu," diye devam etti Bayan Archer.

Baştan çıkartan bir cesaret, oğlunun da konuşmaya katılmasını sağladı. "Bence gelmek isteyip istememesiyle ilgisi yok bunun. May, onun gelmek istediğini; fakat kıyafetinin

baloya pek gitmeyeceğini söyleyip sonradan vazgeçtiğini anlattı.”

Bayan Archer çıkardıkları sonucu doğrulayan bu kanıt üzerine gülümsedi. “Zavallı Ellen,” diye belirtti sadece, “Medora Manson’ın onu ne denli tuhaf yetiştirdiğini unutmamamız gerek. Halka tanıştırılma gününde siyah saten giymesine izin verilen bir kızıdan daha ne bekleyebilirsiniz ki?” cümlesini de merhametli bir şekilde sözüne ekleyerek.

“Evet, onu o kıyafeti içerisinde hatırlıyorum. Zavallı kız!” dedi Bay Jackson. O an gözlerinin önünde canlanan anının keyfini çıkarırken, ses tonu, o zamanda insanların o kıyafet hakkındaki görüşlerini şimdi tam olarak anladığını belirtiyordu.

“Bu kadar...” dedi Janey. “Çirkin bir isim olan Ellen’i hâlen taşıyor olması çok tuhaf. Ben olsam ‘Elaine’ diye değiştirirdim.” Sözünün yarattığı etkiyi görebilmek için masaya bir bakış attı.

Ağabeyi güldü. “Niye ‘Elaine’ diye?”

“Bilmiyorum. Daha... Daha kibar geliyor,” dedi Janey yüzü kızarak.

“Daha dikkat çekici bir isim. Bence bu ismi hayatta istemez,” dedi Bayan Archer mesafeli bir şekilde.

“Neden istemesin?” diye söze atladı oğlu, birden tartışmacı bir tavır takınarak. “Eğer o ismi seçerse neden dikkat çekmesin ki? Sanki kendini küçük düşüren kendisiymiş gibi neden herkesten saklansın ki? O kesinlikle ‘zavallı Ellen’ ve aynı zamanda çok kötü bir evlilik yapmış; ama bunun, sanki suçlu kendisiymiş gibi, kendini herkesten saklaması için bir neden olduğunu sanmıyorum.”

“Sanırım,” dedi Bay Jackson tahmin yürüterek. “Mingottlar bu şekilde düşünerek bir yol izliyorlar.”

Genç adam kızardı. “Eğer söylemek istediğiniz buysa, ne tür bir yol izledikleri beni ilgilendirmez. Madam Olenska’nın mutsuz bir hayatı olmuş; ama bu, onu toplumdan dış-

lanmış biri yapmaz.”

“Söylentiler var,” diye söze başladı Bay Jackson, Janey’e bakış atarak.

“Ah, biliyorum. Sekreter,” diye karşı çıktı genç adam. “Hepsi saçma, anne. Janey büyüdü artık. Ona da anlatabiliriz. Sekreterinin ona, onu hapis tutan eşinden kurtulması için yardım ettiğini söylüyorlar, değil mi? Hem yaptıysa ne olmuş? Umarım böyle bir duruma karşı kayıtsız kalabilecek bir adam yoktur aramızda.”

Bay Jackson baş kahyâya, “Belki... Bu sos... Biraz alabilirim,” demek için omuz üstünden gülümsedi. Sosu aldıktan sonra, “Duyduğuma göre bir ev arıyormuş. Burada yaşamak istiyormuş,” dedi.

“Benim duyduğuma göre boşanmak istiyor,” dedi Janey cesurca.

“Umarım boşanır!” diye haykırdı Archer.

Söylediği söz, bu sessiz ve sakın ortamda, Archerlar’ın oturma odasına bir bomba gibi düştü. Bayan Archer kahyâyı işaret ederek narin göz kapaklarını kaldırdı ve böyle kişisel konuları insan içinde konuşmayı sevmeyen genç adam, konuyu hızla değiştirerek Bayan Mingott’a yaptıkları ziyareti anlatmaya başladı.

Yemekten sonra, eski alışkanlıklara uygun olarak, Bayan Archer ve Janey uzun, ipek elbiselerini yerlerde sürüyerek oturma odasına geçtiler. Altında yeşil, ipek bir çanta bulunan; iki ucuna, ara sıra genç Bayan Newland Archer’ın oturma odasındaki sandalyesini süslemek için kullanılan kır çiçekleriyle bezeli bir şerit tutturulmuş olan gül ağacı çalışma masasında, Carcel lambasının yanına karşılıklı oturdular. Bu sırada beyler aşağı katta sigara içiyorlardı.

Oturma odasında bu tören uygulanırken Archer, Bay Jackson’ı gotik kütüphanede, şöminenin yanında bir koltuğa oturttu ve sigara ikram etti. Bay Jackson memnuniyetle koltuğa oturdu; mükemmel bir güvenle sigarasını yaktı (ne de

olsa sigaraları satın alan Newland'di) ve yaşlı, ince ayak bileklerini kömürlerin üzerine koydu. "Şimdi siz, sekreterinin, ona sadece kaçmak için mi yardım ettiğini söylüyorsunuz dostum? Fakat aradan bir yıl geçmesine rağmen hâlâ ona yardım ediyormuş; çünkü biri onları Lausanne'da birlikte yaşarken görmüş."

Newland kızardı. "Beraber yaşarken mi? Şey, neden olmasın ki? Bir önceki yaşamını sonlandırmaya onun hakkı yoksa kimin var ki? Kocasını fahişelerle yaşamayı tercih etmiş olan, onun yaşındaki bir bayanı diri diri mezara gömen iki yüzlülükten bıktım artık."

Durdu ve sigarasını yakmak için kızgınlıkla arkasını döndü. "Bayanlar özgür olmalı. Bizim kadar özgür..." diye açıkladı, sözünün doğuracağı korkunç sonuçların kendisini kızdırdığının farkına vararak.

Bay Sillerton Jackson bileklerini kömürlere biraz daha yaklaştırdı ve acı bir ısıklık çaldı.

Biraz bekledikten sonra, "Görünüşe göre, Kont Olenski sizin düşüncenize aynen uyuyor; çünkü kansını geri kazanmak için tek bir parmağını bile oynattığını hiç duymadım," dedi.

O akşamüzeri, Bay Jackson gittikten ve bayanlar basma kumaş perdeli yatak odalarına çekildikten sonra, Newland Archer kendi çalışmasına düşünceli bir şekilde gömüldü. Her zamanki gibi eli tetikte olan bir hizmetli ateşi daima canlı tuttu. Sıra sıra kitapları, şömine rafındaki tunç ve çelikten yapılmış "Fencer" heykelcikleri, bir sürü fotoğrafları ile oda, tek başına, ev ortamı gibi ve sevecendi.

Şöminenin yanındaki koltuğuna oturunca gözleri May Welland'ın büyük bir fotoğrafında takıldı. Genç bayan, aşkının yeni yeni filizlenmeye başladığı günlerde vermişti bunu ona ve şimdi de masanın üzerindeki diğer bütün portrelerin yerini almıştı. Ruhuna sahip olduğu genç yaratığın açık alnuna, ciddi gözlerine ve sevecen, masum ağzına büyük bir saygıyla baktı. İçinde yaşadığı ve inandığı sosyal sistemin bir ürünü olan genç kız hiçbir şey bilmiyor ve çok şey bekliyordu. Ona bakınca, evlenerek bir limana demir atmasının değil de, bilinmeyen denizlere yapacağı bir yolculuğun kendisi için güvenli olduğu hissi bir kez daha içine doğdu.

Kontes Olenska'nın durumu, eskiden beri süregelen bü-

tün inançları altüst etmiş ve tehlikeli bir şekilde kafasında sorgulamasına yol açmıştı. Kendi ortaya attığı, “Bayanlar özgür olmalılar. Bizim kadar özgür...” sözü, kendi dünyasında var olmayan bir sorunun can alıcı noktasına düşmüştü. “İyi” bayanlar, ne kadar kötülük yaşamış olurlarsa olsunlar, o tarz bir özgürlük istediklerini asla iddia etmezlerdi ve kendi gibi kibar düşünceli adamlar bu yüzden onları kabul etmeye daha cesurca hazırdılar. Bu gibi sözlü cömertlikler sadece insanları eski geleneklere bağlamak için yapılan değışmez inançların saçma sapan bir maskesiydi. Fakat burada, nişanlısının kuzeninin tarafını tutacağına söz vererek kilisenin, devletin ve hatta kendi karısının bütün itirazlarını üzerine çekiyordu. Aslında bu ikilem varsayıma dayanıyordu. Hem Polonyalı, alçak, soylu bir adam olmadığından karısının doğrularının ne olacağı hakkında tahmin yürütmesi saçmaydı; ama Newland Archer bunu hissetmemek için fazla yaratıcıydı. Bu durumda May ile beraberlikleri açık bir şekilde nefrete dönüşebilirdi. “Saygılı” bir adam olan Archer’ın görevi geçmişini saklamak iken ve evlenilebilecek bir kız olan May’in de saklayacak bir geçmişı yokken, birbirlerini ne kadar iyi tanıyor olabilirlerdi ki? Ya eğer biri gelip mantıklı nedenlerden dolayı onlara, birbirlerini yormalarını, kızdırmalarını ve birbirlerine anlayışsızlıkla davranmalarını söylerse ne olacaktı? Arkadaşlarının evliliklerini – söylendiğine göre mutlu olanların- gözden geçirdi ve May Welland ile kafasında canlandığı ihtiraslı ve duyarlı dostluk ilişkisine birazcık bile benzeyen tek çift bulamadı. Deneyime, çok yönlülüğe, yargılama özgürlüğüne sahip olmaması gerektiği öğretilen May ile evlendiğini düşününce, evliliğinin, etrafındaki diğer sıradan evlilikler gibi olacağını kötü bir önseziyle hissetti birden: İkisinin de birbirine hiçbir açıdan uymadığı iki yüzlü, tekdüze bir birliktelik. Newland’e göre, Lawrence Lefferts bu imrenilecek mükemmelliği tam tamına gerçekleştirmiş bir eşti. Kendine o kadar uygun bir eş

yaratmıştı ki, diğer erkeklerin eşleriyle sık sık yaşadığı aşk maceralarının en dikkat çekici anlarında bile karısı kayıtsız bir şekilde gülümseyerek, "Lawrence aşırı derece katıydı," derdi ve biri onun varlığı esnasında Julius Beaufort' un, kökenleri bilinmeyen bir "yabancı" olduğundan, New Yorklular'ın dediğine göre "başka bir kurumu" olduğu gerçeğine dokundursa da gözünü başka yöne çevirirdi.

Archer, kendisinin Larry Lefferts gibi alçak bir adam olmadığı düşüncesiyle avunmaya çalıştı. Ayrıca May de zavalı Gertrude gibi sıradan bir kadın değildi. Asıl fark zekâdaydı; kabul edilende değil. Aslında hepsi, hiçbir zaman gerçeğin söylenmediği, yapılmadığı hatta düşünülmediği; ama sadece keyfî işaretlerle temsil edildiği hiyeroglif bir dünyada yaşıyordu. Mesela Archer'ın, kızı ile olan nişanını Beaufortlar'da duyurmak istemesinin nedenini bilen Bayan Welland, sanki isteksizmiş gibi numara yapmayı bir zorunluluk bilmişti ve o an elini sıkmış olması da, ileri kültürlerin henüz okumaya başladığı ilkel insanların kitaplarında olduğu gibi, zavallı gelinin çılgınlarla ailesinden koparılıyor olduğu izlenimini vermişti.

Bu şaşırtıcı derecede detaylı sistemin tam ortasında bulunan genç kız, sonuç olarak açık sözlülüğü ve kendine olan güveniyle daha da esrarengiz kalıyordu. Açık sözlüydü, zavallı sevgili; çünkü gizleyecek hiçbir şeyi yoktu ve kendine güveni tamdı; çünkü arkasında dolaşan korumalardan habersizdi. Bunların da ötesinde, aniden, insanların umursamaz bir şekilde adlandırdıkları "hayatın gerçekleriyle" yüz yüze geliyordu.

Genç adam içten; ama sakın bir şekilde âşıktı. Nişanlısının ışık saçan bakışları altında mutluluktan uçuyordu. Nişanlısı sağlıklıydı, ata binebiliyordu, oyunlarda çok hızlıydı, kitaplara ve fikirlere karşı çekingen bir ilgisi vardı, ki bunu da Archer'ın önderliğinde geliştirecekti (Archer ile beraber Kralın İdilleri ile alay edebilecek; ama Ulysses'in ve Lotus

Yiyicileri'nin güzelliğini hissetmeyecek kadar geliştirmişti kendisini). Açık sözlü, sadık ve cesur bir kızdı. İyi bir espri anlayışı vardı (Bu, kızın yaptığı her espriye Archer'ın gülmesiyle kanıtlanmıştı) ve masum ruhunun derinliklerinde açığa çıkarmasının zevk vereceği bir hissin yanıp tutuşuyor olduğunu hissetmişti. Fakat bütün bu içtenlik ve masumiyetin yapay bir sonuç olduğu gerçeğini düşününce Archer'ın cesareti kırıldı. Eğitilmemiş insan doğası, içten ve masum değildi. Onun yerine içgüdüsel bir hilekârlığın dönemeçleri ve savunmaları ile doluydu. Archer anneler, teyzeler, büyük anneler ve çoktan ölmüş olan atalar tarafından kurnaz bir şekilde tezgâhlanmış bu doğal olmayan saflık içinde kendini daralmış hissetti. Hâlbuki asil zevklerini uygulamak için asıl istediği ve istemekte hak iddia edebileceği şeyin bu olması gerekiyordu.

Bu derin düşüncelerde belirli bir basmakalıplık vardı: Evliliği yaklaştırmış her genç adamda görülen alışlagelmiş kuruntulardı bunlar. Ama genelde bu duygulara pişmanlık ve aşağılık hissi eşlik ederdi. Newland Archer, kendinde bu hislerden hiçbirine rastlamadı. Gelininin ona sunacağı lekelenmemiş bir sayfanın karşılığında, kendisinin geline sunabileceği temiz bir sayfası olmadığına üzülemiyordu (Thackeray'ın kahramanları böyle davranarak Archer'ı sık sık kızdırıyorlardı). Kendisi de kızın yetiştirildiği gibi büyütülmüş olsaydı, ormanda yavruların kaybolmaları gibi, ikisinin de yönlerini şaşıracakları gerçeğinden kaçamıyordu. Aynı zamanda, bu endişeli düşünceleri arasında, neden gelininin de kendisine sunulan deneyim özgürlüğüne sahip olmasına izin verilmediğine dair mantıklı herhangi bir neden (kendi anlık zevkleri ve erkeksi kibirliliğinin tutkusuyla bağlantısı olmayan herhangi bir neden) bulamıyordu.

Bu saatte bu türden soruları aklından geçirmeye meyilli idi; ama bu rahatsız edici düşüncelerinin Kontes Olenska'nın zamansız gelişile ilgili olduğunun bilincindeydi. Ni-

şanlısıyla yaşadığı bu en önemli an (saf, temiz düşüncelerin ve bulutsuz umutların olduğu an), su yüzüne çıkmamasını tercih edeceği özel sorunlar doğuran bir skandalla sarsılmıştı. “Ellen Olenska’yı asın!” diye geçirdi içinden ateşi söndürüp soyunmaya başlarken. Onun kaderine neden kendisinin de katlanmak zorunda olduğunu anlamıyordu. Nişanlanışının bir sonucu olarak, Ellen’ı desteklemesinin doğuracağı riskleri ölçüp biçmeye yeni başladığını belirsiz bir şekilde hissetti.

Birkaç gün sonra şimşekler çakmaya başladı.

Lovell Mingottlar, denildiği üzere “resmî bir yemek” için (fazladan üç uşak, her tabak için iki çeşit yemek ve ortada da Roma’dan gelme bir içki) davetiye gönderdiler. Davetiyelerinin üst kısmına, yabancılara, kraliyet ailesinden geliyorlarmış ya da en azından kraliyet elçileriymiş gibi davranan misafirperver Amerikalı tarzına uygun bir şekilde, “Kontes Olenska ile tanışmak için” diye yazdırmışlardı.

Davetliler cesurca ve fark gözetilir bir biçimde seçilmişti. Büyük Catherine’nin katı elleriyle seçilmiş oldukları açık bir şekilde anlaşılıyordu. Daima geldikleri için her yere çağrılan çok eski yedeklerden Selfridge Merryler, soydan gelen bir akrabalıkları olan Beaufortlar ve Bay Sillerton Jackson ile (ağabeyinin gitmesin, söylediği her yere giden) kız kardeşi Sophy, modaya en uygun ve en kusursuz üst düzey “evli çiftlerden” bazılarıydı. Lawrence Leffertslar, *güzel dul* Bayan Lefferts Rushworth, Harry Thorleyler, Reggie Chiversler ve genç Morris Dagonet ile eşi bir van der Luydenli’ydı. Misafirler mükemmel bir şekilde seçilmişlerdi; çünkü hepsi, uzun New York sezonu boyunca, gece gündüz kendini eğlendiren küçük bir grubun üyeleri idi.

Kırk sekiz saat sonra inanılmaz olan gerçekleşti: Beaufortlar ve yaşlı Bay Jackson ile kız kardeşi hariç herkes Mingottlar’ın davetini reddetti. Mingott soyundan gelen Reggie Chiversler’in bile davetiyeyi reddetmiş olması insanların El-

len'a takındıkları tavrı açık bir şekilde ortaya koyuyordu. Cevap olarak gönderilen notların hepsinde tek anlatım biçimi kullanılmıştı: "Kabul edemeyeceğiz" diye, sıradan nezaketin öngördüğü "önceki nişanın" özrünü bile hafifletmeden yazılmıştı.

New York sosyetesı, o günlerde, kaynak bakımından çok sınırlı ve kıt; çünkü içinde yer alan hiç kimse (üniformalı uşaklar, kahyâlar ve aşçılar da dâhil) tam olarak insanların ne zaman müsait olduklarını bilmiyordu ve bu yüzden Bayan Lovell Mingottlar'ın davetini geri çevirerek Kontes Olenska ile tanışmak istemediklerini zalim ve net bir şekilde dile getirebilmişlerdi.

Bu patlama beklenmedikti; fakat Mingottlar, karakterleri gereği, bunu kibar bir şekilde karşıladılar. Bayan Lovell Mingott bu durumu Bayan Welland'a, o da, öfke ile yanıp tutuşan Newland Archer'a anlattı. Archer da bunun üzerine hırslı ve otoriter bir şekilde annesine başvurdu. İçinden gelen karşı koymalar ve dışarıdan gelen oyalamaların sebep olduğu üzüntülü bir dönemden sonra annesi, Archer'ın ısrarlarına (her zaman olduğu gibi) dayanamadı ve kendi tereddütleriyle ikiye katlanan bir enerjiyle oğlunun sorununu derhâl kucaklayarak gri, kadife başlığını geçirdi ve, "Louisa van der Luyden'ı görmeye gideceğim," dedi.

Newland Archer'ın zamanında New York, içinde hemen hemen hiçbir yarığın meydana gelmediği ya da kimsenin ayak basacak bir yer bulamadığı, küçük ve kaygan bir piramitti. Taban kısmında Bayan Archer'ın adlandırdığı üzere "basit insanlar" sağlam bir temel oluşturuyordu: Onurlu; ama pek tanınmayan, mevkileri, başı çeken güçlü aile fertleriyle yaptıkları evliliklerle yükselmiş saygıdeğer aileler (Spicerlar, Leffertslar ya da Jacksonlar gibi). Bayan Archer'ın her zaman söylediği gibi, insanlar artık eskiden oldukları kadar önemsenmiyorlardı. Beşinci Cadde'nin bir başını çeken yaşlı Catherine Spicer ve diğer başını çeken Julius Beaufort'u göz

önünde bulundurursak, eski geleneklerin varlığını daha fazla sürdürmeleri beklenemezdi.

Zengin ama dikkat çekmeyen kesimden sabit bir şekilde yukarı çıktığında, Mingottlar'ın, Newlandler'in, Chiversler'in ve Mansonlar'ın aktif bir şekilde temsil ettiği sıkı ve etkili kesime varılıyordu. Çoğu insan onları piramidin zirvesinde hayal ediyordu; fakat onlar (en azından Bayan Archer'ın neslinden olanlar), soy kütüğü memuruna göre, sadece çok az sayıda ailenin bu mertebede olduğunu iddia edebileceğinin farkındaydılar.

Bayan Archer çocuklarına her zaman, "Bana bütün bu çağdaş gazetelerin New York aristokrasisi hakkında saçma sapan sözler yazdığını söylemeyin. Eğer saçma bir şey varsa, ne Mansonlar ne Newlandler ne de Chiversler buna dâhil edilemezler. Büyük babalarımız ve büyük büyük babalarımız, geleceklerini kurmak için kolonilere katılmış ve başarılı oldukları için de burada kalmış saygıdeğer İngiliz ya da Hollandalı tüccarlardı. Büyük büyük babalarınızdan biri bildiriği imzalamıştı ve başka biri de, Washington'ın kadrosunda bulunan ve Saratoga Savaşı'ndan sonra kendisine General Burgoyne' nin kılıcı hediye edilmiş bir generaldi. Bunlar gurur duyulması gereken şeyler ama bunların hiçbirinin mevki ya da sınıfla ilgisi yok. New York her zaman ticari bir toplum olmuştur ve kendisinin gerçek anlamda aristokrat bir soydan geldiğini iddia edebilecek, üçten fazla aile yoktur," derdi.

Bayan Archer, kızı ve oğlu ile, New York'taki herkes gibi, bu ayrıcalıklı ailelerin kimler olduğunu biliyordu: Pittler ve Foxlarla müttefik olmuş eski İngiliz kontluk ailesinden gelen Washington Meydanı'ndaki Dagonetler ve ilk Hollandalı Manhattan valisi soyundan gelen, devrim öncesi evlilikler sayesinde Fransız ve İngiliz aristokrasisiyle akrabalık kurmuş olan van der Luydenler.

Lanningler yaşlı ama canlı olan iki kişiyle varlıklarını

sürdürdüler sadece: neşeli bir karakteri olan ve aile portrelerinde boy gösteren Bayan Lannings ve Chippendale. Dagonetler, Baltimore ve Philadelphia'daki en meşhur isimlerle akrabalık kurmuş önemli bir soydu ama hepsinin üstünde yer alan van der Luydenler, içinden sadece iki etki bırakıcı ismin çıktığı bir alaca karanlıkta soldu: Bay ve Bayan Henry van der Luyden.

Bayan Henry van der Luyden, eskiden Louisa Dagonet idi ve annesi de eski bir Channel Adası ailesinden gelen, Cornwallis önderliğinde savaşmış ve savaştan sonra İngiliz Kontu Aziz Austrey'in beşinci kızı olan eşi Bayan Angelica Trevenna ile beraber Maryland'e yerleşmiş Albay Lac'ın torunuydu. Dagonetler, Marylandli Laclar ve onların aristokrat Cornwalli akrabaları, birbirlerine her zaman yakın ve candan davranırlardı. Bay ve Bayan van der Luyden, Trevennalar'ın evinin önde gelen büyüğü olan Aziz Austrey Dükü'nü Cornwall'deki kır evinde ve Gloucestershire'daki Aziz Austrey'de birden fazla defa ve hem de uzun süreliğine ziyaret etmişlerdi ki adamın minnettarlığı, yaptıkları ziyaretlerin (Atlantik Denizi'nden korkan düşes yanında olmadan) karşılığını verme niyetini sık sık açıkça ortaya koyuyordu.

Bay ve Bayan van der Luyden, zamanlarını, Trevennalar'ın Maryland'deki evleri ve Hudson'da, bir zamanlar Hollanda Hükümeti'nin sömürgelerinden biri olan ve hâlen Bay ve Bayan Luydenler'in "patronu" oldukları büyük bir alanı işgal eden Skuytercliffler'in mülkü arasında bölüştürmüşlerdi. Luydenler'in Madison Bulvarı'ndaki heybetli evleri nadiren açılırdı ve şehre geldiklerinde, bu eve sadece en samimi dostlarını davet ederlerdi.

"Umarım benimle gelirsin Newland," dedi annesi at arabasının kapısının önünde aniden durarak; "Louisa seni çok sever ve aslında bu adımı atmamın tek sebebi de, sevgili May. Hem eğer birlik olmazsak yakında ortada toplum diye bir şey kalmayacak."

Bayan Henry van der Luyden, kuzeni Bayan Archer'ın konuşmasını sessizce dinledi.

Bayan van der Luyden her zaman sessizdi. Doğuştan ve yetiştirilme tarzından ötürü biraz deli olsa da, sevdiği insanlara karşı çok nazikti. Bu gerçeklerin kişisel deneyimi bile Madison Bulvarı'ndaki yüksek tavanlı, beyaz duvarlı evin, kılıfları açıkça o günkü ziyaret için çıkarılmış, şömine rafı süslerini gizleyen, tüllü, güzel, Gainsborough'un Bayan Angelica du Lac'ine ait eski, oyma çerçeveli ve cansız işlemeli koltuklu oturma odasından gelen soğuğa karşı bir koruma sağlamıyordu.

Bayan van der Luyden'in Huntington tarafından yapılmış portresi de (Venedik poantiyeli siyah kadife) atasının kiyle karşı karşıyaydı. Portrenin genelde "Cabanel kadar güzel" olduğu düşünülürdü ve idamının üzerinden yirmi yıl geçmiş olmasına rağmen, ikisinin arasında "mükemmel bir benzerlik" vardı. Gerçekten de Bayan Archer'ın yanında oturmuş onu dinleyen Bayan van der Luyden, döşemelik kumaştan yapılma perdenin önünde yaldızlı bir koltuğa doğru eğilmiş, sarışın ve hâlen genç görünen bayanın ikiz

kardeşi olabilir. Bayan van der Luyden, sosyete içine ıkaağı ya da daha çok (hiçbir zaman dışarıda yemek yemediğinden) kendi kapısını sosyeteye açacağı zaman şimdi bile Venedik poantiyeli siyah kadife giyerdi. Griye dönüşmeden solan düz, sarı saçları, alnunun bir kısmını hâlâ kısmen kapatıyordu. Sadece portrenin yapıldığı zaman, solgun mavi gözlerini ikiye ayıran düz burnu, burun deliklerinin yanında biraz daha sıkı gözüküyordu. Hakikaten de dondurulmuş vücutların öldükten sonra yıllarca hiç çürümeden durduğu gibi, Bayan van der Luyden'ın da havasız ortamda ürkütücü bir şekilde korunan kusursuz yaşamı, Newland Archer'ı her zaman hayrete düşürmüştü.

Bütün aile fertleri gibi o da Bayan van der Luyden'a saygı ve hayranlık duyuyordu; ama Luyden'ın boynu bükük sevimliliğini, daha kendilerine ne sorulacağını bilmeden prensip olarak "hayır" diyen annesinin yaşlı, vahşi kız kurusu teyzelerinin acımasızlığından daha az cana yakın buluyordu.

Bayan van der Luyden'ın görüşleri ne evet diyordu ne hayır; fakat, her zaman, yumuşaklığından dolayı, yüzünde sürekli bir gülümseme vardı ve o hiç değışmeyen yanıtı verirdi hep: "Bunu önce eşimle bir konuşayım."

O ve Bay van der Luyden birbirlerine o kadar benzerlerdi ki, Archer, kırk yıl süren evlilikten sonra birbirine geçmiş iki kimliğin nasıl bir tartışma konusunda bile asla birbirlerine ters düşmediklerini çoğu kez merak etmişti. Bu gizemli çiftin fikrini almadan hiçbir zaman bir sonuca varamayan Bayan Archer ve oğlu, durumlarını açıkladıktan sonra, boyun eğmiş bir şekilde ailenin söyleyeceği sözü beklediler.

Nadiren birine sürpriz yapan Bayan van der Luyden, nasıl olduysa, şimdi onları, uzun elini an zilin ipine doğru uzatırken şaşırtmıştı.

"Bence..." dedi. "Bana anlattıklarınızı Henry'nin de bilmesi gerek."

Kapıda uşak belirdi ve ona, "Eğer Bay van der Luyden gazetesini okumayı bitirdiyse lütfen buraya gelmesini rica edin," dedi.

"Gazetesini okumayı" sözcüklerini bir bakan eşinin, "kabine toplantısını yönetmeyi" demesi gibi söylemişti. Zekâsının verdiği kibir değil de, yaşam tarzı ile arkadaşlarının ve ailesinin davranış şekli, Bayan Archer'ın, Bayan van der Luyden'in son yaptığı el kol hareketinin dinsel bir öneminin olduğunu düşünmesine yol açtı.

Hareketinin çabukluğu, davayı Bayan Archer kadar önemsediyiğini gösteriyordu ama kendini önceden ele verdiğini düşünmemeleri için tatlı bir bakışla, "Henry her zaman sizi görmekten memnuniyet duyuyor ve Newland'i de tebrik etmek ister," cümlesini ekledi konuşmasına.

Çift kanatlı kapılar heybetli bir şekilde tekrar açıldı ve kapıların arasından uzun boyu, zayıf bedeni, ceketi, solmuş sarı saçlarıyla, karısındaki gibi düz bir burnu ve soluk mavi yerine soluk gri olan gözlerinde donmuş kibarlığın aynı bakışıyla Bay Henry van der Luyden göründü.

Bay van der Luyden, Bayan Archer'ı cana yakın bir şekilde selamladı; alçak bir tonla karısının ifade ettiği aynı dille Newland'e tebriklerini sundu ve yöneten hükümdar edasıyla işlemeli koltuklardan birine oturdu.

"Times Gazetesi'ni okumayı yeni bitirdim," dedi uzun parmak uçlarını birleştirerek. "Şehirde sabahları o kadar yoğun oluyorum ki, gazetemi öğle yemeğinden sonra okumayı tercih ediyorum."

"Bu davranış hakkında söylenecek çok şey var. Egmont Amcam, sabah gazetelerini akşam yemeğinden önce okumayı severdi," diye karşılık verdi Bayan Archer.

"Evet, babam telaştan nefret ederdi. Fakat şimdi hep sabit bir koşuşturmayla yaşıyoruz," dedi Bay van der Luyden, sesinin tonunu ölçerek ve Archer'a göre ev sahipleriyle özdeşleşmiş ve örtüyle gizlenmiş geniş odaya cana yakın bir tem-

kinle bakarak.

"Fakat umarım okumanı bitirmişsindir Henry," diye söze karıştı eşi.

"Hepsini okudum," diye eşine güven verdi.

"Ah, bu Newland'in hikâyesi," dedi annesi gülümseyerek ve Bayan Lovell Mingottlar'a yapılan hakaretin iğrenç öyküsünü bir kez daha anlatmaya başladı.

"Aslında..." diye bitirdi sözünü. "Augusta Welland ve Mary Mingott, Newland'in nişanlandığını, senin ve Henry'nin de bilmesi gerektiğini düşündüler."

"Öyle mi," dedi Bay van der Luyden, derin bir nefes alarak.

Beyaz mermer şömine rafı üzerindeki yaldızlı pirinçten yapılma büyük saatin tıkırtısı silah sesi kadar büyürken, ortalık sessizleşmişti. Archer, ciddi bir şekilde, yan yana oturan, kaderin onlara bahsettiği, atalarından gelen bir otoriteyle narin, solgun iki vücuda korku ve merakla karışık baktı. Sade ve kuytu köşeye çekilmiş bir şekilde, Skuytercliff'in çimenliklerinden görünmez otlar çıkarmaya çalışarak ve sürekli sabrederek yaşıyorlardı.

Söze ilk başlayan Bay van der Luyden oldu.

"Gerçekten de böyle bir olayın Lawrence Leffertslar'ın kasıtlı olarak yaptığı engelleme sonucunda meydana geldiğini mi düşünüyorsunuz," diye sordu Archer'a doğru dönerek.

"Bundan kesinlikle eminim efendim. Larry bu aralar haddini aşan davranışlarda bulunuyor. -Eğer kuzen Louisa buna değinmemi mazur görürse- köylerindeki posta müdürünün eşi ya da o tarz biriyle bir aşk ilişkisi yaşıyor ve Gertrude Lefferts ne zaman bir şeylerden şüphelenmeye başlasa bir sorun çıkmasından korktuğu için, kendisinin ne kadar dürüst bir insan olduğunu göstermek için bu türden bir yaygara koparıyor ve karısının tanışmasını istemediği insanların davet edilişini bir terbiyesizlik olarak değerlendirip

avazı çıktığı kadar bağıyor. Kısacası, Madam Olenska'yı kendi işlerine alet ediyor. Şimdi yaptığı şeyi daha önce de çok kez yaptığını biliyorum."

"Leffertsler!" dedi Bayan van der Luyden.

"Leffertsler!" diye tekrarladı Bayan Archer. "Lawrence Lefferts'ın bir insanın sosyal statüsüne hakaret etmesine Egmont Amca ne derdi acaba? Bu, toplumun ne hâle geldiğini gösteriyor."

"Umalım ki durum o kadar kötüleşmiş olmasın," dedi Bay van der Luyden sert bir tavırla.

"Ah, eğer sen ve Louisa toplum içine biraz daha fazla çıkarsanız...!" diye iç geçirdi Bayan Archer.

Fakat hemen, yaptığı yanlışın farkına vardı. Van der Luydenlar, gözden uzak yaşamları hakkındaki eleştirilere karşı çok duyarlıydılar. Onlar her zaman son sözü söyleyip son kararı veren mahkemeydiler. Bunu biliyorlardı ve kaderlerine boyun eğmişlerdi. Karakterleri gereği utangaç ve içine kapanık insanlar olduklarından, Skuytercliff'in تنها köşelerinde yaşıyorlar ve şehre indiklerinde Bayan van der Luyden'ın sağlığını bahane ederek bütün davetleri geri çeviriyorlardı.

Newland Archer annesine yardıma koştu. "New York'taki herkes, sizin ve kuzen Louisa'nın neyi temsil ettiğinizi biliyor. Bu yüzden Bayan Mingott, Kontes Olenska'ya yapılan bu aşağılık davranışı size danışmadan geçmek istemedi."

Bayan van der Luyden aynı şekilde kendisine bakan eşine baktı.

"Benim sevmediğim olay, bu davranış tarzı," dedi Bay van der Luyden. "İyi tanışmış bir ailenin üyesi, o aile tarafından desteklenirse son söz söylenmiş olur zaten."

"Bana da öyle geliyor," dedi eşi, yeni bir düşünce üretmiş gibi.

"Bu sorunun bu kadar büyütüldüğüne inanamıyorum,"

diye devam etti Bay van der Luyden. Biraz durdu ve tekrar karısına baktı. "Sevgilim, bana öyle geliyor ki Medora Manson'ın ilk kocası sayesinde zaten Kontes Olenska ile akrabalığımız var. En azından Newland evlendikten sonra akraba olacağız," deyip, genç adama doğru döndü. "Bu sabah Times Gazetesi'ni okudun mu Newland," diye sordu.

"Evet efendim, niye ki?" dedi, genelde sabah kahvesinin yanında yarım düzine kâğıt okuyan Archer.

Karı koca, solgun gözleri birbirlerinin gözlerine uzun süre takılı kalmış bir hâlde birbirlerine danışarak tekrar birbirlerine baktılar. Sonra Bayan van der Luyden'in yüzünde hafif bir gülümseme belirdi. Doğru tahmin etmiş ve onaylamıştı.

Bay van der Luyden, Archer'a döndü. "Eğer Louisa'nın sağlığı dışarı çıkmasına izin verseydi -umarım bunu Bayan Lovell Mingott'a söylersiniz- yemekte Lawrence Lefferts'ın yerini doldurmayı çok isterdik." Bu kinayenin yatışması için durakladı. "Sizin de bildiğiniz gibi bu imkânsız," diye karşısındakinin duygularına katılarak uzlaşmaya çalıştı Bayan Archer. "Fakat Newland, bugün Times Gazetesi'ni okuduğunu söylediğine göre, Louisa'nın akrabası olan Aziz Austrey Dükü'nün gelecek hafta buraya geleceğini de görmüştür. Yelkenlisi Guinevere'yi gelecek yazın kupa yarışmasına sokmak ve aynı zamanda Trevenna'da biraz da ördek avlamak için geliyor. "Bay van der Luyden tekrar durdu ve gittikçe artan yardımseverlik duygusuyla devam etti. "Onu Maryland'e götürmeden önce tanışması için birkaç arkadaşını buraya çağırıyoruz. Sadece küçük bir yemek vereceğiz ve sonrasında da kabul töreni olacak. Eminim benim kadar Louisa da Kontes Olenska'yı konuklarımız arasında görmekten memnuniyet duyacaktır." Ayağa kalktı ve uzun vücudunu kuzenine doğru dost canlısı bir şekilde eğerek ekledi, "Sanırım Louisa için, dışarı çıktığında davetiye kartlarını bizzat kendisinin bırakacağını söylemeye yetkim var-

dır.”

Bunun büyük bir fırsat olduğunu anlayan Bayan Archer, hemen teşekkür ederek ayağa kalktı. Bayan van der Luyden, Esther’in Ahasuerus ile buluştuğunda gülümsediği gibi gülümsedi; ama eşi itiraz ederek elini kaldırdı.

“Bunda teşekkür edecek bir şey yok, sevgili Adeline. Bu tarz bir durum New York’ta yaşanmamalı ve ben olduğum sürece de yaşanmayacak,” diyerek yanıtını kibarca vermiş oldu kuzenlerini kapıda geçirirken. İki saat sonra Bayan van der Luyden’in her yıl düzenlediği davetin bir davetiyesinin de yaşlı Bayan Mingott’a gönderildiğini herkes biliyordu. Davetiye büyük, kare bir zarf içinde gönderilmişti ve o akşamüzeri operada Bay Sillerton Jackson, van der Luydenler’in gelecek hafta kuzenleri Aziz Austrey Dükü için verecekleri yemeğe Kontes Olenska’nın da çağrıldığını herkese bildirdi.

Locadaki bazı genç adamlar, bu duyuru üzerine birbirlerine gülümsediler ve ilgisiz bir şekilde ön locada otururken, uzun, sarışın bıyığını buran Lawrence Lefferts’a yan yan baktılar. Soprano ara verdiğinde Lefferts, kendinden emin bir tavırla: “Bellini’nin Uyurgezer Operası’nı Patti’den başka kimse söylememeli,” dedi.

New York'ta çoğu kişi Kontes Olenska'nın "güzelliğini" yitirdiğı düşüncesinde hemfikirdi.

New York'a ilk olarak, Newland Archer'ın çocukluğunda zeki, güzel, dokuz-on yaşlarında bir kızken gelmişti. İnsanlar o zaman, onun için, "resminin yapılması gerektiğini" söylerlerdi. Ailesi sürekli kıtalar arası geziyordu. Dolaşarak geçen bebeklik hayatından sonra ikisini de kaybedince aynı şekilde bir gezgin olan; ama sonra New York'a "yerleşmek" için geri dönen teyzesi Medora Manson'a verilmişti.

Devamlı dul kalan zavallı Medora, New York'a sürekli yerleşmek için gelir (her seferinde daha ucuz bir eve) ve her gelişinde yanında bir koca ya da evlat edindiğı bir çocuğı getirirdi. Fakat birkaç ay sonra, her zaman olduğu gibi, ya kocasından ayrılır ya da komşularıyla kavga eder ve evini de yitirdikten sonra tekrar geziye çıkardı. Annesi bir Rushworth olduğundan ve son mutsuz evliliğı de onu deli Chiverslerle akraba yaptığından New York, onun acayıpliklerine hep göz yumuyordu; ama garip seyahat zevklerine rağmen tanınmış bir aileden gelen öksüz yeğeniyle geri döndüğünde bu güzel çocuğun o kadının ellerinde olmasına herkes

üzülmüştü.

Ailesinin yasını tutması ve siyah giymesi gerekirken, kırmızı yanakları ve sıkı bukleleri ona neşeli bir hava katan Ellen Mingott'a karşı herkes nazik davranmaya hevesliydi. Bu da Medora'nın, Amerikalılar'ın değişmez yas tutma kurallarını küçümsediğini gösteren yanlış davranışlarından sadece biriydi. Öyle ki, vapurdan indiğinde, kendi erkek kardeşi için taktığı siyah peçenin görümcesinininkinden on sekiz santimetre kısa oluşu bütün aileyi şoke etmişti. Bu arada Ellen da çingene çocukları gibi kırmızı ceket ve kehribar taneleri içindeydi.

Fakat New York'un çoğu Medora'yı o şekilde kabullenmişti. Sadece bazı yaşlı bayanlar Ellen'ın cırtlak kıyafetlerini görünce başlarını sallamışlardı. Diğer akrabaları ise, onun neşeli ve sevecen ruhunun büyüğü altındaydı. Korkusuz, labali, küçük bir yaratıktı ve İspanyol şal dansını oynaması ya da gitar eşliğinde çeşitli aşk şarkıları söylemesi gibi acayip yeteneklere sahipti. Teyzesinin (gerçek adı Bayan Thorley Chivers idi; ama daha sonradan ilk kocasının soyadını kullanmaya başladı ve kendini Markiz Manson diye adlandırdı; çünkü İtalya'da Manzoni diye çevrilebiliyordu) yönlendirmesiyle büyütülen küçük kız iyi düzeyde; fakat tutarsız bir eğitim aldı. "Modelden baka baka" resim çiziyor; profesyonel müzisyenlerle piyano çalıyordu.

Bu şekilde eğitim görmüş bir kızıdan başka ne beklenebilirdi ki? Birkaç yıl sonra, zavallı Chivers sonunda bir akıl hastanesinde öldü ve artık iyiden iyiye yaşlanmış olarak dul kalan eşi tekrar kendini toparladı ve o zamanlar dikkat çekici gözleri olan, uzun boylu, zayıf bir kıza dönüşen Ellen ile beraber yola koyuldu. Bir süre onlardan hiç haber alınmadı. Sonra Ellen'ın efsanevi derecede ünlü olan, aşırı zengin Polonyalı bir soyluyla evlendiği haberi yayıldı. Tuilerieler'de düzenlenen bir baloda tanışmışlardı ve adamın da Paris'te, Nice'te ve Floransa'da bir sürü tesisi, Cowes'te bir yatı ve

Transylvania’da binlerce dönümlük atış arazisinin olduğu söyleniyordu. Ellen, şan ve şerefin doruğunda kaybolmuştu. Birkaç yıl sonra, Medora tekrar New York’a geldiğinde daha sessizleşmiş ve yoksullaşmış bir şekilde üçüncü bir eşin yasını tutuyordu. Hâlen daha küçük bir ev talep ediyordu ve insanlar, yeğeninin neden ona yardım etmediğini sorguluyorlardı. Sonradan Ellen’ın kendi evliliğinin bir felaketle sona erdiği, ailesinin yanında teselli bulmak ve olanları unutmak için eve döneceği haberi geldi.

Kontes Olenska’nın davet edildiği yemeğe geldiği vakit van der Luydenlar’ın oturma odasına girmesini seyrettikten bir hafta sonra, Newland Archer’ın aklından bu düşünceler geçti. Bu, resmî bir yemektir ve Ellen’ın bunun üstesinden nasıl geleceğini merak ediyordu. Yemeğe epey geç geldi. Bir elinde eldiven yoktu ve bileğine bir bilezik takmıştı; fakat hiç acelesi ve utanılacak bir durumu yokmuş izlenimini vererek New York’un en gözde insanların toplanmış olduğu oturma odasından içeri girdi.

Odanın ortasında durdu; ağırbaşlı bir şekilde ve gülümseyen gözlerle çevresine bakındı ve o dakikada Newland Archer, bayanın bakışlarındaki genel kanıya karşı çıktı. Önceden yaydığı ışığın gitmiş olduğu doğrudur. Pembemsi yanakları solgun; zayıf ve yıpranmıştı. Olduğundan daha yaşlı gösteriyordu ki, gerçekte otuz yaşında filan olmalıydı ama üzerinde, güzelliğin gizemli otoritesini taşıyordu: Başını tutuşu ile bakışlarında bir kendinden eminlik vardı ve yapmacıklıktan uzak olan bu durum, Archer’ı derinden etkilemişti. Aynı zamanda orada bulunan çoğu bayandan daha rahat ve sade davranıyordu. Çoğu kişi (sonradan Janey’den öğrendiğine göre) dış görüntüsünün “modaya uygun” olmasından dolayı hayal kırıklığına uğramışlardı; çünkü New York’un en çok değer verdiği şey modaya uygun olmaktır. Archer bunun, belki de, önceki canlılığının kaybolmasından kaynaklanabileceğini belirtti. Çok sessizdi; yavaş

hareket ediyordu ve kısık sesle konuşuyordu. Oysa New York, böyle bir geçmişli olan genç bir bayandan daha fazla şey ummuştu.

Yemek çetin bir işti. Van der Luydenlar'da yemek yemek zaten hiç de kolay bir şey değildi. Bir de kuzenleri olan bir dükle yemek yemek hepten dinsel bir töreni andırıyordu. Sadece eski bir New Yorklu'nun, bir dük olmak ve van der Luydenlar'ın dükü olmak arasındaki farkı ayırt edebileceğini düşünmek Archer'ı memnun etti. New York, kibirli olsa bile (Strutherslilar hariç) soylu kişileri sakinlikle karşılardı. Sadece bu farklılıkları sayesinde, genç adam eski New York'una şefkat gösteriyordu.

Van der Luydenlar, bu yemeğin ne kadar önemli olduğunu vurgulamak için ellerinden gelenin en iyisini yapmışlardı. Du Lac Sevres ve Trevennalı İkinci George' un tabakları, van der Luydenlar'ın Doğu Hindistan Şirketleri'nden gelen bardaklar ve Dagonet kraliyet çanak çömlekleri konulmuştu masaya. Bayan van der Luyden, her zamankinden daha asil gözükiyordu: Büyük annesinin incileri ve zümrüt yeşilleri içindeki Bayan Archer, oğluna, bir Isabey minyatürünü hatırlattı. Bütün bayanlar en güzel takılarını takmışlardı; ama bunlar, eve ve duruma uygun olsun diye genelde ağır ve eski moda takı setleriydi. Gelmesi için ikna edilemeyen yaşlı Bayan Lanning de annesinin işlemeli aklığını ve sarı, İspanyol bir şal giymişti.

Yemekteki tek genç bayan Kontes Olenska idi. Archer, elmas kolyeleri ve uzun, deve kuşu tüyleri arasındaki yumuşak, dolgun yaşlı yüzleri inceleyip Ellen' inkiyle karşılaştığında, garip bir şekilde çocuksu ve yapay geldiler.

Ev sahibesinin sağında oturan Aziz Austrey Dükü, doğal olarak günün en önemli şahsıydı. Ama Kontes Olenska'nın yanında dükün önemi neredeyse yok olmuştu. İyi bir soydan geldiği için (başka bir soylu ziyaretçinin aksine) yemeğe av ceketıyla gelmemişti; ama giysileri eski püskü ve boldu,

onları öyle gösterişsiz bir havayla taşıyordu ki (kambur oturuyordu ve gömleğinin ön tarafından yoğun göğüs kılları gözüktüyordu), sanki yemek giysisini hiç giymiyormuş gibi bir izlenim sergiliyordu. Kısa boylu, geniş omuzlu, yanık tenli, kalın burunlu, küçük gözlüydü ve arkadaş canlısı bir gülümseyişi vardı; ama az konuştu ve konuştuğu zaman da o kadar alçak sesle konuştu ki, masada sık sık sessizlik olmasına rağmen, yanında oturanlar hariç kimse dediğinden bir şey anlamadı.

Yemekten sonra, beyler bayanlara katıldıkları zaman dük, dosdoğru Kontes Olenska'nın yanına gitti ve beraber bir köşeye çekilip heyecanlı heyecanlı konuşmaya daldılar. İkisi de, dükün öncelikle Bayan Lovell Mingott ve Bayan Headly Chivers ile konuşması gerektiğinin farkında değildi. Kontes, kendisiyle tanışmak için katı kurallarını (ocakta ve nisanda evinden başka yerde asla yemek yemezdi) hiçe sayıp Washington Meydanı'ndan gelen bu sevimli hastalık hastası Bay Şehirli Dagonet ile bir noktada birleşmişti. İkisi yirmi dakikadan fazla konuştular. Sonra kontes ayağa kalktı ve geniş oturma odasında tek başına yürüyerek Newland Archer'ın yanına oturdu.

Bir bayanın bir beyefendiyi, başka bir beyefendiyle sohbet etmek için ayağa kalkarak bırakıp gitmesi New York geleneklerine son derece aykırıydı. Görgü kuralları, kendisiyle konuşmayı istemiş olan beyefendi sözünü bitirene kadar put gibi hareketsiz beklemesini öngörüyordu. Fakat kontes bir kuralı çiğneyip geçtiğinin farkında bile değildi. Archer'ın yanına, koltuğun bir köşesine rahatça oturdu ve ona sevecen bakışlarla baktı.

"Benimle May hakkında konuşmanı istiyorum," dedi.

Archer ona cevap vermek yerine, "Dükü daha önceden tanıyor muydunuz," diye soru sordu.

"Ah, evet. Onu her kış Nice'te görürdük. Kumar oynamayı çok sever. Bu yüzden kumarhaneye çok gider," dedi

basitçe, sanki, "Yabancı çiçekleri çok sever," demiş gibi ve bir dakika sonra içten bir şekilde, "Bence tanıdığım en aptal adam," diye ekledi.

Bu sözü, ilk söylediği söz karşısında şaşkına dönen Archer'ı biraz rahatlatmıştı. Van der Luydenlar'ın dükünü aptal bulan ve bu düşüncesini açıkça söylemeye cesaret eden bir bayanla tanışmak, inkâr edilemez bir şekilde heyecan vericiydi. Dükün hayatı hakkında ona daha çok soru sormak istedi ama bunun, üzücü anıları hatırlatacağından korktu. Archer söyleyecek bir şey bulana kadar kontes esas konuya döndü.

"May çok sevimli. New York'ta onun kadar zeki ve güzel başka bir kız görmedim henüz. Ona çok âşık mısınız?"

Newland Archer, kızardı ve güldü, "Bir erkeğin âşık olabileceği kadar."

Ellen, Archer'ın sözlerinden hiçbir şey kaçırmamak için bir süre düşündü ve Archer, "Sence bir sınır var mı?" diye sordu.

"Âşık olmakta mı? Varsa bile ben henüz bulamadım!"

Ellen kızardı ve, "Gerçekten de aşk mı?" dedi.

"Aşkların en yücesi!"

"Ne hoş! Ve aşklarınızı siz mi buldunuz? Başkaları sizin için ayarlamadı mı?"

Archer ona kuşkuyla baktı ve sonra gülümseyerek, "Ülkemizde evliliklerin başkaları tarafından ayarlanmasına izin vermediğimizi unuttun mu," diye sordu.

Koyu renkli bir kızarıklık, kızın yanaklarına yayıldı ve Archer söylediği sözden ötürü pişmanlık duydu.

"Evet," dedi. "Unuttum. Bazen bu tarz hatalar yaparsam beni affetmelisin. Geldiğim yer kötü olduğu için buradaki iyi şeyleri de unutuyorum." Kız, kartal tüyünden yapılma yelpazesine baktı ve Archer, kızın dudaklarının titrediğini fark etti.

"Özür dilerim..." dedi hemen. "Fakat biliyorsunuz ki siz

de bizim arkadaşımızsınız.”

“Evet, biliyorum. Nereye gidersem gideyim hep öyle hissediyorum zaten. Bu yüzden eve döndüm. Mingott ve Wellandlar, sen ve senin zevkli annen ve bu akşam buradaki tüm insanlar gibi tam tamına tekrar bir Amerikalı olmak için her şeyi unutmak istiyorum. Ah, işte May geliyor. Sanırım onun yanında olmak istersin,” diye ekledi hiç hareket etmeden ve gözleri genç adama bakmak için kapıdan uzaklaştı.

Oturma odası, yemekten sonra gelecek olan konuklarla dolmaya başlamıştı ve Archer, Madam Olenska’nın bakışını takip ederken, May Welland’ın annesiyle beraber içeri girdiğini gördü. Başında gümüş çiçeklerden yapılmış bir taç ile beyaz ve gümüş rengindeki elbisesinin içinde duran uzun boylu kız, bir prenses gibi baktı.

“Aa,” dedi Archer. “Oldukça çok rakibin var. Görüyorsun ki etrafı sarıldı bile. Onu dükle tanıştırmıyorlar.”

“O zaman biraz daha kal benimle,” dedi Madam Olenska alçak sesle, yelpazesıyla Archer’ın dizine dokunarak. Çok hafif dokunmuştu; ama bu, sanki onu okşamış gibi Archer’a heyecan vermişti.

“Evet, biraz daha kalayım,” diye cevap verdi aynı ses tonuyla, kendi ne dediğini tam olarak anlamadan. Ama hemen sonra yaşlı Bay Şehirli Dagonet eşliğinde Bay van der Luyden geldiler. Kontes ciddi gülümsemesiyle onlara selam verdi. Ev sahibinin ona uyarı niteliğinde bakış attığını hissedenden Archer ayağa kalktı ve yerini onlara bıraktı.

Madam Olenska sanki ona güle güle demek ister gibi elini havaya kaldırdı.

“O zaman yarın saat beşten sonra sizi bekliyorum,” dedi Olenska ve sonra Bay Dagonet’e yer açmak için arkasını döndü.

“Yarın,” diye tekrar etti Archer, hiç böyle bir söz vermemiş ve konuşmaları esnasında, kendisini görmek istediğine dair, kontesin ona hiçbir ipucu vermemiş olmasına

rağmen.

Giderken, kontesi eşiyle tanıştırmak için götürürken, uzun boylu ve görkemli Lawrence Lefferts'ı gördü ve kontese gülümserken Gertrude Lefferts'm, "Sanırım küçükken beraber dans okuluna giderdik," dediğini duydu. Onun arkasında, kontese adlarını söyleme sırasının gelmesini beklerken, Archer, Bayan Lovell Mingottlar'da kontesle tanışmayı reddeden birkaç inatçı çift fark etti. Bayan Archer'ın dediği gibi, van der Luydenlar seçtikleri zaman nasıl ders vereceklerini bilirlerdi. Asıl şaşılması gereken şey, çok nadir seçiyor olmalarıydı.

Genç adam koluna dokunulduğunu hissetti ve Bayan van der Luyden'ın, siyah kadifesinin ve aile elmaslarının yansıttığı katıksız saygınlığın içinden, ona baktığını gördü. "Bencilik etmeden Madam Olenska ile bu kadar iyi geçinmen çok iyi. Kuzenin Henry'den sana yardıma koşmasını istedim."

Archer ona anlamsız bir şekilde gülümsediğinin farkındaydı ve Archer'ın utangaçlığını küçümser gibi, "May'i daha önce hiç bu kadar çekici görmemiştim. Dük, onun salondaki en güzel kız olduğunu düşünüyor," dedi.

Kontes Olenska, "saat beşten sonra" demişti ve beş buçukta Newland Archer, duvar sıvası dökülmüş, mor salkımın demirden yapılma balkonun etrafını kuşattığı, Batı Yakası'nın aşağısında Yirmi Üçüncü Cadde'de havai Medora'dan kiraladığı evin zilini çaldı.

Yaşamak için kesinlikle garip bir yerdi. Küçük terziler, ölü kuş doldurucuları ve "yazarlar", kontesin en yakın komşularıydılar. Bu dağınık caddenin çok aşağısında Archer, çok kez karşılaştığı Winsett adlı yazar ve gazetecinin oturduğunu söylediği, kaldırım döşeli yolun sonunda, bakımsız, ahşaptan yapılma bir ev fark etti. Winsett evine misafir davet etmezdi ama gece gezinirlerken bir keresinde Archer'a göstermişti ve sonrasında Archer kendi kendine, biraz ürpereyerek, diğer başkentlerde de sanatçıların bu türden döküntü yerlerde oturup oturmadıklarını düşündü.

Madam Olenska'nın yaşadığı yer de aynı görünüşe sahipti. Sadece cam çerçeveleri biraz daha renkliydi ve Archer, evin gösterişsiz ön cephesine geldiğinde, kendi kendine, Polonyalı kontun, kontesin hem geleceğini hem de hayallerini çaldığını düşündü.

Genç adam mutsuz bir gün geçirmişti. Sonradan May'i parkta yürüyüşe çıkarabileceği ümidiyle Wellandlarla öğle yemeği yemişti. Bir önceki gece ne kadar büyüleyici gözük-tüğünü, onunla ne kadar gurur duyduğunu ve bir an önce evlenmek istediğini söylemek için onunla yalnız kalmak is-temişti; fakat Bayan Welland aile ziyaretlerinin yarısının bile henüz tamamlanmadığını hatırlatmış ve Archer, düğün tari-hinin daha öne alınmasını ima ettiği zaman da sitem ederek kaşlarını kaldırıp, "Daha çeyizlerimin nakış işlemleri bit-medi," diye iç geçirmişti.

Ailece at arabasına bindikten sonra, bir kapıdan öteki ka-pıya gezip durmuşlardı ve Archer, akşamüzeri gezmesi bitip nişanlısından ayrılırken kapana kısılmış vahşi bir hayvan gibi hissetmişti kendini. Bu doğal ve sade duygularını böyle bir yöne çekme sebebinin, sosyal bilimler üzerine okuduğu kitaplardan kaynaklandığını düşündü; ama Wellandlar'ın, düğünü gelecek sonbahardan önce planlamadıklarını hatırlayıp, o zamana kadar hayatının nasıl olacağını kafasında canlandırıncaya ruhuna bir karamsarlık çökmüştü.

"Yarın Chiversler'e ve Dallaslar'a gideceğiz," diye ses-lendi Bayan Welland arkasından ve Archer aileleri alfabetik sırayla dolaştıklarını, kendi ailesinin sadece alfabenin ilk çeyreğinde yer aldığını fark etti.

Kontes Olenska'nın, o öğleden sonra Archer'ın kendisini aramasını istediğini (ya da daha çok emrini) May'e de söy-lemek istemiş; ama yalnız kaldıkları o kısa anlarda söyleme-si gereken daha önemli şeyler olmuştu. Ayrıca bu konuyu ona açmanın biraz saçma olacağını düşündü. May'in, özel-likle kuzenine kibar davranmasını istediğini biliyordu. Ni-şanlandıklarının duyurulmasını hızlandıran neden, bu isteği değil miydi? Bunu düşünmesi garip bir his uyandırmıştı içinde; ama kontes gelmemiş olsaydı, o kadar özgür bir adam olamasa da, yine de daha az kesin bir söz vermiş biri olacaktı. Ama May böyle olmasını istemişti ve kendisine da-

ha fazla sorumluluk verilmiş olması, May'e bir şey söylemeden kuzenini arama konusunda onu nasıl olduysa biraz rahatlatmış ve özgür hissettirmişti kendisini.

Madam Olenska'nın kapı eşiğinde dururken hissettiği en yoğun his merak duygusuydu. Emir verirmiş gibi çıkan ses tonu kafasını karıştırmıştı. Bundan, görüldüğünden daha zor biri olduğu sonucunu çıkarmıştı.

Kapı, esmer, yabancı görünümlü bir hizmetçi tarafından açıldı. Renkleri canlı bir boyun atkısının altından göğüs çıkıntısı belli oluyordu. Archer, kızın Sicilyalı olduğunu tahmin etti. Beyaz dişleriyle Archer'ı karşıladı. Sorduğu soruları anlamadığını işaret eden bir baş hareketiyle, Archer'ı dar koridordan, şöminesi kısık ateşte yanan oturma odasına geçirdi. Oda boştu ve kız onu orada uzun bir süre yalnız bıraktı. Archer, onun, evin hanımını bulmaya gittiğini ya da buraya geliş sebebini anlamadığını sandı. Güney soyundan gelenlerin birbirleriyle pandomim sanatıyla anlaştıklarını biliyordu ve kızın anlaşılabilir bir şekilde omuz silkmesi ve gülmesi onu utandırmıştı. Bir süre sonra bir lambayla geri döndü ve Dante ile Petrarch'dan hatırladığı bir grup sözcük, kızın verdiği cevabı aklına getirdi: "La Signora e fuori; ma verra subito." Anlamı şuydu: "Hanımın şu an evde yok; ama yakında gelecek."

Bu arada, lambanın yardımıyla, solgun, karanlık bir çekiciliği olan, daha önce hiç görmediği türden bir oda gördü. Kontes Olenska'nın bazı eşyalarını (kendi deyimine göre bir yıkıntıdan arda kalan eşyalar) beraberinde getirdiğini biliyordu ve bunların, koyu ahşaptan yapılma masaların üzerinde sergilendiğini farz etti. Yunanistan'dan gelme narin bir parça, şömine rafının üzerinde duruyordu ve kırmızı bir şam kupası da, içerisinde İtalyan görünümlü bir çiftin resimlerinin bulunduğu eski çerçevelerin arkasındaki renksiz duvar kağıdına monte edilmişti.

Newland Archer, İtalyan sanatı hakkında bildikleriyle

gurur duyuyordu. Çocukluğu Ruskin ile beraber geçmişti ve son zamanlarda yayımlanan bütün kitapları okumuştı: John Addington Symond'ı, Vernon Lee'nin "Euphorion"ını, P.G. Hamerton'ın denemesini ve "Walter Pater ile Rönesans" adlı mükemmel yeni seriyi. Botticelli hakkında her şeyi biliyordu ve Fra Angelico hakkında da biraz havalara girerek konuşuyordu. Fakat bu resimler onu şaşırtmıştı; çünkü hiçbir İtalya'ya gezmeye gittiğinde bakmaya alışık olduğu şeylere benzemiyordu ve belki de düşünce gücü, görünüşe göre kendisini kimsenin beklemediği ve tuhaf bir şekilde içinde bulunduğu bu garip ve boş ev tarafından zayıflatılmıştı. Kontes Olenska'nın isteğini May Welland'a söylemediği için suçluluk ve nişanlısının kuzenini görmeye gelme ihtimalini de düşününce biraz rahatsızlık duydu. Archer'ı bir bayanın şöminesinin yanında akşam karanlığında yalnız bir şekilde beklerken bulsa ne düşünürdü acaba?

Fakat geldiğine göre beklemeliydi de. Bir sandalyeye oturdu ve ayaklarını kütüklere doğru uzattı.

Onu bu şekilde emrederek davet etmesi ve unutulması çok tuhaftı ama Archer, küçük düşürülme hissinden çok merakla doluydu. Odanın havası daha önce içinde nefes aldığı odalardan çok farklıydı, ki bilinci macera hissiyle kaybolmuştu. Daha önce de duvarında kırmızı bir şam kupası ve "İtalyan okul" resimleri asılı oturma odalarında bulunmuştu. Fakat onu asıl etkileyen şey, Medora Manson'ın kiralamış olduğu, arka planı bozan, bozkır otlu ve küçük heykelli bu eski evi, biraz dokunuşla ve birkaç eşyanın ustalıkla yerleştirilmesi sonucu özel, "yabancı", eski, romantik sahneleri ve duyguları çağrıştıran bir yere dönüştürmüş olmasıydı. Masa ve sandalyelerin dekoruna bakarak bu hileyi çözümlemek için ipucu bulmaya çalıştı. Aslında sadece iki tane gül (kimsenin bir düzineden daha az almayacağı) dirseğinin yanındaki ince vazoya konmuştu ve mendillere sıkılandan değil de, daha çok bir çarşı kokusunu; Türk kahvesi ya da kurutulmuş gül

kokusunu anımsatan bir koku etrafa yayılmıştı.

May'ın akli oturma odasının nasıl görüldüğü düşünce-
siyle başka yerlere gitti. "Çok kibar" davranan Bay Wel-
land'ın, Doğu Yakası'nda Otuz Dokuzuncu Cadde' deki in-
şaatı yeni bitmiş bir evde gözü olduğunu biliyordu. Semt
uzaktı ve boru tesisatının mükemmel olduğunu düşünen
ama standart rengin, New York'u soğuk çikolata sosuna dö-
nüştürdüğü fikrini savunan genç mimarların kahverengi ta-
şa karşı yaptıkları protesto sonucu ev, soluk, yeşilimsi sarı
bir taşla inşa edilmişti. Archer, ev konusunu göz ardı etmek
için seyahat etmeyi tercih ederdi. Wellandlar, uzun süre Av-
rupa'da yapılacak olan balayını (belki bir kış boyu da Mı-
sır'da) onaylamış olsalar da, geri dönüş için çiftin kesinlikle
bir evi olması gerektiği fikrindeydiler. Genç adam, kaderinin
mühürlenmiş olduğunu hissetti; çünkü geri kalan hayatı bo-
yunca o yeşilimsi sarı evin kapısının demir parmaklıkları
arasında gezinecek ve antreden, cilalı sarı tahta kaplamalı
salona geçip duracaktı. Ama bunun da ötesinde, hayal gücü
genişleyemeyecekti. Yukarıdaki oturma odasında bir cumba
olduğunu biliyordu; ama May'ın onunla nasıl başa çıkacağı-
nı hayal edemedi. May, Welland oturma odası için mor sa-
ten ve sarı püsküller, sedef işlenmesi taklit edilmiş masalar
ve içi kırılacak eşyalarla dolu yaldızlı vitrinler öneriyordu.
Kendi evinde olanlardan farklı bir şey istemesi için bir neden
göremedi ve Archer'ı rahatlatan tek şey, muhtemelen kü-
tüphanesini kendisinin yerleştirmesine izin vereceği düşün-
cesiydi ki kesinlikle mobilya ve kapakları camsız, sade, yeni
kitaplıklarla dekore edilecekti.

Yuvarlak göğüslü hizmetçi içeri girdi, perdeleri açtı, bir
kütüğü geriye itti ve teselli ederek, "Verra, verra," dedi. O
gidince Archer ayağa kalktı ve etrafta gezinmeye başladı.
Daha fazla beklemeli miydi? Bulunduğu konum saçma sa-
pan bir hâl almaya başlamıştı. Belki de Madam Olenska'yı
yanlış anlamıştı. Belki de onu hiç davet etmemişti.

Arnavut kaldırım taşlı sakin caddeden insan sesleri geldi. Evin önünde durdular ve bir at arabası kapısının açıldığını duydu. Perdeyi aralayarak akşam karanlığına baktı. Sokak lambası yanıyordu ve ışığının altında Julius Beaufort'un büyük bir at tarafından çekilen İngiliz at arabasını gördü. Bankacı, Madam Olenska'ya inerken yardım ediyordu.

Beaufort elinde şapkasıyla arkadaşının onayladığı bir şey söylüyordu. Sonra el sıkıştılar ve Olenska basamakları çıkarken bankacı da arabaya atlayıp gitti.

Odaya girdiğinde, Archer'ı orada gördüğüne hiç şaşırmadı. Şaşırmak, en az alışık olduğu duygulardan biri gibi gözüküyordu.

"Benim komik evimi nasıl buldun," diye sordu. "Bana göre burası bir cennet."

Konuşurken bir yandan küçük kadife başlığını çıkardı ve uzun pelerinini bir köşeye atarken düşünceli gözlerle Archer'a baktı.

"Çok zevkli düzenlemişsiniz," diye karşılık verdi kelimenin tekdüzeliğini hissederek; geleneklere hapsedilmiş, basit ama etkileyici.

"Ah, zavallı, küçük bir ev. Akrabalarım çok aşağılıyorlar beni. Ama ne olursa olsun, van der Luydenlar'ı nkinden daha az kasvetli."

Bu söylenenler onu çok şaşırtmıştı; çünkü van der Luydenlar'ın görkemli evini kasvetli diye adlandırmaya cesaret edecek çok az kişi vardı: Eve giren ve ev hakkında "güzel" diye bahseden ayrıcalıklı insanlar; ama Archer aniden, Ellen genel görüşü yansıttığı için memnuniyet duymuştu.

"Bu eve yaptıklarınız çok etkileyici," diye tekrar etti.

"Bu küçük evi seviyorum," diye itiraf etti Olenska. "Ama sanırım beni esas mutlu kılan, burada, kendi ülkemde ve kendi kasabamda olmam ve burada yalnız olmanın verdiği huzur." O kadar alçak sesle konuştu ki, Archer en son söylediği kelimeyi zar zor duydu.

“Yalnız olmayı çok mu seviyorsun?”

“Arkadaşlarım bana yalnızlık duygusunu hissettirmediği sürece evet.” Ateşin yakınına oturdu ve “Natasha birazdan çayı getirecek,” deyip sandalyesine dönmesi için Archer’a işaret verdi “Bakıyorum ki siz köşenizi çoktan seçmişsiniz,” sözünü ekleyerek.

Arkasına yaslanarak kollarını başının arkasına koydu ve göz kapaklarının altından ateşe baktı.

“Bu en sevdiğim saat.”

Ağırbaşlılığı onda cevap verme hissini uyandırmıştı: “Geleceğimi unuttuğumu düşündüm. Beaufort çok ilgi çekici bir adam olmalı.”

Neşeli bir şekilde baktı. “Niye? Çok mu bekledin? Bay Beaufort bana birkaç ev gezdirdi; çünkü görünüşe göre burada oturmama izin vermeyecekler.” Hem Beaufort’u hem de kendisini aklından çıkarmışa benziyordu ve devam etti: “Daha önce hiçbir şehirde *des quartiers excentrique* (garip semtlerde) oturmaya karşı çıktığını görmemiştim. Birinin nerede oturduğu neden bu kadar önemli ki? Bu caddenin de saygıdeğer olduğunu duydum.”

“Modaya uygun bir yer değil.”

“Moda! Hepiniz böyle mi düşünüyorsunuz? Neden bir insan kendi modasını yaratmasın ki? Ama sanırım ben çok bağımsız yaşadım ve ne olursa olsun, ben de sizin yaptıklarınızı yapmak istiyorum. İlgilenildiğimi bilmek ve kendimi güvende hissetmek istiyorum.”

Bir önceki akşam bir yol gösterene ihtiyacı olduğunu söylediği zamanki gibi duygulanmıştı.

“Arkadaşlarınız böyle hissetmek istiyor. New York aşırı güvenli bir yerdir,” diye ekledi biraz alaylı bir tavırla.

“Evet öyle. Bunu gerçekten de hissedebiliyorsun,” diye haykırdı espriyi anlamadan. “Burada olmak sanki iyi bir kız olup bütün ödevlerimi yapmışım da tatile çıkmışım gibi bir şey.”

Durumunu çok güzel örneklemişti, ama bu, Archer'ı bütünü memnun etmedi. New York hakkında saygısızca konuşmaktan kaçınmazdı ama aynı ses tonuyla başka birinin bunu demesinden de hoşlanmazdı. New York'un ne kadar güçlü bir makine olduğunu ve kendisini nasıl ezip geçtiğini hâlen anlamadığını düşündü. Lovell Mingottlar'ın yemeğindeki sosyetenin en seçilmiş insanları ona, kaçmasının ne kadar olanaksız olduğunu göstermiş olmalıydı. Fakat ya bir felaketin eşiğinde olduğunun farkında değildi ya da van der Luydenlar'da kazandığı zaferin etkisi altında bunu tamamen gözden kaçırmıştı. Archer ilk teorisinde karar kıldı: Hâlen kendi New York'unun ayırım gözetmediğini sandığını düşündü ve bu varsayım onu kızdırdı.

"Dün gece," dedi, "New York ayaklarına serilmişti. Van der Luydenlar bir şey yaptılar mı eksiksiz yaparlar."

"Ah, ne kadar nazikler! Çok güzel bir geceydi. Herkes onları takdir ediyordu."

Kullandığı sözcükler duruma hiç de uygun değildi. Ancak sevgili yaşlı Bayan Lanningler'de yapılan bir çay partisi hakkında böyle konuşabilirdi.

"Van der Luydenlar..." dedi Archer konuşurken biraz havalara girerek, "New York sosyetesindeki en etkili insanlardır. Ne yazık ki, Bayan van der Luyden'ın sağlığından ötürü, nadiren konuk kabul ederler."

Ellerini başının arkasından çekti ve düşünceli bir şekilde Archer'a baktı.

"Belki de nedeni budur."

"Neyin nedeni?"

"Yarattıkları bu büyük etkinin nedeni. Yani kendilerini bu kadar az göstererek."

Archer'ın yüzüne biraz renk geldi; ona baktı ve aniden neyi ima ettiğini anladı. Bir atışta, van der Luydenlar'ı delip geçmişti ve onlar da çökmüşlerdi. Archer güldü ve van der Luydenlar'ı feda etti.

Natasha kulpsuz Japon fincanlar ve küçük tabaklar içinde çayı getirdi ve tepsiyi alçak bir masaya koydu.

“Ama sen bana bunların hepsini anlatacaksın. Bilmem gereken her şeyi,” diye devam etti Madam Olenska, fincanı Archer’a uzatmak için eğilerek.

“Bana anlatacak, çok uzun zaman baktığım için artık göremediğim şeyleri, gözlerimi açıp tekrar görmemi sağlayacak olan kişi sensin.”

Bileziklerinin birinden küçük, altın renginde bir sigara çıkardı; Archer’a uzattı ve kendine de bir tane aldı. Şöminede, sigaraları yakmak için uzun çırallar vardı.

“O zaman ikimiz de birbirimize yardım edebiliriz. Fakat benim daha fazla yardıma ihtiyacım var. Bana ne yapmam gerektiğini söylemelisin.”

Dilinin ucuna, “Beaufort ile sokaklarda görünme,” cümlesini yanıt olarak söylemek geldi ama odanın havasının içinde kaybolmuştu, ki bu da Olenska’nın havasıydı ve bu tarz bir öğüt vermek, Semerkant’ta gülsuyu için pazarlık eden birisine, New York kışına karşı palto giymesini tavsiye etmek gibi olurdu. New York, Semerkant’tan çok uzaktaydı ve eğer gerçekten birbirlerine yardım edeceklerse, yardımını, Archer’ın, kendi ülkesine tarafsız bir şekilde bakmasını sağlayarak sunmaya başlamıştı. Bu şekilde farklı bir bakış açısıyla bakacak olursa, gözüne çok küçük ve sınırlı gelmişti ama Semerkant’tan baksa gerçekten böyle görürdü.

Kütüklerin arasından bir kıvılcım çıktı ve Olenska ateşe doğru eğildi. Ellerini o kadar yaklaştırdı ki, oval tırnaklarına güçsüz bir ışık dalgası yayıldı. Işık, saç örgüsünden çıkan koyu renkli saçları kızılaştırdı ve solgun yüzünü daha da solgun gösterdi.

“Sana ne yapman gerektiğini söyleyecek bir sürü insan var zaten,” diye karşılık verdi Archer, anlaşılmaz bir şekilde onları kiskanarak.

“Ah, teyzelerim mi? Ve sevgili büyük annem mi?” Bu fik-

ri tarafsız bir şekilde düşündü. "Onların hepsi yeni bir ev kurduğum için bana biraz kızgınlar. Özellikle de büyük annem. Beni kendi yanında tutmak istiyordu; ama özgür olmalıydım." Çetin Catherine gibi rahat bir şekilde konuşması Archer'ı etkilemişti ve Madam Olenska'ya bu yalnızlık türünden özgürlüğü isteten şeyin ne olduğunu merak etti. Ama Beaufort düşüncesi içini kemiriyordu.

"Sanırım nasıl hissettiğini anlıyorum," dedi. "Yine de ailen sana öğüt verebilir, farklılıkları anlatabilir ve sana yol gösterebilir."

İnce kaşlarını yukarı kaldırdı. "New York bir labirent mi? Beşinci Cadde'de yukarı ve aşağı doğru yürürken böyle düşündüm. Bütün çapraz sokakların da numaraları var!" Bu söylediği sözü Archer'ın pek onaylamadığını tahmin etti ve bütün yüzüne yayılan harika bir gülümsemeye, "Bunu nasıl seviyorum anlatamam; yukarı aşağı yürümeyi ve her şeyin üzerindeki o büyük, dürüst etiketleri!" diye ekledi.

Fırsat bu fırsattı: "Her şeyin etiketi olabilir; ama herkesin etiketi yoktur."

"Belki. Çok basite indirgeyebilirim ama eğer yaparsam beni uyar." Archer'a bakmak için ateşe arkasını döndü. "Gerçekten beni anladıklarını ve bana anlatabileceklerini hissettiğim sadece iki insan var: sen ve Beaufort."

Archer isimleri duyunca irkildi ve sonra, hızla buna alışarak, ne demek istediğini anladı; duygularını paylaştı ve ona acıdı. Şeytanın güçlerine çok yakın yaşamış olmalıydı ki onun havasında hâlen bu kadar özgürce nefes alabiliyordu. Archer'ın da kendisini anladığını hissettiği için yapması gereken şey, Ellen'ın, kendisinden iğrenmesine rağmen, Beaufort'u görmesini sağlamaktı.

Kibarca cevap verdi: "Anlıyorum ama yine de eski dostlarının öğütlerinden ayrılma. Yani yaşlı bayanları diyorum: Büyük annen Mingott, Bayan Welland ve Bayan van der Luyden. Seni seviyorlar ve sana hayranlar. Sana yardım et-

mek istiyorlar.”

Kafasını salladı ve iç geçirdi. “Ah, biliyorum, biliyorum! Yardım ederler ama sadece hakkımda hoşnut olmayacakları bir şey duymadıkları sürece. Welland Teyze bunu aynen bu şekilde izah etti... Burada kimse gerçeği bilmek istemiyor mu Bay Archer? Gerçek yalnızlık, sana sadece numara yapman gerektiğini söyleyen insanlar arasında yaşamaktır!” Ellerini yüzüne doğru kaldırdı ve Archer, zayıf omzunun hıçkıra hıçkıra ağlarken titrediğini gördü.

“Ellen! Ah, Ellen hayır, yapma!” diye haykırdı ayağa kalkıp ona doğru eğilerek. Ellen’ın bir elini aşağı doğru çekti; bir çocuğun eliymiş gibi kavradı ve ısıtmaya çalıştı. Bir yandan da onu teselli eden kelimeler mırıldanıyordu ama bir dakika içinde Ellen elini çekti ve ıslak gözlerle Archer’a baktı.

“Burada kimse ağlamıyor mu? Sanırım cennette ağlamaya ihtiyaç yok,” dedi gülümseyerek ve çıkan saç örgülerini sıkılaştırdıktan sonra çaydanlığa doğru eğildi. Ona “Ellen” demiş olması beynine kazınmıştı. Hem de iki kez demişti ve o bunu fark etmemişti. Düşüncelerinin derininde May Welland’ın, New York’ta, belli belirsiz beyaz görünümünü gördü.

Aniden Natasha, zengin İtalyancası’yla bir şey söylemek için başını içeri uzattı.

Madam Olenska, tekrar bir eli saçında, onayladığını belirten bir söz söyledi: “Gia, gia,” ve Aziz Austrey Dükü uzun kürklü, siyah peruklu ve kırmızı kuş tüylü bir bayana yol göstererek içeri girdi.

“Sevgili kontes, sizinle tanıştırmak için eski bir arkadaşımı getirdim: Bayan Struthers. Dün gece yemeğe çağırılmıştı ve sizi tanımak istiyor.”

Dük, gruba selam verdi ve Madam Olenska bu tuhaf ikiliyi karşılamak için öne atıldı. İkisinin de ne garip bir şekilde uyuştuklarını ya da dükün, arkadaşını getirerek ne kadar

büyük bir özgürlük kullanmış olduğunu fark etmemişe benziyordu. Archer, dükün kendisini görmediğini anladı.

"Tabii ki sizi tanımak istiyorum hayatım," dedi Bayan Struthers, cesur tüylerine ve şımarık peruğuna yakışır bir şekilde sesini yuvarlayarak. "Genç, ilginç ve çekici olan her kişiyi tanımak istiyorum. Dük bana müzikten hoşlandığınızı söyledi, değil mi dük? Sanırım kendiniz de bir piyanistsiniz. Yarın akşamüzeri benim evimde kemancı Sarasate'yi dinlemek ister misiniz? Benim evimde her pazar bir şeyler olur. Bu, New York'un ne yapmak istediğini bilemediği bir gün. Bu yüzden ben de, 'gelin ve eğlenin,' diyorum. Dük sizin Sarasate ile baştan çıkacağınızı düşünüyor. Birçok arkadaşınızı da orada görebilirsiniz."

Madam Olenska'nın yüzü sevinçten ışıldıyordu. "Ne kadar kibarsınız! Dükün beni de düşünmesi ne hoş!" Olenska çay masasına bir sandalye çekti ve Bayan Struthers sandalyeye oturdu. "Gelmeyi kesinlikle çok isterim."

"Bekliyorum hayatım. Genç bayı da beraberinde getir." Bayan Struthers arkadaşça selamlayarak elini Archer'a uzattı. "Sizin adınızı hatırlamıyorum; ama eminim sizinle daha önce tanışmıştık. Buradaki herkesle ya burada ya Paris'te ya da Londra'da tanıştım. Siz diplomat değil miydiniz? Bütün diplomatlar bana gelir. Siz de müzik sever misiniz? Dük, kesinlikle onun da gelmesini sağlamalısınız."

Dük sakalının derinliklerinden, "Tabii," dedi ve Archer da başını eğdi. Kendisini ilgisiz ve dikkatsiz büyükler arasındaki bir çocuk gibi hissetti.

Ziyaretinin sona erdiğine üzülmemişti. Sadece, keşke daha önce gelmiş olsaydı, diye düşündü. Böylece bazı duygularını bastırabilirdi. Soğuk geceye çıktığında, New York tekrar gözüne uçsuz bucaksız ve May Welland da içindeki en tatlı bayan olarak gözükmüştü. Ona her gün yolladığı zambaklardan göndermek için çiçekçiye döndü. Kargaşa arasında bu sabah çiçek yollamayı unuttuğunu hatırladı.

Kartın üzerine bir iki kelime yazar ve sarılmasını beklerken çiçeklerle donanmış mağazaya göz gezdirdi. Gözleri sarı güllere takılı kaldı. Daha önce bu kadar güneş sarısı güller görmemişti ve aklına gelen ilk şey, zambaklar yerine May'e sarı gülleri göndermek oldu ama güller ona hiç uymuyordu: Fazla zengin, fazla güçlü ve fazla güzellerdi. Anı bir fikir değişikliğiyle ve neredeyse ne yaptığını bilmeden çiçekçiye gülleri başka bir kutuya koymasını söyledi; kartını ikinci kutuya yerleştirdi ve üzerine Kontes Olenska'nın adını yazdı. Sonra tam gidecekken kartı tekrar içinden çıkardı ve buketi kutunun içine koydu.

"Hemen giderler mi," diye sordu, gülleri işaret ederek.

Çiçekçi, Archer'a, derhâl gideceklerine dair güvence verdi.

Ertesi gün Archer, öğle yemeğinden sonra parkta yürüyüşe çıkmak için May'i ikna etti. Eski moda piskopos New York'unun geleneğine göre May, pazar öğleden sonraları kiliseye giden aile büyüklerine eşlik ederdi ama Bayan Welland, kızının uzun süredir nişanlı olmasından dolayı bu seferlik kaytarmasını mazur gördü.

Güzel bir gündü. Geniş park yolu boyunca ağaçların ya-
lın tepelerinden mavi gökyüzü gözüküyordu ve yukarıda
karın çizdiği kavisler kristal parçaları gibi parlıyordu.
May'in, ışığını yansıtabileceği bir havaydı. Archer, May'e
çevrilen yüzleri gördükçe gurur duyuyordu ve kendisine ait
olmasının verdiği keyif, kafa karıştırıcı bütün düşünceleri
yok ediyordu.

"Her gün zambak kokusuyla uyanmak müthiş bir şey,"
dedi May.

"Dün geç gönderebildim. Sabahleyin pek vaktim olma-
dı."

"Ama senin her gün hiç kesintisiz çiçek göndermen onları
daha çok sevmemi sağlıyor. Her sabah aynı saatte geliyorlar.

Tıpkı saatinde gelen bir müzik ğretmeni gibi. Bildiğim kadarıyla, Gertrude Lefferts'ın eşı de, o ve Lawrence nişanlılarken aynısını yaparmış."

"Ah, demek öyle," diye güldü Archer, kızın canlılığıyla neşelenerek. Her iki elma yanağına baktı ve kendinden emin bir şekilde, "Dn sana zambak gönderirken mkemmek sarı gller de gördüm ve onları da Madam Olenska'ya yolladım. Sence doğru mu yaptım," sözünü diye ekledi.

"Ne kadar düşüncelisin! Bu tarz şeyler onu çok memnun eder. Bana bahsetmemesi çok tuhaf. Bugün bizimle öğle yemeğı yedi de o yüzden. Bay Beaufort'un harika orkideler ve kuzen Henry van der Luyden'in da Skuytercliff'ten bir sepet dolusu karanfil gönderdiğini söyledi. Çiçek gnderildiğıne çok şaşırmışa benziyor. Avrupa'da insanlar çiçek yollamazlar mı? Bunun çok hoş bir gelenek olduğunu düşünüyor."

"Ah, benim çiçeklerimin Beaufort'unkinin yanında gölgede kalmasına şaşmamalı," dedi Archer, alıngan bir tavırla. Sonra gllerin arasına kartı koymadığını hatırladı ve bu konuyu ağığı için de canı sıkıldı. "Dn kuzenine uğradım," demek istedi ama tereddütte kaldı. Eğer Madam Olenska ziyaretinden söz etmediyse, onun da söylemesi garip kaçardı. Ama bunu yapmaması ortama gizemli bir hava katmıştı, ki bunu da hiç sevmezdi. Bu soruyu kafasından atmak için kendi planlarından, geleceklerinden ve Bayan Welland'ın uzun bir nişan döneminde ısrar etmesinden bahsettiler.

"Eğer buna uzun dersin tabii! Isabel Chivers ve Reggie iki yıl boyunca nişanlı kaldılar. Grace ve Thorley de neredeyse bir buçuk yıl. Biz neden beklemeyelim ki?"

Bu, gelinlerin geleneksel konuşma tarzıydı ve söyledikleri ona çocuksu geldiğı için kendisinden utanmıştı. Hiç şüphe-siz, annesinin dediklerini kelimesi kelimesine tekrarlıyordu ama yirmi ikinci yaşına basacaktı ve "tatlı" bayanların hangi yaşta kendileri adına konuşmaya başladıklarını merak etti Archer. "Sanırım sen de haklısın," diye derin düşüncelere

daldı ve Bay Sillerton Jackson'a sinirlendiği anı hatırladı. "Bayanlar özgür olmalılar. Bizim kadar özgür..."

Bu genç bayanın gözlerinden bandajı çıkarma ve ileri bakmayı öğretme görevi kendine aitti; fakat bu zamana kadar böyle kaç nesil gözleri bağlı bir şekilde evlenmişlerdi? Bilimsel kitaplardaki birkaç düşünceyi hatırlayınca (Kentucky mağara balığının işe yaramadığı için artık gözleri olmadığını) biraz ürperdi. May Welland'a gözünü açmasını rica ettiğinde boşluğa anlamsız bir şekilde bakmaya devam ederse ne olacaktı?

"Biz daha iyi olabiliriz. Hep beraber seyahat edebiliriz," derken Archer'ın yüzü aydınlandı.

Archer'ın yüzü aydınlandı. "Bu çok iyi olur," diye kabul etti May. Seyahat etmeyi seviyordu. Fakat annesi onların bu gibi farklı şeyler yapmak istemesini anlayamazdı.

"Her yeri gezeriz," diye kur yaparak ısrar etti.

"Newland! Çok yaratıcısın," diye havalara uçtu May.

Archer'ın heyecanı gitmişti; çünkü kendi durumunda olan her gencin söylemesi beklenen sözleri söylüyordu ve May de gelenekleri ile içgüdüünün ona öğrettiği şekilde yanıtlar veriyordu. Hatta Archer'a yaratıcı olduğunu söylemesi bile hep o öğretilen şeylerden biriydi.

"Yaratıcı! İkimiz de aynı ağaçtan yapılmış kâğıt gibi birbirimize benziyoruz. Duvara çivilenmiş kalıplar gibiyiz. Biz kendi yolumuzu çizemez miyiz, May," dedi ve durdu. Trtışmalarının heyecanıyla May'e baktı.

May gözlerini hayranlıkla Archer'ın gözlerine dikti.

"Beraber kaçalım mı," diye güldü May.

"Eğer istersen..."

"Sen beni seviyorsun, Newland! Çok mutluyum."

"Ama neden daha mutlu olmayalım ki?"

"Romanlardaki insanlar gibi davranamayız, değil mi?"

"Neden davranamayız? Neden? Neden?"

Archer'ın ısrarı üzerine sıkılmış gibi baktı May. Böyle

davranamayacaklarını çok iyi biliyordu ama neden yapamayacaklarına dair bir sebep bulmak da hiç kolay değildi. “Ben seninle tartışacak kadar zeki değilim. Ama bu tarz şeyler çok terbiyesizce, değil mi,” diye düşüncesini belirterek bu konuyu tamamen ortadan kaldıracak bir kelimeyi telaffuz etmeyi amaçlamışlardı.

“Peki, terbiyesiz olmaktan korkuyor musun?”

Bu sorusu üzerine May, belirgin bir şekilde afallamıştı. “Tabii ki böyle şeylerden nefret ediyorum. Sen de etmelisin,” diye karşılık verdi alınmış bir halde.

Archer sessizleşti. Bastonunu sınırlı bir şekilde çizmesinin tepesine vururken, May’in, konuyu kapatmak için haki katen de doğru yolu bulduğunu düşündü. Sevecen yüreklilikle konuşmasına devam etti, “Ah, sana Ellen’a yüzüğümü gösterdiğimi söylemiş miydin? Hayatında gördüğü en mükemmel yüzükmüş. Paix Caddesi’nde hiç böyle bir şey satılmıyormuş. Bu sanatçı ruhunu çok seviyorum Newland!”

Ertesi günün öğleden sonrasında Archer, yemekten önce, somurtkan bir suratla çalışma odasında sigara içerken, Janey yanına geldi. Bürodan çıktıktan sonra, kendi sınıfından olan her New Yorklu’nun yaptığı gibi boş zaman aktivitesi olarak yasalarla uğraştığı derneğe uğramamıştı. Hiç neşesi, hâli yoktu ve her gün aynı saatte aynı şeyi yapmak artık beynini sulandırmıştı.

“Tekdüzelik, tekdüzelik,” diye homurdandı. Acı çeken bir ses tonuyla söylediği bu sözleri plastik camın arkasında oturan büyük şapkalı tanıdık simalar da duymuştu; çünkü derneğe uğramak yerine eve gelmişti. Sadece ne konuştuklarını değil, kimin ne konuştuğunu dahi biliyordu. Ana konu düktü ama Beşinci Cadde’de, kanarya renginde iki siyah at tarafından çekilen (Beaufort bunun güvenli olduğunu düşünüyordu) küçük bir at arabasının içinde altın saçlı bir bayanın da görünmüş olması, şüphesiz konuşmanın içinde yer alacaktı. Bu tarz *bayanlar* (böyle çağrılıyorlardı) New York’ta

çok seyrektiler. Kendi arabalarını kullananlar daha da azdılar ve Bayan Fanny Ring'in çok kalabalık bir saatte Beşinci Cadde'de görünmüş olması sosyetei derinden çalkalamıştı. Daha bir gün önce arabasıyla Bayan Lovell Mingott'un evine gitmiş ve daha sonra hemen dirseğindeki küçük zili çalarak faytoncuya kendisini eve bırakmasını emretmişti. "Ya bu olay Bayan van der Luyden'in başına gelmiş olsaydı," diye soruyorlardı insanlar birbirlerine titreyerek. O anda Archer, Lawrence Lefferts'in bu müthiş dedikoduları anlattığını duyabiliyordu.

Kardeşi Janey içeri girdiğinde sinirli bir şekilde başını kaldırdı ve sanki kız kardeşini görmemiş gibi tekrar kitabına (Swinburne'nün "Chastelard" adlı romanı) gömüldü. Janey üzeri kitapla dolu çalışma masasına baktı; "Kontes Drolatiques" serisinin bir kitabını karıştırdı; modası geçmiş Fransız kitabına bakarak yüzünü buruşturdu ve iç geçirdi, "Bütün bunlardan ne öğreniyorsun ki?"

"Nasıl yani," diye sordu Archer, Janey put gibi önünde dikilirken.

"Annem çok kızgın."

"Kızgın mı? Kime kızgın? Niye kızgın?"

"Az önce Bayan Sophy Jackson buradaydı. Ağabeyinin akşam yemekten sonra geleceğini söyledi. Daha fazla da bir şey demedi; çünkü ona bir şey söylememesini tembihlemiş. Bütün detayları kendi anlatacakmış. Şu an kuzen Louisa van der Luyden ile beraber."

"Tanrı aşkına kardeşim, dediklerine dikkat et. Şu an söylediklerini sadece her şeyi bilen Tanrı bilir."

"Kutsal şeylere saygısızlık etme zamanı değil Newland... Annem zaten kiliseye gitmediğin için kendini yeterince kötü hissediyor..."

Archer inleyerek kitabına tekrar daldı.

"Newland! Dinle beni. Arkadaşın Madam Olenska dün akşam Bayan Lemuel Struthers'in verdiği davetteymiş. Dük

ve Beaufort ile beraber gelmişler.”

May’ın verdiği bu haberin son cümlesiyle anlamsız bir kızgınlık hissi geldi Archer’a. Bunu bastırmak için güldü, “Hıh, ne olmuş yani? Gideceğini biliyordum.”

Janey’nin yüzü solgunlaştı ve gözleri açıldı. “Gideceğini biliyordun ve onu durdurmaya, uyarmaya çalışmadın!”

“Durdurmaya, uyarmaya mı,” diye güldü tekrar. “Ben evlenmek üzere Kontes Olenska ile nişanlı değilim!” Kelimeler kendi kulaklarında bile uğuldamıştı.

“O aileye damat olacaksın.”

“Tabii, aile, aile,” diye alay etti.

“Newland, aileyi umursamıyor musun?”

“Biraz bile umursamıyorum.”

“Kuzen Louisa van der Luyden’in ne düşüneceğini de mi?”

“Kimseyi umursamıyorum. Hem yaşlı bir kadının saçmalıklarına aldırılmaz o.”

“Annem yaşlı bir kadın değil,” dedi bakire kız kardeşi dudaklarını ısırarak.

Archer bağırarak istedi, “Evet, öyle. Ve gerçeği söylemek gerekirse, van der Luydenlar ve bizler de öyleyiz.” Ama kız kardeşinin uzun, narin yüzünü yaşlar içinde görünce hissettirdiği bu gereksiz acıdan dolayı kendinden utandı.

“Kontes Olenska asılsın! Böyle yapma, Janey. Ben onun bakıcısı değilim.”

“Hayır; ama Wellandlardan, hepimiz onu destekleyelim diye, nişanınızın erken duyurulmasını sen istedin. Sebep bu olmasaydı, kuzen Louisa onu düğün için düzenlenen yemeğe asla davet etmezdi.”

“Ama onu davet etmenin ne zararı var ki? Salondaki en şık bayandı ve yemeği, alışılmış van der Luyden ziyafetinden biraz daha az kasvetli hâle getirdi.”

“Biliyorsun, kuzen Henry, seni kırmaması ve Madam Olenska’yı da yemeğe çağırması için kuzen Louisa’yı ikna

etti. Şimdi de, yarın Skuytercliff'e geri dönecekleri için çok üzgünler. Newland, sanırım aşağı gelsen iyi olur. Annemin neler hissettiğini anlamıyorsun hâlâ."

Newland, annesini oturma odasında buldu. Nakış kasnağının nerede olduğunu sormak için üzgün bir şekilde kaşlarını kaldırdı, "Janey sana söyledi mi," diye sordu.

"Evet," dedi, sesini annesininki kadar alçak tutmaya çalışarak. "Ama bunu çok ciddiye almıyorum."

"Kuzen Louisa ve kuzen Henry'e mahcup olmamızı da mı ciddiye almıyorsun?"

"Madam Olenska'nın, sıradan bir kadın diye adlandırdıkları bir bayanın evine gitmiş olmasından biz mi sorumluyuz yani?"

"Bir düşün!"

"Bütün New York'un yorgunluktan bitkin düştüğü bir günde, herkese bir müzik ziyafeti çektiren bir bayanın evine gitmesini mi?"

"Müzik ziyafeti mi? Tek bildiğim, bir kadının masaya çıkıp insanların Paris'e gittiklerinde söyledikleri tarzda şarkılar söylemiş olduğu. Üstelik sigara ve şampanya da ikram edilmiş."

"Bu türden şeyler başka yerlerde de oluyor ve buna rağmen dünya dönmeye devam ediyor."

"Fransızlar'ın geçirdiği tarzda bir pazar günü geçirmeyi savunduğunu sanmıyorum hayatım."

"Londra'da kalırken, İngilizler'in geçirdikleri pazar gününden çok yakındığını hatırlıyorum anne."

"Ama New York, ne Paris ne de Londra."

"Ya, hayır değil," diye inledi oğlu.

"Sanırım buradaki toplumun çok da parlak olmadığını düşünüyorsun. Haklısın diyebilirim ama biz buraya aidiz ve aramıza katılan insanlar da bizim yaşam tarzımıza saygı duymalılar. Özellikle Ellen Olenska. O, buraya parlak toplumlarda yaşadığı hayattan tamamen kopmak için gelmişti

yanlış hatırlamıyorsam.”

Newland cevap vermedi ve bir dakika sonra annesi sessizliği bozdu, “şapkamı takıp beni yemekten önce bir dakika için kuzen Louisa’ya götürmeni isteyecektim senden.” Archer kaşlarını çatı ve annesi konuşmasını sürdürdü, “Az önce bana dediklerini ona da anlatırsın diye düşündüm. Yani yurt dışındaki toplumların farklı olduğunu, insanların o kadar ince düşünmediklerini ve Madam Olenska’nın bizim bu gibi konularda ne kadar hassas olduğumuzun farkında olmadığını söylersin. Biliyordun hayatım bu,” diye ekledi masumca. “Madam Olenska’nın yararına olur.”

“Sevgili anneciğim, bizim bu konuyla ne gibi bir ilişkimiz olduğunu göremiyorum. Dük, Madam Olenska’yı Bayan Struthers’a götürmüş. Aslında bizzat kendi, davet etmesi için Bayan Struthers’ı Madam Olenska’ya götürdü. Geldiklerinde ben de oradaydım. Van der Luydenlar bu konuyu tartışacak birini arıyorlarsa, asıl suçlu kendi çatıları altında yaşıyor.”

“Tartışmak mı? Newland, sen kuzen Henry’i biriyle tartışırken hiç gördün mü? Ayrıca dük onun konuğu ve yabancı biri. Yabancılar âdetlerimizi bilmediklerinden onları mazur görmek gerek; ama Kontes Olenska bir New Yorklu ve bir New Yorklu’nun duygularına saygı göstermesi gerekliydi.”

“O zaman ille de bir suçlu istiyorlarsa, Madam Olenska’yı onlar için kurban etmene izin veriyorum,” diye haykırdı oğlu ve öfkelenerek, “Onun işlediği suçların cezasını ne sen ne de ben çekmek zorundayız,” dedi.

“İyi ama sen sadece Mingottların tarafından bakıyorsun olaya,” diye cevap verdi annesi, kızmaya başladığının belirtisi olan alçak ses tonuyla.

Bakışları keder yüklü olan hizmetli, oturma odasının kapısından, “Bay Henry van der Luyden,” diye duyurdu.

Bayan Archer kasnağını yere düşürdü ve titreyen eliyle sandalyesini geriye itti.

“Başka bir lamba daha getir,” diye seslendi geri çekilen hizmetliye, Janey annesinin başlığını düzeltmek için eğilirken.

Bay van der Luyden’ın görüntüsü kapı eşiğinde belirdi ve Newland Archer kuzenini selamlamak için ileri atıldı, “Biz de tam sizden bahsediyorduk efendim,” dedi Archer.

Bay van der Luyden, duyurudan ötürü biraz kibirlenmişti. Bayanlarla el sıkışmak için eldivenlerini çıkardı ve Janey bir koltuğu öne doğru iterken çekingen bir tavırla şapkasını düzeltilti. Bu arada Archer konuşmaya devam etti, “Ve Kontes Olenska’dan.”

Bayan Archer’ın beti benzi attı.

“Ah, çok çekici bir bayan. Ben de az önce onu ziyaret ettim, oradan geliyorum,” dedi Bay van der Luyden. Hâlimden memnun olduğu her hareketinden belli oluyordu. Bir sandalyeye oturdu; şapkasını ve eldivenlerini, eski modaya uygun bir biçimde döşenmiş odadaki askılığa astı, “Çiçek düzenlemesine karşı ayrı bir yeteneği var. Ona Skuytercliff’ten birkaç karanfil göndermiştim ve şaşkınlığa uğradım. Onları büyük demetler hâlinde yığmak yerine teker teker bir oraya bir buraya serpmiş. Nasıl yaptığını anlatamam. Bana düğün, ‘Git ve oturma odasını ne mükemmel bir şekilde düzenlediğini gör.’ Gerçekten de gittim ve gördüm. Oturduğu çevre çirkin olmasaydı, Louisa’yı da kesinlikle götürmek isterdim,” dedi.

Bay van der Luyden’ın bu alışlagelmedik kelimeleri ölüm sessizliği ile karşılaştı. Bayan Archer, kasnağını içine tıktığı sepetten hızla çıkardı. Duvara yaslanmış bir şekilde eline aldığı kuş tüyünü okşayan Newland, ikinci bir lamba geldiğinde Janey’nin şaşkın yüz ifadesini gördü.

“Aslında,” diye devam etti Bay van der Luyden sözüne, beyaz tenli bacağını cansız eliyle kaşıyarak. “Aslında gönderdiğim çiçeklere cevap olarak yazdığı küçük nota teşekkür etmek için uğradım ona ve ayrıca -ama bu bizim aramızda

kalsın tabii ki- dük ile beraber gittiği davetler konusunda onu dostça uyarmak için. Bilmiyorum duydunuz mu..."

Bayan Archer, hoşgörülü bir şekilde gülümsedi. "Dük onu davetlere mi götürüyormuş?"

"Şu İngiliz asilzadelerin nasıl olduğunu bilirsiniz. Hepsi birbirine benziyor. Louisa ve ben, kuzenimizi çok seviyoruz ama kendisini saray halkının geleneklerine göre yetiştirmiş birinden, bizim küçük toplumumuza ayak uydurmasını beklememiz yararsız. Dük eğlendiği her yere gidiyor." Bay van der Luyden durakladı; fakat kimse sessizliği bozmadı. "Evet, görünüşe göre dün akşam Madam Olenska'yı Bayan Lemuel Struthers'a götürmüştü. Sillerton Jackson bu saçına hikâyeyi anlatmak için az önce bize uğradı ve Louisa bu durumdan biraz endişelendi. Ben de en kısa yoldan dosdoğru Kontes Olenska'ya gittim ve onun kalbini kırmadan, biz New Yorklular'ın bazı şeyler hakkında biraz tutucu olduğumuzu anlattım. Bu konuyu onunla rahatlıkla konuşabileceğimi hissettim; çünkü bizde yemek yediği akşam, kendisine yol gösterilirse minnettarlık duyacağını belirtmişti ve duydu da."

Bay van der Luyden odaya göz gezdirdi. Kaba tutkularından kendini arındırmanın hoşnutluğunu yaşıyordu. Bu hoşnutluk Bayan Archer'ın da yüzünde yansıttığı yardımsever bir ifadeye dönüştü.

"İkiniz de her zaman ne kadar iyi niyetlisiniz, sevgili Henry! Özellikle Newland, May ve akrabaları için yaptığınız bu büyük iyilikten ötürü size minnettarlık duyacak."

Bayan Archer, "Çok minnettarım efendim. Fakat Madam Olenska'yı seveceğinize zaten emindim," diyen oğlunu uyaran bir bakış attı.

Bay van der Luyden, kibarca Newland'e baktı, "Sevgili Newland, sevmediğim insanları evime çağırmam zaten. Sillerton Jackson'a da bunu söyledim az önce," dedi. Saate bakarak ayağa kalktı ve, "Louisa beni bekliyor. Dükü operaya götürmek için bugün akşam yemeğini erken yiyeceğiz," di-

yerek konuşmasını sonlandırdı.

Kapıcı, misafirlerinin arkasından kapıyı ciddiyetle kapattıktan sonra, Archer ailesini bir sessizlik bürüdü.

“Tanrım, ne romantik,” dedi Janey en sonunda. Onun bu yorumu yapmasına neden olan şeyin ne olduğunu kimse tam olarak bilmiyordu ve akrabaları onun bu tarz yorumlamalarını anlamaya çalışmaktan çoktan vazgeçmişlerdi.

Bayan Archer iç geçirerek başını salladı, “Sanırım her şey yoluna girdi,” dedi, hiçbir şeyin yoluna girmediğini kesinlikle bilen bir insanın ses tonuyla.

“Newland, Sillerton Jackson bu öğleden sonra bizi ziyarette geldiğinde evde kalıp onu görmelisin. Ben ona ne diyeceğimi bilmiyorum.”

“Zavallı anneciğim! Ama o gelmeyecek,” diye güldü oğlu, alnuna bir öpücük kondurarak.

iki hafta sonra, Letterblair Lamson ve Low Bürosu'ndaki özel bölmesinde aylak aylak oturan Newland Archer, şirketin yöneticiliğine terfi etmişti.

New Yorklu soyluların yasal danışmanı yaşlı Bay Letterblair, maun masasının başında, kafası karışmış bir şekilde oturuyordu. Bıyığını burduğu sırada bir yandan da alnının tepesinden sarkan dağınık gri bukleleri eliyle okşarken, kendinden genç olan saygısız ortağı onun, belirtileri sınıflandırılmayan bir hastadan dolayı sinirlenmiş bir aile doktoruna ne kadar çok benzediğini düşündü.

"Efendim..." Archer'a her zaman *efendim* diye hitap ederdi. "Sizinle bir konu hakkında konuşmak istiyorum. Şimdilik ne Bay Skipworth'a ne de Bay Redwood'a söylemek istemediğim bir konu." Bahsettiği beyefendiler, şirketin daha kıdemli olan ortaklarıydı. New York'taki bütün eski yasal ortaklıklarda durum böyleydi. Şirketin başkanının soyadını taşıyan bütün ortaklar çoktan ölmüştü ve Bay Letterblair, örneğin, mesleki açıdan, başkanın kendi torunuydu.

Alnı kırışık bir şekilde sandalyesinin arkasına yaslandı, "Ailevi nedenlerden ötürü," diye devam etti.

Archer yukarı baktı.

“Mingott ailesi ile ilgili nedenler,” dedi Bay Letterblair açıklayıcı bir gülümsemeyle ve başını eğerek. “Bayan Manson Mingott dün benden rica etti. Torunu Kontes Olenska boşanmak için kocasına dava açmak istiyor. Bana bazı resmî evraklar verdi.” Durdu ve masasına vurarak ses çıkardı. “Onlarla gelecekte akraba olacağınız için başka bir adım atmadan önce size danışmak ve konuyu bir kez de sizinle konuşmak istiyorum.”

Archer, şakaklarına varan kanı hissetti. Evine yaptığı ziyaretten ve operada, Mingottlar’ın locasında karşılaştıklarından beri sadece bir kez görmüştü Kontes Olenska’yı. Bu zaman aralığında kontes, daha az canlı ve açgözlü bir görünüm alarak canlanmıştı gözünde. May Welland, resimde her zamanki yerini alırken, Ellen da hafızasından yavaş yavaş silinmeye başlamıştı bile. Janey’nin boşanma hakkındaki sözleri haricinde bu konuyla ilgili bir şey duymamıştı ve bunun asılsız bir dedikodu olduğunu düşünerek aklından çıkarmıştı. Aslında boşanma fikri, annesinin düşündüğü gibi ona da saçma geliyordu ve Bay Letterblair’in (hiç şüphesiz yaşlı Catherine Mingott tarafından bunu yapmaya sevk edilmişti) onu da olayın içine sürüklemesine canı sıkılmıştı. Ne de olsa bu konuyla ilgilenebilecek Mingott soyundan gelen bir yığın insan vardı ve o, daha onlarla akraba bile olmamıştı.

Kendinden kıdemli olan ortağının konuşmaya devam etmesi için bekledi. Bay Letterblair bir dolap açtı ve içinden bir dosya çıkardı, “Eğer bu evraklara göz atmak isterseniz,” dedi.

Archer kaşlarını çatı, “Özür dilerim efendim ama henüz akraba olmadığımızdan, Bay Skipworth ya da Bay Redwood’a danışmanızı öneririm,” dedi.

Bay Letterblair şaşkın bir hâlde bakakaldı ve biraz da kırıldı. Kendinden yaşça küçük olan bir gencin böyle bir konuyu reddetmiş olması olağan dışıydı.

Başını eğdi, "Sizi anlıyorum efendim ama bu koşullar altında yapabileceğim en doğru davranış yine de size danışmak. Hakikaten bunu ben de istemiyorum ama Bayan Manson Mingott ve oğlu böyle uygun gördüler. Lovell Mingott ve ayrıca Bay Welland ile de görüştüm. Hepsi sizin adınızı verdiler," dedi.

Archer sinirlerinin gerildiğini hissetti. İki haftadır uyuşuk bir şekilde olayların içinde sürükleniyordu. Ancak May'in güzelliği ve ışık saçan doğasıyla, üzerindeki bu bir türlü bitmeyen Mingott baskısının yok olmasını sağlayabiliyordu. Yaşlı Bayan Mingott'un bu ardı arkası kesilmeyen istekleriyle ailenin, gelecekteki damatlarından bu tür taleplerde bulunma hakkına sahip olduğunu hissettiğini anlamıştı ve Archer da artık bu rolden sıkılmaya başlamıştı.

"Aslında amcasının bu konuyla ilgilenmesi gerekiyor," dedi.

"İlgilendi zaten. Bu konuyu tüm aile fertleri tartıştılar. Kontesin fikrine karşı çıktılar ama kontes çok kararlı ve yasa-ya uygun bir fikir için ısrar ediyor."

Genç adam sustu. Elindeki dosyayı açmamıştı.

"Tekrar evlenmek istiyor mu?"

"Sanırım bu önerildi, ama kontes reddediyor."

"O zaman..."

"Şu evraklara bir göz gezdirerek bana bir iyilikte bulunur musunuz, Bay Archer?"

Archer elindeki evraklarla isteksizce geri çekildi. Son görüşmelerinden sonra Madam Olenska'nın üzerine yüklediği olaylardan yarı bilinçsiz bir şekilde kurtulmaya çalışmıştı. Onunla beraber şöminenin yanında yalnız kaldığında bir anlık yakınlaşmışlardı; ama Aziz Austrey Dükü'nün Bayan Lemuel Struthers'ı getirmesi ve kontesin de onları selamlamasıyla bu yakınlaşma yarıda kesilmişti. İki gün sonra Archer, kontesin kararını desteklemeye karar vermişti ve bir demet çiçek için bu denli etkili beylere nasıl teşekkür edece-

ğini bilen bir bayanın ne özel teselliye ne de kendi hâlinde genç bir adamın tavsiyelerine ihtiyacı var, diye düşündü kendi kendine, kesin bir şekilde. Olaya bu açıdan bakarak işin içinden kolaylıkla çıkmıştı ve şaşırtıcı bir şekilde bütün saçma yerel erdemleri tazelemişti. May Welland'ı, herhangi olası bir acil vakaya karşı, özel sorunlarını orda burda anlatırken ve sırlarını kolaylıkla yabancı adamlarla paylaşırken hayal edemiyordu ve bir sonraki hafta May, ona hiç bu kadar güzel ve dürüst gelmemişti. Uzun bir nişan dönemi isteğine bile boyun eğmişti; çünkü bu acelesine karşı Archer'ı yatıştıracak en uygun cevabı bulmuştu.

Archer, "Biliyorsun ki anneler her zaman senin kendi çizdiğin yolda yürümene izin verdiler," dediğinde May de, en anlayışlı bakışıyla bakarak, "Evet ve benden istedikleri bu son isteğe de karşı gelmek bu yüzden çok zor geliyor," diyordu.

Bu cevap, eski New York için önemliydi. İnsan evleneceği kızıdan bu tarz cevaplar beklerdi. New York'ta uzun süre kalmış herkes, kimi zaman bu gibi cevapların çok şeyi etkilediğini bilirdi.

Okuması için aldığı evraklar Archer'a pek bir şey ifade etmedi ama onu, boğulduğunu ve kızdığını hissettiği bir ruh hâline sürükledi. Evraklar çoğunlukla Kont Olenski'nin avukatı ve kontesin malî durumu hakkında uzlaşmak için başvurmuş olduğu yasal bir Fransız şirketi arasındaki karşılıklı yazışmalardan oluşuyordu. Ayrıca kontun, eşine yazdığı kısa bir mektup da vardı. Mektubu okuduktan sonra Newland Archer ayağa kalktı, evrakları tekrar dosyaya sıkıştırdı ve yeniden Bay Letterblair'in odasına girdi.

"İşte evraklar burada efendim. Eğer isterseniz Madam Olenska'yı da görebilirim," dedi doğal olmayan bir ses tonuyla.

"Teşekkürler, teşekkürler Bay Archer. Eğer müsaitseniz bu akşam beraber yemek yiyelim ve bu konuyu da o zaman

konusuruz. Belki müvekkilimizi yarın ziyaret etmek istersiniz.”

Newland Archer o öğleden sonra dosdoğru eve gitti. Bir kış günü öğleden sonrasındı; hava açıktı ve evlerin tepesinde masum, parıltılı bir ay vardı. Archer ruhunun derinliklerini bu saf ay ışığıyla doldurmak istedi ve Bay Letterblair ile akşam yemeği yemeden önce kimseyle tek kelime etmek istemiyordu. Karar vermek olanaksızdı. Sırlarını başkasına taşımaktansa onu, kendi bizzat görmeliydi. İçindeki merhamet hissi, ilgisizliğini ve sabırsızlığını silip götürdü. Artık kontes, ne pahasına olursa olsun, kaderin onu daha fazla yaralamasına izin vermemeye çalışan, kurtarılması gereken bir zavallı olarak duruyordu gözünün önünde.

Bayan Welland'ın ona, geçmişiyile ilgili *hoş olmayan* anıları kendine saklamasını rica ettiğini hatırladı ve belki de New York'un havasını bu denli temiz tutan şeyin bu düşünce tarzı olduğunu hissederek irkildi. “Hepimiz bu kadar sahte miyiz yani,” diye geçirdi içinden, insan zayıflığına acımasına eşit olan insan rezilliğine karşı içgüdüsel nefretini kendine kabul ettirme çabası yüzünden kafası karışmış bir hâlde.

Hayatında ilk defa, ilkelerinin ne kadar basit olduğunu fark etti. Tehlikelerden korkmayan genç bir adamdı ve zavallı, budala Bayan Thorley Rushworth ile olan gizli aşk ilişkisinin ona macera havası tattıracak kadar gizli olmamış olduğunu biliyordu. Fakat Bayan Rushworth *o türden bir bayandı*: Aptal, kibirli, sürekli saman altından su yürüten, gizlilik ve ilişkinin riskinin onu, Archer'ın kendi cazibesi ve yeteneklerinden daha çok etkilediği bir bayandı. Bu gerçek aklına geldiğinde Archer'ın kalbi neredeyse duruyordu ve ilişkinin bedelini yavaş yavaş ödemeye başladığını fark etti. Girdiği ilişki, kendi yaşındaki her genç adamın başına gelen ve kolaylıkla işin içinden çıktığı türdendi. Birinin sevdiği ve saygı duyduğu kadın ile hoşlandığı ve acıdığı kadın arasındaki korkunç farkın açıkça ortaya konduğu türden. Bu

gibi olaylarda, Bayan Archer'ın, bunun, adamın aptallığı ama baştan çıkardığı için daha çok kadının suçlu olduğu görüşünü paylaşan herkes (anneleri, teyzeleri ve ailenin diğer büyük fertleri) sürekli mağdurlara yardım ederdi. Archer'ın tanıdığı yaşça büyük bütün bayanlar, mantıksız bir şekilde seven tüm kadınları ahlaksız, içten pazarlıklı ve saf diyerek tabir edip, erkekleri de bu kadınların ağılarına takılmış zavalı balıklar olarak görüyorlardı. Yapılması gereken tek şey, en kısa zamanda adamı, iyi bir aile kızıyla evlenmeye ikna etmek ve ona göz kulak olması için kıza güvenmektir.

Eski, karışık Avrupa toplumlarında, aşkla ilgili sorunların daha basit ve daha kolay sınıflandırılabilir düzeyde olduğunu düşündü Archer. Zengin, tembel ve süslü toplumlarda bu gibi sorunlar daha fazlaydı. Doğuştan hassas ve ilgisiz bir kadın bile, içinde bulunduğu koşullar ve yalnızlık nedeniyle böyle bağışlanamaz bir ilişkinin içine rahatlıkla sürüklenebilirdi.

Eve vardığında, Kontes Olenska'ya, kendisini bir sonraki gün saat kaçta konuk edebileceğini soran bir yazı yazdı ve haberci çocukla gönderdi. Çok geçmeden çocuk, kontesin bir sonraki sabah pazara kadar kalmak suretiyle van der Luydenlar ile Skuytercliff'e gideceğini; ama kontesin o günün öğlenden sonrasında akşam yemeğinden sonra müsait olduğunu bildiren bir notla geri geldi. Not, tarihsiz ve adressiz bir şekilde buruşuk, yarım bir kâğıda yazılmıştı; ama yazısı güzeldi. Archer, kontesin hafta sonu için Skuytercliff'e gideceği fikrine sevinmişti; fakat hemen sonra Archer bütün yerler içinde en çok orada düşünce ayrılığına düşeceği insanların var olduğunu hatırladı; *hoş olmayan* geçmişlere şiddetli bir şekilde karşı çıkan kafaların varlığını hatırladı.

Archer, yemekten hemen sonra, kalkmak için bulduğu bahanenin sevinciyle saat tam yedide Bay Letterblair'ın evine geldi. İncelemesi için verilen evraklar hakkında kendi fikrini oluşturmuştu ve bu konuyu kendinden yaşça büyük or-

tağıyla daha fazla tartışmak istemiyordu. Bay Letterblair bekâr bir erkekti. İki beyefendi, duvarlarında "Chatham'ın Ölümü" ve "Napolyon'un Taç Giyme Töreni" adlı tabloların asılı olduğu, karanlık, eski bir odada yalnız başlarına yavaş yavaş yemek yediler. Büfede, Sheraton bıçak kılıflarının arasında, Haut Brion markalı bir şarap sürahesi; ayrıca müsrif Tom Lanning'in gizemli ve utanç verici bir şekilde San Francisco'da ölmesinden bir iki yıl önce satmış olduğu (mahzeni satmasından daha az küçük düşürücü bir olay) porto şarabı (bir müşterinin hediyesi) duruyordu.

Yumuşak isticriye çorbasından sonra tirsî balığı ve salatalık; ardından mısır böreğiyle kızartılmış taze hindi, kuş üzümü jöleli ve kereviz mayonezli ördek ikram edildi. Öğle yemeğini sandviç ve çayla geçiştirmiş olan Bay Letterblair bir anda yemeklere daldı ve misafirine de aynı şekilde davranması için ısrar etti. Bu geleneksel yemek töreni bittikten sonra sigaralar yakıldı ve sandalyesine yaslanıp porto şarabını da yanına alan Bay Letterblair, sırtını arkasındaki kömür ateşine dönerek, "Bütün aile bu boşanmaya karşı ve ben de onlara katılıyorum," dedi.

Archer, bu tartışmanın karşı tarafında olduğunu hissetti. "Ama neden efendim? Eğer gerçekten de ..."

"Ne faydası var ki? Olenska burada ve kocası da orada. Aralarında koca bir Atlantik Denizi var. Kocasının gönül rızasıyla verdiği paradan bir kuruş daha fazla alamayacak. Rezil evlilik anlaşmaları para konusunun üstesinden geliyor zaten. Adam yine de cömert davranmış. Ona bir kuruş vermeden de boşanabilirdi."

Genç adam bunun doğru olduğunu biliyordu ve bu yüzden sesini çıkarmadı.

"Anlıyorum," diye devam etti Bay Letterblair. "Kontes paraya önem vermiyor. O zaman neden ailenin istediği gibi bu şekilde olduğu gibi bırakmıyor?"

ArcherArcher, bir saat önce Bay Letterblair'in evine, ev

sahibiyle tam bir görüş birliği içinde gitmişti. Ama bu bencil ve son derece ilgisiz adamın dediklerini iyice düşünüp tartınca aniden, hoşnut olmadığı her şeye barikat kuran toplumun iki yüzlü yönünü bir kez daha gördü.

“Sanırım buna kontesin karar vermesi gerekiyor.”

“Eğer boşanmak isterse sonucunda ne olacağını düşündünüz mü hiç?”

“Yani kocasının mektupta yazdığı tehditten mi bahsediyorsunuz? Bunun ne kadar önemi olabilir ki? Bu mektup sadece kızgın bir kocanın saldırısını yansıtıyor.”

“Evet; ama adam bu şekilde davranmakta ısrar ederse insanlar ne der sonra?”

“İnsanlar mı?” dedi Archer bir anda patlayarak.

Bay Letterblair, Archer’a sorgulayan bir bakışla, kaşlarının altından baktı ve aklındaki anlatmaya çalışmanın yarasız olduğunun farkında olan genç adam, ortağı konuşmasına devam ederken ses çıkarmadan başını eğdi, “Boşanmak hiçbir zaman halk arasında hoş karşılanmamıştır,” dedi.

“Bana bu konuda katılıyor musunuz,” diye sürdürdü Bay Letterblair bir süre sustuktan sonra.

“Kesinlikle,” dedi Archer.

“O zaman size güvenebilirim. Mingottlar da sizin bu görüş üzerindeki etkinize güvenebilirler.”

Archer tereddüt etti. “Kontes Olenska’yı görene kadar söz veremem,” dedi en sonunda.

“Bay Archer sizi anlamıyorum. Skandal bir boşanmayla ayrılan bir aileye mi damat olmak istiyorsunuz?”

“Bunun davayla bir ilgisi olduğunu sanmıyorum.”

Bay Letterblair şarap bardağını koydu; dikkatli ve endişeli bir şekilde genç ortağına baktı.

Archer, talebini geri çekme riskini göze aldığını anladı ve anlaşılması güç bir nedenden ötürü bu ihtimalden hiç hoşlanmadı. Şimdi olaya işi de karıştığı için vazgeçmeye niyetlenmedi ve bu olasılığa karşı korunmak için Mingottlar’ın fi-

kirlerini savunan, hayal gücü zayıf bu yaşlı adama güven vermek zorunda olduğunu anladı.

“Size söylemeden bir şey yapmaya kalkışmayacağıma dair garanti veririm efendim. Sadece Madam Olenska’yı dinlemeden bir fikir yürütmek istemedim o kadar.”

Bay Letterblair onaylayarak başını salladı ve saatine bakan genç adam kalkmak için izin istedi.

Eski New Yorklular saat yedide yemek yerdi ve Archer ailesinin alay ettiği *yemekten sonra ziyarete gitme alışkanlığı* hâlen hüküm sürüyordu. Genç adam, Waverly Bölgesi'nden ayrılıp Beşinci Cadde'de gezinirken uzun işlek cadde, Reggie Chiversler'in önünde duran (dük için bir yemek düzenlemişlerdi) birkaç at arabası ve kahverengi taşın üzerine çıkmış, ağır bir palto içindeki atkılı yaşlı bir adam haricinde bomboştı. Archer, Washington Meydanı'ndan karşıya geçti. Yaşlı Bay du Lac'ın, kuzenleri Dagonetler'i çağırıldığını gördü ve Batı Yakası'ndaki Onuncu Cadde'nin köşesini döndükten sonra, Bayan Lannings'i ziyarete gittiğini anladı. Beşinci Cadde'nin biraz yukarısında, Beaufort kapının önünde belirdi; özel at arabasına bindi; gizemli ve çirkin kadere doğru yola koyuldu. Opera gecesi değildi ve kimse davet vermiyordu. Bu yüzden, Beaufort'un dışarı çıkması hiç şüphesiz anlaşılması güç doğasından kaynaklanıyordu. Archer, bu durumu Lexington Bulvarı'nın ötesindeki perdeleri kurdeleli, çiçekli ve önünde Bayan Fanny Ring'in kanarya rengindeki at arabasının durduğunu gördüğü küçük ev

ile bağdaştırdı.

Bayan Archer'ın dünyasını oluşturan küçük ve kaygan piramidin ötesinde sanatçıların, müzisyenlerin ve *yazan insanların* oluşturduğu işaretlenmemiş bir alan vardı. İnsanlığın bu dağınık parçaları hiçbir zaman toplumsal yapıyla birleşmek istememişlerdi. Tuhaf davranışlarına rağmen, yine de saygıdeğerlerdi; ama bu saygınlıklarını kendilerinde saklamayı tercih ediyorlardı. Medora Manson, zengin olduğu dönemde, bir *edebiyat salonu* açmıştı; fakat edebiyata olan ilgisizlik ve isteksizlik yüzünden kısa zaman sonra kapanmıştı.

Diğerleri de aynı şeye teşebbüs etmişlerdi. Güçlü ve konuşkan bir anne ve onu taklit eden pasaklı üç kızı olan Blenker ailesinin bir evi vardı ve orada insanlar Edwin Booth, Patti, William Winter, oyuncu Georg Rignold ve bazı dergi editörleri, müzik ve edebiyat eleştirmenleri ile tanışma olanağına sahip oluyorlardı.

Bayan Archer ve onun grubu bu insanlardan ürküyorlardı: Garip ve kârasızlardı. Ayrıca bilinmeyen geçmişleri ve düşünceleri vardı. Edebiyat ve sanat, Archerlar tarafından derin bir saygıyla karşılanıyordu ve Bayan Archer, her zaman çocuklarına Washington Irving, Fitz Greene Halleck ve *Sanık Fay* adlı şiirin şairi gibi şahıslar varken toplumun ne kadar düzeyli ve iyi yetişmiş olduğunu anlatırdı. O neslin en bilindik yazarlarının hepsi *beyefendi*di. Onların yerini alan bilinmeyen insanların hassas duyguları vardı belki; ama kökenleri, ortaya çıkışları, saçları, sahne ve operaya olan yakınlıkları, eski New York geleneklerini uygulanamaz hâle getirmişti.

“Ben çocukken,” derdi Bayan Archer hep. “Battery ve Canal Caddesi’ndeki herkesi tanurdım ve sadece ünlü şahısların at arabaları vardı. O zaman kimin ne olduğunu herkes bilirdi; ama şimdi kimse bir şey bilmiyor ve ben de bilmek istemem zaten.”

Sadece yaşlı Catherine Mingott, ahlaki ön yargılardan çok uzakta oluşu ve insanlar arasındaki ince farklara olan aşırı ilgisizliği nedeniyle bu iki ayrı kesim arasında bir köprü kurabilirdi; ama hayatında hiç kitap açmamış ya da bir tabloya bakmamıştı ve sadece Tuileries' deki zafer günlerinde İtalya'da düzenlenen gala gecelerini hatırlattığı için müzikle ilgileniyordu. Cüretkârlığıyla ona benzeyen Beaufort da muhtemelen bu kaynaşmaya ayak uydurabilirdi; fakat görkemli evi ve ipek uzun çoraplı uşağı, resmî olmayan bu toplum arasına karışmaya bir engel teşkil ediyordu. Bunun yanında Beaufort, en az yaşlı Bayan Mingott kadar cahildi ve *yazı yazan insanları*, zengin insanların zevklerine göre çalışan ücretli satıcılar olarak görüyordu. Fikrini etkileyecek kadar zengin olan kimse bunu sorgulamamıştı.

Newland Archer, kendini bildi bileli bu gibi ayrımların farkındaydı ve bunları, evrenin yapısının bir parçası olarak kabullenmişti. Ressamlar, şairler, yazarlar, bilim adamları ve hatta ünlü oyuncuların bile düklerden sonra geldiği bazı toplumlar olduğunu biliyordu. Çoğu zaman, içinde, Carmen'i yazan Fransız yazar Merimee ("Yabancıya Yazılmış Bir Mektup" adlı eseri ondan kesinlikle ayrı tutulamaz), Thackeray, Browning ya da İngiliz şair, sanatçı ve sosyalist William Morris hakkında konuşulan salonlarda oturmanın nasıl olabileceğini hayal etmişti kendi kendine. Fakat bu tarz şeylerin New York'ta yaşanması imkânsızdı. Düşüncesi bile insanın huzurunu kaçınıyordu. Archer *yazı yazan insanların*, müzisyen ve ressamların çoğunu tanıyordu. Onlarla, yeni yeni var olmaya başlayan müzik ve tiyatro derneklerinde tanışmıştı. Onları dernekte dinlemekten zevk alıyordu ama Blenkerlar'ın evinde sıkılıyordu; çünkü orada, onları, esir alınmış tuhaf yaratıklar olarak gören coşkulu ve rüküş kadınların arasındaydılar ve Ned Winsett ile en hararetli konuşmalarında bile hep aynı duyguyu hissediyordu. Eğer kendi dünyası küçükse, onların ki de öyleydi ve bunu geniş-

letmenin tek yolu, kendilerine özgü belli bir tarz yakalamaktı.

Kontes Olenska'nın yaşamış, acı çekmiş ve belki de esrarengiz zevkleri tatmış olduğu toplumu hayal edince bu düşünceler gelmişti aklına. Büyük annesi Mingott ve Wellandlar'ın, *yazı yazan insanlara ait Bohem* bir semtte oturmasına karşı çıktıklarını eğlenerek anlattığını hatırladı. Ailenin onaylamadığı şey, semtin tehlikeli oluşu değil, yoksul oluşuydu. Ama kontes buna aldırmış etmedi ve edebiyatın, şereflerine gölge düşürdüğünü farz ettiklerinden böyle davrandıklarını sandı.

Kontesin hiçbir korkusu yoktu. Ayrıca oturma odasındaki (evin, "kesinlikle kitap konulmaması gereken" bölümü) kitaplar, genelde kurmaca yapıtlar oldukları hâlde, Paul Bourget (Fransız yazar), Huysmans ve Goncourt Kardeşler gibi yeni isimler Archer'ın ilgisini çekmişti. Kapıya vardığında kafasında bu düşünceler vardı. Kendi değerlerini tersine çevirdiğini ve alışık olmadığı bir durumda olan kontesin yerinde kendi olsaydı nasıl bir davranış sergileyeceğini düşündü.

Nastasia gizemli bir gülümsemeyle kapıyı açtı. Koridorda, astarı altın renginde, J.B. imzalı, cansız bir renkte, ipekten bir opera şapkası, samur kürklü bir palto ve beyaz, ipek bir atkı gördü. Bu pahalı eşyalar, hiç şüphesiz Julius Beaufort'a aitti.

Archer kızgındı. O kadar kızgındı ki bir-iki kelimelik bir not yazıp oradan hemen ayrılmayı bile düşündü. Sonra, Madam Olenska'ya gönderdiği notta, onu yalnız görmek istediğine dair bir şey yazmadığını hatırladı. Bu yüzden, eğer evinin kapısını başka misafirlere de açıtsa kendisinden başka kimseyi suçlayamazdı. Beaufort'a, orada istenmediğini hissettirecek ve bir an önce gitmesini sağlayacak inatçı bir kararlılıkla oturma odasına girdi.

Bankacı, eski bir nakış işiyle örtülmüş, üzerinde pirinçten

yapılma bir şamdan bulunan şömine rafına yaslanmış bir şekilde ayakta duruyordu. Şamdanın içinde sarı kilise mumları vardı. Göğsünü dışarı çıkarmıştı; omuzlarını rafla destekliyordu ve bütün ağırlığını tek bir büyük ve deri ayağına vermişti. Archer içeri girdiğinde gülümsüyor ve şömineye yakın yerleştirilmiş bir koltukta oturan ev sahibesine bakıyordu. Üzeri çiçeklerle dolu bir masa arka planda güzel bir manzara oluşturuyordu. Orkideler ve açelyaların Beaufort'un serasından geldiğini anladı genç adam. Madam Olenska yarı arkaya yaslanmış, başını bir eliyle desteklemiş ve geniş giysisi kolunu dirseğine kadar çıplak bırakmıştı.

Yemekten sonra konuk ağırlayan bayanların, denildiği üzere *basit yemek kıyafeti* giymeleri olağandı: ipek kumaştan yapılma, boyundan hafif açık, dantel işlemeli, giysi kolu fırırlı, sıkı ve Etruscan altın bileziği ya da kadife bir bilekliği ortaya çıkaracak kadar uzunlukta bir elbise. Fakat geleneklere aldırmayan Madam Olenska, kırmızı kadifeden yapılma, uzun, parlak ve düz siyah kürk bir sabahlık giymişti. Archer, Paris'e son gezisinde, resimleri salonda büyük yankı uyandırmış yeni bir ressam olan Carolus Duran tarafından yapılmış bir porte görmüştü ve resimdeki bayanın da cesur, kılıfa benzeyen bu kürk sabahlıklardan birini giydiğini hatırladı. Akşamleyin sıcak oturma odasında kürk giymek, boğaza atkı bağlamak ama bunun yanında da kolları açıkta bırakmak garip ve kışkırtıcıydı; fakat yarattığı etki de yadsınamaz bir şekilde hoştu.

"Tanrım! Skuytercliff'te üç gün," diyordu Beaufort, Archer odaya girdiğinde alay eden yüksek sesiyle. "Yanınıza bir sıcak su şişesiyle bütün kürklerinizi alsanız iyi edersiniz."

"Neden? Ev çok mu soğuk," diye sordu Olenska sol elini havaya kaldırmış, gizemli bir tavırla Archer'ın öpmesini beklediğini işaret ederek.

"Hayır; ama evin harımı çok soğuk," dedi Beaufort, genç adama ilgisiz bir şekilde başını sallayarak.

“Ama onun nazik bir insan olduğunu düşünüyordum. Beni bizzat kendi davet etti. Büyük annem kesinlikle gitmemi istiyor.”

“Büyük anne tabii ki ister. Ben, gelecek pazar Delmonico’da düzenlemeyi planladığım küçük istiridye akşam yemeğini kaçıracağına üzülüyorum. Campanini, Scalchi ve daha bir sürü eğlenceli insan orada olacak.

Kuşkulu bir şekilde gözünü, bankacıdan Archer’a doğru çevirdi, “Ah, işte bu beni baştan çıkardı! Buraya geldiğimden beri Bayan Struthers’ta geçirdiğim gece hariç, hiçbir sanatçıyla tanışmadım,” dedi.

“Ne tür sanatçılar? Ben birkaç ressam tanıyorum. Çok iyi dostlar. Eğer bana izin verirseniz, sizinle tanıştırmaya getirebilirim,” dedi Archer cesurca.

“Ressam mı? New York’ta ressam mı var,” diye sordu Beaufort, hiçbirinin tablosunu satın almadığı için olamayacağını ima eden bir ses tonuyla. Madam Olenska, ağırbaşlı bir gülümsemeyle, “Bu çok iyi olur. Ama ben şarkıcı, oyuncu ya da müzisyen gibi sanatçıları düşünüyordum. Kocamın evi onlarla kaynardı hep.”

Kocamın kelimesini, sanki aralarında hiçbir kötü olay yaşanmamış gibi ve evliliğinin bitmiş güzellikleri için iç geçirir bir ses tonuyla söylemişti. Onun, ününü tehlikeye atarak, her an geçmişe istediği gibi gönderme yapabilmesini sağlayan şeyin hafiflik mi yoksa taklit mi olduğunu düşünerek şaşkın bir şekilde ona baktı Archer.

İki adama da hitap ederek konuşmasına devam etti Ellen, “Beklenmedik olayların insana neşe katabileceğini düşünüyorum. Belki de her gün aynı yüzleri görmek büyük bir hatadır.”

“Bu, kafa karıştırıcı derecede sıkıcı. Her nasılsa New York tekdüzelikten geçilmiyor,” diye yakındı Beaufort. “Ve ne zaman sizin için hayatı canlandırmaya çalışsam her zaman arkamdasınız. Bunu iyi düşünün! Pazar günü sizin son şan-

sınız; çünkü Campanini, Baltimore ve Philadelphia'ya gitmek üzere önümüzdeki hafta New York'tan ayrılıyor. Özel bir odam var ve orada bütün gece boyunca benim için şarkı söyleyecekler."

"Ne muhteşem! Ben bir düşünüp sabah size karanımı bildirsem olur mu?"

Onu kovduğunu biraz olsun yansıtmadan, yumuşak başlı bir ses tonuyla konuştu. Beaufort bunu açık bir şekilde hissetti ve kovulmaya alışık olmadığından, gözlerinin arasında inatçı bir çizgiyle kontese bakarak ayağa kalktı, "Neden şimdi karar vermiyorsunuz," dedi.

"Bu kadar geç bir saatte, hemen karar verilemeyecek kadar ciddi bir soru bu."

"Buna geç mi diyorsunuz?"

Soğuk bir şekilde bakarak, "Evet; çünkü hâlâ Bay Archer ile konuşmam gereken bir konu var."

"Ah," dedi Beaufort. Kontesin ses tonunda merhametten eser yoktu. Hafifçe omzunu silkerek soğukkanlılığını korudu; kontesin elini aldı ve öptü. Kapı aralığından seslenerek, "Newland, eğer kontesi kalmaya ikna edersen yemeğe sen de davetlisin," dedi ve ağır adımlarla odayı terk etti.

Bir dakika için Archer, Bay Letterblair'in kontese, geleceğini bildirmiş olabileceğini düşündü; ama söylediği bir sonraki söz, fikrini değiştirmesine yol açtı.

"Demek birkaç ressam tanıyorsun. Onların semtinde mi oturuyorsun," diye sordu Ellen gözleri ilgiyle dolu.

"Ah, tam olarak değil. Onların burada bir semti olduğunu sanmıyorum. Onlar kentin dışında otururlar."

"Ama sen böyle şeylerle ilgileniyor musun?"

"Evet, çok ilgileniyorum. Paris'e veya Londra'ya gittiğimde hiçbir sergiyi kaçırmıyorum. Hep takip etmeye çalışırım."

Kontes, uzun elbisesinin altından gözüken küçük saten çizmenin ucuna baktı, "Ben de çok ilgilenirdim. Hayatım bu

tarz şeylerle doluydu. Fakat şu an ilgilenmemeye çalışmak istiyorum,” diye ekledi.

“İlgilenmemeye çalışmak mı istiyorsun?”

“Evet, buradaki insanlar gibi olmak için eski yaşamımla ilgili her şeyden uzaklaşmak istiyorum.”

Archer kızardı, “Sen hiçbir zaman buradakiler gibi olmayacaksın,” dedi.

Düz kaşlarını biraz yukarı kaldırdı. “Ya, böyle söyleme. Farklı olmaktan nasıl nefret ediyorum bir bilsen!”

Yüzü sıkıntılı bir hâl aldı; öne eğildi; ince elleriyle dizlerini tuttu ve uzak karanlıklara daldı.

“Bütün hepsinden kurtulmak istiyorum,” diye ısrar etti kontes.

Archer bir dakika bekledi ve genzini temizledi. “Biliyorum. Bay Letterblair bana her şeyi anlattı.”

“Öyle mi?”

“Bu yüzden buraya geldim. Bana... Biliyorsun, ben avukatlık bürosunda çalışıyorum.”

Biraz şaşırmış bir şekilde baktı kontes ve sonra gözleri parlayarak, “Yani benim için bunun üstesinden gelebilir misin? Bay Letterblair yerine seninle konuşabilir miyim? Evet, bu çok daha kolay olur,” dedi.

Kontesin ses tonu Archer’ı duygulandırdı ve memnuniyetiyle beraber kendine olan güveni de arttı. Beaufort ile öyle konuşmasının sebebinin sadece onu başından atmak olduğunu anladı. Bu, Beaufort’u bozguna uğratmak, zafer kazanmak gibi bir şeydi.

“Buraya bu konu hakkında konuşmak için geldim,” diye tekrarladı.

Kontes, hâlen koltuğa dayanmış, bir eli başını destekler vaziyette sessizleşti. Yüzü solgundu. Sanki elbisesinin koyu kırmızısı yüzünü karartmıştı. Bir an için Archer’a, zavallı ve acınacak hâlde olan biriymiş gibi geldi.

“Şimdi işin zor kısmına geliyoruz,” diye düşündü, anne-

sinde ve kendi neslinde olanlarda olmasını eleştirdiği içgüdüsel geri çekilmenin kendinde de olduğunu fark ederek. Alışık olmadığı türden olaylarda ne yapacağını hiç bilmiyordu. Kelime hazineleri ona çok yabancıydı ve kurguya ya da sahneye aitmiş gibi duruyordu. Kendisini, garip ve küçük bir çocuk gibi utangaç hissetti.

Bir zaman sonra, Madam Olenska beklenmedik bir şiddetle, "Ben özgür olmak istiyorum. Bütün geçmişi silmek istiyorum," diyerek köpürdü.

"Bunu anlıyorum."

"Önce," tereddütte kaldı Archer. "Belki de biraz daha fazla şey öğrenmeliyim."

Kontes şaşırmış gibiydi. "Kocamı ve onunla yaşadığım hayatı biliyor musun?"

Bildiğinin işaretini verdi.

"O zaman anlatılacak başka ne kaldı ki? Bu ülkede bu gibi olaylar hoş karşılanır mı? Ben bir Protestanım. Bizim kilisemiz bu gibi durumlarda boşanmayı yasaklamıyor."

"Evet, kesinlikle yasaklamıyor."

Yine ikisi de sessizleştiler ve Archer, Kont Olenski'nin mektubunun hayaletinin korkunç bir şekilde aralarında olduğunu hissetti. Mektup sadece yarım sayfa uzunlukta idi ve Bay Letterblair'a söylediği gibi, sadece öfkeli bir kocanın önemsiz tehdidinden başka bir şey değildi. Ama bu dediği ne kadar doğrudu? Bunu sadece Kont Olenski'nin eşi söyleyebilirdi.

"Bay Letterblair'e verdiğin evrakları inceledim," dedi uzatarak.

"Bundan daha rezil ve iğrenç bir şey olabilir mi?"

"Hayır."

Kaldırdığı eliyle gözlerini kapatırken oturduğu pozisyonu yavaşça değiştirdi.

"Tabii biliyorsun ki," diye devam etti Archer. "Eğer kocan, seni tehdit ettiği gibi, bu davayla uğraşmaya karar ve-

ırse...”

“Evet?”

“Hoşuna gitmeyecek, seni rahatsız edici bazı şeyler söyleyebilir. Bunu ulu orta söyleyebilir ve seni üzebilir, eğer...”

“Eğer ne?”

“Demek istiyorum ki, söyledikleri ne kadar asılsız olursa olsun,” dedi, uzun bir süre durdu. Bu arada Archer, dizinin üstündeki diğer elini de kafasına koydu. Dördüncü ve beşinci parmağına takmış olduğu üç yüzüğün her detayını inceledi ve aralarında evlilik yüzüğü göremedi.

“Ulu orta konuşsa bile bu gibi suçlamaların bana burada ne kadar zararı dokunur ki?”

“Zavallı çocuğum. Asıl sana en çok burada zarar gelir,” demek geldi içinden. Bunun yerine, Bay Letterblainki gibi kulaklarında çınlayan bir ses tonuyla, “New York sosyetesinin senin daha önce içinde yaşadığın dünyadan çok daha küçük ve bu toplum, dıştan farklı gözükmesine rağmen, oldukça eski kafalı düşünceleri olan birkaç insan tarafından yönetiliyor.”

Kontes hiçbir şey söylemedi ve Archer, “Bizim evlilik ve boşanma ile ilgili düşüncelerimiz oldukça eski kafalı. Yasalarımız boşanmaya izin veriyor; ama toplum geleneklerimiz vermiyor,” diye devam etti.

“Hiç mi?”

“Eğer bayan, yaralanmış ve hiç hatasız olsa bile toplum kurallarına aykırı davranışlar sergiliyorsa boşanma hoş karşılanmıyor.”

Kontes başını biraz aşağı eğdi ve Archer kızmasını umarak ya da en azından bunu yadsıdığını işaret eden bir haykırış bekleyerek tekrar sustu. Hiçbir şey olmadı.

Dirseğinin yanındaki seyahat saatinin tıklayışı duyuldu. Bir kütük ikiye ayrıldı ve kıvılcım yağmuru oluşturdu etrafta. Susmuş ve düşünen oda, Archer ile beraber sessizce bekliyor gibiydi.

“Evet,” diye söylendi en sonunda kontes. “Ailem de bana bunun aynısı söyledi.”

Archer biraz irkildi, “Bu doğal değil,” dedi.

“Ailemiz,” diye düzeltti ve Archer’ın yüzüne renk geldi. “Çünkü yakında benim kuzenim olacaksın,” diye devam etti kibarca.

“Umarım.”

“Ve sen de onlara katılıyor musun?”

Bunun üzerine Archer ayağa kalktı; odanın içinde gezindi; anlamsız gözlerle kırmızı kumaşın karşısındaki resimlerden birine göz gezdirdi ve kararlı bir şekilde kontesin yanına geldi. “Evet, ya kocan sana iftira atmaya kararlıysa ve senin de bütün bu söylenenleri çürütecek kanıtın yoksa o zaman ne olacak,” diye nasıl sorabilirdi kontese?

“O zaman,” diye söyledi kontes tam Archer konuşmaya başlayacakken.

Archer ateşe baktı. “O zaman, hakkında bir sürü iğrenç dedikodu çıktığı zaman boşanmaktan kazancın ne olacak?”

“Özgürlüğüm. Bunun hiç önemi yok mu?”

O an, mektupta yazan suçlamaların doğru olduğunu ve suç ortağıyla evlenmeyi umut ettiğini anladı. Böyle bir planı uygulamaya gerçekten karar verirse, Eyalet Yasaları’nın buna katien karşı çıkacağını kontese nasıl söyleyebilirdi ki? Sadece böyle bir düşüncenin kontesin aklında olması bile Archer’ın ona karşı kendisini sert ve sabırsız hissetmesine yol açtı. “Ama sen zaten kuş kadar özgür değil misin,” diye yanıt verdi. “Sana kim engel olabilir ki? Bay Letterblair bana mali sorunların hallolduğunu söyledi.”

“Ah evet,” dedi kontes ilgisizce.

“Peki, rahatsız edici ve acı verici bir olay çıkarmaya değer mi o zaman? Gazeteleri bir düşün. Ne kadar rezil şeyler yazacaklar kim bilir! Hepsi aptalca, yalan yanlış haberler olacak; ama toplumun sana inanmasını nasıl sağlayacaksın ki?”

“Haklısın,” diye kabullendi ve ses tonu o kadar belirsiz

ve üzgündü ki, kendi zalim düşünceleri yüzünden vicdan azabı duydu Archer.

“Bu gibi durumlarda ortak fikirlere karşı olan herkes suçlu çıkarılır. İnsanlar ailelerini bir arada tutan ve eğer varsa çocuklarını koruyan her geleneğe sarılırlar.” Archer, kontesin suskunluğunun açığa çıkardığı çirkin gerçeği olabildiğince saklamaya yarayacak olan, dilinde birikmiş bütün cümleleri dışa vurarak etrafta gezindi. Bu gergin havayı yumuşatacak o tek kelimeyi söylemeyeceği ya da söylemeyeceği için Archer, sırnı öğrenmeye çalışıyormuş gibi hissetmesini istemiyordu. İhtiyatlı eski New York’ta, iyileştiremeyeceği bir yaranın üstünü örtmek yerine, bunu tamamen yüzeyde tutması daha iyi olurdu.

“Bu benim sorunum, biliyorsunuz,” diye devam etti Archer. “Size düşkün olan insanların gördüklerini sizin de görmeyi sağlamak. Mingottlar, Wellandlar, van der Luydenler, bütün arkadaş ve akrabalarınızın gördüğü şeyleri. Eğer bu gibi durumları nasıl değerlendirdiklerini size dürüstçe anlatmazsam, bu sizin açınızdan hiç iyi olmaz, değil mi,” diye ısrar ederek açıkladı, bu belirgin sessizliği örtmek için.

Kontes yavaşça, “Hayır, benim açımdan hiç iyi olmaz,” dedi.

Ateş, kül rengi içinde ufalanıyordu ve lambalardan biri dikkatleri üzerine çeken bir ses çıkarttı. Madam Olenska ayağa kalktı; lambayı düzeltti ve yerine oturmadan ateşe doğru döndü.

Ayakta durması, ikisinin de konuşacak bir şeyi kalmadığını ifade ediyordu ve bunun üzerine Archer da ayağa kalktı.

“Tamam, senin istediğini yapacağım,” dedi aniden. Kan beynine sıçradı ve teslim olmasını fırsat bilerek kontesin ellerini avuçları arasına aldı.

“Sana gerçekten yardım etmek istiyorum,” dedi.

“Yardım ediyorsunuz zaten. İyi geceler, kuzen Archer.”

Archer öne eğildi ve dudaklarını kontesin soğuk ve cansız eline götürdü. Kontes elini geri çekti ve Archer da kapıya döndü. Paltosunu ve ceketini koridorun loş ışığı altında buldu ve söylemek istediği ama içinde kalan birçok düşünceyle soğuk geceye daldı.

Wallack'ın tiyatrosunda kalabalık bir geceydi. Sahnelenen oyun Dion Boucicault'un yazmış olduğu *Shaughraun* adlı eserdı. İki sevgiliyi Harry Montague ve Ada Dyas canlandırıyorlardı. Bu İngiliz oyuna herkes çok hayrandı ve her gösteride bütün salor tıklım tıklım dolardı. Salonda, oyunu herkesin ilgi ile izlediğı açıktı. Koltuklarda ve localarda da insanlar basmakalıp sözlere ve saçma fikirlere gülüyorlar ve çok eğleniyorlardı.

Oyunda bir bölüm vardı ki evin baştan aşağı dolmasını sağladı. Bu bölümde Harry Montague, üzücü bir şekilde ve neredeyse tek kelime etmeden Miss Dyas'tan ayrılırken ona veda ediyor ve arkasını dönerek gidiyor. Şömine rafının yakınında duran ve ateşe bakan kadın oyuncu ilniklerle ve kesik parçalarla süslenmiş, modaya uymayan gri bir kaşmir elbise giyyordu. Üstüne tam oturmuştu ve uzun çizgiler hâlinde ayaklarına kadar uzanıyordu. Boynunun etrafı, uçları sırtına sarkan dar, siyah kadifeden bir kurdeleyle kaplıydı.

Kendisine kur yapan erkek ona arkasını dönünce kollarını şömine rafına yasladı ve yüzünü elleri arasına aldı. Erkek, ona bakmak için kapı eşiğinde durdu; kadife kurdelenin bir

ucunu eline alıp öptü ve kızı orada bırakarak odayı terk etti. Bu sessiz vedalaşmanın sonrasında perde aşağı indi.

Newland Archer, sadece bu olağan dışı sahne nedeniyle *Shaughraun*'u izlemeye gidiyordu. Montague ve Ada Dyas'ın vedalaşmasını, Croisette ve Bressant'ın Paris'teki ya da Madge Robertson ve Kendal'ın İngiltere' deki vedalaşmaları kadar etkileyici buluyordu. Sessizliği ve suskun kederiyle, en ünlü oyunlardan bile daha çok etkiliyordu Archer'ı.

Oyundaki bu dokunaklı sahne nedenini açıklamasa da Madam Olenska ile bir hafta ya da on gün önceki gizlice yaptıkları konuşmadan sonraki ayrılışlarını getirmişti aklına.

Aslında hem olayların hem de karakterlerin birbirine benzer yönlerini keşfetmek çok zordu. Newland Archer, genç İngiliz oyuncunun romantik bakışlarında kendinden bir şeyler bulamadı ve Bayan Dyas da uzun boylu, kırmızı saçlı ve yapılı bir bayandı. Üstelik bayanın solgun ve oldukça çirkin yüzü, Ellen Olenska'nın hayat dolu yüz ifadesine hiç benzemiyordu. Hem Archer ve Madam Olenska kalpleri kırıldığı için birbirlerinden ayrılmamışlardı. Onlar, müvekkilin durumunun nerelere varabileceğini anlattıktan sonra vedalaşan müvekkil ve avukatlardı. Peki, genç adamın kalbinin yerinden fırlayacak gibi atmasına neden olan benzerlik neydi? Madam Olenska'nın esrarengiz derecede üzücü ve dokunaklı sahneler yaratma becerisinden olmalıydı bu. Archer'da bu etkiyi yaratacak neredeyse tek kelime bile etmemişti; ama bu onun yapısında vardı. Ya gizemli ve garip geçmişinin ya da doğasının duygusal, ihtiraslı ve olağan dışı bir yansımasıydı bu. Archer, şart ve koşulun, insanların kaderlerini, doğuştan eğilimlerinin kendilerine yaptığından daha az şekillendirdiğini düşünmüştü hep. Bu eğilimi ilk kez Madam Olenska'da hissetmişti. Sessiz ve neredeyse hareketsiz genç kadın, beladan ne kadar kendini sakınsa ve kaçsa da başına mutlaka olumsuz olaylar gelen bir insandı. En önemlisi de, o kadar kederli bir ortamda yaşıyordu ki,

buna engel olabilecek kendi doğası bile belirgin bir şekilde başarısızlığa uğruyordu. Onun bir girdaptan koparıldığını hissetmesine neden olan şey, şaşkınlıktan garip bir şekilde yoksun oluşuydu. Baş kaldırdığı şeyleri, olduğu gibi kabul ettiği şeyler belirliyordu.

Archer, Kont Olenski'nin suçlamalarının asılsız olmadığı düşüncesiyle ayrılmıştı kontesin evinden. Kaçmasına yardım etmiş olan, *sekreter* diye bilinen gizemli şahıs, muhtemelen mükâfatlandırılmadan bırakılmamıştı. Kaçtığı şartlar dayanılmazdı. Gençti, korkmuştu, çaresizdi. Kurtarıcısına nasıl müteşekkir olmazdı ki? Acınacak olan şey, merhametinin onu yasaların, dünyanın ve rezil kocasının karşına dikmiş olmasıydı. Archer, onun bunu anlamasını sağlamıştı; çünkü buna zorunluydu. Ona aynı zamanda şu ana kadar sadece yardımseverliğini gördüğü iyi kalpli, kibar New York'un, hoşgörü umabileceği en son yer olduğunu açıklamıştı.

Ona bunu anlatmak ve durumu kabullendiğine şahit olmak zorunda olması dayanılmaz bir acı vermişti Archer'a. Anlaşılması güç bir şekilde kıskançlık ve acıma duygusu hissetmişti. Sanki suskun itirafı, onu Archer'ın merhametine bırakmıştı. Sırnı, Bay Letterblair'ın önyargılı görüşü karşısında ya da ailesinin rahatsız edici bakışlarına söyleyeceğine, kendisine söylemiş olmasına seviniyordu. Her ikisinin de isteğini yerine getirdiğini düşünüyordu. Madam Olenska'yı boşanma davası açmaktan vazgeçirmişti ve açsa bile ne kadar yararsız olacağını anlatmıştı ona. Onlar da Olenska'ya yönelttikleri *hoş olmayan* düşünceleri hemen kafalarından rahatlıkla sileceklerdi.

"Newland'in bunu başaracağına emindim," demişti Bayan Welland, gelecekteki damadıyla gurur duyarcasına. Ayrıca yaşlı Bayan Mingott, Archer'ı gizli bir görüşme için evine davet edip onu zekâsından dolayı tebrik etmiş ve sözüne, "Aptal kız! Bunun ne kadar saçma olduğunu ona kendim söylemiştim. Evli bir kadın ve bir kontes olacağı yerde kız

kurusu Ellen Mingott olmak da neyin nesiymiş öyle,” cümlesini de eklemişti.

Bu olaylar, Madam Olenska ile olan son görüşmesini hatırlatmıştı ona. Perde inerken ve iki oyuncu da birbirlerinden ayrılırken gözleri yaşlı bir halde tiyatroyu terk etmek için ayağa kalktı.

Bunu yaptığı esnada arkasını döndü ve düşüncesinde olan bayanı, Beaufortlar, Lawrence Leffertsler ve birkaç başka adamla beraber locada otururken gördü. Beraber geçirdikleri akşamdan beri onunla konuşmamıştı ve onunla karşılaşmaktan da kaçınmıştı; ama şimdi göz göze gelmişlerdi ve aynı anda Bayan Beaufort da Archer'ı görüp uyuşuk bir el hareketiyle onu locaya davet edince yanına gitmemesi diye bir şey söz konusu olamazdı.

Beaufort ve Lefferts ona yer açtılar. Her zaman güzel görünmeyi tercih eden ve pek fazla konuşmayan Bayan Beaufort ile bir iki kelime ettikten sonra Archer, Madam Olenska'nın arkasına oturdu. Locada, Bayan Beaufort'a, kendinden emin alçak bir sesle, Bayan Lemuel Struthers'ın geçen pazar verdiği davetten (bazı insanlar dans edildiğini de söylemişti) bahseden Bay Sillerton Jackson'dan başka kimse yoktu. Bu olay anlatılırken, Bayan Beaufort da o mükemmel gülümseyişiyle pür dikkat dinliyordu ve başı, koltuklardan bakıldığında profilden gözükecek şekilde, doğru bir açıyla çevrilmişti. Bu arada Madam Olenska arkasını döndü ve alçak bir ses tonuyla, "Sence," dedi sahneye doğru bakarak. "Erkek, kıza yarın sabah bir demet sarı gül yollayacak mı?"

Archer kızardı ve kalbi duracak gibi oldu. Madam Olenska'yı sadece iki kez ziyarete gitmişti ve her gidişinde ona, üzerinde hiçbir isim yazmayan sarı güller yollamıştı. Daha önce çiçeklere hiçbir gönderme yapmamıştı ve o da çiçekleri kendisinin gönderdiğini hiç düşünmediğini tahmin etmişti. Şimdi bunu biliyor ve sahnedeki üzücü ayrılışla bağdaştırıyor olması Archer'a hem acı vermiş hem de onu memnun

etmişti.

“Ben de bunu düşünüyordum. Bu sahneyi yanımda götürebilmek için tiyatroyu terk edecektim,” dedi.

Olenska’nın yüz ifadesi isteksiz ve karanlık bir hâl aldı. Archer da buna çok şaşırdı. Yumuşak eldivenli elleriyle opera gözlüğünü aldı ve sahneye doğru baktı. Biraz durduktan sonra, “May yokken neler yapıyorsun,” diye sordu.

“İşime gömülüyorum,” diye yanıtladı, sorudan biraz rahatsız olarak.

Uzun süreden beri süregelen bir alışkanlığa uyarak Wellandlar bir önceki hafta Aziz Augustine’e gitmek için New York’tan ayrılmışlardı. Bay Welland’ın olası bronşit rahatsızlığı nedeniyle kışın bir bölümünü her zaman orada geçirirlerdi. Bay Welland ılımlı ve sessiz bir adamdı. Pek bir fikir yürütmezdi; ama bir sürü alışkanlığı vardı. Kimse bu alışkanlıklarını engelleyemezdi ve bunlardan biri, güneye yaptığı yıllık gezilerde eşi ve kızının da onunla gitmek durumunda olmalarıydı. Kendi düşüncesine göre, bu bozulmamış aile yaşamını korumak için, geziye onların da gelmeleri çok önemliydi. Eğer Bayan Welland ona söylemek için yanında olmasa, ne saç fırçasının nerede olduğunu bilebilirdi ne de mektupları için pulu nereden bulabileceğini bilebilirdi.

Bütün aile fertleri birbirlerine taptığı ve Bayan Welland da taptıkları temel şahıs olduğu için Aziz Augustine’e yalnız gitmesini hiç istemezlerdi. İkisi de avukat olan ve kış boyunca New York’u terk edemeyen oğulları onlara baharda katılırlar ve sonra hep beraber geri dönerlerdi.

May’in, babasına eşlik ediyor olmasını tartışmak Archer için imkânsızdı. Mingott ailesi zatürreyle ünlüydü, ki Bay Welland bunu hiç yaşamamıştı. Fakat yine de böyle bir tehlike olduğu için Aziz Augustine’e gitmek istemesine kimse karşı gelemezdi. Aslında May’in nişanı o Florida’dan dönene kadar açıklanmayacaktı; ama artık duyulduğu için Bay Welland’ın planlarını değiştirmesi beklenemezdi. Archer da

onlara eşlik etmek, birkaç hafta güneş yüzü görmek ve nişanlısıyla tekne turlarına çıkmak isterdi; ama o da gelenek ve göreneklere bağlıydı. İşlerini biraz aksatacak olsa ve kışın ortasında tatile çıkmaya heveslense Mingottlar tarafından *uçarı* diye adlandırılırdı. O da May'in gidişini, evliliğin temel öğelerinden biri diye varsayarak kabullendi.

Madam Olenska'nın, göz kapaklarının altından kendisine baktığının bilincindeydi. "Ben senin istediğini, senin tavsiye ettiğin şeyi yaptım," dedi Olenska aniden.

"Ah, buna çok sevindim," diye cevapladı, böyle bir anda bu konuyu açmasından utanarak.

"Haklı olduğumu anladım," dedi ve nefesini tutmuş bir şekilde devam etti. "Ama bazen hayat çok zor, çok kafa karıştırıcı oluyor."

"Biliyorum."

"Ve sana, haklı olduğumu hissettiğimi ve minnettar olduğumu söylemek istiyorum," diye konuşmasını noktaladı, Beaufort loca kapısından girip yankılanan sesi konuşmalarını bölünce hızla opera gözlüğünü gözüne götürerek.

Archer ayağa kalktı. Sonra loca ve tiyatroyu terk etti.

Sadece bir gün önce, onlar yokken, Ellen'a karşı "nazik" olmasını öğütleyen samimi bir mektup almıştı May Welland'dan. "Göstermese de seni seviyor, sana hayran oluyor ve sen bunu biliyorsun. Hâlen çok yalnız ve çok mutsuz. Ne büyük annemin ne de Lovell Mingott Amcam'ın onu anladığını sanmıyorum. Onun toplum için uygun olmadığını düşünüyorlar ve ailem kabul etmese de, New York'un ona sıkıcı geldiğini hissedebiliyorum. Sanırım o, bizim sahip olduğumuz farklı çok şeye alışık: müzik, resim sergileri, ünlü kişiler, sanatçılar, yazarlar ve senin hayran olduğun bütün zeki insanlara. Büyük annem, onun yemek davetleri ve kayafetlerden başka bir şey düşünmediğini anlamıyor; fakat anladığım kadarıyla, New York'ta onun değer verdiği şeyler hakkında onunla konuşabilen neredeyse tek kişi sensin."

Nişanlısı çok akıllıydı! Onu bu mektubundan dolayı daha çok sevmeye başlamıştı. Ama bu, dediklerini yapacağı anlamına gelmiyordu. İlk olarak, çok meşguldü ve nişanlı bir adam olarak Madam Olenska'nın savunuculuğunu oynayacak oyunlarla ilgilenmiyordu. Hem Ellen'in, kendisiyle güzel May'in tahmin edebileceğinden çok daha fazla ilgilenebildiği fikrindeydi. Beaufort her an dizinin dibindeydi. Bay van der Luyden, onu koruyan bir Tanrı gibi sürekli başında nöbet bekliyordu ve aralarında Lawrence Lefferts'in de olduğu daha birçok aday onunla beraber vakit geçirmek için sıradaydı. Bu yüzden, May'in gönderdiği mektuba karşı hiçbir suçluluk duygusu hissetmeden ne onu gördü ne de onunla konuştu. Fakat Ellen Olenska yalnız ve mutsuzdu.

Lobiye geldiği zaman Archer, arkadaşı Ned Winsett ile karşılaştı. Janey'nin tabiriyle, ağabeyinin etrafındaki zeki insanlardan biriydi ve dernekteki diğer arkadaşlarıyla lak lak etmek yerine sadece onunla olayların derinine inmeyi seviyordu.

Locada otururken, Winsett'ın yuvarlak omuzlu sırtını ve gözlerini Beaufortlar'ın locasına çevirdiğini görmüştü. İki adam el sıkıştılar ve Winsett, hemen kösedeki küçük Alman Lokantası'nda bir bardak bira içmeyi teklif etti arkadaşına. O an pek konuşma havasında olmayan Archer, evde yapacak işleri olduğunda ısrar etti ve buna karşılık Winsett, "Benim de işlerim var ve ben de çalışkan çırak rolündeyim, biliyor-sun," dedi.

Beraber gezinmeye başladılar ve kısa süre sonra Winsett, "Asıl öğrenmek istediğim şey, şu sizin mükemmel locanızda oturan, siyahlar içindeki bayanın adı. Beaufortlar'la oturuyordu, değil mi? Arkadaşın Lefferts' ın çok etkilendiği bayan."

Archer, nedenini bilmiyordu; ama bu konuşmadan rahat-

sız olmuştu. Ned Winsett, neden Ellen Olenska' nın adını öğrenmek istiyordu ki? Ve her şeyin ötesinde, neden onu Lefferts ile eşleştirmişti? Merakını belli etmek Winsett'a göre değildi; ama Archer, hemen onun bir gazeteci olduğunu hatırladı.

"Umarım onunla röportaj yapmayı düşünmüyorsundur," diye güldü Archer.

"Hayır, basın için değil. Sadece kendim için öğrenmek istiyorum," diye yanıtladı Winsett. "Aslında o benim komşum. Bu güzelliğin oturabilmesi için çok tuhaf bir semt. Geçenlerde kedisini kovalarken onun bahçesine girmiş ve bacağını kesmiş olan oğluma çok iyi davrandı. Başında şapka olmadan koşup çocuğu kollarında taşıdı ve dizi güzelce sarılmış bir şekilde eve getirdi. O kadar güzel ve sevecendi ki, eşim şaşırp adını bile sormayı unuttu."

Archer'a bir mutluluk hissi yayıldı. Hikâyede olağan dışı bir durum yoktu. Bir komşu çocuğuna herkes aynı yardımı yapardı. Fakat başında şapka olmadan fırlayıp çocuğu kucağında taşımış ve zavallı Bayan Winsett'ı şaşırtıp kim olduğunu bile sormayı unutturmuş olması, tam Ellen'ı yansıtıyordu.

"O, Kontes Olenska. Yaşlı Bayan Mingott'un torunlarından biri."

"Ooo, bir kontes demek," diye fısıldadı Ned Winsett. "Konteslerin bu kadar cana yakın olduklarını bilmiyordum. Mingottlar öyle değil mesela."

"Eğer onlara bir şans versen, eminim onlar da cana yakın olurlar."

"Ah, neyse," dedi. Zenginler, *zeki insan'arın* eskiden beri bitmez tükenmez tartışma konusuydu ve her iki beyefendi de bunu daha fazla uzatmalarının bir yararı olmayacağını biliyorlardı.

"Merak ediyorum da," dedi Winsett. "Bir kontes nasıl bizim kenar mahallemizde oturabilir?"

“Çünkü oturduğu yerin ne olduğuyla ya da insanların toplumdaki yeriyle hiç ilgilenmiyor,” dedi Archer içten içe Olenska ile gurur duyarak.

“Sanırım daha büyük yerlerde yaşamış,” diye yorumladı diğeri. “İşte benim köşeme geldik.”

Ned, Broadway’in karşı caddesine geçti ve Archer, son dediklerini düşünerek Ned’e arkasından baktı.

Ned Winsett, düşüncelerini bir anda açığa çıkaran biriydi. Bu özelliği onun en ilginç yönüydü ve çoğu erkek bu sorunla kıvrılırken, insanların onun bu ani patavatsızlıklarına nasıl müsaade ettiklerini hep merak ederdi.

Archer, Winsett’in evli ve bir çocuğu olduğunu biliyordu; ama onları hiç görmemişti. İki adam her zaman kulüpte ya da gazetecilerin ve tiyatrocuların sık sık gittiği yerlerde, mesela Winsett’in bira içmeyi teklif ettiği lokantada karşılaşırlardı. Archer bu durumdan, eşinin hasta olduğunu çıkarmıştı, ki bu doğru olabilirdi. Belki de eşinin görgü kuralları, gece kıyafetleri ya da her ikisinden de yoksun olduğu anlamına gelebilirdi bu. Winsett, toplum gelenek ve göreneklerinden âdeta tiksiniyordu. Temiz ve rahat olduğuna inandığı için takım elbise giyen, temizliğin ve rahatlığın dar gelirli için en pahalı özellikler olduğunu göz önünde bulundurmayan Archer, Winsett’in bu davranışını “bohem” tarzı sıkıcı davranışların bir parçası olarak algılıyordu. Bu gibi insanlar, ne giydiklerine, insanların hizmetli sayılarına dikkat etmezler; daha basit giyinirler ve daha az kendilerinin bilinçlerinde olurlardı. Fakat yine de, Winsett’a hayranlık duyuyordu. Ne zaman onun zayıf, traşlı yüzünü ve hüzünlü gözlerini görse, hemen selamlaşır ve konuşmak için onu uzun bir yürüyüşe çıkarırdı.

Winsett isteyerek gazeteci olmamıştı. O, harflere ihtiyaç duyulmayan bir dünyada doğmuş olan harflerin adamıydı. Basılan yüz yirmi baskının tamamı satılmış, kısa ve mükemmel bir kitabını yayımladıktan sonra, kontrTT konuşul-

duğuna göre yayıncıyla anlaşılamadığı için Winsett, gerçek mesleğini bırakmıştı. Ardından moda, Yeni İngiltere’de moda olan aşk hikâyeleri ve içkisiz içecekler hakkında haberlerin basıldığı bir kadın dergisinde köşe yazarı olmuştu.

Yazdığı köşenin adı *Çalılık Yangınları*’ydı ve inanılmaz derecede eğlendiriciydi; ama eğlencenin altında denemiş ve vazgeçmiş genç bir adamın sıkıcı üzüntüsü yatıyordu. Sohbeti, her zaman Archer’a, Winsett’in kendi hayatı üzerinde ne kadar az kontrol sahibi olduğunu, aslında bunu yapabilmesi gerektiğini hissettiriyordu, ama Winsett bunu başaramıyordu. Entelektüel konulara ilgileri ve merakları bakımından uyuşuyor oldukları için konuşmaları keyifli geçiyor olsa da, sohbetleri sanat ve bilim ile sınırlı kalıyordu.

“Gerçek şu ki, bu hayat ikimize de pek uygun değil,” demişti bir keresinde Winsett. “Ben düştüm; bir daha da ayağa kalkamadım ve bunun için hiçbir şey yapılamaz. Sadece bir yeteneğim var ve onu da burada kullanamıyorum ve hiç kullanamayacağım. Fakat sen özgür ve zenginsin. Neden ilerlemiyorsun? İlerlemenin tek bir yolu var, ki o da siyasete atılmak.”

Archer başını arkaya atıp gülmüştü. İşte o anda Winsett ve Archer gibi olan diğer adamlar arasındaki aşılamayacak farkı görmüştü. Bütün kibar çevredeki insanlar, Amerika’da bir beyefendinin siyasete atılamayacağını biliyorlardı. Ama bunu Winsett’a anlatsa bile o anlamayacağı için kaçamaklı bir tavırla, “Amerika’da siyaset yapan dürüst adamların kariyerlerini bir düşün! Onlar bizi istemiyor,” diyordu hep.

“Onlar dediğin kimler? Neden hepiniz birleşip kendiniz onları oluşturmuyorsunuz?”

Archer’ın gülümsemesi, hafiften havalara giren bir edayla, dudaklarında takılıp kalmıştı. Tartışmayı daha fazla uzatmanın bir manası yoktu. Herkes, yükselen kariyerlerini riske atıp belediye işlerine ya da New York eyalet politikasına atılan birkaç beyefendinin acı sonlarını biliyordu. O gün-

ler geride kalmıştı. Ülke şimdi patronların ve göçmenlerin elindeydi. Dürüst vatandaşlar ise daha çok spora ya da kültürel aktivitelere yöneliyorlardı.

“Kültür! Evet, tabii eğer bir kültürümüz olsaydı! Sizin atalarınızın beraberinde getirdikleri eski Avrupa geleneklerinden sadece yöresel yama işi kaldı, ki onun da sonu gelmek üzere. Siz şu an çok azınlıktasınız. Hiçbir merkeziniz, çekişmeniz ya da seyirciniz yok. Terk edilmiş bir evin duvarlarında asılı tablolar gibisiniz: ‘Bir Beyefendinin Portresi’. Kollarınızı sıvayıp işe koyulmadan hiçbir şey elde edemeyeceksiniz. Ya bu ya da göçmek. Tanrım! Eğer göçsem,” demişti.

Archer omuzlarını silkip konuyu tekrar, Winsett’ in her zaman ilgisini çeken kitaplara çevirmişti. Göç etmek! Sanki bir beyefendi kendi ülkesini terk edebilirdi! Kolları sıvayıp işe koyulmayan biri onu hiç yapamazdı. Bir beyefendi her zaman evinde oturup bu gibi olaylardan mümkün olduğunca uzak dururdu. Ama Winsett gibi bir adam bunu anlayamazdı. Zaten bu yüzden New York’un edebiyat kulüpleri ve ilginç lokantaları, ilk bakışta bir çiçek dürbünü gibi gözükse de, aslında küçük ve tekdüze bir kutudan başka bir şey değildi.

Ertesi sabah Archer, daha çok sarı gül bulabilmek için şehri baştan aşağı dolaştı. Bu arayışın sonucunda iş yerine geç gitti. Böyle davranmasının hiç kimseye bir yararı olmayacağını anladı ve boş detaylarla dolu hayatını düşününce aniden sinirlendi. Neden şu an Aziz Augustin’in kumlarında May ile beraber olamıyordu ki? Bu zamana kadar iş hayatını hiç aksatmamıştı. Yöneticinin Bay Letterblair gibi olduğu ve daha çok büyük emlakçılarla çalışan eski tarz yasal şirketlerde her zaman zengin ve mesleki açıdan hiçbir amacı olmayan iki ya da üç genç adam, günün belirli saatlerinde masalarında oturur ve önemsiz işlerle uğraşır ya da sadece ga-

zete okurlardı. Doğru olan, onların da bir meslek sahibi olmalarıydı; ama para kazanmak yine de onur kırıcı bir şey ve avukat olmak da ticaretten biraz daha kibar bir meslek olarak düşünülüyordu. Fakat bu genç adamların hiçbirinin, mesleklerinde ilerlemek açısından çok fazla umutları yoktu ve zaten buna istekli de değillerdi. Bu yüzden de işleri sürekli baştan savma yapıyorlardı.

İleride kendisinin de diğerleri gibi olabileceği düşüncesi Archer'ı ürpertti. Fakat onun zevkleri ve ilgi alanı başkaydı. Tatillerini Avrupa'da seyahat ederek geçirir, May'in arkadaşları olan *zeki insanların* dostluğunu kazanır ve çoğunlukla, Madam Olenska'nın New York'a ayak uydurmaya çalışması gibi, Archer da Avrupa'ya ayak uydurmaya çalışırdı. Ama evlenirse gerçek deneyimlerini yaşadığı bu sınırları dar hayata ne olacaktı? Daha önce kendisi gibi düşünen, daha az hevesli olsalar da, birçok genç adam tanımıştı ve hepsi de büyükleri gibi kendilerini bu durgun ve lüks hayatın tekdüzeliğine bırakmışlardı sonunda.

İş yerinden, haberciyle, Madam Olenska'ya bir not yolladı. O akşamüzeri kendisini aramasının uygun olup olmadığını soruyordu ve derneğe bir cevap yollaması için de rica ediyordu; ama ne dernekte bir şey buldu ne de ertesi gün bir mektup aldı. Bu beklenmedik sessizlik Archer'ı çok utandırdı ve ertesi sabah, bir çiçekçinin camekânında bir demet görkemli sarı gül görmüş olsa da almadı. Ancak üçüncü sabah, Kontes Olenska'dan bir mektup geldi. Skuytercliff'ten gönderilmiş olması Archer'ı şaşırtmıştı. Herhâlde van der Luydenlar dükü, vapurla yolcuk ettikten sonra Kontes Olenska'yı tekrar davet etmişlerdi.

Alışılmışın dışında, "Kaçtım," diye başlıyordu mektubuna yazar. "Sizi oyunda gördüğümün ertesi günü. Bu nazik arkadaşlar beni bağrılarına bastılar. Biraz yalnız kalıp düşüncelerimi tekrar gözden geçirmek istedim. Onların ne kadar sevecen olduklarını bana anlatırken haklıydın. Burada

kendimi güvende hissediyorum. Keşke sen de bizimle ol-
san.” Geleneksel, *sevgilerle* kelimesiyle sonlandırmıştı yazısını,
ne zaman döneceğine dair hiçbir ipucu vermeden.

Mektubun yazılış tonu genç adamı şaşırtmıştı. Madam
Olenska’nın kaçtığı şey neydi ve neden kendini güvende
hissetmeye ihtiyacı vardı? İlk olarak, yurt dışından gelebile-
cek bir tehlikeden bahsettiği geldi aklına. Sonra, Olenska’nın
yazı stilini bilmediğini ve abartarak yazıyor olabileceğini
düşündü. Kadınlar her zaman her şeyi abartırlardı ve ayrıca
İngilizcesi de o kadar iyi değildi. Sanki Fransızca’dan tercü-
me ediyormuş gibi geliyordu, “Je me suis évadée,” (kaçtım).
Eğer bu şekilde düşünecek olursa, giriş cümlesi, sıkıcı davet
ve randevulardan kaçıyor anlamına gelebilirdi, ki oldukça
doğruydı; çünkü Archer, onun, değişken ve aniden sıkılabi-
len bir yapısı olduğu kanısındaydı.

Van der Luydenlar’ın Kontes Olenska’yı ikinci kez Skuy-
tercliff’e süresiz çağırımlarına sevinmişti Archer. Skuy-
tercliff’in kapıları nadiren ve istemeden açılırdı konuklara ve
soğuk bir hafta sonunu orada geçirmek herkese nasip ol-
mazdı. Fakat Archer, Paris’e yaptığı son gezide, Labiche’in
mükemmel oyunu olan *Le Voyage de M. Perrichon* (Bay Per-
richon’un Seyahati)’ni izlemişti ve Bay Perrichon’un buzdan
çıkarıldığı genç adamla olan inatçı ve cesaret kırıcı arkadaşlı-
ğını hatırladı. Van der Luydenlar, Madam Olenska’yı nere-
deyse oyundaki kadar kötü bir sondan kurtarmışlardı ve on-
ları Madam Olenska’ya yaklaştıran başka sebepler olmasına
rağmen, hepsinin altında yatan sebebin, Ellen’ı inatla kur-
tarmaya devam etme kararlılığı olduğunu biliyordu.

Uzakta olduğunu öğrenince hayal kırıklığına uğramış gi-
bi hissetti Archer kendini ve hemen ardından, sadece bir ön-
ceki gün Reggie Chiverslerle Skuytercliff’in birkaç kilometre
aşağısında kalan Hudson’daki evlerinde pazar gününü ge-
çirmeyi reddettiğini hatırladı.

Highbank’te düzenlenen, kayıkta gezilen, flört edilen,

karda uzun yürüyüşler ve kibar espriler yapılan bu arkadaş-
ça davetlerden artık çok sıkılmıştı. Az önce Londra'daki ki-
tapçısından sipariş ettiği yeni kitaplar eline ulaşmıştı ve bu
hazinesiyle sakin bir pazar günü geçirmeyi umut ediyordu;
ama Archer dernekteki yazı odasına girdi; hemen bir telgraf
yazdı ve hizmetliye derhal göndermesini söyledi. Bayan
Reggie'nin, ziyaretçilerinin fikirlerini aniden değiştirmeleri-
ne aldırmayacağını ve geniş evinde her zaman yedek bir
odanın bulunduğunu biliyordu.

Newland Archer, cuma akşamı Chiversler'e geldi ve cumartesi günü Highbank'te yapılan bütün geleneksel aktivitelere katıldı.

Sabahleyin ev sahibesi ve birkaç daha zorlu davetliyle kayıkta bir gezinti yaptı. Öğleden sonra Reggie ile çiftliğe gitti ve dikkatle düzenlenmiş ahırlarda, atlar üzerine yapılan etkileyici ve uzun konuşmaları dinledi. Çay saatinden sonra şömineli salonun bir köşesinde, nişanlandığını duyunca kalbinin kırıldığını itiraf eden ama şimdi evlilikle ilgili umutlarını Archer'a anlatmaya hevesli olan genç bir bayanla sohbet etti. En sonunda da, gece yarısına yakın bir saatte, bir davetlinin yatağına balık konmasına yardım etti, ürkek bir teyzeyi tuvalette hırsız kılığına girerek korkuttu ve tavan arasından bodruma kadar uzanan yastık savaşında yer aldı. Fakat pazar günü öğle yemeğinden sonra, hızlı bir tekne kiraladı ve Skuytercliff'e gitti.

Skuytercliff'teki evin, bir İtalyan villası olduğu söylenirdi herkese. İtalya'ya hiç gitmemiş olanlar ve gitmiş olanların bir kısmı buna inanıyorlardı. Ev, Bay van der Luyden tarafından, büyük gezisinden dönüşte, Bayan Louisa Dagonet ile

evliliğe hazırlanırken gençliğinde inşa edilmişti. Kare biçimde ahşap, büyük bir yapıydı. Oluklu duvarları soluk yeşil ve beyaza boyanmıştı. Korent tarzı, sütunlu bir girişı vardı ve pencere araları oluklarla süslenmişti. Korkuluklar ve oymacılıkla işlenmiş semaverlerle sınırlı bir dizi balkonun sıralandığı evin yukarı kısmından küçük bir göl gözüküyordu. Sağda ve solda çimenlik, şekil verilmiş çeşit çeşit ağaçlarla çevrelenmişti. Çimlerin üzerinde demirden yapılma heykeller vardı ve aşağıda, bir çukurda, 1612 yılında kendisine verilmiş olan arazinin ilk sahibinin yapmış olduğu dört odalı, taştan bir ev yer alıyordu.

Karın beyaz üniforması ve gri kış havasından dolayı İtalyan villası, normalden daha korkunç gözüküyordu. Yazın bile sürekli mesafeli bir görünümü vardı. Archer zili çaldı. Uzun çingirak, sanki anıt mezarda yankılanır gibi ses çıkarmıştı. Kapıyı açan hizmetli, sanki uykusundan uyandırılmış gibi şaşırmıştı.

Neyse ki Archer aileden biriydi. Bu yüzden, geliş usulsüz olsa da, Kontes Olenska'nın dışarıda olduğunu; öğleden sonra, gelişinden tam kırk beş dakika önce, Bayan van der Luyden ile beraber dışarı çıktıklarını öğrenmeye hakkı vardı.

"Bay van der Luyden," diye devam etti uşak, "İçerideler efendim; ama benim izlenimime göre, ya uyuyordur ya da dünün akşam gazetesini okuyordur. Bu sabah kiliseden dönerken böyle dediğini duydum efendim. Öğle yemeğinden sonra gazeteye bakmaya niyetli olduğunu söyledi. Eğer isterseniz kütüphane kapısına gidip ne yaptığını dinleyebilirim efendim."

Fakat Archer, hizmetliye teşekkür ettikten sonra gidip bayanlara takılacağını söyledi ve belirgin bir şekilde rahatlamış olan hizmetli, görkemli bir şekilde kapıyı kapadı.

Bir seyis tekneyi hızla kıyıya bağladı ve Archer parka doğru yürümeye başladı. Skuytercliff'in köyü sadece birkaç kilometre uzaktaydı; ama Bayan van der Luyden'in asla yü-

rümediğini biliyordu ve at arabasına yetişmek için yola çıkmalıydı. Fakat kısa süre sonra, anayolla kesişen bir patikadan aşağıya inerken, önünde köpek koşan kırmızı pelerinli bir vücut gördü. Adımlarını hızlandırdı ve Madam Olenska gülümseyerek olduğu yerde durdu.

“Ah, geldin,” dedi ve elini kürkünün üzerinden çekti.

Kırmızı pelerin, ona canlı ve neşeli bir hava katmıştı. Tıpkı eski Ellen Mingott gibiydi. Archer, kontesin elini tutarken güldü ve, “Neden kaçtığını görmek için geldim,” diye yanıtladı.

Kontesin yüzü biraz solgunlaştı ve, “Birazdan göreceksin,” dedi.

Bu cevap Archer’ın kafasını karıştırdı. “Nasıl yani? Ansızın yakalandığını mı anlatmak istiyorsun?”

Nastasia’nın yaptığı gibi hafif bir hareketle omuzlarını silkti ve daha yumuşak bir sesle, “Yürüyelim mi? Vaazdan sonra çok üşüdüm. Hem sen beni korumak için buradayken bunun ne önemi var ki,” diye cevap verdi.

Kan beynine sıçradı Archer’ın ve pelerininin bir kıvrımını yakaladı, “Ellen, ne oldu? Bana anlatmalısın,” dedi.

“Birazdan. Önce yarış yapalım. Ayaklarım donuyor,” diye haykırdı ve pelerininini toplayarak karın üzerinde koşmaya başladı. Köpek de Ellen’in etrafında koşarken, bir yandan da havlayarak meydan okuyordu. Bir an için Archer kontesi seyretti. Sonra o da koşmaya başladı. Bir kriket kalesinde tekrar buluştuklarında, nefes nefese kalmış, gülüyorlardı.

Kontes, Archer’a baktı ve gülümseyerek, “Geleceğini biliyordum,” diye ekledi.

“Demek gelmemi istedin,” diye yanıtladı, saçma sözlerine orantısız bir mutlulukla. Ağaçlardan yansıyan beyaz parıltı havaya gizemli bir aydınlık katıyordu ve karda yürürlerken yer sanki ayaklarının altında dibe çöküyordu.

“Nereden geldin,” diye sordu Madam Olenska.

Biraz durakladıktan sonra sesindeki fark edilebilir soğuk-

lukla, "May benimle ilgilenmeni istedi, değil mi," diye devam etti.

"İstemesine gerek yoktu."

"Yani besbelli yardıma muhtaç ve korumasız olduğumu düşünüyorsun. Bana kim bilir ne kadar acıyorsunuz! Ama gerçekten buna hiç gerek yok. Kim cennetten başka bir şey isteyebilir ki?"

Archer sesini alçalttı, "Ne tür bir gereklilik?"

"Ah, bana sorma! Ben senin dilini konuşmuyorum," diye hırçın bir şekilde yanıtladı.

Bu yanıt Archer'ı şoke etti ve patıkada, aşağı, kontese doğru bakarak olduğu yerde durdu.

"Eğer senin dilini konuşmuyorsam niye buraya geleyim ki?"

"Ah, arkadaşım," dedi Ellen. Elini hafifçe Archer'ın koluna koydu ve Archer ciddi bir şekilde, "Ellen, neden bana neler olduğunu anlatmıyorsun," diye yalvardı.

Tekrar omuzlarını silkti. "Cennette hiç olay olur mu?"

Archer sustu ve tek kelime etmeden birkaç metre yürüdüler. Sonunda kontes, "Sana anlatacağım; ama nerede, nerede, nerede? O büyük papaz evinde kimse bir dakika için bile yalnız kalamıyor. Bütün kapılar sürekli açık ve hizmetliler sürekli ya çay servisi yapıyorlar ya ateşe odun atıyorlar ya da gazete getiriyorlar! Amerika' da birinin yalnız kalabileceği tek bir ev bile yok mu? Çok çekingen ve çok genel bir toplumsunuz. Yeniden rahibe manastırında ya da hiçbir seyircinin alkışlamadığı korkunç bir sahnede olduğumu hissediyorum."

"Evet, sen bizi sevmiyorsun," diye haykırdı Archer.

Bir önceki ev sahibinin yapmış olduğu eve doğru gidiyorlardı. Evin kısa duvarları ve ortada duran şöminenin etrafında toplanmış küçük kare pencereleri vardı. Kepenkleri uzundu ve yeni temizlenmiş pencerelerden birinde Archer bir ışık gördü.

“Neden ışık var? Ev kilitli değil mi,” dedi Archer.

Kontes yerinde durdu. “Hayır; ama sadece bugün için. Ben içini görmek istedim ve Bay van der Luyden da bı sabah kiliseden dönünce girebilmemiz için şömineyi yaktı ve pencereleri açtı.” Ellen merdivenleri çıktı ve kapıyı zorladı. “Kapı hâlâ açık. Şansa bak! İçeri gel. Rahat rahat konuşuruz. Bayan van der Luyden, Rhinebeck’te oturan yaşlı teyzesini görmeye gitti ve bir saate kadar eve dönmemiz gerek.”

Archer dar koridordan kontesi takip etti. Son sözleriyle bütün hevesi kırılan Archer heyecanlanmıştı. Ev gösterişsizdi. Kapı aynası ve diğer eşyalar, sanki onları ağırlamak için sihirle yapılmış gibi şömine ışığında parlıyordu. Közler hâlâ mutfak bacasında, demir, antika bir çömleğin altında yanıyordu. Sazdan sandalyeler kiremitten şöminenin karşısından daydılar ve bir dizi tabak duvara monte edilmişti. Archer öne doğru eğildi ve közlere bir odun parçası daha attı.

Pelerinini çıkaran Madam Olenska sandalyelerden birine oturdu. Archer şömineye doğru eğildi ve ona baktı.

“Şimdi gülüyorsun; ama mektubu yazarken mutsuzdun,” dedi Archer.

“Evet,” diye durakladı. “Ama sen buradayken mutsuz olamam ki.”

“Burada uzun süre kalamam,” diye yanıtladı Archer, dudakları ciddileşerek.

“Hayır kalamazsın, biliyorum. Fakat ben savurgan bir insanım. Mutlu olduğum anda yaşarım.”

Kelimeler Archer’ı baştan çıkardı; fakat duygularını dizginlemek için şömineden uzaklaştı ve dışarı, karla kaplı ağaçlara daldı. Ama sanki kontes de yerini değiştirmişti ve Archer onu pencere yansımasından kendisi ile ağaçlar arasında görebiliyordu. Kalbi baş kaldırırcasına atıyordu. Ya kontes kendisinden kaçıyor ve bunu söylemek için bu gizli odada yalnız kalana kadar beklediyse?

“Ellen, eğer sana gerçekten yardımım dokunuyorsa, eğer

gerçekten gelmemi istediysen bana ne olduğunu, neden kaçtığını söyle,” diye ısrar etti.

Archer yerini değiştirmeden, hatta ona bakmaya bile tenezzül etmeden konuşmuştu. Eğer olacaksa, bu şekilde olmalıydı. Aralarında uzun bir mesafe vardı ve Archer’ın gözleri dışarıdaki karlara sabitlenmiş hâldeydi.

Kontes uzun bir süre sessiz kaldı. O anda Archer onu hayal etti ve neredeyse, elini boynuna dolamak için arkasında durduğunu duyumsadı. Archer tüm ruhuyla bir mucizenin gerçekleşmesini beklerken gözleri, paltolu ve kürk yakası yukarı kalkmış bir adama takıldı. Eve doğru geliyordu. Adam, Julius Beaufort’tu.

“Olamaz,” diye haykırdı Archer, gülme krizine tutularak.

Madam Olenska sıçradı ve elini Archer’ın elinin üstüne koydu; ama pencereden dışarı bakınca yüzü soldu ve arkaya doğru geriledi.

“Yani bu kadar mıydı,” dedi Archer, alay edercesine.

“Burada olduğunu bilmiyordum,” diye söylendi Madam Olenska. Eli hâlen Archer’ın elinin üstündeydi; ama Archer elini çekti ve koridordan yürüyerek kapıyı açtı.

“Merhaba Beaufort. Bu taraftan! Madam Olenska seni bekliyordu,” dedi.

Archer, ertesi sabah New York’a gitmek için yola çıktığında, Skuytercliff’teki son dakikalarını anımsadı yeniden.

Archer’ı, Madam Olenska’nın yanında bulmaktan net bir biçimde rahatsız olan Beaufort, durumu ağırbaşlılıkla karşılamıştı. Varlıklarından rahatsızlık duyduğu insanları görmezden gelmesi onlara, sanki orada değillermiş, görünmezlermiş gibi hissettirmişti. Üçü de tekrar parka doğru yürürken Archer, kendini bedeninden kurtulmuş gibi hissediyordu. Bu his de ona, dikkat edilmeyen ayrıntıları görebilme avantajını sağlamıştı.

Beaufort, küçük eve, her zamanki kendine güveniyle

girmişti; ama kaşlarının arasındaki dikey çizginin izini bir türlü silememişti yüzünden. Söylediği kelimeler Archer'a, gelebileceğine dair bir ihtimal vermiş olsa da, Madam Olenska'nın, onun geleceğinden haberdar olmadığı açıktı. Fakat Madam Olenska, New York'tan ayrılırken nereye gideceğini söylememişti ve böyle aniden gidişi Beaufort'u kızdırmıştı. Sözde, geçen gece mükemmel küçük bir ev keşfetmişti, ki bu tam kontese göre bir yerdi. Eğer hemen alınazsa, derhâl başka birine satılacaktı. Ayrıca çağırdığı davete katılmadığından dolayı da alay edercesine yakınıyordu.

"Eğer New York'ta kalsaydınız, şu an sıcak şöminenin yanında oturmuş, rahatlıkla bu konuyu konuşuyor olabilirdik. Ben de sizin peşinizden karlarda iz sürmemiş olurum," diye homurdandı gerçekten sinirlendiğini gizleyerek. Bu açılıştan sonra, Madam Olenska hemen konuyu başka bir yöne çekti. Belki de bir gün beraber sokak sokak (bu sadece hayalinde olabilirdi!) hatta şehirden şehire gezip konuşabilecekleri ihtimaline değindi. Zeki insanlar zamana karşı ve yakında gerçekleşmesi çok zor olan yeni bir icat hakkında konuşurlarken, Edgar Poe ve Jules Verne'i ima edip bu tip basmakalıp sözler kullanırlardı. Telefonla ilgili bir soru, onların büyük eve güvenle gitmelerini sağladı.

Bayan van der Luyden henüz gelmemişti. Beaufort, Kontes Olenska'yı kapıdan içeri takip ederken Archer da oradan ayrıldı ve teknesine gitti. Van der Luydenlar davetsiz bir misafiri pek sık kabul etmedikleri için belki yemeğe kalmasını isteyebilirlerdi; ama saat dokuz trenini yakalaması için onu tren istasyonuna gönderecekleri kesindi. Fakat bundan da ötesi kalamayacaktı; çünkü yanında valizi olmadan seyahat eden bir adamın gece yatıya kalmak istemesi gibi bir şey söz konusu olamazdı. Hele Beaufort gibi pek samimi olmadığı insanlara bunu teklif etmesi rezillik olurdu.

Beaufort bütün bunların farkındaydı ve önceden tahmin etmiş olmalıydı. Uzun seyahatine karşılık aldığı bu küçük

ödül sabırsızlığını arttırdı. İnkâr edilemez bir biçimde Madam Olenska'nın peşinde olduğu kesindi. Güzel kadın deryince, Beaufort'un aklına tek bir kişi geliyordu. Ellen Olenska. Sıkıcı ve çocuk sesinden yoksun evinden çoktan bıkip usanmıştı ve teselli bulmak için sürekli sevda maceralarına atıyordu kendini. Madam Olenska'nın net bir şekilde kendisinden kaçtığı adam buydu. Asıl soru, açgözlü oluşundan dolayı mı yoksa isteklerine direnemeyeceğinden korktuğu için mi ondan kaçıyor oluşuydu; tabii eğer bu kaçıışı sadece bir oyun ve New York'tan ayrılışı da bir hile değilse.

Archer buna pek inanmadı. Madam Olenska'yı çok az görmesine rağmen, yüz ifadesini okumaya başladığını hissediyordu. Yüz ifadesi değilse de, sesinden anlıyordu çoğu şeyi ve her ikisi de Beaufort'un bu ani gelişinden rahatsızlık duyduğuna, hatta dehşete düştüğüne işaret ediyordu. Ama, eğer durum bu şekildeyse, New York'u, onunla buluşmak için terk etmiş olma ihtimali daha kötü değil miydi? Eğer bunun için ayrıldıysa ilgi odağı olmaktan kurtulmuş ve kaba bir şekilde esas niyetini ortaya koymuştu: Beaufort ile bir aşk ilişkisine atılmak.

Hayır, Beaufort'un Madam Olenska ile bir ilişkiye başlaması korkunç olurdu. Bu onu diğer erkeklerden üstün kılar-
dı. Beaufort sürekli iki ülke arasında gidip gelirdi. Ayrıca iki farklı toplum, sanatçılar, oyuncular ve dünyanın gözü önündeki insanlarla olan ailevi bağları vardı ve yerel ön yargıları küçümserdi. Beaufort kaba, eğitimsiz ve parasıyla gurur duyan bir adamdı; ama hayat şartları ve doğuştan kurnazlığı onu, ahlaki ve toplumsal açıdan kendinden üstün olan ve alanları Battery ve Central Park ile sınırlı diğer bazı adamlardan daha çok konuşulmaya değer yapıyordu. Daha geniş bir dünyadan gelen hangi adam bu farkı hissetmez ve bu durumdan hoşnut olmazdı ki?

Madam Olenska, Archer'a, ikisinin aynı dili konuşmadıklarını kızgınlıkla belirtmişti ve genç adam bunun, bazı açı-

lardan doğru olduğunu biliyordu. Fakat Beaufort onu her açıdan anlıyordu ve kontesin dilini akıcı bir şekilde konuşabiliyordu. Hayat görüşü, ses tonu ve davranışları, Kont Olenski'nin mektubundaki ses ve davranışlarına çok benziyordu. Bu, Archer için bir dezavantaj olabilirdi; ama Archer, Ellen Olenska gibi genç bir kadının, ona geçmişini hatırlatacak her şeyi hayatından silmek isteyeceğini düşünecek kadar zeki idi. Geçmişine baş kaldırmıştı bir kere; ama eğer Beaufort onu bir şekilde etkiliyorsa, kontes istemese bile onu etkilemeye devam edecekti.

Böyle tarafsız bir eleştiriyiyle genç adam Beaufort'un ve Beaufort'un kurbanının durumunu sonuçlandırdı. Archer, kontesi her konuda aydınlatmak istiyordu ve kontesin de sadece aydınlanmak istediğini düşündüğü anlar oluyordu.

O öğleden sonra, Londra'dan gelen kitaplarını açtı. Kutu, sabırsızlıkla beklediği kitaplarla doluydu: Herbert Spencer'ın yeni bir cildi, yetenekli bir yazar olan Alphonse Daudet'in mükemmel hikâyeleri ve son zamanlarda hakkında çok yazı yazılan *Orta Yürüyüş* adlı ünlü bir roman. Kitaplarıyla vakit geçirmek için üç yemek davetini geri çevirmişti; ama bir kitap kurdunun sevinciyle sayfaları çevirmesine rağmen, ne okuduğunu bilmiyor, bir kitabı bırakıp diğerine geçiyordu. Aniden, kitapların arasında, ismi ilginç geldiği için sipariş ettiği şiir kitabı, *Yaşam Evi*'ni gördü. Kitabı eline aldı ve daha önce hayatında hiç tatmadığı kadar sıcak, zengin ve tarif edilemez derecede dokunaklı bir dünyanın içine daldı. Temel insani tutkuları, yeni ve akıldan silinmeyen bir güzellikle anlatıyordu. Bütün gece boyunca, Ellen Olenska'nın yüzünü almış bir kadını hayal ederek o büyülü sayfaları çevirip durdu; ama ertesi sabah uyandıktan sonra, cadenin karşısındaki kahverengi taşlı evlere baktığında, Bay Letterblair'ın iş yerindeki masasını ve Grace Kilisesi'ndeki oturma sıralarını düşündüğünde, Skuytercliff Parkı'ndaki dakikaları ona rüya gibi geldi.

“Tanrım, ne kadar solgun gözüküyorsun, Newland,” dedi Janey, masada kahvesini yudumlarken ve annesi de, “Newland, hayatım, bu aralar öksürdüğünü farkettim. Umarım iş yerinde kendini çok fazla yormuyorsundur,” diye ekledi. Her iki bayana göre Archer, kendinden yaşça büyük ortaklarının emirleri altında yoğun bir şekilde çalışıyordu ve onları hiçbir zaman hayal kırıklığına uğratmayı düşünmemişti.

Bir iki gün hemen geçti. Tekdüzelik hiç gitmemiş gibi geri gelmişti. Bazen geleceğinin altına diri diri gömüldüğünü düşündüğü anlar oluyordu. Kontes Olenska’ dan hiç haber almamıştı ve Beaufort ile dernekte karşılaşmış olsalar da, oturdukları oyun masalarından birbirlerine sadece kafa sallamışlardı. Yalnızca dönüşünün dördüncü akşamı, eve dönerken kendisini bekleyen bir not bulmuştu. “Yarın geç gel. Sana anlatmalıyım. Ellen.” Notta sadece bu üç cümle yer alıyordu.

Akşam yemeğini dışarıda yiyecek olan genç adam notu cebine soktu. Akşam yemeğinden sonra bir oyunu izlemeye gitti ve ancak eve dönüp saat gece yarısını geçtikten sonra, Madam Olenska’nın notunu çıkarıp birkaç kez arka arkaya yavaşça okudu. Buna cevap verecek birkaç yol vardı ve bitmek bilmeyen gece boyunca ne yazması gerektiğini düşündü durdu. Sabah olduğunda valizine birkaç eşya koyup Aziz Augustine’e gitmek için o öğleden sonra kalkacak olan gemiye binmeye karar verdi.

Kendisine Bay Welland'ın evinin olduğu söylenen yere doğru gitmek için Aziz Augustine'in kum rengine ana caddesinde aşağı doğru yürürken ve May'i, saçına güneş vurmuş bir şekilde bir manolya altında dururken gördüğünde, gelmek için neden bu kadar uzun süre beklediğini düşündü.

Doğru ve gerçek olan buradaydı. Ona ait olan yaşam buradaydı. Keyfî kısıtlamaları küçümserdi; ama işten izin alıp tatile gitse, acaba insanlar ne düşünürler diye hep korkmuştu!

May'in söylediği ilk söz, "Newland, bir şey mi oldu," idi. Eğer neden geldiği sorusunun cevabını gözlerinde okuyabilseydi daha kadınsı olurdu, diye düşündü Archer. Fakat, "Evet, seni görmem gerektiğini hissettim," diye yanıtladığında, May'in şaşkınlığının yerini mutluluk gülücükleri aldı. Archer, ne kadar kolay bağışlandığını ve Bay Letterblair'in hoşnutsuzluğunun nasıl hoşgörülü bir aile tarafından bastırıldığını fark etti.

Saat erken olduğu için ana caddede resmî bir selamlaşmadan başka bir şey yapılamazdı. Archer, May ile yalnız kalmak ve ona bütün duygularını ve sabırsızlığını anlatmak

istiyordu. Welland kahvaltısına daha bir saat vardı. May, Archer'ı içeri çağırmak yerine şehrin ilerisindeki eski bir portakal bahçesine gitmeyi önerdi. Gölde kayıkla daha yeni gezinmişti ve güneş ışığı yansıyan suyun altın yüzü gözlerini uyuşturmuştu. Hafif yanmış yanaklarına sarkan saçları gümüş tel gibi parlıyordu, gözleri daha açık renk ve cansız gözüküyordu. Uzun, sallanan adımlarla Archer'ın yanında yürürken, genç, zıplayan bir sporcunun sakinliğini taşıyordu yüzünde.

Archer'a göre bu görüntü, durgun gölün ve mavi gökyüzünün manzarasına tam tamına uyuyordu. Portakal ağaçlarının altında bir banka oturdular. Archer kolunu May'e attı ve onu öptü. Archer'ın içi ısınmıştı; ama öperken yaptığı baskı tahmin ettiğinden daha fazla olmuştu ki kan, May'in yüzüne "ıktı ve May kendini geri çekti.

"Ne oldu," diye sordu Archer. May ona şaşkınlıkla baktı ve, "Hiçbir şey," diye cevap verdi.

İkisi de biraz utandılar ve May elini çekti. Beaufortlar'ın seraliğindeki kaçamak kucaklaşmaları haricinde May'i ilk kez dudaklarından öpmüştü ve May'in rahatsız olduğunu ama yine de soğukkanlılığını koruduğunu fark etti.

"Bütün gün neler yaptığını anlatsana," dedi Archer, kollarını yana yatmış başına koyarak ve güneşin gözüne gelmesini engellemek için şapkasını öne doğru iterek. May'in basit ailevi şeyler hakkında konuşmasını sağlamak, düşüncelerini devam ettirmenin en kolay yoluydu. Archer, May'i pür dikkat dinledi: yüzmeye gidişini, yelken açışını, ata binişini... Ayrıca Philadelphia ve Baltimorlu birkaç kişiyle piknik yaptıklarını ve Kate Merry'nin bronşit hastalığı olduğu için Selfridge Merryler'in de üç haftalığına oraya geldiklerini anlattı. Çimden yapılma bir tenis kortu koymak istiyorlarmış kumların üstüne; ama Kate ve May'den başka kimsenin raketi yokmuş ve çoğu kişi bu oyunun adını dahi daha önce duymamış.

Bütün bunlar May'i çok meşgul etmiş ve Archer'ın ona bir hafta önce gönderdiği deri kaplı, *Portekizliden Soneler* adlı kitaba sadece bir göz atmaktan başka bir şey yapamamış; ama *İyi Haberi* Ghent'ten Aix'e nasıl getirdiklerini ezberliyormuş; çünkü bu, Archer'ın May'e okuduğu ilk şeylerden biriydi. Ayrıca Kate Merry'nin *Robert Browning* adlı şairi daha önce hiç duymamış olması May'in hoşuna gitmiş.

Bir süre sonra May, yerinden sıçradı ve kahvaltıya geç kaldıklarını söyledi. Wellandlar'ın kışın oturduğu, kapı girişi boyanmamış, budanmamış çalılıklı ve pembe sardunyalı eve doğru hızla yürümeye başladılar. Bay Welland'ın lüks ev yaşamı dağınık güney otelinde sona ermişti. Bir sürü para harcayıp zorlu güçlükleri aşarak Bayan Welland, yıldan yıla evi, kısmen yöresel Afrika malzemelerini kullanarak ve hizmetliler getirterek New York'taki evlerine biraz daha benzetmek durumunda kaldı.

"Doktorlar, eşimin kendisini evindeymiş gibi hissetmesini istiyorlar. Yoksa bu ortam ona iyi gelmeyebilirmiş," diye açıklıyordu her kış Bayan Welland, Philadelphialı ve Baltimorlular'a. Çeşitli lezzetlerle dolu kahvaltı masasından sevimli bir şekilde bakan Bay Welland, Archer'a, "Görüyorsun hayatım, tam anlamıyla bir ziyafet çekiyoruz," dedi.

Bay ve Bayan Welland, genç adamın bu ani ziyaretine en az kızları kadar şaşırmışlardı ama Archer kendini pek iyi hissetmediğini, grip başlangıcı olabileceğini anlattı ve bu, Bay Welland'a göre, görevini bırakmak için yeterli bir nedendi.

"Hava insanı çok çarpıyor. Özellikle bahardan önce," dedi Bay Welland tabağını saman rengindeki keklerle doldurup onları şuruba batırırken. "Eğer ben senin yaşındayken senin kadar mantıklı olabilseydim, May, kışlarını, yaşlı ve sakat bir hastayla burada geçirmek yerine, şu an elçiliklerde dans ediyor olurdu."

"İyi; ama ben burayı seviyorum baba. Sevdiğimi biliyor-

sun. Sadece eğer Newland de bizimle kalabilseydi, o zaman New York'ta olduğumdan bin kat daha mutlu olurdum."

"Newland gribini atlatana kadar mutlaka burada kalmalı," dedi Bayan Welland, hoşgörülü bir şekilde. Genç adam güldü ve işine geri dönmek zorunda olduğunu söyledi.

Fakat şirketle birkaç kez haberleştikten sonra bir hafta izin almayı başardı. Oysa Bay Letterblair, Olenska'nın boşanma sorununu çözümlediği için duyduğu memnuniyetinden ötürü bu kadar hoşgörülüydü genç ortağına karşı. Bay Letterblair, Bayan Welland'a, Archer'ın, bütün aileye değerli bir hizmette bulunduğunu ve yaşlı Bayan Manson Mingott'un bundan çok hoşnut olduğunu anlatmıştı. Bir gün, May, babasıyla birlikte arabayla gezmeye gittiği zaman, Bayan Welland, kızının varlığında hep açmaktan kaçındığı bir konuyu ortaya attı.

"Korkanım, Ellen'in düşünceleri hiç bizimkiler gibi değil. Medora Manson onu Avrupa'ya götürdüğü zaman on sekizinde bile değildi. Tanıtılma balosunda giydiği siyah elbise nasıl yankı uyandırmıştı hatırlıyor musun? Medora'nın garip seçimlerinden sadece bir tanesi. Bu, en az on iki yıl önceydi. O zamandan beri Ellen, Amerika'ya hiç gelmedi. Tamamen bir Avrupalı'ya dönüşmüş olmasına şaşmamalı."

"Ama Avrupa'da insanlar boşanmaya karşı. Kontes Olenska burada bizim fikirlerimize uyum sağlayabileceğini; çünkü burada özgürlük olduğunu düşündü."

Skuytercliff'ten ayrıldığından beri ilk kez kontesin adını söylemişti ve yanaklarının kızardığını hissetti.

Bayan Welland sevecen bir şekilde gülümsedi. "Bu sadece yabancıların bizim hakkımızda uydurduğu saçma düşüncelerden bir tanesi. Saat ikide akşam yemeği yediğimizi ve boşanmayı uygun bulduğumuzu düşünüyorlar! Bu yüzden New York'a geldikleri zaman onları eğlendirmek çok aptalca geliyor bana. Misafirperverliğimize hayran kalıyorlar; ama eve döndükten sonra yine aynı yanlış hikâyeleri anlatmaya

devam ediyorlar.”

Archer bu söz üzerine yorum yapmadı ve Bayan Welland konuşmasına devam etti, “Ama Ellen’ı bu fikrinden vazgeçirdiğin için sana son derece minnettarız. Büyük annesi ve amcasını hiç dinlemedi. Her ikisi de fikrini değiştirmesinin sebebinin tamamen sen olduğunu mektupta yazdılar bana. Hatta bunu büyük annesine kendisi söylemiş. Sana karşı sınırsız hayranlık duyuyor. Zavallı Ellen, her zaman kararsız bir kız olmuştur zaten. Kaderi nasıl olacak çok merak ediyorum.”

“Tabii ki bizim kurduğumuz plana uyup yaşayacak; fakat bu olaylar onun yerine sizin başınıza gelseydi hiç düşünmeden boşanırdınız halbuki,” demek geldi içinden.

Bu cümleleri sadece düşünmek yerine söyleseydi, karşılığında Bayan Welland’ın ne diyeceğini merak etti. Hayatı boyunca her zaman otoriter kimliğini yansıtan sert ve sakın yüz hatlarının bozulduğunu hayal edebiliyordu. May’in de yüzü annesininkine benziyordu ve Archer, May’in, yaşı ilerleyince annesindeki yenilmez masumiyeti ifade eden o yüze sahip olup olmayacağını düşündü.

Ah, hayır. May’in öyle bir masumiyeti yansıtmasını istemiyordu: hayal gücüne karşı akli ve deneyime karşı kalbi mühürleyen bir masumiyet.

“İnanıyorum ki,” diye devam etti Bayan Welland. “Eğer o korkunç olay haberlere yansısaydı bu, kocamın ölüm nedeni olabilirdi. Ben hiçbir ayrıntıyı bilmiyorum. Sadece Ellen benimle bu konu hakkında konuşmaya çalıştığı zaman bunun uygun olmayacağını söyledim. Bir hastaya göz kulak olmam gerektiğinden zihnim açık ve mutlu olmalıyım. Bay Welland çok üzgündü. Ne olacağını beklediğimiz zamanlar sabahları hep hafif ateşli uyanıyordu. Asıl May bu gibi olayların yaşanabileceğini görünce çok korktu. Ama tabii ki sevgili Newland, sen de bunu hissettin. Hepimiz senin May’i düşündüğünü biliyorduk.”

“Ben her zaman May’i düşünüyorum,” diye yanıtladı genç adam, konuşmayı bitirmek için ayağa kalkarak.

Düğün tarihini öne alma konusunu Bayan Welland ile konuşmak için fırsat kollamak istemişti; ama bu konuyu bir türlü açamadı ve büyük bir rahatlamayla Bay Welland ile May’in kapıya geldiklerini gördü.

Tek istediği May ile yalnız kalabilmektir ve gitmeden bir gün önce İspanyol Misyonerler Kurulu’nun yıkık dökük bahçesine yürüdü onunla. Arka plan Avrupa manzaralarını andırıyordu ve fazla parlak gözlerine gizemli bir gölge düşüren geniş şapkasıyla sevimli bir şekilde bakan May, Archer, Granada ve Alhambra’dan bahsederken onu pür dikkat dinliyordu.

“Bütün buraları önümüzdeki ilkbahar gezebiliriz. Hatta Seville’de yapılacak olan Paskalya şenliklerini bile görebiliriz,” diye ileri sürdü Archer, haddini aşan ayrıcalıklar isteyerek.

“Seville’de Paskalya mı? Önümüzdeki hafta da Büyük Perhiz zamanı,” diye güldü May.

“Neden Büyük Perhiz zamanında evlenmeyelim ki,” diye yanıtladı Archer; ama May o kadar şaşkın bakmıştı ki, Archer yaptığı hatayı anladı.

“Tabii öyle demek istemedim hayatım; ama Paskalya’dan hemen sonra olabilir. Böylece nisan sonunda seyahate çıkabiliriz. İş yerinde bu izin işini ayarlayabilirim.”

May, bunun sadece bir hayal olduğunu düşünerek güldü ve Archer, sadece bir hayalin bile May için yeterli olduğunu anladı. Sanki gerçek hayatta olamayacak şiir kitaplarındaki mükemmel mucizeleri yüksek sesle okuyor gibiydi.

“Ah, haydi devam et, Newland. Senin hayal gücüne bayılıyorum.”

“Neden sadece hayal olarak kalsınlar ki? Neden onları gerçekleştirmiyoruz?”

“Gerçekleştireceğiz hayatım; ama önümüzdeki yıl,” dedi.

"Hayallerimizi daha erken gerçekleştirmek istemez misin? Seni buna ikna edemez miyim?"

May başını eğdi ve geniş şapkası yüzünü kapattı.

"Neden hep önümüzdeki yıla atıyoruz her şeyi? Bana bak, hayatım! Seni eş olarak ne kadar istediğimi anlamıyor musun?"

May bir an için hareketsiz kaldı. Sonra umutsuz gözlerle baktı ve Archer elini May'in belinden çekti. Fakat aniden May'in bakışları değişti ve esrarengiz bir şekilde derinleşti. "Anladığımdan emin değilim," dedi "Bu... bu bana değer verip vermeyeceğinden senin bile emin olmadığın için olabilir mi?"

Archer oturduğu yerden sıçradı. "Tanrım, belki. Bilmiyorum," diye söylendi sinirlenerek.

May Welland da ayağa kalktı. Yüz yüze geldiklerinde May'e, daha bir kadınsı ve ciddi bir kişilik gelmişti. İkisi de bir süre sessiz kaldılar. Söyledikleri beklenmedik kelimelerden korkmuş gibiydiler. Sonra May alçak bir sesle, "Eğer durum böyleyse, başka biri mi var?"

"Aramızda başka biri mi," diye yavaşça tekrar etti Archer, May'in sözlerini, sanki yarım akıllıymış ve soruyu anlaması için tekrar etmesi gerekiyormuş gibi. May, Archer'ın sesindeki tereddütü fark etmiş gibi derin bir ses tonuyla konuşmasını sürdürdü: "Birbirimize dürüst olalım, Newland. Bazen sende farklılıklar olduğunu hissediyorum. Özellikle nişanlandığımız duyurulduktan sonra."

"Hayatım, ne kadar saçma," diyerek kendini toparladı Archer.

Bu itirazına hafifçe gülümsedi May. "Eğer öyleyse, bunun hakkında konuşmamızın bir zararı olmaz." May durdu ve asil hareketlerinden biriyle başını kaldırarak, "Ya da bu doğru olsa bile, neden bu konu hakkında konuşmayalım ki? Bir hata yapmış olabilirsin."

Archer, güneşin ayaklarının dibinde yarattığı gölgelere

bakarak başını eğdi. "Hata yapmak her zaman çok kolaydır; ama senin dediğin türden bir hata yapmış olsam neden seninle bir an önce evlenmek isteyeyim ki?"

May de aşağı baktı. "Evet," dedi en sonunda. "Kafandaki bu soruyu çözmek için bir an önce evlenmek isteyebilirsin."

May'ın bu mantıklı düşünceleri Archer'ı şaşırttı; ama onun bilinçsiz olduğunu düşünmedi. Şapkasının altında yüzünün solgunlaştığını ve sabit dudaklarının üstündeki burnun deliğinin biraz titrediğini gördü.

"Yani," diye sordu, banka tekrar oturarak ve kaşlarının çatıklığını gizlemeye çalışıp May'e bakarak.

May de tekrar yerine oturdu ve devam etti: "Bir kızın, ailesinin tahmin ettiğinden daha az şey bildiğini düşünmemelisin. Herkes duyuyor, fark ediyor ve herkesin kendi hisleri ile düşünceleri var. Ve tabii, sen bana değer verdiğini söylemeden çok önce, ilgilendiğin başka birisi olduğunu biliyordum. İki yıl önce, Newport'ta herkes bunu konuşuyordu. Bir gün bir davette sizi balkonda otururken gördüm ve eve geri geldiğinde yüzü çok üzgün görünüyordu. Onun için üzüldüm. Nişanlandıktan sonra aklıma geldi bu olay."

May'ın sesi neredeyse bir fısıltı gibi çıkmaya başlamıştı. Güneş şemsiyesinin sapını bir tutup bir bırakıyordu. Genç adam elini nazıkçe May'ın eline koydu ve içi tarif edilemez derecede rahatladı.

"Sevgilim, aklına taktığın şey bu muydu? Keşke gerçeği bilsen!"

May hızla başını kaldırdı. "Yani benim bilmediğim bir gerçek mi var ortada?"

Archer, elini May'ın elinin üzerinde tutmaya devam etti. "Benim demek istediğim, bu bahsettiğin eski hikâyeye hakkındaki gerçek."

"Ama ben bunu bilmek istiyorum, Newland. Bunu bilmem gerek. Mutluluğumu başka birinin üzüntüsü üzerine

kuramam ve senin de aynı şekilde hissettiğinden emin olmak istiyorum. Bu sahte temellerin üzerine nasıl yeni bir yaşam kurabiliriz ki?"

May'in yüzüne öyle bir cesaret gelmişti ki, Archer önünde diz çökmek istedi. "Bunu uzun zamandır söylemek istiyorum," diye devam etti. "İki insan birbirini sevince halkın düşüncesinden ayrı durumlar yaşanabileceğini söylemek istedim ve eğer konuştuğumuz kişiye âşıkıysan ve aşkını gerçekleştirmenin bir yolu varsa, bu onu boşanmaya ikna etmek bile olsa, Newland, benim yüzümden ondan vazgeçme!"

Archer, May'in bu kadar sakin, cömert ve soğukkanlı olmasına hayret etmişti. Dinini umursamayan bir süper kahraman gibiydi. Kendinden önceki sevgilisiyle evlenmesinde ısrar eden Wellandlar'ın bu dahî kızının olağanüstü duruşuna baktıkça kendinden geçiyordu. Uçurum kenarında duruyor olması ve bu genç kızın esrarengiz tavırları Archer'ın başını döndürüyordu.

Archer bir süre konuşamadı. Sonra, "Ortada düşündüğün gibi aşk ya da zorunluluk falan yok. Bütün bunların bir önemi yok. Senin cömertliğini seviyorum. Her olay kendi içinde değerlendirilmeli bence. Yani her kadının özgür olma hakkı var." Archer düşüncelerinin yön değiştirmesine şaşırarak kendini yukarı çekti ve May'e gülümseyerek devam etti, "Bu kadar çok şeyi anlayabildiğine göre hayatım, biraz daha ileri gidip ne kadar saçma geleneklere uymak zorunda kaldığımızı anlayamaz mısın? Eğer aramızda kimse ve hiçbir engel yoksa, evliliği ertelemek yerine öne almamız gerekmiyor mu sence de?"

May'in yüzü sevinçten kızardı ve Archer, May'in yüzünü yukarı kaldırdı. Eğildiğinde gözlerinin sevinç gözyaşlarıyla dolmuş olduğunu gördü. Fakat sonra yine kadınsı giysisinden sıyrılıp çaresiz ve ürkek bir genç kız oluvermişti ve Archer, May'in cesaretinin ve kararlılığının sadece başkaları için olup, kendinde hiç bulunmadığını anladı. Konuşmanın çok

ileri gittiğinin farkındaydı ve güven veren ilk kelimesiyle May'ın tekrar eski hâline döndüğü ortadaydı: aşırı maceraperest bir çocuğun anne kollarına sığınmasına.

Archer, onunla konuşmaya daha fazla dayanamazdı. Kendini henüz gösteren bu güçlü kadının hemen kaybolmasıyla zaten yeterince hayal kırıklığına uğramıştı. May, Archer'ın hayal kırıklığına uğradığının farkında gibiydi ama üzüntüsünü nasıl azaltacağını bilmiyordu. İkisi de ayağa kalkıp eve doğru sessizce yürüdüler.

"Kontes olan kuzenin sen yokken annemi ziyarette geldi," diye bildirdi Janey, ağabeyi Aziz Augustine'den döndüğü zaman.

Annesi ve kız kardeşiyle beraber yemek yiyen genç adam şaşırdı ve annesinin, başı ağırbaşlı bir şekilde eğilmiş olarak, sessizce tabağına baktığını gördü. Bayan Archer, Ellen'ın inzivaya çekilmesiyle bütün olanları unutturabileceğini düşünmüyordu ama Newland, Madam Olenska'nın ziyaretine şaşırdığı için annesinin rahatsız olduğunu tahmin etti.

"Üzerine siyah, kadife ve kehribar düğmeli bir polonez; ayrıca minik, yeşil bir kürk giymişti. Onun modaya hiç bu kadar uygun giyindiğini görmemiştim," diye devam etti Janey. "Pazar öğleden sonra yalnız başına geldi. Neyse ki oturma odasındaki şömine yanıyordu. Elinde yeni çıkan kart kutularından vardı. Dediğine göre, ona çok iyi davrandığın için bizimle tanışmak istemiş."

Newland güldü. "Madam Olenska, arkadaşları hakkında hep bu şekilde konuşur. Tekrar kendi insanları arasında olmaktan çok mutlu."

"Umarım onu sevmişsindir anne."

Bayan Archer dudaklarını çekerek, "Yaşlı bir bayanın ya-

nında bile çok rahat hareket ediyor,” dedi.

“Annem onun kolay biri olmadığını düşünüyor,” diye arada ekledi Janey, gözlerini ağabeyinin yüzüne çevirerek.

“Bu sadece benim düşüncem; ama bana göre ideal olan sevgili May,” dedi Bayan Archer.

“Ah,” dedi oğlu. “Onlar birbirine benzemiyorlar.”

Archer, Aziz Augustine’den ayrılırken Bayan Mingott’a bir sürü haber iletmekle görevlendirilmişti ve dönüşünden bir iki gün sonra ona uğramak için şehre indi.

Yaşlı bayan onu alışılmadık bir sıcaklıkla karşıladı. Kontes Olenska’nın boşanma hakkındaki fikrini değiştirdiği için Newland’e minnettardı. Newland, iş yerinden izin almadan ayrılıp sadece May’i görmek için Aziz Augustine’e gittiğini anlattığında, Bayan Mingott göz kırptı ve yumak yumak eliyle genç adamın dizine hafifçe vurdu.

“Ah, ah yani onları takip ettin, öyle mi? Eminim Augusta ve Welland suratlarını asmışlar ve sanki dünyanın sonu gelmiş gibi davranmışlardır. Ama küçük May, eminim o daha anlayışlı karşılamıştır, değil mi?”

“Umarım öyle karşılamıştır; ama yine de ona sorduğum soruya karşılık beklediğim cevabı alamadım.”

“Gerçekten mi? Peki soru neydi?”

“Nisanda evlenmeyi teklif ettim. Neden boşu boşuna bir yıl daha bekleyelim ki?”

Bayan Manson Mingott yüzünü buruşturdu ve çökük göz kapaklarıyla Newland’e göz kırptı. “Sanının tipik anneye sor davası. Hep aynı hikâye. Bütün bu Mingottlar’ın hepsi aynı! Onları geleneklerden bir türlü koparamazsın. Ben bu evi yaptırırken California’ya taşınacağımı düşünürdün kesin! Christopher Columbus Amerika’yı keşfetmeden önce kimse Kırkıncı Cadde üzerine ve Battery’e ev yaptırmamıştır. Hayır, hayır, teki bile farklı olmak istemiyor. Hepsi en az çiçek hastalığından korktukları kadar korkuyorlar farklı olmaktan. Ah sevgili Bay Archer, ben basit bir Spicer’dan baş-

ka bir şey olmadığımı seviniyorum ama ne yazık ki Ellen'dan başka hiçbir çocuğum bana çekmemiş." İlerlemiş yaşının verdiği bir patavatsızlıkla Newland'e göz kırparak, "Sen neden benim küçük Ellen'ımla evlenemedin ki?" diye sordu.

Archer güldü. "İlk olarak, evlenmek için ortalıkta yoktu."

"Hayır, maalesef yoktu ama şimdi de her şey için çok geç. Onun hayatı çoktan sona erdi." Soğukkanlılıkla ve gönül rahatlığıyla söylemişti bu sözleri. Genç adamın kalbi taş kesildi ve hızla, "Wellandlar'a olan etkinizi onlar üzerinde kullanmanızı isteyebilir miyim sizden? Ben uzun nişan dönemleri için yaratılmamışım."

Yaşlı Catherine onaylayarak gülümsedi, "Evet, bunu görebiliyorum. Sen tez canlısın. Eminim küçük bir çocukken de hep önce senin işin hallolsun isterdin." Başını gülerek geriye attı ve bu da çenesinin hafifçe dalgalanmasına neden oldu. "Ah, işte benim Ellen'ım," diye haykırdı.

Madam Olenska gülerek içeri girdi. Yüzü canlı ve mutlu görünüyordu. Büyük annesini öptükten sonra neşeyle Archer'a elini uzattı.

"Ben de az önce Bay Archer'a neden seninle evlenmediğini sordum."

Madam Olenska gülümsemesini sürdürerek Archer'a baktı, "Peki ne cevap verdi," diye sordu.

"Ah, hayatım, cevabını bulmayı sana bırakıyorum! Sevgilisini görmek için Florida'ya gitmiş."

"Evet, biliyorum." Hâlen Archer'a bakıyordu. "Annene nereye gittiğini sormak için uğradım. Sana not yollamıştım ama hiç cevap gelmedi ve ben de hasta olmandan korktum."

Archer, aniden gidişi ve ona, Aziz Augustine'de cevap yazmaya niyetlendiğine dair hızla bir şeyler geveledi ağzında.

"Ve tabii oraya gidince beni unuttun," derken hâlen gülümsüyordu ve Archer'ın cevap yazmamasına hiç aldırmıyordu.

etmemiş gibi davranıyordu.

“Bana ihtiyacı olsa bile belli etmemeye kararlı,” diye düşündü davranış biçiminden yakınarak. Annesini ziyarete gittiği için Ellen’a teşekkür etmek istedi; ama büyük annesinin gözetimi altında olduğu için sanki dili tutulmuştu ve bu yüzden doğal davranamıyordu.

“Ona bir bak, Ellen. Evlenmeye o kadar hevesli ki hemen gidip kızın önünde diz çökmüş! İşte aşk böyle bir şey. Yakışıklı Bob Spicer da annemi böyle alıp götürmüş ve benim için sadece sekiz ay beklemeleri gerektiği hâlde, ben daha sütten kesilmeden onu terk etmiş. Ama sen neyse ki kibirli bir Spicer değilsin genç adam. May çok şanslı. Onların yaramaz kanunu taşıyan tek kişi benim zavallı Ellen’ım. Geri kalan herkes örnek bir Mingott,” diye feryat etti yaşlı bayan küçümseyen bir ifadeyle.

Archer, büyük annesinin yanına oturan Madam Olenska’nın hâlen düşünceli bir şekilde kendisini incelediğinin farkındaydı. Neşesi gözlerinden silinmişti ve nezaketen, “Elbette onları ikna edebiliriz büyük anne,” dedi.

Archer gitmek için ayağa kalktı ve Madam Olenska’nın elini tuttuğu sırada, cevap alamadığı notu hakkında bir şey söylemesi gerektiğini hissetti.

“Seni ne zaman görebilirim,” diye sordu Archer, Ellen onu kapıya kadar geçirirken.

“Ne zaman istersen; ama eğer o küçük evi tekrar görmek istiyorsan en kısa zamanda olmalı; çünkü haftaya taşınıyorum.”

Archer’ın başına müthiş bir ağrı saplandı. Beraber neredeyse hiç vakit geçirememişlerdi.

“Yarın akşam nasıl?”

Ellen onaylayarak başını salladı, “Yarın, evet; ama erken gel. Sonra dışarı çıkacağım.”

Bir sonraki gün pazar günüydü ve Ellen’ın pazar günü gidebileceği tek yer vardı: Bayan Lemuel Struthers’ ın evi.

Biraz rahatsız olduğunu hissetti. Oraya gitmesinden dolayı değil de (van der Luydenlar'ın yerine mutlu olduğu bir yerde olmasına sevinliyordu) Beaufort'un da kesin orada olacağına emin olmasından dolayı. Bunu Ellen da kesinlikle biliyordu ve muhtemelen bu sebepten ötürü gidiyordu.

"Tamam o zaman, yarın akşam," diye tekrar etti Archer. İçinden, geç gitmeye karar vermişti bile. Böylece Ellen'ın, Bayan Struthers'a gitmesini engelleyebilirdi. En kolay çözüm buydu.

Archer, mor salkımın altındaki zili çalarken, ne de olsa, saat daha sekiz buçuktu. Aslında daha geç gelme niyetindeydi; ama bir türlü yerinde duramadığından Kontes'in kapısına umduğundan erken gelmişti. Fakat Bayan Struthers'ın gecelerinin bir balo gecesine gibi olmadığını ve misafirlerinin genelde, kuralları daha fazla bozmamak için, erken ayrıldıklarını hatırladı.

Tahmin etmeyi unuttuğu tek şey, Madam Olenska'nın kapı girişinde palto ve şapkalar bulma olasılığıydı. Akşam yemeğine misafiri varsa neden Archer'a erken gelmesini söylemişti ki? Nastasia, kendi giysilerini de asarken Archer, diğer giysileri yakından incelediğinde kızgınlığının yerini merak aldı. Zengin kimselerin çatısı altında gördüğü türden paltolar değildi bunlar ve bir bakışta, paltoların hiçbirinin Julius Beaufort'a ait olmadığını anladı. Bir tanesi kaba tüylü, sarı renkteydi ve ayaklara kadar uzundu. Diğeri, eski ve paslanmış şapkalı bir pelerindi; Fransızlar'ın dediği türden *Macfarlane* tarzıydı. Bu giysi uzun boylu biri için yapılmıştı ve yeşilimsi siyah katlarından nemli ve talaş gibi bir koku yükseliyordu. Sanki uzun süre barlarda kalmış gibi kokuyordu. Onun üzerinde de gri bir atkı ve garip, fötr, rahip şapkasına benzer bir şapka duruyordu.

Archer soru sorarcasına Nastasia'ya bakarak kaşlarını kaldırdı. Nastasia da kadercici bir yüz ifadesiyle kaşlarını kaldırdı ve, "Gia," (Buyurun) diyerek oturma odasının kapısını

açtı.

Genç adam, hemen ev sahibesinin odada olmadığını anladı. Sonra şaşırarak, ateşin başında duran başka bir bayan gördü. Uzun boylu ve zayıf bayan, ilmekli ve saçaklı, kareli ve çizgili karmakarışık bir kıyafete bürünmüştü. Beyazlaşmaya çalışıp sadece solmayı başarmış saçları, İspanyol tarzı bir toka ve siyah, dantelli bir eşarpla bağlanmıştı. Romatizmalı elleri de, belirgin bir şekilde yamanmış, ipekten bir parmaksız eldivenle kaplıydı.

Bayanın yanında, sigara dumanı bulutunun altında, diğer iki paltonun sahipleri duruyordu. İkisi de, herhâlde üzerini hiç değiştirmemişti ki, sabah kıyafetleri içindeydiler. Archer, ikisinden birinin Ned Winsett olduğunu fark etti şaşırarak. Diğerini ve daha yaşlı olanı tanımıyordu; ama devasa vücudu, Macfarlane'nin sahibi olduğuna işaret ediyordu. Başında garip, aslansı bir şapka vardı ve kollarını pençe atar gibi hareket ettiriyordu.

Üçü de şömine kiliminin üzerinde ayağa kalktılar. Hepsinin gözleri, genelde Madam Olenska'nın oturduğu koltuğun üzerinde duran, içinde bir grup mor menekşe de bulunan bir büyük demet koyu kırmızı güle takılmıştı.

"Bu mevsimde kim bilir kaç mal olmuşlardır? Tabii bunu getiren kişi çok duyarlı biri olmalı," diyordu bayan iç geçirerek, Archer içeri girdiğinde.

Archer'ı görünce hepsi şaşırdılar ve öne doğru atılan bayan, Archer'a elini uzattı, "Sevgili Bay Archer. Neredeyse kuzenim Newland sayılırsınız," dedi. "Ben Markiz Manson."

Archer başını eğdi, bayan da sözüne, "Ellen beni birkaç günlüğüne buraya getirdi. Küba'dan geliyorum. Kışlarımı orada, İspanyol arkadaşlarımla geçiririm. Gerçekten de muhterem insanlar ve ayrıca çok da asiller. Keşke siz de onları tanısaydınız! Ama esasen buraya yakın dostum Doktor Carver tarafından çağırıldım. Aşk Vadisi Topluluğu'nun ku-

rucusu Doktor Carver'ı tanımıyor musunuz," diyerek devam etti.

Doktor Carver, aslansı şapkasını eğdi ve Markiz konuşmayı sürdürdü, "Ah, New York... New York'ta kimse birbirini tanımıyor artık! Ama Bay Winsett ile tanışıyorsunuz galiba."

"Ah, evet. Onunla bir süre önce tanıştım," dedi Winsett, kuru bir gülümsemeyle.

Markiz, azarlar gibi başını salladı, "Demek Bay Winsett'i tanıyorsunuz. Lütfen oturun, Bay Archer. Bu akşam dördümüz güzel bir ziyafet çektik. Ellen da yukarıda giyiniyor. Sizi bekliyordu aslında. Birazdan aşağıda olur. Biz de az önce bu görkemli çiçeklerden bahsediyorduk. Ellen aşağı inince çok şaşıracak."

Winsett ayakta durmaya devam etti, "Korkarım gitmeliyim artık. Lütfen Madam Olenska'ya sokağımızı terk ettikten sonra çok üzüleceğimizi söyleyin. Bu ev gerçekten de bir vaha gibiydi bizim için."

"Ah, ama o sizi terk etmiyor ki. Şiir ve sanat Ellen için yaşam kaynağı. Siz de şiir yazıyorsunuz, değil mi Bay Winsett?"

"Aslında hayır; ama bazen okuyorum," dedi Winsett ve içeridekilere doğru başını eğip odadan çıktı.

"Garip bir kişilik. Biraz yabani ama çok zeki. Doktor Carver, sizce de zeki değil mi?"

"Ben zekâyı düşünmem," dedi Doktor Carver sert bir yanıtla.

"Tabii tabii zekâyı aklınıza bile getirmezsınız! Biz ölümlülere ne kadar acımasız davranıyor, Bay Archer! Sadece ruhlar dünyasında yaşıyor ve bu akşam bizi, zihinsel olarak, Bayan Blenkerlar'da vereceği derse hazırlıyor. Doktor Carver, derse başlamadan önce, Bay Archer'a, aydınlatıcı *Doğrudan Hastalık Kapma* adlı buluşunuzu açıklamaya zaman var mı? Fakat hayır, görüyorum ki saat dokuza geliyor. Dersi

geciktirmeye ve o kadar insanı bekletmeye hakkımız yok.”

Doktor Carver, bu sonuçtan dolayı biraz hayal kırıklığına uğradı ama altın kol saatini Madam Olenska’nın küçük gezi saatiyle karşılaştırdığı zaman isteksiz bir şekilde o güçlü gövdesini doğrultup gitmeye hazırlandı.

“Sizi sonra göreceğim, değil mi sevgili arkadaşım,” diye sordu Markiz’e ve o da gülümseyerek, “Ellen’in arabası gelir gelmez size katılacağım. Umarım ben gelmeden ders başlamaz.”

Doktor Carver düşünceli bir şekilde Archer’a baktı. “Belki, eğer bu genç adam da benim deneylerimle ilgileniyorsa, Bayan Blenkers onu da yanınızda getirmenize izin verebilir.”

“Ah, sevgili arkadaşım. Bu mümkün olsaydı, eminim Bayan Blenkers çok mutlu olurdu ama korkarım Ellen, Bay Archer’a güveniyor.”

“Bu gerçekten de şanssızlık; ama işte kartım,” Archer’a uzattı. Üzerinde gotik karakterlerle şöyle diyordu:

Agathon Carver
Aşk Vadisi
Kittasquattamy. N.Y.

Doktor Carver odadan çıktı ve Markiz, pişmanlıktan ya da rahatlamaktan olacak, iç geçirerek, tekrar Archer’a yer gösterdi, “Ellen bir dakika içinde aşağıda olur. Hazır o gelmemişken, şu an sizinle biraz yalnız kaldığım için çok mutluyum,” dedi.

Archer, kendisiyle tanıştığına memnun olduğunu belirtti. Markiz de iç geçiren vurgularıyla, “Her şeyi biliyorum, sevgili Bay Archer. Ellen, bana onun için yaptığınız her şeyi anlattı: bilge öğüdünüz, cesur dayanıklılığınız. Tanrı’ya şükür daha fazla gecikmedi,” diyerek devam etti.

Genç adam utanarak dinledi. Madam Olenska’nın, özel hayatına müdahale ettiğini söylemediği tek kişi var mı aca-

ba, diye düşündü.

“Madam Olenska abartıyor. Ben ona sadece, istediği gibi, yasal olan bir fikir verdim.”

“Ah, ama ilahî takdiri hak ediyorsunuz,” diye haykırdı bayan, başını bir yana eğip göz kapaklarını gizemli bir şekilde aşağı düşürerek. “Tabii, siz bu öğüdü verirken Atlantik Denizi’nin diğer tarafında da bana, Ellen’in fikrini değiştirmem için yalvarıldığını bilmiyorsunuz!”

Markiz, sanki duyulacağından korkar gibi, omzunun üstünden gülümsedi. Sandalyesini Archer’inkine yaklaştırıp küçük fil dişi yelpazesini dudaklarına götürdü ve yelpazenin arkasında nefes aldı, “Ama kontun kendisi... Zavallı, deli, aptal Olenski. Sadece Ellen’ı kendi şartlarına geri götürmek istiyor.”

“Aman Tanrım,” diye haykırdı Archer zıplayarak.

“Korktunuz mu? Evet, tabii, anlıyorum. Zavallı Stanislas’ı savunmuyorum. O da kendini savunmuyor; sadece Ellen’in ayaklarına kapanıyor.” Elini göğsüne götürdü, “Bende kontun bir mektubu var,” dedi.

“Mektup mu? Madam Olenska bunu gördü mü,” diye kekeledi Archer. Hâlâ bu duyduğu sözün şokunu üzerinden atamamıştı.

Markiz Manson yavaşça başını salladı, “Zaman, zaman, zaman. Zamana ihtiyacım var. Ellenum’ı tanıyorum. Kibirli ve kontrol edilmesi zordur. Ayrıca kolay kolay affetmez.”

“Ama affetmek başka şey, o cehenneme geri dönmek başka şey.”

“Ah, evet,” dedi Markiz isteksizce. “Benim hassas çocuğum orayı böyle tanımlıyor! Fakat maddi yönden bakacak olunursa Bay Archer, neler kaçırdığını bir bilseniz. Koltuğun üzerindeki gülleri görüyor musunuz? Onların milyonlarcası, hem açık alanda hem serada. Nice’ teki eşsiz bahçelerinde dolu var. Mücevherler, tarihî inciler, Sobieski markalı zümrüt yeşili; samur kürkler. Ama Ellen bunlarla hiç ilgilenmi-

yor! Sanat ve güzellik onun dünyasını  vreliyor ve onlar için yaşıyor, tıpkı benim hep yaşadığım gibi. Tablolar, paha biçilmez mobilyalar, müzik, görkemli sohbetler. Sevgili genç adam, beni mazur g r n ama, bunlardan sizin burada hiç yok! Ellen hepsine ve saygıların en büyüğüne sahipti. New York'ta pek iyi anılmadığını söyledi bana. Tanrım! Tam dokuz kez portresi çizildi. Avrupa'da en büyük ressamı bu ayrıcalık için ona yalvardılar. Bunlar hiçbir Şey mi? Üstelik tapılası bir e in vicdan azabı da cabası!"

Markiz Manson en heyecanlı bölümü anlatırken yüzü öyle kendinden geçmiş bir ifade aldı ki, Archer Őa kın olmasaydı o bile ne elenebilirdi bu durumda.

Biri ona ilk izlenim olarak Medora Manson için, Şeytanın ortağı deseydi gülüp geçerdi; ama Şimdi gülecek durumda değildi ve Ellen Olenska'nın yeni kaçtığı cehennemden fırlamış gibi gelmişti Archer'a. "Ellen henüz bunların hiçbirini bilmiyor mu?" diye sordu Archer aniden.

Markiz mor bir parmağını dudaklarına götürdü. "Tam olarak değil; ama Ő pheleniyor mu? Kim bilebilir? Gerçek Şu ki Bay Archer, ben sizi görmeyi bekliyordum. Őirketteki pozisyonunuzu ve Ellen  zerindeki etkinizi duyduğum andan beri desteğınızı göreceğimi umdum. Onu geri döndürme-ye..."

" kna etmem için mi? Onun ölüsünü görürüm daha iyi," diye haykırdı genç adam sertçe.

"Ah," diye mırıldandı Markiz.   erlemi e benzemiyordu. Bir süre koltuğunda oturdu ve eldivensiz parmaklarının arasındaki gülünç fil di i yelpazesini açıp kapamaya başladı; ama aniden ba ını kaldırdı ve dinledi.

"  te geliyor," dedi hızla fısıldayarak ve sonra, koltuktaki buketi işaret ederek, "Bunu kabullendiğınızı mi varsaymalıyım, Bay Archer? Ne de olsa evlilik evlilitir ve yeğenim hâlâ bir e ..."

"İkiniz neyin dedikodusunu yapıyorsunuz, Medora Teyze," diye seslendi Madam Olenska, odaya girerken.

Baloya gider gibi giyinmişti. Sanki elbisesi mum ışıklarıyla dikilmiş gibi üzerindeki her şey parlıyordu ve başı, bir oda dolusu rakibe meydan okuyormuş gibi dikti.

"Seni burada bekleyen bir sürpriz olduğunu konuşuyorduk hayatım," diye yanıtladı Markiz, ayağa kalkarak ve cilveli bir şekilde çiçekleri göstererek.

Madam Olenska durdu ve bukete baktı. Rengi değişmedi ama yaz şimşeği gibi, yüzünden kızgın olduğuna işaret eden beyaz bir ışık gelip geçti. "Ah," diye bağırdı genç adamın bu zamana kadar hiç duymadığı cırtlak bir sesle. "Kim bana bir buket gönderecek kadar gülünç olabilir? Neden bir buket? Ve neden bu gece? Baloya gitmiyorum ve evlenmek üzere nişanlanmış olan genç bir kız da değilim. Ama bazı insanlar her zaman gülünç oluyor."

Kapıya doğru döndü; kapıyı açtı ve Nastasia'ya seslendi.

Her yerde hemen beliriveren hizmetli çabucak geldi ve Archer, Madam Olenska'nın İtalyanca bir şeyler söylediğini duydu. Sanki Archer da anlayabilsin diye tane tane konuşuyordu, "Al bunları ve çöpe at," Nastasia karşı çıkarak bakar-

ken, "Ama hayır. Zavallı çiçeklerin hiçbir suçu yok. Çocuğa üç kapı sonraki eve götürmesini söyle. Bay Winsettlar'ın evi. Bu akşam burada yemek yiyen koyu renkli beyefendi. Eşi hasta. Bu çiçekler onu neşelendirir. Çocuk dışarı mı çıktı? O zaman, hayatım, sen git. Üzerine benim pelerinimi al ve git. Bu şeyin hemen evimden çıkmasını istiyorum! Ve ne olursa olsun benim gönderdiğimi söyleme!"

Kadife opera pelerinini hizmetçinin omuzlarına attı ve kapıyı sertçe kapatarak oturma odasına geri geldi. Göğsü, dantelinin altından inip kalkıyordu ve bir an için Archer, kontesin ağlayacağını sandı ama o gülmeye başladı. Bir Markiz'e ve bir Archer'a bakarak, "Siz ikiniz arkadaş mı oldunuz?"

"Bay Archer'a göre evet. Sen giyinirken sabırla seni bekledi."

"Evet, size yeterince zaman verdim. Ama saçımı yapamadım," dedi Madam Olenska, elini ensesindeki buklelere götürerek. "Bu arada görüyorum ki Doktor Carver gitmiş ve sen de Blenkerlar'a geç kalacaksın teyze. Bay Archer, teyzeme arabaya kadar eşlik eder misiniz?"

Ellen, Markiz'i koridora kadar takip etti; çeşitli ayakkabıların, şalların ve kürklerin arasında giyinirken izledi ve kapı girişinden, "Unutma, araba saat onda beni alacak," diye seslendi. Sonra tekrar oturma odasına geçti. Archer da tekrar içeri girdiğinde onu şömine rafının önünde buldu ve aynadan kendine baktığını gördü. New York sosyetesinde hizmetçiye *hayatım* demek ve ona kendi pelerinini giydirmek hiç olağan değildi ve derin duygularına rağmen Archer, bu davranışın zevk veren heyecanını olimpiyat koşuları gibi hızla tatmıştı bir an için.

Madam Olenska, Archer arkasından içeri girdiğinde kıpırdamadı ve bir süre için ikisinin de gözleri aynada kesişti. Kontes sonra döndü; kendini koltuğun köşesine attı ve iç geçirdi: "Bir sigara için zamanımız var."

Archer, kontese sigara kutusunu uzattı ve sigarasını yak-tı. Sigaranın ateşi yüzünde aydınlanınca kontes, gülen göz-lerle Archer'a gülümsedi ve, "Bu hâlim hakkında ne düşü-nüyorsun," dedi.

Archer biraz durakladı. Sonra ani bir kararlılıkla, "Tey-zenin senin hakkında söylediği şeyleri yavaş yavaş anlama-ya başladım," diye cevap verdi.

"Benim hakkımda konuştuğunu biliyordum. Peki neymiş bu anlamaya başladığın şeyler?"

"Senin farklı şeylere alışık olduğunu söyledi: Görkem, eğ-lence, heyecan ve bütün bunları sana burada veremeyiz."

Madam Olenska, sigara dumanının arasında biraz gü-lümsedi, "Medora aşırı hayalci. O hep böyle şeyler uydu-rur," diye ekledi.

Archer tekrar tereddüt etti ve tekrar bir riski göze alarak, "Teyzenizin hayal gücü her zaman doğrulukla tutarlı mı?"

"Yani gerçeklerden bahsedip bahsetmediğini mi soruyor-sunuz," diye düşündü yeğeni. "Aslında şöyle söyleyeyim: Neredeyse söylediği her şeyde hem doğru hem de yanlış şeyler vardır. Ama bunu niye soruyorsunuz? Size, ne anlat-tı?"

Archer önce ateşe sonra da kontesin ışıldayan görünüşü-ne baktı. Şöminenin önündeki son akşamları olduğunu ve bir dakika içinde arabanın gelip kontesi alacağını düşününce çok kötü hissetti kendini.

"Kont Olenski'nin sanki onu, seni ikna etmesi için yolla-mış gibi davranacağını söyledi."

Madam Olenska cevap vermedi. Yarı havaya kaldırdığı elinde tuttuğu sigarasıyla hareketsiz bir şekilde oturuyordu. Yüzündeki ifade değişmemiştir ve Archer onun zaten şaşır-maya pek alışık olmadığını hatırladı.

"Yani biliyor muydun," dedi Archer.

Bir süre sustu ve sigarasının külü yere düştü. "Bir mek-tuptan bahsetti. Zavallı teyzem! Medora her zaman..."

“Kocan istediği için mi buraya böyle aniden geldi?”

Madam Olenska da bu soruyu düşünür gibiydi. “İşte yine aynı şey. Bilemezsin ki. Bana dediğine göre, Doktor Carver ile *ruhsal bir daveti* varmış. Korkarım ki Doktor Carver ile evlenecek. Zavallı Medora, her zaman evlenmek istediği biri vardır! Bence daha çok ücreti bir tür eş gibiydi. Aslında neden buraya geldiğini bilmiyorum.”

“Ama kocandan bir mektup getirdiğine inanıyorsun, öyle mi?”

Madam Olenska tekrar sustu ve sonra, “Ne de olsa böyle bir şey bekleniyordu,” dedi.

Genç adam ayağa kalktı, yürüyerek şömineye gitti ve önünde eğildi. Aniden içi bir tuhaf oldu. Dakikalannın sayılı olduğu ve her an onu almaya gelecek olan arabanın sesini duyabileceği aklına gelince dili tutuldu.

“Teyzenin, senin geri döneceğine inandığını biliyor musun?”

Madam Olenska, hızla başını kaldırdı. Derin bir kızarıklık, yüzünden ensesine ve sonra boynuna yayıldı. Sanki bir yeri yanmış gibi acı içinde kızardı, “İnsanlar benimle ilgili çok zalimce şeyler düşünüyorlar,” dedi.

“Ah Ellen, beni affet. Ben düşüncesizin tekiyim!”

Kontes biraz gülümsedi. “Korkunç derecede gerginsin. Senin de kendi sorunların var. Wellandlar’ın evliliğin hakkında mantıksızca davrandıklarını düşündüğünü biliyorum. Avrupa’daki insanlar biz Amerikalılar’ın bu uzun nişan dönemlerini hiç anlamıyorlar. Sanırım onlar bizim kadar sabırlı değiller.” “Biz” kelimesini söylerken sesine biraz alay da katmıştı.

Archer da bu alayı fark etti ama üzerinde durmaya cesaret edemedi. Hem belki de sohbeti bilerek kendi özel hayatından başka bir yöne saptırmıştı. Ayrıca son sözlerinin yarattığı acı etkiden sonra konuşmayı onun yönlendirmesine bırakmaktan başka çaresi yoktu. Fakat zamanlarının akıp

gittiği hissi onu yiyip bitiriyordu. Konuşmalarının bir kez daha bölünmesine dayanamazdı.

“Evet,” dedi aniden. “May’dan Paskalya’dan sonra benimle evlenmesini istemek için güneye gittim. Erken evlenmememiz için hiçbir sebep yok.”

“Ve May sana tapıyor. Buna rağmen onu ikna edemedin mi? Onun, bu saçma batıl inançların kölesi olmak için fazla zeki olduğunu düşünürdüm hâlbuki.”

“Zaten çok zeki ve onların kölesi de değil.”

Madam Olenska, Archer’a baktı. “O zaman neden evlenmek istemedi anlamıyorum.”

Archer kızardı ve aceleyle, “Neredeyse ilk defa birbirimizle dürüstçe konuştuk. Benim bu sabırsızlığımı kötü bir işaret olarak düşünüyor.”

“Aman Tanrım, kötü bir işaret mi?”

“Ona göre, daha fazla beklersek, ona verdiğim değer kaybolacağından korktuğumu sanıyor. Dediğine göre, onunla bir an önce evlenmek istiyordum; çünkü ondan daha fazla değer verdiğim birinden kaçmak istiyordum.”

Madam Olenska, Archer’ın bu anlattıklarını merakla gözden geçirdi. “Ama eğer böyle düşünüyorsa neden o da seninle bir an önce evlenmek istemiyor?”

“O öyle bir insan değil. O çok gururlu ve asil biri. Nişanı uzun tutmak istiyor; çünkü bana...”

“Öbür kadın uğruna kendisinden vazgeçmen için zaman mı tanıyor?”

“Eğer istiyorsam.”

Madam Olenska ateşe doğru eğildi ve sabit gözlerle ateşe baktı. Archer sessiz caddede atların sesini duydu.

“Bu asilce bir şey,” dedi kontes sesi biraz kırıılarak.

“Evet; ama çok gülünç.”

“Gülünç mü? Sen başkasına değer vermediğin için mi?”

“Başkasıyla evlenmeye niyetim olmadığı için.”

“Ah,” tekrar uzun bir ara oldu. En sonunda Kontes, Arc-

kınlığa uğramış gibi baktı, “Ve bunu, her şeyi imkânsız hâle getiren sen söylüyorsun öyle mi?”

Archer ona baktı ama kontesin ne demek istediğini anlamadı.

“Ben mi imkânsız hâle getirdim?”

“Sen, sen, sen,” diye haykırdı kontes, ağlamanın eşiğinde olan bir çocuk gibi dudağı titreyerek. “Beni boşanmaktan vazgeçiren sen değil misin? Bana bunun ne kadar bencilce ve ayıplanacak bir davranış olduğunu, evliliğin değerini korumak için fedakârlık yapılması gerektiğini ve ailemi dedikodulardan uzak tutmamın önemini anlatan sen değil misin? Çünkü benim ailem senin ailen olacaktı. May ve senin için de en doğrusu buydu. Bana söylediğini yaptım,” diye haykırdı kontes, aniden gülmeye başlayarak. “Kararımı senin için değiştirdiğimi saklamıyorum.”

Kontes tekrar koltuğa oturdu. Hasta numarası yapan biri gibi elbisesinin rengârenk dalgaları arasına sindi. Genç adam da şöminenin yanında ayağa kalktı ve hiç kıpırtısız, kontese bakmaya devam etti.

“Aman Tanrım,” diye inledi Archer. “Ben düşündüğümde...”

“Neyi düşündüğünde?”

“Ah, bana ne düşündüğümü sorma!”

Hâlen kontese bakarken boynundan yüzüne geçen aynı kızanklığı tekrar gördü. Kontes doğruldu ve ciddi bir şekilde Archer’a baktı.

“Ama soruyorum.”

“Mektupta okumamı istediğin bazı şeyler vardı.”

“Kocamın mektubunda mı?”

“Evet.”

“O mektupta kesinlikle korkmamı gerektirecek bir şey yazmıyor! Tek korktuğum, adımın ailede, sen ve May arasında rezalet yaratması.”

“Aman Tanrım,” diye inledi tekrar yüzünü ellerine gö-

merek.

Bunu takip eden sessizlik uzadı ve ağırlaştı. Söylediği sözler, sanki Archer'ı diri diri gömmüştü. Önünde ne kadar parlak bir gelecek olursa olsun kalbindeki bu yükü hiçbir zaman atamayacaktı. Yerinden kıpırdamadı ya da yüzünü elleri arasından kaldırmadı. Gözleri âdeta karanlıkta kaybolmuştu.

"En azından seni sevdim," diye atıldı birden.

Hâlen kontesin oturduğunu tahmin ettiği şöminenin diğer tarafından, koltuğun köşesinden hafif bir ağlama sesi duydu. Şaşırdı ve kontesin yanına geldi.

"Ellen! Neden ağlıyorsun? Çözülemeyecek hiçbir şey yok. Ben hâlâ özgürüm ve sen de özgür olacaksın." Kontesi kollarına almıştı. Yüzü, ıslak bir çiçek gibi Archer'ın dudaklarını okşuyordu ve bütün anlamsız korkuları güneş doğumunda kaybolan hayaletler gibi yok olmuştu. Archer, beş dakika önce odanın bir köşesinde ayağa dikilip kontesle o şekilde tartışsaydı, o zaman olayın bu kadar büyümeyeceğini düşündü.

Kontes de onu öptü ama bir dakika sonra Archer, kontesin, kolları arasında soğuduğunu hissetti. Ellen, Archer'ı itti ve ayağa kalktı.

"Ah, benim zavallı Newland'ım. Sanırım böyle olmak zorundaydı. Ama bu hiçbir şeyi değiştirmede," dedi, şömineye arkasını dönüp Archer'a bakarak.

"Bu benim bütün hayatımı değiştiriyor."

"Hayır, hayır. Değiştiremez, değiştirmemeli. Sen May Welland ile nişanlısın ve ben de evliyim."

Archer ayağa kalktı, kızardı ve kararlı bir şekilde, "Saçma! Bu gibi şeyler için artık çok geç. Ne diğer insanlara ne de kendimize yalan söylemeye hakkımız yok. Evliliğinden hiç söz etmeyiz. Hem sen, bundan sonra beni May ile evlenirken hayal edebiliyor musun?"

Kontes sustu. İnce dirseğini şömine rafına yaslarken yü-

gel olmak isteyenlerin hiçbirisi bana senin kadar mantıklı sebepler söylemedi; beni ikna edemediler. Fakat biliyordun; sen dışarıdaki dünyanın sahte olduğunu anladın ve insanların hep uygun olan yöne çekilmeye çalışıldığını. Vefasızlık, zalimlik ve ilgisizlik üzerine kurulu mutluluklardan nefret ettin hep. Bense bunların hiçbirini bilmiyordum.”

Kontes, alçak bir ses tonuyla konuştu. Ne gözlerinde yaşı ne de yüzünde üzüntü ifadesi vardı ve ağzından çıkan her kelime Archer’ın kalbine bir ok gibi saplandı. Archer, başını eğerek oturdu. Başları elleri arasındaydı. Şömineye ve kontesin elbisesinin altından gözüken saten ayakkabısının ucuna bakıyordu. Aniden eğildi ve ayakkabıyı öptü.

Kontes ona doğru eğildi. Ellerini Archer’ın omuzlarına yasladı ve ona o kadar derin bakışlarla baktı ki, Archer yerinde hiç kıpırdamadan kaldı.

“Lütfen daha fazla ileri gitmeyelim,” diye haykırdı kontes. “Artık başka türlü düşünemem. Eğer senden vazgeçmezsem seni sevemem.”

Archer, kontesi kollarına almak istedi; ama Kontes onu geri itti ve kontesin sözlerinin yarattığı mesafeyle birbirlerine bakakaldılar. Sonra, aniden, Archer sinirlendi, “Peki ya Beaufort? Benim yerimi o mu alacak?”

Sözcükler ağzından çıktığında Ellen’dan, ne kadar sinirlendiğini belirten bir yanıt bekliyordu ve istediği de buydu zaten ama Madam Olenska sadece biraz solgunlaştı ve kolları yanında sarkmış bir şekilde dikildi. Genelde bir sorunun cevabını düşünürken yaptığı gibi başı hafif eğikti.

“Şu an seni Bayan Struthers’ta bekliyor. Neden ona gitmiyorsun,” diye alay etti Archer.

Kontes, zili çalmak için arkasını döndü, “Bu akşam dışarı çıkmayacağım. Arabaya gitmesini ve Bayan Markiz’i getirmesini söyle,” dedi hizmetli geldiğinde.

Kapı tekrar kapandıktan sonra Archer, keskin bakışlarla kontese bakmaya devam etti. “Neden bu fedakârlığı yaptın?

Yalnız olduğunu söylediğine göre, seni arkadaşlarından alıkoymaya hiç hakkım yok.”

Kontes ıslak kirpiklerinin altından biraz güldü, “Şu an yalnız olamam. Yalnızdım ve korkuyordum; ama şimdi hem boşluk hem de karanlık, ikisi de yok oldular. Şu an, içinde her zaman ışık olan bir odaya geri dönen bir çocuk gibiyim,” dedi.

Sesi ve bakışları onu hâlâ ulaşamaz kılıyordu. Archer tekrar inledi, “Seni anlamıyorum!”

“Ama May’i anlıyorsun!”

Archer, bu sert yanıt karşısında kızardı; ama Kontes’e bakmaya devam etti. “May benden vazgeçmeye hazır.”

“Ne? Üç gün boyunca bir an önce evlenmek için ayaklarına kapandıktan sonra bile mi?”

“Beni reddetti. Bu da bana düşünme hakkını...”

“Ah, bunun çok çirkin bir kelime olduğunu sen öğrettin bana,” dedi kontes.

Archer bitkin bir hâlde arkasını döndü. Sanki saatlerdir bir uçurumun kenarında debeleniyormuş gibi hissetti kendini ve şimdi, tam zirveye ulaşmışken, artık tutunamıyor, karanlığa doğru düşüyordu.

Eğer onu tekrar kollarına alabilseydi, Ellen’ın bütün o düşüncelerini ortadan kaldırabilirdi. Fakat Ellen hâlâ esrarengiz bir soğuklukla bakışlarında ve davranışlarında o mesafeyi koruyordu. Sonunda Archer tekrar yalvarmaya başladı, “Eğer bunu şimdi yapmazsak, ilerde çok kötü olur. Herkes için çok kötü olur,” dedi.

“Hayır, hayır, hayır!” diye neredeyse bağırdı kontes, sanki Archer’dan korkmuş gibi.

O anda zil çaldı. Araba sesini duymamışlardı. Hareketsizleştiler ve şaşkın gözlerle birbirlerine baktılar.

Dışarıda, Nastasia koridora geldi ve dış kapı açıldı. Bir dakika sonra elinde bir mektupla içeri geldi ve mektubu Kontes Olenska’ya uzattı.

“Bayan çiçeklere çok sevindi,” dedi Nastasia önlüğünü düzelterek. “Onları eşinin gönderdiğini düşündü ve biraz ağladı.”

Harımı gülümsedi ve sarı zarfı aldı; açtı ve ışığa tuttu. Kapı kapandıktan sonra mektubu Archer’a verdi.

Aziz Augustine’den geliyordu ve Kontes Olenska adına gönderilmişti. Mektupta, “Büyük annemin mektubu başarılı oldu. Annemle babam Paskalya’ dan sonra evlenmememize izin verdiler. Newland’e haber vereceğim. Her şey için çok teşekkürler! Seni seviyorum ve sana minnettarım. May,” diye yazıyordu.

Yarım saat sonra, Archer kendi evinin kapısını açtığı zaman, koridordaki masanın üzerinde, not yığınları ve mektupların yanında benzer bir zarf buldu. Gönderilen bu mektup May’dendi ve şöyle diyordu, “Annemler Paskalya’dan sonraki salı günü saat on ikide Grace Kilisesi’nde evlenmemize izin veriyorlar. Sekiz nedimem olacak. Lütfen Rector ile konuş. Sevgiler, May.”

Archer, sanki bu hareketi mektubun içinde yazan haberi yok etmeye yarayacakmış gibi, sarı kâğıdı küçük parçalara ayırdı. Sonra küçük bir günlük defteri çıkardı ve titreyen elleriyle sayfalarını çevirmeye başladı; ama aradığını bulamadı ve mektubu cebine sıkıştırarak merdivenleri çıktı.

Janey’nin giyim kuşam odası olan salon kapısından dışarıya ışık yansıyor ve ağabeyi kapı tahtasına hafifçe vurdu. Kapı açıldı ve kız kardeşi mor gece giysisiyle, saçları toplu bir hâlde Archer’ın önünde dikildi. Yüzü solgun ve endişeliydi.

“Newland! Umarım o mektupta kötü bir haber yoktur! Açmamı istemezsin diye bilerek senin gelmeni bekledim,” dedi Janey. Archer, Janey’e bir şey anlatamazdı; çünkü Janey’nin ağzında bakla ıslanmazdı.

Janey’nin sorusuna aldırış etmedi. “Söylesene, bu yıl Paskalya hangi zamana denk geliyor?”

Janey şaşırmış bir şekilde baktı. Ağabeyi nasıl bu kadar

dininden habersiz olabilirdi? "Paskalya mı? Newland! Neden soruyorsun ki? Tabii ki nisanın ilk haftası. Neden?"

"İlk haftası mı," Archer günlüğünün sayfalarını tekrar çevirdi ve hızla hesap etti. "İlk hafta mı demiştin," Uzun bir kahkaha savurarak başını geriye attı.

"Tanrı aşkına, sorun nedir?"

"Bir ay içinde evlenecek olmam dışında hiçbir sorun yok."

Janey, Archer'ın boynuna yaslandı ve mor göğsüne ağabeyinin başını yasladı. "Oh Newland, bu harika! Senin adına çok mutluyum! Ama bunda gülecek ne var ki? Sessiz ol; yoksa annem uyanacak."

İkinci Kitap

Hava açıldı. Canlı bahar rüzgârı bir yandan tozları da beraberinde uçuşturuyordu. Her iki ailedeki bütün yaşlı bayanlar, samur ve sarı renkli ermin kürklerini bir yana bırakmışlardı. Ön sıralardan gelen kafur kokusu, zambakların hafif bahar kokusunu bastırıyordu.

Newland Archer, kilise hademesinin işaretiyle ayin yapılan yerden çıkmıştı ve sağdııcıyla beraber Grace Kilisesi'nin merdiven basamağında dikiliyordu.

İşaret, gelini ve babasını taşıyan arabanın geldiğini belirtiyordu ama içeri girmelerine daha vakit vardı; çünkü kordorda paskalya çiçekleri gibi bekleyen nedimelerin, geline uyguladıkları kıyafet düzeltme ve akıl verme töreni düzenlenecekti. Bu kaçınılmaz zaman aralığında, damadın evlenmeye istekli olup olmadığını anlamak için Archer, bu toplanmış büyük kalabalığın göz hapsindeydi. Archer'dan önce bütün on dokuzuncu yüzyıl damatları bu aşamadan geçmişti. New York'ta düzenlenen bu gelenek çok eskiye dayanıyordu. Her şey eşit derecede kolay ve eşit derecede acı vericiydi. Kendinden önceki damatların yaptığı gibi sağdııcının heyecan dolu emirlerini yerine getirmişti. Daha önce başka-

larına sağdıçlık ederken o da aynı emirleri vermişti.

Bu zamana kadar yapması gereken her zorunluluğu yerine getirdiğine emindi. Nedimelerin sekiz beyaz leylak ve zambak buketleri tam zamanında gönderilmişti; tıpkı sekiz teşrifatçının altın ve safir kol düğmeleri ve sağdıçının kedi gözü eşarp iğnesi gibi. Archer gecenin yarısını erkek arkadaşları ve eski sevgililerinden gönderilen hediyelere teşekkür mektupları yazarak geçirmişti. Piskoposun ve Rector'ın ücretleri sağdıçının cebinde güvedeydi. Kendi valizi ve üzerini değiştireceği seyahat kıyafetleri, düğün kahvaltısının verileceği Bayan Manson Mingottlar'a çoktan gitmişti. Ayrıca çift için, kendilerini bilinmeyen kaderlerine götürecek trende özel bir kompartıman da ayrılmıştı. Gerdek gecesinin nerede olacağının gizli kalması, tarih öncesi âdetlerin en kutsal yasaklarından biriydi.

"Yüzük güvende mi," diye fısıldadı, sağdıç olarak pek bir deneyimi olmayan genç van der Luyden. Sorumluluğunun ağırlığının farkındaydı.

Archer, çoğu damadın yaptığı türden bir hareket yaparak eldivensiz sağ eliyle koyu gri yeleğinin cebini yokladı ve küçük altın yüzüğün orada olduğunu kesinleştirdi. Yüzüğün içinde, "Newland'den May'e, Nisan 187," yazıyordu. Sonra, bir önceki hareketini sürdürdü: Büyük şapkası ve siyah dikişli inci grisi eldivenleriyle yüzüğü kavradı ve gözünü kilisenin kapısına sabitledi.

Tepede, geline eşlik eden parça, taştan yapılma kubbede çalınmaya başladı. Daha önce de kilisenin ortasında damada doğru yürüyen bir sürü gelin izlemişti.

"Tıpkı operadaki ilk gece gibi," diye düşündü. Locada oturan herkes şimdi kilisenin sıralarına dizilmişti. Acaba Bayan Selfridge Merry, yine aynı deve kuşu tüylü şapkasıyla, Bayan Beaufort aynı elmas küpeleri ve aynı gülüşü takınıp da mı gelir ya da başka bir dünyada da aynı localar onlar için hazırlanmış mıdır, diye geçiriyordu aklından.

Bu düşüncelerinden sonra, ilk sırada oturan tanıdık yüz ifadelerini incelemeye henüz zamanı vardı. Bayanlar meraklı ve heyecanlıydılar. Erkeklerse öğle yemeğinden önce uzun ceket giymek zorunda bırakıldıkları ve düğün kahvaltısında yemek için savaşıacaklarından dolayı yüzlerini asmışlardı.

Damat, Reggie Chivers'in, "Kahvaltının yaşlı Catherine'de olması çok kötü," dediğini hayal edebiliyordu. "Fakat bana Lovell Mingott'un, yemeklerin kendi şefi tarafından yapılması için ısrar ettiği söylendi. Yani yemekler güzel olmalı; tabii bir şeyler kapabilirsek." Ve Archer, Sillerton Jackson'ın otoriter bir tavırla, "Sevgili dostum, duymadın mı? Yemekler yeni İngiliz modasına uygun küçük masalarda servis edilecekmiş," diye eklediğini duyabiliyordu.

Archer'ın gözü, salona Bay Henry van der Luydenlar'ın kolları arasında giren, elleri büyük annesinin dizlerinin üstünde, Chantilly tülünün altından ağlayan annesinin oturduğu sol taraftaki oturma sırasına takıldı.

"Zavallı Janey," diye düşündü kız kardeşine bakarak. "Başını oraya buraya çevirse bile sadece ön sıradaki insanları görebiliyor ve onlar da çoğunlukla rüküş Newland ve Dagonetler'den oluşuyor."

Sıraları ayıran beyaz kurdelenin öbür tarafında Archer, uzun boylu ve kırmızı yüzlü Beaufort'u gördü. Kendini beğenmiş edasıyla kadınları süzüyordu. Yanında karısı oturuyordu. Gümüş ve mor renklerinde bir elbiseye bürünmüştü. Kurdelenin uzağında da Lawrence Leffertslar'ın parlak taranmış saçları, töreni yönlendiren *İyi Görünümün* görünmez Tanrıçası'nı korur gibi duruyordu.

Archer, Leffertslar'ın bu kutsal törende ne kadar fazla kusur bulacağını düşündü. Sonra aniden kendisinin de daha önceki düğünlerde bu gibi küçük hataların ne kadar önemli olduğunu düşündüğünü hatırladı. Hayatını yöneten şeyler ona şimdi çok gülünç ve boş ya da hiç kimsenin anlamadığı metafizik terimlerini anlatan bir Orta Çağ öğretmenin zır-

vaları gibi geliyordu. Son saatlerde yapılan düğün hediyelerinin gösterilip gösterilmeyeceği tartışması bu kutsal törene gölge düşürmüştü ve yetişkin insanların bu gibi ıvır zıvır nedenlerden dolayı üzüntüye kapılmalarını Archer'ın aklı almıyordu. Üstelik, ancak Bayan Welland'ın yaşlı gözlerle yalvarmasından sonra olaya nokta konabilmişti, "Gazetecileri evden kovmamı istemiyorsunuz herhâlde." Fakat Archer'ın da bütün bu fikirlere ve sorunlara karşı kesin ve hatta saldırgan düşünceleri olmuştu. Ailesinin bu davranışları ve gelenekleri Archer'ı endişelendiriyordu.

"Ve sanıyorum ki bu arada," diye düşündü. "Gerçek insanlar başka yerde yaşıyorlar ve başlarından gerçek olaylar geçiyor."

"İşte geliyorlar," diye haykırdı sağdıç heyecanla; ama damat neler olacağını daha iyi biliyordu.

Kilise kapısının dikkatli açılışı sadece ahır bakıcısı Bay Brown'un (bazen kilise hademesine büründüğü siyah cüppesiyle) güçlerini salona göndermeden önce manzaraya şöyle bir göz atacağı anlamına geliyordu. Kapı yavaşça tekrar kapandı. Bir süre sonra yine görkemli bir şekilde açıldı ve kilisede mırıltıdanmalar duyulmaya başlandı, "Aile geliyor!"

İçeri önce, en büyük oğlunun kolları arasında, Bayan Welland girdi. Büyük, pembe yüzü, törene uygun bir şekilde ağırbaşlıydı. Kenarları mavi işlemeli erik rengindeki saten kumaşı ve saten şapkasındaki deve kuşu tüyleri herkes tarafından onaylandı; ama tantanalı bir hışırtıyla sırasına, Bayan Archer'ın yanına oturmadan önce izleyiciler arkasından kimin geleceğini görebilmek için kafalarını çevirmeye başlamışlardı bile. Dedikodular, Bayan Manson Mingott'un, fiziksel rahatsızlıklarına rağmen, törende bulunacağına karar vermesinden beri her yere yayılmıştı. Bu fikir Bayan Mingott'un sportif kişiliğine o kadar uyuyordu ki, insanlar kilisede yürüyüp yerine oturması ya da oturacağı sıraya sığıp sığamayacağı konusuyla ilgili bir sürü bahse girmişlerdi.

Ayrıca ön sırayla kendi sırasının arasındaki mesafeyi ölçmek için kendi marangozunu yolladığı da dedikodular arasındaydı. Fakat sonuç hiç de iç açıcı değildi ve bir gün boyunca aile, onu geniş banyo sandalyesiyle kiliseye getirip en önde oturtma konusuyla oyalanmışlardı.

Bu fikir mükemmel gibi gözüküyordu; ama biri birden sandalyenin, demir kapı ile kaldırım taşına kadar uzanan tenteden geçebilmek için çok geniş olduğunu fark etti. Tentenin kaldırılması fikri, gelinlikle ilgili sorunlar ve gazetecilerin kiliseye girebilmek için kavga etmeleri, yaşlı Catherine Mingott'un sabrını taşıyordu. Bir an, "Tabii ki çocuğumun fotoğrafını çekip gazetelere koyabilirler," demeyi bile düşünmüştü. Bayan Welland, annesinin en son planı kulağına ulaştığı zaman bağırmaya başladı ve bu affedilemez edepsizlik üzerine bütün aile ürküp geri çekildi. Bayan Mingott'un durumu artık kabullenmesi gerekiyordu; ama sadece düğün kahvaltısının kendi çatısı altında olmasına karşılık bu inadından vazgeçti. Fakat bu sefer herkes ev uzak olduğu için taşıtların pahalıya patlayacağından yakınmaya başlamıştı.

Bütün bu işlemlerin Jacksonlar tarafından ayrıntısıyla aktarılmasına rağmen geveze bir azınlık hâlâ, yaşlı Catherine'nin kiliseye geleceğine inanıyordu ve yerinin gelini tarafından doldurulduğu görülünce ortalık fark edilir bir şekilde yatışmıştı. Bayan Lovell Mingott yeni bir kıyafet içine girmeye çalıştığı için kıpkırmızı olmuştu; fakat kayınvalidesinin yokluğundan dolayı oluşmuş olan hayal kırıklığı geçtikten sonra, leylak rengi satenin üzerine giydiği siyah Chantillysi ve menekşe rengi şapkasının, Bayan Welland'ın mavi ve erik rengi kıyafetiyle hoş bir zıtlık oluşturduğu herkes tarafından onaylandı. Bayan Mingott'un kolları arasında salona giren sıska ve kırtan bayanın konukların üzerinde yarattığı etki daha farklıydı: kıyafetindeki dağınık desenli çizgiler ve saçaklar... Bu son görüntü de manzaraya eklendikten son-

ra Archer'ın kalbi durdu.

Markiz Manson'ın, hâlen, yeğeni Madam Olenska ile dört hafta önce gittiği Washington'da olduğunu sanıyordu. Bu ani gidişlerinin sebebi, söylendiğine göre, Madam Olenska'nın, teyzesini, Aşk Vadisi'nin yeni üyesi olmaya neredeyse ikna eden Doktor Agathon Carver'ın şeytani düşüncelerinden uzak tutmak içindi ve bu şartlar altında kimse bayanların düğün için geri geleceğini ummamıştı. Bir an için Archer, arkasından kimin geldiğini görebilmek için, Medora'nın mükemmel fiziğine gözlerini dikti ama bu küçük geçit töreninin sonuna gelinmişti; çünkü ailenin diğer üyeleri yerlerini almışlardı. Kuşlar ve böcekler misali toplanmış olan sekiz iri teşrifatçı, çoktan yan kapılardan hole doğru süzölmüştü.

“Newland, bence gelin burada,” diye fısıldadı sağdıç.

Archer sıçrayarak ayağa kalktı.

Kalbinin duruşundan çok uzun zaman geçmişti; çünkü beyaz ve pembe tören alayı salonu yarılamıştı ve iki yardımcısı, çiçeklerle kaplı masarın yanında bekliyorlardı. Ayrıca düğün şarkısının ilk notaları da çalınmaya başlamıştı.

Archer gözlerini açtı (fakat hayal ettiği gibi kapalılar mıydı gerçekten?) ve kalbinin, görevini yerine getirmeye devam ettiğini hissetti. Müzik sesi, zambak kokusu, beyaz tül bulutunun yaklaşması, Bayan Archer'ın yüzünün mutluluk gözyaşlarıyla dolması, papazın kutsayan mırıltıları, sekiz pembe nedimenin ve sekiz siyah teşrifatçının duruşlarını değiştirmeleri... Kendi içlerinde çok tanıdık; ama Archer'a göre tarif edilemez derecede garip olan bu manzara, sesler ve duygulanımlar çok anlamsızdı ve Archer'ın beyninde karışmış bir şekilde duruyordu.

“Aman Tanrım,” diye düşündü, “Yüzük bende mi?” Ve bir kez daha tipik bir damadın sarsılan yüz ifadesine büründü.

Sonra, bir dakika içinde, May yanında duruyordu. Etrafına o kadar fazla ışık saçıyordu ki, bu ışık Archer'ı uyuştur-

du. Archer doğruldu ve May'in gözlerinin içine doğru gülümsedi.

"Sevgili konuklar, bugün buraya," diye başladı papaz.

Yüzük May'in elindeydi. Piskoposun kutsaması bitmişti. Nedimeler törendeki yerlerinde duruyorlardı ve New York'ta düzenlenen her düğünde çalınan aynı düğün şarkısı çalmaya devam ediyordu.

"Kolun... Diyorum ki kolunu geline uzat," diye fısıldadı sağdıç ve Archer bir kez daha bilinmeyen derinliklerine sürüklendiğinin farkına vardı. Onları oraya getiren neydi, diye düşündü. Salonda oturan, adları bilinmeyen konuklar arasında, bir şapkanın altında koyu bir saç tutamı gördü ama bir dakika sonra onun düşündüğü kişi olmadığını; uzun burunlu, tanımadığı bir bayan olduğunu anladı. Bayan, çağrışım yaptığı kişiye hiç benzemiyordu ve Archer artık halüsinasyonlar dünyasında yaşadığını sandı.

Şimdi kendisi ve eşi, kilisede, Mandelssohn'ın müziği eşliğinde yürümeye başlamışlardı. Bahar tüm tazeliğiyle kapılarını açmıştı onlara ve Bayan Welland'ın kestane ağaçları kilise kapısının dışında belirmişti bile.

Nedimelerden biri faytona binerken May'in uzun tülünü katladı ve Archer hemen May'in yanına oturdu. May zafer gülüşüyle Archer'a baktı ve ikisinin de elleri May'in tülünün altında birleşti.

"Sevgilim," dedi Archer ve aniden, dibi gözükmeyen aynı cehennem çukuru gözlerinin önüne geldi ve o çukura düştüğünü hissetti. Sesi su yüzünde neşeyle yankılanırken, o gittikçe derinlere düşüyordu. "Evet, tabii ki yüzüğü kaybettiğimi sandım. Zaten damat öyle bir eksiklik hissetmezse hiçbir düğün tamamlanmış sayılmaz. Ama beni fazla beklettin, biliyorsun! O an olabilecek her kötü olayı düşünmeye bolca zamanım oldu."

Bütün Beşinci Cadde boyunca kollarını Archer'ın boynuna atmış bir şekilde dolaşması Archer'ı şaşırttı. "Ama şimdi

biz bir arada olduğumuz sürece hiçbir kötü şey olamaz, değil mi Newland?"

Düğün günü en ince ayrıntısına kadar planlanmıştı. Öyle ki, genç çiftin, düğün kahvaltısından sonra, seyahat kıyafetlerini giymeye, geniş Mingott merdivenlerini kıkırdayan nedimeler ve gözü yaşlı aileler arasında inmeye, at arabasına saten terliklerle binip geleneksel pirinç yağmuruna tutulmaya bolca vakitleri olmuştu. Hatta bütün bunlardan sonra istasyona varmak, son haftalık dergileri almak ve kendileri için ayrılmış, May'in hizmetçisinin çalar saatini ve Londra'dan alınan göz kamaştırıcı elbise çantasını çoktan içine yerleştirdiği özel kompartımana yerleşmek için fazladan yarım saatleri vardı.

Rhinebeck'teki yaşlı du Lac Teyzeler, Bayan Archer ile birlikte New York'ta bir hafta geçirme hevesiyle evlerini, genç çifte tahsis etmişlerdi ve Philadephia ya da Baltimore otellerindeki düğün dairesinden kurtulduğuna sevinen Archer da aynı hevesle bu fikri kabul etmişti.

May, kıra gideceği düşüncesiyle büyülenmişti âdeta ve inzivaya çekilecekleri yeri öğrenmek için boş çabalara girişen sekiz nedimeyle de çocukça eğlenmişti. Biri kır evini kiralarsa "aşırı İngiliz" diye düşünülüyordu, ki bu da yılın en mükemmel düğününü farklı kılacak son özellik olarak seçilmişti; ama evin nerede olduğu kimseye söylenmemişti; gelin ve damadın aileleri hariç. Onlara da bu konu ile ilgili soru sorulduğunda, ağızlarına kilit vurup gizemli bir tavırla, "Ah, bize de söylemediler," diyorlardı. Zaten bu cevap da net bir şekilde doğrudu; çünkü söylemelerine gerek yoktu.

Kompartımanlarına yerleştikten ve tren hareket etmeye başlayıp bahar havası manzaralarıyla baş başa kaldıktan sonra sohbet, Archer'ın beklediğinden daha kolay geliyordu. May hem dış görünüş hem de ses tonuyla sakindi. Hiçbir şey değişmemiş gibiydi. Daha dünkü kızdı: Archer ile düğünle ilgili garip olayları tartışmaya hevesliydi ve bunları

tarafsız bir nedimenin bir teşrifatçıya anlatışı gibi anlatıyordu. Archer, önce, May'in bu anlattıklarının, içten gelen bir titremeyi gizleme amaçlı olduğunu sandı; ama May'in berak gözleri hiçbir şeyden haberi olmadığını açığa çıkarıyordu. İlk defa kocasıyla yalnız kalıyordu; ama kocası da May'in dünkü çekici arkadaşıydı. Ondan başka kimseyi bu kadar sevmiyor, kimseye bu kadar güvenmiyordu. Nişanlı oldukları dönemde yaptıkları şakalaşmalar şimdi de sürüyordu ama yine de kendini daha olgun, aslında "evli bir kadın" gibi hissediyordu.

Archer'ın Aziz Augustine'deki Mission Parkı'nda anladığı gibi, hayal gücünden uzaktayken bile bu gibi derin duyguların var olması harikaydı. Fakat Archer, içi rahatladıktan sonra, May'in bir anda tekrar bir çocuk oluverip kendisini nasıl şaşırttığını hatırladı ve herhâlde hayatı boyunca her deneyiminde hep bu şekilde davranacağını ve çalıntı bir bakıştan fazla bir şey beklememesi gerektiğini fark etti.

Belki de gözlerine saydamlık veren şey hiçbir şeyin farkında olmama becerisinden kaynaklanıyordu. Yüzü bir kişiden çok bir türü temsil ediyordu, sanki bir Yunan Tanrıçası gibi poz vermesi için seçilmiş biri gibi. Güzel yüzüne akan kan, mahveden bir unsur olmak yerine koruyucu bir sıvıydı. Yıkılmaz gençlik bakışları onu ne sert ne de aptal gösteriyordu. Sadece ilkel ve saf olduğunu belirtiyordu. Bu düşünce yoğunluğu arasında Archer aniden, May'e, bir yabancıнын şaşkın bakışları ile baktığını hissetti. Archer da hemen düğün kahvaltısı ve büyük anne Mingott'un bu işin içinden de alınun akıyla çıkışından bahsetmeye başladı.

May, bu konuyla ilgili konuşurken yatıştı. "Aslında ben Medora Teyze'nin gelişine çok şaşırdım, ya sen? Ellen, ikisinin de seyahat etmek için kendilerini iyi hissetmediğini yazmıştı. Keşke onun yerine Ellen iyileşmiş olsaydı! Bana gönderdiği harika danteli gördün mü?"

Archer, bu anın er ya da geç geleceğini biliyordu; ama

iradesi sayesinde en azından biraz daha bu konudan uzak olacağını sanmıştı.

“Evet, biliyorum. Çok güzeldi,” dedi, May’e anlamsız bir şekilde bakarak. Ne zaman o iki kelimeyi duysa kurduğu mükemmel dünyanın karttan yapılmış bir ev gibi yıkıldığını hissetti.

“Sen yorgun değil misin? Vardığımızda çay içsek iyi olacak. Eminim teyzelerimiz her şeyi düşünüp hazırlamışlardır,” diye devam etti Archer, May’in elini elleri arasına alarak. May’in aklı aniden, Beaufortlar’ın yolladığı ve Lovell Mingott Amca’nın tepsi ve tabaklarına çok uyan o muhteşem Baltimore gümüş takımlarıyla ikram edilen çay ve kahveye gitti.

Bahar alacakaranlığında, tren Rhinebeck istasyonunda durdu ve ikisi de perondan kapıda bekleyen arabaya kadar yürüdüler.

“Ah, van der Luydenler ne kadar kibar. Bizi karşılaması için Skuytercliff’ten arabalarını göndermişler,” diye haykırdı Archer, faytoncu onlara doğru yaklaşırken ve çantaları ellerinden alırken.

“Çok üzgünüm efendim,” dedi faytoncu. “Bayan du Lac’lar’da ufak bir kaza oldu. Su tankında bir delik oluştu. Bu olay dün oldu ve bunu bu sabah duyan Bay van der Luyden bir önceki ev sahibinin evini düzenlemesi için sabah erkenden oraya bir hizmetli yolladı. Umarım orada rahat edersiniz efendim. Bayan du Lac aşçılarını da size gönderdi. Böylece size Rhinebeck’in yemekleri aratılmayacak.”

Archer konuşan şahsa o kadar anlamsızca bakıyordu ki, adam daha üzgün bir sesle tekrar etmek zorunda kaldı, “Yemekler aratılmayacak efendim, sizi temin ederim,” dedi ve May’in, bu rahatsız edici sessizliği örten heyecanlı sesi duyuldu. “Rhinebeck’tekiyle aynı ha? Bir önceki ev sahibinin evi mi? Fakat bu çok daha iyi olur, değil mi Newland? Bay van der Luyden’in bunu düşünmüş olması çok nazikçe

bir davranış.”

Faytoncunun yanında oturan hizmetçi ve önlerindeki oturma yerine konulmuş düğün çantalarıyla beraber arabada giderlerken May, heyecanlı bir şekilde, “Sadece hayal et! Ben daha oranın içine bile hiç girmedim, sen girdin mi? Van der Luydenlar orayı çok az insana gösteriyorlar. Ama Ellen için açmışlar ve bana oranın ne kadar sevimli, küçük bir yer olduğunu anlatmıştı. Dediğine göre, Amerika’da mutlu olabileceğini hissettiği tek ev orasıymış,” dedi.

“Demek biz de öyle mutlu olacağız, değil mi,” diye haykırdı kocası neşeyle ve May gülümseyerek, “İşte şansımız yaver gitmeye başladı bile. Beraber olduğumuzda peşimizi hiç bırakmayacak olan o şans,” diye cevap verdi.

"Bayan Carfry ile kesinlikle bir akşam yemeği yemeliyiz hayatım," dedi Archer. Eşi ise, kaldıkları evdeki kahvaltı masasının diğer ucundan endişeyle kaşları çatık bir hâlde ona baktı.

Yağmurlu sonbahar Londra'sında Newland Archerlar'ın tanıdığı sadece iki kişi vardı ve eski New York geleneğine göre, birileriyle sürekli birlikte vakit geçirmek "ağırbaşlı bir davranış" değildi.

Avrupa'ya yaptıkları seyahatte Bayan Archer ve Janey bu geleneğe o kadar azimle bağlı kalmışlar ve gezi arkadaşlarına o kadar mesafeli yaklaşmışlardı ki, yabancılarla, otellerde ve tren istasyonlarında kullanılan kelimeler haricinde neredeyse tek kelime bile etmeme rekoru kırmışlardı. Hatta kendi hemşehrilerine -önceden bilinenleri ya da yetkileri olanları bir kenara ayırırsak- daha da saygısız davranmışlardı. Yani bir Chivers, bir Dagonet ya da bir Mingott ile karşılaşmamışlarsa, yurt dışındaki aylarını tek başlarına geçirmişlerdi. Fakat en büyük önlemler bile bazen yarar sağlamıyor. Öyle ki, Botzen'da bir akşam, koridorun karşısındaki odada

bulunan İngiliz bayanlardan biri (kim olduğu, nasıl giyindiği ve sosyal statüsü Janey tarafından en ince detayına kadar biliniyordu) kapıyı çaldı ve Bayan Archer'ın, romatizmayı giderecek bir ilacı olup olmadığını sordu. Öbür bayanın - davetsiz misafirin kız kardeşi Bayan Carfry- aniden bronşitleri azmıştı ve aile eczanesi olmadan asla seyahate çıkmayan Bayan Archer, neyse ki gerekli olan ilacı hemen verebilmişti.

Bayan Carfry çok hastaydı ve kendisi ile kız kardeşi Bayan Harle yalnız seyahat ettikleri için, onları teselli eden ve hastanın iyileşmesine yardım eden, çalışkan hizmetçileri olan Archer bayanlarına derinden minnettardılar.

Archerlar, Botzen'ı terk ettiklerinde, Bayan Carfry ve Bayan Harle'yi tekrar görmeyi akıllarından bile geçirmiyorlardı. Bayan Archer'a göre, tesadüfen yardım ettikleri biriyle tekrar görüşmek gibi görgüsüz bir davranış söz konusu bile olamazdı. Fakat bu görüşten haberleri olmayan ve olsa bile akılları almayacak olan Bayan Carfry ve kız kardeşi kendilerini, onlara Botzen'da yardım eden Amerikalılar'a karşı sonsuz minnettarlıkla bağlı hissediyorlardı. Bayan Archer ve Janey'nin yaptıkları kıtalar arası seyahatlerde, onlarla buluşmak için büyük bir sadakatle her yolu deniyorlardı ve olağanüstü bir beceriyle, seyahatlerinde ne zaman Londra'ya uğrayacaklarını adım adım takip ediyorlardı. Bu dostluk, kopamaz hâle gelmişti ve Bayan Archer ile Janey ne zaman Brown'un otelinde kalsalar, kendileri gibi Wardian saksılarında çiçek yetiştiren, makrame yapan, Barones Bunsen'in yaşam öyküsünü okuyan ve Londra kürsüsünü idare eden kişiler hakkında bilgi sahibi olan iki sevecen arkadaşla karşılaşıyorlardı. Bayan Archer'ın dediği gibi, Bayan Carfry ve Bayan Harle ile tanışmak, Londra'ya farklı bir hava katmıştı ve Newland' nişanlanana kadar aileler arasındaki bağ o kadar sağlamlaşmıştı ki, karşılık olarak güzel bir buket Alp Dağları çiçekleri gönderen bu iki İngiliz bayana da düğün davetiyesi göndermek, yapılacak en uygun davranıştı.

Newland ve eşı İngiltere'ye yelken açtıklarında geminin rıhtımında Bayan Archer'ın son sözü, "May'i Bayan Carfry ile tanıştırmalısın," oldu.

Newland ve eşinin bu emre uymak gibi bir düşünceleri yoktu; ama Bayan Carfry, her zamanki kesin kararlılığıyla, onlara bir akşam yemeği davetiyesi göndermişti ve işte bu davetiye yüzünden çay ve pastanın karşısında May Archer'ın kaşları çatılmıştı.

"Senin için bir sorun yok Newland; çünkü sen onları tanıyorsun. Fakat ben tanımadığım insanlar arasında hep çekingen kalırım, biliyorsun. Ayrıca ne giymem gerekiyor onu da bilmiyorum."

Newland sandalyesinin arkasına yaslandı ve eşine gülmüseddi. Her zamankinden daha güzel ve daha alımlı görünüyordu. Nemli İngiltere havası yanaklarındaki pembeliği daha da belirginleştirmişti ve içten gelen bir mutluluk, buz altındaki bir ışık gibi parıltılı gösteriyordu May'i.

"Ne mi giyeceksin hayatım? Geçen hafta Paris'ten bir valiz dolusu kıyafet geldiğini hatırlıyorum."

"Evet, tabii ama ben hangisini giymem gerektiğini bilmediğimi anlatmak istedim." Biraz somurttu. "Londra' da yemek için hiç dışarı çıkmadım ve gülünç görünmek istemiyorum."

May'in kafasını biraz daha karıştırmak istedi, "Fakat İngiliz bayanları da akşamları herkes gibi giyinmiyor mu," diye cevap verdi.

"Newland! Hem tiyatroya eski balo kıyafetleri içinde ve şapkasız gidiyorum hem de sen nasıl böyle komik sorular sorabiliyorsun?"

"Belki de yeni balo kıyafetlerini evde giyiyorlardır; ama ne de olsa Bayan Carfry ve Bayan Harle böyle giyinmezler. Annemin taktığı gibi şapkalar ve atkılar, çok yumuşak atkılar takarlar."

"Evet; ama diğer bayanlar ne giyecekler?"

"Senin kadar şık giyinemezler hayatım," diye yanıtladı Archer, May'in kıyafetler üzerine nasıl birden bir takıntı geliştirdiğini düşünerek.

May iç geçirerek sandalyesini geri itti, "Çok tatlısın Newland; ama bunun bana pek yardımı dokunmuyor."

Archer'a ilham geldi birden. "Neden gelinliğini giymiyorsun? Bu yanlış bir seçim olmaz, değil mi?"

"Ah, hayatım! Keşke burada olsaydı! Ama önümüzdeki kışa hazır olması için Paris'e gönderildi ve Worth henüz geri yollamadı."

"Ah, ne diyebilirim," dedi Archer, ayağa kalkarak. "Baksana, sis çökmeye başladı. Eğer acele edersek Ulusal Galerri'ye gidip manzaraya daha yakından bakabiliriz."

Newland Archerlar, May'in, arkadaşlarına, "mutluluk dolu" diye özetlediği üç aylık bir balayı gezisinden sonra evin yolunu tutmuşlardı.

İtalyan göllerine gitmemişlerdi; bu yüzden Archer, eşini o manzaranın içinde görememişti. Onun yerine May, (Paris terzileriyle beraber bir ay geçirdikten sonra) temmuzda dağcılık yapmak ve ağustosta yüzmeye gitmek istemiş ve bu plana aynen uymuşlardı: Temmuz Interlaken ile Grindelwald'da ve ağustosu da bir arkadaşlarının değişik ve sessiz diye tavsiye ettiği Normandy sahilinde bulunan, Etretat denilen küçük bir kasabada geçirmişlerdi. Bir ya da iki kez, dağlarda, Archer güneyi işaret edip, "İşte İtalya," demişti ve May neşeyle gülüp, "Eğer New York'ta olman gerekmeseydi, önümüzdeki kış oraya gitmek güzel olurdu," diye cevap vermişti.

Ama gerçekte, seyahat etmek, Archer'ın tahmininden daha az ilgisini çekiyordu May'in. Onun yerine (kıyafet siparişleri verildikten sonra) yürümeyi, ata binmeyi, yüzmeyi ve yeni moda olan çimen tenisi oynamayı tercih ediyordu ve Londra'ya geri döndüklerinde (Archer elbise siparişi verirken orada iki hafta geçireceklerdi) yelken açmaya ne kadar

hevesli olduğunu saklamaktan vazgeçmişti artık.

Londra'da May'ı, tiyatrolar ve mağazalar haricinde hiçbir şey ilgilendirmiyordu ve ayrıca tiyatroları da, at kestaneleri yeni yeni yeşeren Champs Élysées Caddesi' nin altında bir lokantanın balkonundan insanları seyretmiş olduğu ve kocasının da söylenen şarkıları bir gelin kulağına uygun bir biçimde tercüme ettiği Paris'in şarkı söylenen kafelerinden daha az heyecan verici bulmuştu.

Archer, evlilikle ilgili eski bilindik düşüncelerine yeniden dönmüştü. Bekârlık günlerinde kafasında tasarlayıp oyalandığı teorileri hayata geçirmek yerine, geleneklere uyup, May'e, bütün arkadaşlarının eşlerine davrandıkları gibi davranmak daha kolayına geliyordu. Özgür olmadığının bilincinde olmayan bir eşi serbest bırakmaya çalışmanın bir yararı olamazdı. Hem May'in, özgürlüğü sadece aşkını istediği gibi sunmak için kullandığını çoktan keşfetmişti. Doğuştan gelen bir ağırbaşlılığı vardı ve her zaman Archer'ın iyiliğini istiyordu; ama May'e göre evlilik hiç karmaşık ve merak uyandırıcı bir kavram değildi, sadece bu sebep bile Archer'ın sinirlenmesine yetiyordu. Fakat May'in her şeye iyi yönünden bakışı bunu imkânsız hâle getiriyordu. Ne olursa olsun, May'in her zaman sakin, görkemli, bağışlayıcı ve sadık olacağını biliyor ve bu yüzden de hoşgörülü davranması gerektiğini hissediyordu.

Bütün bunlar Archer'ı, eski alışık olduğu düşüncelere götürmüştü. May'in saflığı cahil olduğundan dolayı olsaydı bundan sıkılır ve isyan ederdi; ama karakteri de yüzü gibi güzel olduğu için Archer'ın inanmak ve saygı göstermek zorunda olduğu eski geleneklerin koruyucu Tanrıçası olmuştu âdeta.

Her şeyi kolaylaştırdığı ve iyi bir yoldaş olduğu hâlde, May'in bu özellikleri nedeniyle seyahatleri de hareketli geçmiyordu; ama taşlar yavaş yavaş yerine oturmaya başlamıştı. Bu gibi şeylere takılmaktan korkmuyordu; çünkü ev haya-

tının dışında sanatçı ruhu ve entelektüel hayatı her zaman olduğu gibi yine aynı şekilde devam edecekti ve bu hayatın içinde Archer'ı sıkı ve boğan hiç bir şey olmayacak, eşinin yanına dönerken havasız bir yerden geldiğini hissetmeyecekti. Çocukları olduğunda da hayatlarındaki bu boş köşeler dolmuş olacaktı.

Mayfair'dan Bayan Carfry ve kız kardeşinin oturduğu Güney Kesington'a giderken yaptıkları uzun, yavaş araba gezintilerinde Archer'ın aklından bunlar geçiyordu. Archer'a kalsa, o da arkadaşlarının misafirperverliğinden kaçmayı tercih ederdi. Aile geleneğiyle karşılaştırılacak olursa, önceden yaptığı seyahatlerde her zaman bir turist olmuştu ve insanlardan her zaman uzak tutmuştu kendini; onlar yokmuş gibi farz etmişti. Sadece bir kez, Harvard'tan hemen sonra, Floransa'da bir grup tuhaf Avrupalılaşmış Amerikalı'yla birkaç neşeli hafta geçirmişti: Her gece ünlü saraylarda sabaha kadar bayanlarla dans etmiş, çapkın ve züppe insanlarla günün yarısını kumar oynayarak geçirmişti; ama bunların hepsi, dünyanın en eğlenceli şeyleri oldukları hâlde, ona bir karnaval gibi düşsel gelmişti. Karmaşık aşk ilişkilerini, tanıştıkları herkese anlatma ihtiyacı hisseden bu tuhaf, geniş görüşlü bayanlar, büyüleyici genç memurlar ve bayat espriler, Archer'ın büyüdüğü ortama çok uzaktı. Eşini bu türden bir topluma sokması söz konusu bile olamazdı ve seyahatleri sırasında başka hiç kimse Archer'la arkadaş olmaya hevesli olmamıştı.

Londra'ya gelmelerinden kısa bir süre sonra Aziz Austrey Dükü ile karşılaşmıştı ve hemen Archer'ı fark edip sıcakkanlılıkla yaklaşan dük, "Beni ziyarete gel, tamam mı," demişti; ama akli başında hiçbir Amerikalı böyle bir soruyu sormaya kalkışmazdı bile ve tabii ki bu buluşma sonuçsuz kalmıştı. May'in İngiliz teyzesinden -hâlen Yorkshire'da olan bankacının eşi- kurtulmayı bile başarmışlardı. Aslında bu bilinmeyen akrabalara züppe gözükmemek için Lond-

ra'ya gitmeyi bilerek sonbahara ertelemişlerdi.

“Herhâlde Bayan Carfrylar'da kimsecikler yoktur. Bu mevsimde Londra âdeta terk edilmiş olur. Bu yüzden bence fazla güzel oldun,” dedi Archer at arabasında yanında oturan May'e. Gökyüzü mavisî peleriniyle o kadar pırıl pırıl ve muhteşem gözüküyordu ki, onu İngiltere kirinî içine sokmak yazık olurdu.

“Vahşiler gibi giyindiğimizi düşünmelerini istemiyorum,” diye cevapladı, kızıl derilileri gücendirecek bir küçümsemeyle. Bu söz Archer'ı çok şaşırtmıştı; çünkü en ilkel bayana bile, sadece giydiğı kıyafet uygunsuz diye, asla saygıda kusur etmezdi.

“O kıyafetler onların zırhı,” diye düşündü Archer. “Bilinmeyene karşı kullandıkları savunma ve meydan okuma.” Ve ilk kez, saçına bir kurdele bağlamakta başarısız olan May'in, kıyafet seçimine ve siparişine ne derece düşkün olduğunu fark etti.

Archer, Bayan Carfry'daki davetin küçük çapta olacağını düşünmekte haklıydı. Ev sahibesi ve kız kardeşinin yanında, uzun, soğuk oturma odasında, sadece şallı bir bayan, onun kocası olan güler yüzlü bir papaz, Bayan Carfry'ın yeğeni olan sessiz bir delikanlı ve kendisini Bayan Carfry'ın özel öğretmeni olarak tanıtarak Fransızca bir isimle hitap ettiğı, parlak gözlü, küçük, siyah bir beyefendi vardı.

Bu loş ve küçük grubun içinde May Archer, güneşte bir kuğu gibi gözüküyordu. Kocası hiç bu kadar uzun boylu, çekici ve ihtişamlı görünmemişti. Archer, May'in yüzündeki bu pembeliğın, çocuksu çekingenliğinin bir göstergesi olduğunu anladı.

“Benden ne söylememi bekliyorlar ki,” diye yalvarıyordu yardıma muhtaç gözleri Archer'a; fakat güzelliğı, kendine güvenirliliğı olmasa bile, yiğit yüreklerde güven uyandırıyor. Papaz ve Fransızca isimli özel öğretmen, May'i rahatlatmak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Bütün bu çabalara rağmen yemek pek de eğlenceli geçmemişti. Archer, eşinin sohbetinin, sevecenliği ne kadar hayranlık uyandırıcı olursa olsun, hazır cevaptan başka bir şey olmadığını fark etti. Kısa bir süre sonra papaz bu mücadeleden vazgeçti; ama İngilizce'yi en iyi ve en akıcı derecede konuşan özel öğretmen, bayanları biraz rahatlamak için oturma odasına çıkana kadar May ile konuşmaya cesurca devam etti.

Bir kadeh porto şarabından sonra, papazın bir toplantıya yetişmesi gerekiyordu ve hasta gibi gözüken utangaç yeğen yatmaya gitmişti. Fakat Archer ile özel öğretmen, şaraplarıyla beraber sohbele devam ediyorlardı ve aniden Archer, Ned Winsett ile yaptığı sempozyumdan beri ilk defa bu kadar koyu bir sohbele daldığını fark etti. Bayan Carfry'ın yeğeni, sonradan öğrendiği üzere, veremdi ve Léman Gölü'nün ılımlı havası nedeniyle iki yıl yaşadığı İsviçre'ye gitmek için Harrow'u terk etmesi gerekmişti. Kitap kurdu bir delikanlı olduğundan, onu İngiltere'ye geri getiren ve bir dahaki ilk bahara Oxford'a gidene kadar yanında kalacak olan Bay Riviere'e emanet edilmişti ve Bay Riviere basitçe, başka bir işte daha çalışması gerektiğini söyledi.

Bay Riviere'in bu kadar çeşitli ilgi alanı ve büyük yeteneklerini düşününce, Archer, iş bulamayacağını göz önünde bile bulundurmamıştı. Otuz yaşlarında bir adamdı ve düşüncelerinin yoğun bir ifade kattığı zayıf, çirkin bir yüzü vardı; (May onu kesinlikle basit görünüşlü diye adlandırırdı) ama hayal gücü ne uçarı ne de değersizdi.

Genç yaşında ölen babası küçük diplomatik bir görevde çalışıyordu ve oğlunun da aynı mesleği takip edeceği umulmuştu; ama harflere karşı doymak bilmez bir açlık, genç adamı, önce gazeteciliğe sonra yazarlığa yönlendirmişti; fakat bu işlerde başarısız olmuş ve en sonunda, dinleyicisine bahsetmediği başka deneyimler ve inişler çıkışlardan sonra, İsviçre'de İngiliz gençlere özel öğretmenlik yapmaya

başlamıştı. Ama ondan önce uzun yıllar Paris'te, Goncourt'un tavan arasında yaşamış, ünlü Fransız kısa hikâye yazarı Maupassant tarafından yazma işine atılmaması öğütlenmiş (bu bile Archer'a baş döndürücü bir onur gibi gelmişti) ve sık sık annesinin evinde Mérimée ile sohbet etmişti. Görünüşe göre, bakması gereken bir annesi ve bekâr bir kız kardeşi olduğu için her zaman çaresizce fakir ve endişeli bir hayatı olmuştu ve edebiyat üzerine yaptığı girişimlerde de başarısız olduğu ortadaydı. Aslında durumu, maddi olarak düşünülecek olursa, Ned Winsett'inkinden pek farklı değildi; ama o, kendisinin de dediği gibi, düşünceleri seven birinin paraya aç olmadığı bir dünyada yaşamıştı ve zavallı Winsett da bu düşüncelere olan aşkı yüzünden ölümüne açıklık duyuyordu. Archer, fakir olmasına rağmen üstesinden gelmeyi başaran Bay Riviere'in bu meteliksiz hayatına Ned Winsett adına gıpta etmişti.

"Görürsünüz ki beyefendi, birinin düşünce ve eleştiri özgürlüğü her şeye değer, değil mi? İşte bu yüzden gazeteciliği bıraktım ve daha tekdüze işlerle uğraşmaya başladım; özel öğretmenlik ve özel yazmanlık gibi. Bu çok ağır bir yük tabii ki; ama ahlaki özgürlüğünü koruyabiliyorsun. Bizim Fransızca'da dediğimiz gibi, "quant a soi" (çekingenlik). Bir sohbeta girmek istediğinizde kendi düşünceniz haricinde kimseyle hemfikir olmak zorunda değilsiniz ya da dinleyip içinizden cevap verebilirsiniz. Hoş sohbet gibisi yoktur değil mi? Düşüncelerle dolu bir hava, nefes almaya değer tek havadır bence. Bu yüzden hiçbir zaman ne diplomatlıktan ne de gazetecilikten vazgeçtiğine pişman oldum; çünkü bu ikisi de kendi düşüncelerinden vazgeçmen gereken meslekler." Bir sigara daha yakarken gözlerini Archer'a dikti, "Yaşamla yüz yüze gelmek için bunlara katlanmak lazım beyefendi. Bütün bunlar bir tavan arasında yaşamaya değer, değil mi? Ama, ne de olsa, tavan arasında yaşamak için bile para kazanmak lazım ve itiraf ediyorum ki, özel öğretmen ya da

özel herhangi bir şey olarak yaşlanmak, Bükreş'te ikinci yazman olmak kadar zor. Bazen bir adım, çok uzun bir adım atmam gerektiğini hissediyorum. Sizce Amerika'da, New York'ta bana göre bir gelecek olabilir mi," diye devam etti.

Archer, şaşkın gözlerle ona baktı. Goncourt'un tavan aralarında ve Flaubert ile sık sık vaktini geçirmiş ve düşüncelerin yaşamaya değer tek şey olduğunu düşünen genç bir adam için New York nasıl bir gelecek verebilirdi ki? Kafası karışmış bir hâlde, onun bu düşüncelerinin ve hayata bakış açısının başarıya giden tek engel olduğunu nasıl söyleyeceğini düşünerek Bay Riviere'e bakmaya devam etti.

"New York, New York. İlle de New York mu olmalı," diye kendi ülkesinin, hoş sohbeti gerekli tek şey olarak gören genç bir adama, nasıl kazançlı bir gelecek verebileceğini hayal bile etmekte başarısız olarak kekeleydi.

Bay Riviere'in solgun teni aniden kızardı. "Ben... Ben büyük kentinizi kast etmiştim. Düşünce hayatı orada daha gelişmiş olmalı, değil mi," diye karşılık verdi. Sonra, dinleyicisine bir iyilik yapmasını ister havası vermekten korkarak, telaşla devam etti sözüne, "Bu sadece bir öneriydi. Aslında benim bir beklentim falan yok," dedi ve oturduğu yerden kalkarak dinleyicisini zorlamadan, "Fakat Bayan Carfry sizi de yukarı çıkarmamı ister herhâlde," diyerek konuşmasını bitirdi.

Archer eve dönerlerken aralarında geçen bu konuşmayı derinlemesine düşündü. Bay Riviere ile geçirdiği saatler ona başka bir hava katmıştı ve aklına gelen ilk şey, onu ertesi gün akşam yemeğine çağırmak oldu; ama evli erkeklerin, akıllarına gelen ilk şeyi neden yapamadıklarını yavaş yavaş anlamaya başlamıştı.

"O genç öğretmen ilginç bir insan. Yemekten sonra kitaplar ve başka bir sürü şey hakkında hoş bir sohbet ettik," dedi at arabasında, May'in tepkisini ölçmek için.

May, Archer'ın evlenmeden altı ay önce içinden bir sürü

anlamlar çıkardığı sessizliğini bozdu.

“Küçük Fransız adam mı? Korkunç derecede sıradan biriydi, değil mi,” diye soğuk bir tavırla sordu May. Archer, May’in, Londra’da özel bir öğretmenin ve bir papazın davet edildiği bir yemeye kendisinin de konuk olmasından dolayı hayal kırıklığına uğramış olduğunu tahmin etti. Hayal kırıklığı, çoğunlukla tanımlandığı üzere, züppeliğe karşı duyduğu nefretten kaynaklanmıyordu; ama eski New York anlayışına göre, böyle bir olay yabancı ülkelerde saygınlığı riske atmak anlamına geliyordu. Eğer May’in ailesi Carfrylar’ı Beşinci Cadde’de ağırlayacak olsa, bir papaz ve bir öğretmenden daha değerli insanlar sunarlardı.

Fakat Archer, May’e cevap vermeye hazırды.

“Sıradan mı? Nerede sıradan,” diye sordu ve May, alışılmamış bir hazırlıkla, “Okul odası haricinde her yerde bence. Bu türden insanlar her zaman toplumda çok garip karşılanırlar. Ama,” diye ekledi yumuşayarak, “Ama tabii zekiye, ona bir şey diyemem.”

Archer, May’in *zeki* kelimesini en az *sıradan* kelimesi kadar sevmemişti; ama May’in beğenmediği taraflarının yavaş yavaş su yüzüne çıkması onu korkutmaya başlamıştı. Ne de olsa, bu zamana kadar May’in bakış açısı hep aynı olmuştu. O da Archer’ın aralarında büyüdüğü ve gerekli ama önemsiz diye adlandırdığı insanlar gibi düşünüyordu. Birkaç ay içinde dünyaya farklı bir bakış açısından bakan “iyi” bir kadınla daha önce hiç tanışmamıştı ve eğer bir adam evliyse, karısına uymak zorundaydı.

“Ah, o zaman onu yemeğe çağırmam,” diye sonuçlandırdı gülerek ve May sersemlemiş bir şekilde, “Tanrım, Carfry’nin öğretmenini yemeğe çağırmayı mı düşünüyordun,” diye sordu.

“Şey, tabii eğer sen istemezsen Carfrylar ile aynı gün değil. Ama onunla başka bir konuşma daha yapmak istemiştim. New York’ta bir iş bulmak istiyor.”

May'in şaşkınlığı, ilgisizliğiyle beraber daha da arttı. Archer, May'in, kendisinin neredeyse "yabancılıkla" lekelendiğini düşündüğünü sandı.

"New York'ta bir iş mi? Ne tür bir iş? İnsanların Fransız öğretmenleri yok ki. Ne yapmak istiyor?"

"Anladığım kadarıyla en başta hoş sohbetlere katılmak istiyor," diye karşılık verdi kocası tersleyerek ama May kahkahalara boğuldu, "Ah Newland, ne kadar da komik! Bu tam bir Fransız, değil mi?"

Archer, genel olarak, May'in Bay Riviere'i yemeğe çağırma konusunu ciddiye almamasıyla konuyu kapattığına sevinliyordu. Başka bir akşam yemeğinde New York adının geçmesi an meselesiydi ve Archer bunu daha da düşündükçe, Bay Riviere'i New York'ta herhangi bir sahneye koyması da o kadar zorlaşıyordu.

Gelecekte de çoğu problemin kendi istediği şekilde çözülmeyeceğini düşündü; ama faytoncunun parasını ödedikten ve eşinin elbisesinin kuyruğunu arkadan eve kadar takip ettikten sonra, evlilikte ilk altı ayın en zor geçen dönem olduğunu geçirdi aklından. "Bu zamandan sonra da her şey yoluna girmeye başlar," diye düşündü; ama en kötüsü, May'in, Archer'a şimdiden baskı yapmaya başlamış olmasıydı.

Parlak çimenlik büyük, ısıltılı deniz boyunca uzanıyordu. Çimenliğin kenarı kırmızı sardunya ve petunyalarla doluydu ve etrafı, denize doğru giden dolambaçlı yolda çikolata rengine boyanmış çitlerle çevriliydi. Çakıllı yolun kenarları da sardunya çelenkleriyle kaplıydı.

Uçurum kenarı ile kare biçimli ahşap evin (ev de çikolata rengindeydi; ama balkonun çatısı bir tenteyi andıran şekilde sarı ve kahverengi çizgilerle çizilmişti) arasındaki çalılığın arka planına iki büyük hedef tahtası konulmuştu. Çimenliğin öbür tarafında, hedef tahtalarının karşısında, çevresine bankalar ve bahçe sandalyeleri yerleştirilmiş olan gerçek bir çadır kurulmuştu. Yaz elbiseleri içindeki hanımefendiler ile gri, uzun ceketli ve büyük şapkalı beyefendilerden bazıları, ya çimenliğin üzerinde duruyorlar ya da banklara oturuyorlardı. İnce bir kız çadırdan çıktı ve elinde okuyla hedef tahtalarını nişan aldı. Sonucu görebilmek için sohbetlerine ara vermiş olan izleyiciler, kızı seyrettiler.

Evin balkonunda duran Newland Archer, bu manzarayı merakla izledi. Parlak, cilalı basamakların her iki tarafında, Çin yapımı sarı bir sehpanın üzerinde, büyük, mavi, yine

Çin yapımı bir çiçek saksısı duruyordu. Her iki saksıya da dikenli, yeşil bir bitki ekilmişti ve balkonun aşağısı kırmızı sardunyalı uzun, mavi bir süs bitkisiyle çevrelenmişti. Archer'ın arkasında oturma odalarının Fransız pencereleri parlıyordu. Pencereler, sallanan dantel işlemeli perdelerle ve zemin, cansız parkeyle kaplıydı. Odada basma kumaştan puflar, kısa koltuklar ve üzeri gümüş süs eşyalarıyla doldurulmuş kadife masalar vardı.

Newport Archer Derneği, ağustostaki toplantısını her zaman Beaufortlar'da yapardı. Şimdiye kadar hiçbir rakibi olmamış olan kroket oyunu, yerini yavaş yavaş çim tenisine bırakıyordu; ama bu oyun, bu türden toplantılar için, hâlen aşırı kaba ve inceliksiz diye düşünülüyordu ve şık kıyafetleri göstermek ve zarif davranışlar sergilemek için ok ve yay yerini daima koruyordu.

Archer, aşağıdaki bu tanıdık manzaraya hayretle baktı. Hayata bakış açısı ve tavırları tamamen değişmişken, yaşamının eskisi gibi devam ediyor olması onu şaşırtmıştı. Ona değişimi ilk getiren Newport olmuştu. New York'ta, geçen kış, May ve kendisi kavisli pencereli ve Pompey tarzı antreli, yeşilimsi sarı yeni evlerine yerleştikten sonra, eski tekdüze iş hayatına geri dönmüştü. Ayrıca bir de May'in at arabası için havalı bir faytoncu seçilmesi (Wellandlar arabayı ona hediye etmişlerdi) ve Archer'ın yeni kütüphanesini düzenlenmesi gerekmişti. Kütüphanenin nasıl dekore edileceği aile içinde şüpheyle karşılanmış ve onaylanmamıştı; fakat Archer en sonunda hayallerine ulaşabilmişti: Oda, koyu kabartmalı bir kâğıtla kaplandı, kitaplık Eastlake'ten getirildi ve yanına da sevimli koltuklar ve masalar eklendi. Dernekte, Winsett ile ve Knickerbocker'da da kendi sınıfından genç beylerle tekrar karşılaştı. Günleri iş yerinde yasalarla uğraşarak, akşam yemeğini dışarıda yeyip evde arkadaşlarıyla eğlenerek, akşam operaya ya da bir oyuna giderek geçiyordu. Bütün bunlara bakınca, yaşadığı hayatın oldukça gerçek ve kaçınılmaz bir

görev ol luğunu anladı.

Fakat Newport, iş ortamından pek de farklı değildi. Archer, yazı, Maine sahiline yakın, dayanıklı birkaç Bostonlu ve Philadelphialı insanın yerli kulübelerde kamp yaptığı, ağaçların ve derelerin arasında büyüleyici manzaraların olduğu haberlerinin duyulduğu uzak bir adada (adı Mount Desert'ti) geçirmek için May'i ikna etmeye çalışmıştı.

Ama Wellandlar, tatillerini her zaman, uçurum kenarlarındaki kare kulübelerden birine sahip oldukları Newport'ta geçiriyorlardı ve damatları, neden May'in ve kendisinin de onlara katılmayacağına dair mantıklı bir gerekçe gösteremiyordu. Bayan Welland'ın iğneleyici bir şekilde belirttiği gibi, May'in giyemeyeceği yaz elbiselerini Paris'te deneyip kendisini yormasına değmezdi ve Archer, henüz bu düşünceye verecek bir cevap bulamamıştı.

May, Archer'ın rahat ve eğlenceli bir yaz geçirmeye neden bu kadar isteksiz olduğunu anlamıyordu. Ona bekârlık günlerinde her zaman Newport'u sevdiğini hatırlatıyordu ve tabii May'in bu düşüncesi de tartışılmaz olduğundan, şimdi beraber oldukları için daha çok seveceğini söylemekten başka bir şey diyemiyordu. Fakat Beaufortlar'ın balkonunda durup üzeri insanla dolu parlak çimenliğe bakarken, aslında hiç sevmeyeceğini ürpererek fark etti.

Bu, May'in hatası değildi. Eğer seyahatleri sırasında bazen tartışıyorlarsa da, May'in alışık olduğu şartlara geri dönüldüğü zaman araları hemen yumuşuyordu. Kendisini hayal kırıklığına uğratmayacağını her zaman biliyordu ve bunda her zaman haklı çıkmıştı. Evlenmişti (çoğu genç adam gibi); çünkü amaçsız duygusal birkaç ilişkisi hüsrarla sonuçlandıktan sonra, müthiş derecede çekici bir kızla tanışmıştı ve o kız huzuru, sağlamlığı, yoldaşlığı ve kaçılamayacak bir görevi temsil ediyordu.

Bu seçiminde hata yaptığını söyleyemezdi; çünkü Archer'ın bütün beklentilerini gerçekleştirmişti. New York'taki

en güzel ve en gözde bayanlardan biriyle evli olmak hiç şüphesiz onur vericiydi; özellikle kız en tatlı huylu ve evlenecek en uygun bayanlardan biriye. Archer, bu avantajlara hiçbir zaman bilinçsizce yaklaşmamıştı. Evliliğinin arifesinde hissettiği şu anki kızgınlığının geçici olduğunu düşünüyordu. Kontes Olenska ile evlenme düşüncesi artık bir hayalden ibaretti ve anılarında, kederli bir hayaletten farksız olarak canlanıyordu.

Fakat bütün bu soyutlamalar ve çıkarımlar beyninde boş bir yer edinmişti ve Beaufort çimenliğinin üzerinde mezarlıkta oynayan çocuklar gibi koşuşan insanların onu bu kadar şaşırtmasının sebebinin de bu olduğunu düşündü.

Balkonun kenarında mırıltılar duydu ve Markiz Manson oturma odası penceresinden dışarı baktı. Her zaman olduğu gibi son derece güzel giyinmişti. Yumuşak Leghorn şapkası dolambaçlı bir şekilde tülle başına sıkıca bağlanmış ve oyma fil dişi saplı, küçük, siyah, kadife bir güneş şemsiyesi şapkasının kenarına gülünç bir şekilde tutturulmuştu.

“Sevgili Newland, sen ve May’in geldiğinizden haberim yoktu! Sen dün mü geldin? Ah, iş, iş... Mesleki görevler tabii.... Anlıyorum. Tanıdığım çoğu erkek burada eşlerine sadece hafta sonu eşlik edebiliyor.” Başını bir tarafa kaldırdı ve Archer’a isteksizce baktı., “Ama Ellen’a da çoğunlukla hatırlattığım gibi, evlilik, bence büyük bir fedakârlık gerekiyor.”

Archer’ın kalbi, daha önce de olduğu gibi, tuhaf bir silkinmeyle durdu. Sanki kendisiyle dış dünya arasına bir sürgü çekmişti; ama bu çok kısa sürmüş olmalı ki, Medora’nın bir soruya cevap verdiğini işitti.

“Hayır, ben burada kalmıyorum. Portsmouth’da Blenkerlar’ın herkesten uzak evlerinde kalıyorum. Bu sabah Beaufort, beni alması için bir araba göndererek çok büyük bir nezaket sergiledi. Böylece ben de Regina’nın bahçe partisine katılabildim; ama bu akşam kır hayatıma geri dönüyorum.

Yaratıcı fikirli Blenkerlar, etraflarına örnek insanları topladıkları Portsmouth'da ilkel, eski bir çiftlik evi satın aldılar." Yavaşça koruyucu şapkasının altına gizlendi ve biraz utanarak, "Bu hafta Doktor Agathon Carver orada bir dizi içsel düşünce toplantısı yapacak. Bu, dünyevi eğlenceye hakikaten de çok ters düşüyor; ama ben her zaman zıtlıklarla iç içe yaşadım zaten! Bana göre en büyük ölüm tekdüzelik. Her zaman Ellen'a söylerim: Tekdüzelikten uzak dur; çünkü bu, ölümcül günahların anasıdır. Ama benim zavallı çocuğum artık dünyadan iğrenir hâle geldi. Saürüm biliyorsun, Newport' tan, hatta büyük annesi Mingott'tan gelen bütün davetleri geri çevirdi. Benimle Blenkerlar'a gelmesi için bile zor ikna ettim. Yaşadığı hayat gerçekten de çok iğrenç ve anormal. Ah, keşke zamanında beni dinleseydi... Kapılar henüz açıkken... Bu sürükleyici oyunu izlemek için aşağı inelim mi? May'in de yarışmacılardan biri olduğunu duydum."

Çadırdan onlara doğru gelen Beaufort, çimenlerin üzerinde ilerledi. İri ve heybetli görünüyordu. Ayrıca uzun ceketini aşırı sıkı düğmelenmişti ve ceket cebinde de meşhur orkidelerinden biri vardı. Onu iki ya da üç aydır görmeyen Archer, görünüşünün bu denli değişimiyle şaşırmıştı. Sıcak yaz güneşi altında heybeti daha da artmış ve ağırlaşmışa benziyordu; ama dik omuzlu yürüyüşü nedeniyle aşırı şişman ve aşırı yaşlı bir adam gibi görünüyordu.

Beaufort hakkında etrafa bir sürü dedikodu yayılmıştı. İlkbaharda Batı Hindistan'a uzun bir deniz seyahatine çıkmıştı ve gittiği bazı yerlerde Bayan Fanny Ring'e benzer bir bayanın ona eşlik ettiği haberi gelmişti. Clyde' da inşa edilmiş, banyosu çiniden yapılma yatı ve diğer başka duyulmamış lüksleriyle ona yarım milyona mal olduğu söyleniyordu ve dönüşünde eşine hediye ettiği inci kolye de yaptığı diğer bütün masraflar gibi büyüleyiciydi. Beaufort'un serveti bütün soya yetecek kadar fazlaydı ve bu huzur kaçırıcı dedikodular sadece Beşinci Cadde'ye değil Wall Caddesi'ne

de yayılmıştı. Bazı insanlar demiryoluna para yatırdığını, bazılarıysa açgözlü meslektaşlarının parasını yediğini düşünüyordu. Müsrif Beaufort her zaman savurganlıkla bir dizi orkide evlerinin inşaatından, yarış atı alımından ya da resim galerisine yeni bir Meissonier ya da Cabanel eklemek istediğinden bahsederdi.

Markiz'i ve Newland'i her zamanki yarı küçümseyen gülüşüyle selamladı, "Merhaba Medora! Araba görevini yerine getirdi mi? Kırk dakikada, öyle mi? Sen sinirlenmediğine göre bu süre o kadar da kötü değil." Beaufort, Archer ile el sıkıştı ve Bayan Manson'ın durduğu tarafa geçti. Alçak bir ses tonuyla, Archer'ın yakalayamadığı birkaç kelime söyledi.

Markiz tuhaf cevaplarından birini verdi, "Que voulez-vous?" (Ne istiyorsunuz?) Bu cevaptan sonra Beaufort daha yoğun bir şekilde kaşlarını çattı; ama Archer'a bakarken tebrik niteliğinde bir gülümseme yarattı yüzünde ve, "May birincilik ödülünü kazanacak," dedi.

"O zaman bu olay aile arasında kalacak," diye yanıtladı Medora ve o anda çadıra ulaştılar. Bayan Beaufort onları, leylak rengi elbisesi ve havada süzülen tülüyle karşıladı.

May Welland çadırdan yeni çıkıyordu. Beyaz kıyafeti, belinde soluk yeşil bir kuşak ve başında sarmaşıktan yapılma bir çelenkle, Beaufortlar'da nişanının duyurulduğu gece salona girdiğindeki güzelliği yansıtıyordu âdeta. Oyun esnasında ne bir düşünce geçmişti aklından ne de bir şeyler hissetmişti kalbinde; çünkü kocası, bu ikisini de aynı anda yapabildiğini biliyordu.

Oku ve yayı elindeydi; çimene çizilmiş olan tebeşir çizgisinin üzerinde yerini alarak yayı omzuna doğru kaldırdı ve hedef aldı. Bu hareketi o kadar zarıftı ki doluydu ki, May'i takdir eden mırıldanmalar duyuldu ve Archer, kendisini çoğu kez kandırmayı başaran anlık sahiplik duygusunun ateşiyle gurur duydu eşiyle. Rakipleri (Bayan Reggie Chivers, Merry kızları, Thorleyler, Dagonetler ve Mingottlar) sevimli,

endişeli bir topluluk hâlinde May'in arkasında durdu. Kah-verengi başlar, soluk renkli elbiseler ve çelenkten yapılma şapkalar hassas bir gökkuşağı görünümü veriyordu. Hepsi genç ve güzeldi ve yaz renklerine bürünmüşlerdi; ama May, gergin kasları ve mutlu bir kaş çatmasıyla vücudunu eğdiği zaman, rakiplerin hiçbirinde karısının o perimsi yumuşaklığının olmadığını farketti.

"Tanrım," derken duydu Archer, Lawrence Lefferts'ı. "Kimse bir yayı onun kadar zarif tutamaz," diye devam etti ve Beaufort, "Evet, ama bu onun atış yapabileceği tek hedef tahtası," diye sertçe yanıt verdi.

Archer, mantıksız bir şekilde sinirlendi. Ev sahibinin May'e karşı söylediği bu aşağılayıcı övgüsünü her koca, karısı için duymak isterdi. Terbiyesiz bir adamın çekicilikten mahrum bulması, May'in başka bir özelliğinin kanıtıydı; fakat bu sözler Archer'ın kalbini biraz ürpertmişti. Ya bu övgü, perdenin boşluğa düşmeden önce yarattığı bir inkâr niteliğindeyse? Yüzü kızarmış ve sakin bir şekilde yerine dönen May'e bakınca Archer, o perdeyi hiç kaldırmamış olduğunu hissetti.

Rakiplerinin ve diğer insanların tebriklerini taçlandırıcı zarafeti olan sadelikle kabul etti. Kimse onun zaferlerini kıskanamazdı; çünkü hedefini kaçırsa bile herkese sakin bir insan olduğunu kanıtlamıştı. Fakat gözleri eşininkilerle çakışıp Archer'ın yüzündeki memnuniyeti görünce, kendisi de aynı mutluluğu yaşadı.

Bayan Welland'ın midilli arabası onları bekliyordu. Onlar da arabalara doğru ilerlediler. May dizginleri tutuyor ve Archer da onun yanında oturuyordu.

Akşam güneşi hâlâ çimenlerin ve çalılıkların üzerinde ışıldıyordu, Bellevue Caddesi'nin aşağısında ve yukarısında da, bay ve bayanları Beaufort bahçe partisinden almak ve eve götürmek için bekleyen arabalar sıralanmıştı.

"Büyük anneyi ziyaret edelim mi," diye önerdi May ani-

den. "Ödülü kazandığımı kendim söylemek istiyorum. Hem akşam yemeğine daha çok var."

Archer razı geldi ve May, midillileri Narragansett Caddesi yönüne çevirip Spring Caddesi'nden geçti ve atları kıra doğru aşağı sürdü. Örneklerine karşı ilgisiz ve para konusunda tutumlu olan Büyük Catherine, bu eski bölgede, gençliğinde ucuz arazide körfeze bakan uçurumun zirvesinde kendine bir sürü kulübe inşa etmişti. Burada, meşe ağaçlarının arasında, balkonları su yüzeyindeki adalar gibi nokta nokta gözüktüyordu. Dönemeçli yolun kenarlarından ön kapıya kadar uzanan sardunya yığınları oluşmuştu. Balkon çatısının altında oldukça kaybolmuş bir ceviz ağacı vardı. Onun arkasında siyah ve yeşil parkelerden yapılma dar bir koridor uzanıyordu ve dört adet küçük kare biçiminde odaya açılıyordu. Tavan, İtalyalı bir ev badanacısının, Olympus'un bütün kutsallığını tutumsuzca savurduğu kalın bir duvar kâğıdıyla kaplanmıştı. Bu odalardan biri, Bayan Mingott tarafından, kilosu daha da ağırlaşınca, bir yatak odasına çevrilmişti. Günlerini geçirdiği bitişik odada açık kapı ve pencere arasına büyük bir koltuk yerleştirilmişti ve pencerenin önünde sürekli bir palmye ağacı yaprağı sallanıyordu.

Yaşlı Catherine, Archer'ın daha erken evlenmesini sağlayarak sıcak yüreğini ve dostluğunu göstermişti. Archer'ın bu sabırsızlığının, bastırılamaz tutkusundan kaynaklandığına ikna olmuştu ve coşkulu bir kişiliği olduğu için de (para konusu hariç) Archer'ı her zaman cana yakın bir parıltıyla ve May'in hiç etkilenmediği bir sevecenlikle karşılardı.

Bayan Mingott, May'e, maçın bitiminde takılan ok biçimindeki elmas yaka iğnesini özenle inceledi ve bu iğneye değer biçti. Ayrıca, kendi zamanında, altın ya da gümüş iğnelerin yeterli olduğunu; ama Beaufort'un da bir şey yaptığını tam yaptığını inkâr etmediğini sözüne ekledi.

"Sanki kuşaktan kuşağa geçen değerli bir iğne bu hayatım," diye kıkır kıkır güldü yaşlı bayan. "Sen de bunu en

büyük kızın için saklamalısın.” May’in beyaz tenli kolunu biraz sıktı ve kanın yüzüne çıkışını seyretti, “Sana kırmızı bayrak çıkaracak ne yaptım ben? Hiç kız çocuğun olmayacak mı yani? Tanrım, utançtan nasıl da kızardın! Ne yani, bunu da mı söyleyemem,” diye ekledi.

Archer güldü ve May’in gözleri kızardı.

“Şimdi bana partiyi en ince ayrıntılarına kadar anlatın lütfen; çünkü o budala Medora’nın ağzından tek bir kelime alamayacağımı biliyorum.” May haykırarak, “Medora Teyze mi? Ama ben onun Portsmouth’a geri döneceğini sanıyordum,” dedi. Bayan Mingott sakın bir şekilde cevap verdi, “Evet gidecek; ama Ellen’ı almak için önce buraya gelecek. Ellen’ın, gününü benimle geçirmek için geldiğini bilmiyor musunuz yoksa? Yazın burada olamaması çok kötüydü; ama ben genç insanlarla tartışmaya girmeyi tam elli yıl önce bıraktım. Ellen, Ellen,” diye seslendi, yaşlı, tiz sesiyle balkondan çimenleri görebilmek için başını eğerek.

Cevap veren yoktu, bu yüzden de Bayan Mingott bastonuyla parlak zemine hafifçe vurdu. Zenci bir hizmetçi ev sahibesine, Bayan Ellen’ı sahile giderken gördüğünü söyledi. Bayan Mingott, Archer’a döndü.

“İyi bir evlat ol ve git onu getir. Bu güzel bayan da bana partiyi anlatsın,” dedi ve Archer sanki rüyadaymış gibi ayağa kalktı.

Yıl boyunca Kontes Olenska’nın adından söz edildiğini çok duymuştu ve bu arada kontesin yaşamında ne gibi değişiklikler olduğundan da haberdardı. Geçen yazı, toplum içinde oldukça kendini gösterdiği Newport’ta geçirdiğini biliyordu ama Beaufort’un bulabilmek için ne zahmetlere katlandığı o muhteşem evini sonbaharda kiraya vermiş ve Washington’a taşınmaya karar vermişti. Orada, kış boyu, *parlak diplomat kesimin* içerisinde (Washington’da herkesin güzel bayanlar hakkında konuşulanları duyduğu gibi) bir güneş gibi ışıldadığını duymuştu. Hikâyeleri, görünüşüyle

ilgili birbiriyle çelişen çeşitli söylentileri, olaylara bakış açısını, kimlerle arkadaşlık kurduğunu dinlemişti. Fakat Medora onun adını bir anda söyledikten sonra, bir hayalden çıkıp gerçek bir insana dönüşmüştü Archer'ın beyninde. Markiz'in aptalca peltek konuşması, şömineli bir oturma odasını ve boş caddeden geçen at arabası seslerini çağrıştırmıştı. Okuduğu bir hikâyeye aklına geldi: Tuscani'de bir mağarada bir salkım kamyş yakan birkaç köylü çocuk buldukları mezarda eski imgeler ortaya çıkarıyorlar.

Kıyıya giden yol, yanında evin bulunduğu körfez kıyısından aşağı söğüt ağaçları eşliğinde uzanıyordu. Ağaçların gölgesi sayesinde Archer, üzerinde beyaz bir kule ve içinde fenerci Ida Lewis'in son kıymetli yıllarını geçirdiği küçük bir evin olduğu Lime Tepesi'ni gördü. Onun ötesinde düz bir yol ve Goat Adası'nın hükümet binası bacası görünüyordu. Körfezin kuzeyinde Prudence Adası yer alıyor ve karşıda Conanicut kıyıları gün batımıyla yavaş yavaş görünürden kayboluyordu.

Söğüt ağaçlarının bitiminde bir yaz evi göründü ve evin önünde sırtını kıyıya vermiş, parmaklıklara doğru eğilen bir bayan duruyordu. Archer sanki uykudan uyanmış gibi olduğu yerde kaldı. Geçmişteki o görünüm bir rüyaydı ve gerçek, kıyıda, evin önünde onu bekliyordu. Bayan Welland midilli arabasıyla kapıda geziniyor; May, içinde gizli umutlar taşıyarak büyük annesinin yanında oturuyor; Welland villası Bellevue Caddesi'nin sonunda duruyor ve Bay Welland akşam yemeği için giyinmiş, oturma odasına giden yolda çoktan ilerliyordu. Archer, o evde ne zaman ne olacağını çok iyi biliyordu artık.

"Ben neyim? Bir damat mı," diye düşündü Archer.

İskelenin sonundaki şekil hareket etmedi. Uzun bir süre, genç adam, arkasında iz bırakarak ilerleyen teknelere, yatlara ve kömür taşıyan yük gemilerine bakarak durdu. Yaz evinin önündeki bayan, aynı manzaraya bakıyor gibiydi.

Güneş batmak üzereydi. Archer, bu manzarayı seyrederken, Shaughraum'daki sahneyi hatırladı: Montague, kız orada olduğunu bilmeden, Ada Dias'ın kurdelesini dudaklarına götürüyordu.

"Bilmiyor. Tahmin etmedi. Eğer o benim peşimden gelseydi, ben bilir miydim ki," diye derin düşüncelere daldı ve birden kendi kendine, "Bu gemi, Lime Kayası Feneri'ni geçene kadar arkasını dönmezse, eve geri gideceğim."

Gemi, suyun akışıyla uzaklaşıyordu. Lime Kayası' nın önüne geldi, Ida Lewis'in küçük evinin önünden geçti ve ışık yansıtan kulenin önünden akıp gitti. Archer, adanın son resifiyle geminin arka tarafı arasında su ışıldayana kadar bekledi; ama yazlık evin önünde bekleyen şekil hâlâ hareket etmedi.

Archer arkasını döndü ve tepeyi tırmanmaya başladı.

"Ellen'ı bulamadığına üzıldüm. Onu tekrar görmeyi çok isterdim," dedi May, akşam karanlığında eve dönerlerken. "Ama belki de bu onun umurunda olmazdı; çünkü çok değişmişe benziyor."

"Değişmek mi," diye tekrarladı kocası renksiz bir ses tonuyla, gözleri midillilerin sallanan kulaklarına kilitlenmiş bir hâlde.

"Yani arkadaşlarına karşı çok ilgisiz olduğunu söylemeye çalışıyorum: New York'tan, evinden vazgeçmesi ve zamanını sürekli tuhaf insanlarla geçirmesi. Kim bilir Blenkerlar'da hangi şartlar altında yaşıyordur! Dediğine göre, Medora Teyze yaramazlık yapmasın, korkunç insanlarla evlenmesin diye bütün bunlara katlanıyormuş. Ama bazen onu hep sık-tığımızı düşünüyorum."

Archer cevap vermedi ve May, daha önce Archer' ın, eşinin samimi sesinde hiç fark etmediği bir kızgınlıkla devam etti sözüne, "Bazen de kocasıyla daha mutlu olmaz mıydı diye düşünüyorum."

Archer kahkahalara boğuldu, "Sancta simplicitas," (Olmaz!) diye bağırdı ve May, şaşkın çatık kaşlarıyla Archer'a bakarken, "Daha önce hiç zalim bir şey söylediğini duymamıştım," diye devam etti.

"Zalim mi?"

"Yani, kuşu altın kafese koymuşlar ama yine de 'vatanım vatanım' diye inlemiş."

"Ama bence tekrar evlenmemiş olması çok yazık," dedi May, annesinin Bayan Archer'ın kaprislerine rağmen kullandığı sakın ses tonuyla. Archer bir an mantıksız eşler grubuna dâhil hissetti kendisini.

Bellevue Caddesi'nden inip Welland villasına giden, etrafı demir lambalarla çevrelenmiş, büyük, ahşap kapıdan içeri girdiler. Villanın pencerelerinden ışıklar yansıyor ve araba durunca Archer, kayınpederini tam tahmin ettiği şekilde gördü: Oturma odasından geçiyordu. Elinde saati vardı ve yüzünde, kızgınlıktan daha etkili olduğunu düşündüğü o acı ifadeyi taşıyordu.

Eşini salona doğru takip eden genç adam, keyiflerinin pek yerinde olmadığını bilincindeydi. Welland evinin lüks eşyaları ve Welland havasının yoğunluğunda garip bir şeyler vardı. Dakikalar ve kesinlikler o kadar önemliydi ki, insanı ister istemez içine çekiyordu. Ağır halılar, her zaman tetikte olan hizmetçiler, dakik saatlerin tik taklarının sürekli bir şeyleri hatırlatması, salon masasının üzerinde duran, sürekli yenilenen kart ve davetiye yığınları, bir saati diğerine bağlayan gereksiz aktiviteler... Üstelik, ev halkının bütün bu dakikliklere uymayan her bir üyesine şüpheyle bakılıyordu. Ama şimdi Wellandlar'ın evi ve içinde yaşamayı hayal ettiği yaşam şekli Archer'a saçma ve önemsiz geliyordu. Oysa dirençsiz bir şekilde körfez kenarının aşağısında ayakta seyrettiği kıyıdaki kısa sahne, ona damarlarındaki kandan daha yakındı.

Bütün gece büyük yatak odasında, May'in yanında uya-

nık bir şekilde yattı. Ay ışığının halıya yansımaları izleyerek, Ellen Olenska'nın, Beaufortlar'ın arabasının içinde parıltılı sahil yolundan eve gittiğini hayal etti.

“Blenkerlar için bir davet! Blenkerlar için mi?”
Bay Welland, çatal ve bıçağını elinden bıraktı; endişeli ve kuşkululu bir şekilde masanın öbür ucunda oturan, altın gözlüklerini gözüne göre ayarlayan ve yüksek sesle gülünç bir şekilde elindeki davetiyeyi okuyan karısına baktı, “Profesör ve Bayan Emerson Sillerton, 20 Ağustos Çarşamba günü saat 15.00’te verilecek olan davette, Bay ve Bayan Welland’ı da görmeyi çok arzu ederler. Bayan Blenkerlar’la tanışma şerefine,” dedi.

“Red Gables, Catherine Caddesi, R.S.V.P.”

“Aman Tanrım!” diye güçlükle soludu Bay Welland, bu akıl almaz saçmalığın iyice anlaşılması için bir kez daha okumaya ihtiyaç varmış gibi.

“Zavallı Amy Sillerton. Kocasının ne zaman ne yapacağı hiç belli olmuyor,” diye iç geçirdi Bayan Welland. “Sanırım Blenkerlar’ı henüz yeni keşfetti.”

Profesör Emerson Sillerton, New York sosyetesinde bulunan bir dikendi. Batınca hiç çıkmayan bir diken; çünkü saygı gören ve değerli bir aile ağacında yetişmişti. İnsanların dediklerine göre, o, bütün avantajlara sahip bir adamdı. Babası, Sillerton Jackson’ın amcasıydı ve annesi de Boston’da

hürmetli bir aileden geliyordu. Kısacası, her iki tarafta da varlık, mevkii ve karşılıklı uygunluk söz konusuydu. Dünyada hiçbir şey ama hiçbir şey, Emerson Sillerton'ı arkeolog ya da herhangi türden bir profesör olmaya, kışları Newport'ta yaşamaya ya da yaptığı diğer devrimci şeyleri yapmaya zorlamadı. Fakat en azından, geleneğe karşı gelecek ve toplumu hiç düşünmeden küçümseyecekse, "daha arklı bir beklentisi olan ve kendi arabasını alacak kadar parası olmasına hakkı olan zavallı Amy Dagonet ile evlenmesine gerek yoktu.

Mingott ailesinden hiç kimse, Amy Sillerton'ın, evi uzun saçlı erkekler ve kısa saçlı kadınlarla dolduran, Paris ve İtalya'ya tatile götürmek yerine mezar araştırması yapmaya götüren bir kocaya neden bu kadar itaatkâr bir şekilde katlandığını anlamıyordu. Ama işte evlenmişler, yollarını çizmişlerdi ve görünüşe göre, diğer insanlardan farklı olduklarının da bilincindeydiler. Her yıl yaptıkları kasvetli bahçe partilerine Cliffs'te oturan her aile, Sillerton-Pennilow-Dagonet bağlantısı olduğundan, kura çekmek ve isteksiz bir temsilci göndermek zorundaydı.

"Bu bir mucize," diye belirtti Bayan Welland. "Fincan Yarışması gününü kararlaştırmamışlar! İki yıl önce Julia Mingott'un dans çayında siyah bir adam için verdikleri partiyi hatırlıyor musun? Neyse ki şimdi görünürde başka bir davet yok; ama tabii bu partiye bazılarımız gitmek zorundayız."

Bay Welland tedirgin bir şekilde iç geçirdi, "'Bazılarımız' hayatım. Yani birden fazla kişiyi mi kast ediyorsun? Parti çok zamansız bir saatte. 15.30'da ilacımı almak için evde olmak zorundayım. İlacımı günü gününe ve zamanında almazsam, Bencomb'un yeni tedavisini denemenin hiçbir anlamı kalmaz ve eğer size sonra katılırsam, bu sefer de çok geç olur." Bunları düşünürken, çatalı ile bıçağını masaya bıraktı ve sonunda buruşmaya başlamış yanaklarına tedirginliğin getirdiği bir kırmızılık çöktü.

“Bence gelmen için herhangi bir sebep yok hayatım,” diye yanıtladı eşi, kendiliğinden gelen bir neşeyle. “Bellevue Caddesi’nin sonuna bırakmam gereken başka kartlar var. Herhâlde oraya saat 15.30 gibi varırım ve zavallı Amy’e hor görülmediğini hissettirmek için de gerektiği kadar kalabilirim.” Tedirgin bir şekilde kızına baktı, “Ve eğer Archer öğleden sonra yapacak bir şeyler bulursa, May’de seni midillilerle gezmeye çıkarır. Hem kırmızı kahverengi koşum takımlarını da denemiş olur böylece,” dedi.

Welland ailesinde, insanların günleri ve saatlerinin, Bayan Welland’ın tabirine göre, sürekli dolu olması vazgeçilmezdi. Vakit öldürmek, (özellikle kumar ve mücevhere ilgisi olmayanlar için) Bayan Welland’ı devamlı takip eden ürkütücü bir düşünceydi. Başka vazgeçilmezlerinden biri de, ebeveynlerin asla (en azından bariz bir şekilde) evli çocuklarının planlarına karışmamalarıydı. May’in bağımsızlığı için bu görüşü uygulamanın güçlüğünün üstesinden sadece, pratik zekâ gelebilirdi.

“Tabii ki babamı gezmeye çıkarırım. Eminim Newland yapacak bir şeyler bulur,” dedi May, eşinin bu sözüne yanıt vermeyişini hatırlatan bir ses tonuyla. Damadının hangi gün, neler yapacağına önceden karar vermeyişi, Bayan Welland’ı sürekli üzüyordu. Şimdiden bile sık sık, çatısı altında geçirdiği iki hafta boyunca, akşamını nasıl geçireceğini damadına sorduğunda çok ters cevaplar alıyordu, “Ah, zamanı geçirmek yerine bu sefer değişiklik olsun diye saklamak istiyorum.” Ve bir keresinde, Bayan Welland ve May’in uzun süredir ertelenmiş olan akşam ziyaretlerine gitmeleri gereken bir günde, bütün öğleden sonrasını evin aşağısındaki sahilde, bir kayanın üzerinde yatarak geçirdiğini bile itiraf etmişti.

“Newland hiç ileriye bakıyor gibi durmuyor,” demeye cüret etti Bayan Welland kızına yakınmak için ama May sakin bir şekilde yanıtladı onu.

“Hayır, ama bence bunun önemi yok çünkü yapacak belirli bir şeyi yoksa hep kitap okuyor.”

“Ah evet, tıpkı babası gibi,” diye onayladı Bayan Weland, sanki miras olarak kalmış bir alışkanlığa izin verir gibi. Bu olaydan sonra da Newland’in işsizliğinden hiç bahsedilmedi.

Fakat, Sillerton’ın vereceği bahçe partisi günü geldiğinde, May rahatı açısından kaygılanmaya başladı ve geçici yokluğunu kapatma amaçlı olarak Chiversler’de bir tenis maçı yapılması ya da Julius Beaufort’un filikasında denize açılma önerisinde bulundu. “Saat altıya kadar evde olurum, biliyor-sun hayatım. Babam asla o saatten sonra gezmez.” Archer, bir araba kiralayıp damızlık at çiftliğinde faytonları için ikinci bir at araştıracağını söyleyene kadar May, kocasının gönlünü aldığından emin olamadı. Epeydir bir at bakıyorlardı ve bu öneri o kadar uygundu ki May, annesine, “Bak, o da tıpkı bizim gibi gününü nasıl değerlendireceğini biliyor,” der gibi baktı.

Damızlık at çiftliği ve fayton atı fikri daha Emerson Sillerton’ın davetiyesinden ilk bahsedildiği gün aklında filizlenmişti Archer’ın; ama sanki planında gizli bir şeyler varmış ve bu gizli şey ortaya çıkınca da planını uygulayamayacakmış gibi bunu kimseye söylememişti. Fakat arabayı önceden kiralayıp önlemini de almıştı. Saat ikide öğle yemeği sofrasından hızla kalkıp arabaya atladı ve gitti.

Hava mükemmeldi. Kuzeyden gelen bir meltem, altında pırıltılı deniz olan parlak mavi gökyüzünde beyaz bulutçuklar oluşturmuştu. Bellevue Caddesi o saatte boştu. Mills Caddesi köşesini geçtikten sonra Eski Sahil Yolu’na dönüp Eastman Plajı’na gitti.

Okul zamanı yarıyıl tatillerinde hissettiği türden açıklanamaz bir heyecan içerisindeydi. Yavaş yavaş yürüyerek Cennet Kayaları’na uzak olmayan çiftliğe saat üçten önce ulaştı. Böylece, ata baktıktan sonra (ve beğendiye deneye-

rek) ortadan kaybolabileceği dört harika saat kalıyordu geriye.

Sillerton'ın partisini duyar duymaz, Markiz Manson'ın Blenkerlar'la beraber hiç şüphesiz Newport'a geleceğini ve Madam Olenska'nın yine büyük annesiyle bir gün geçirebileceğini düşündü kendi kendine. Ne olursa olsun, Blenkerlar'ın evi boş olacaktı. Kontes Olenska'yı tekrar görmek istediğinden emin değildi; ama körfezin yukarısında o patikada ona baktığından beri akıl almaz ve açıklanamaz bir şekilde oturduğu yeri görmek ve yazlık evin önünde seyrettiği gibi hareketlerini takip etmek istiyordu. Gece gündüz bunu arzuluyordu. Sanki hasta bir adamın yemek yüzünden sürekli yaptığı kapris gibi tarif edilemez bir istekti bu. İçindeki arzunun ötesini ya da kendisini nereye yönlendireceğini göremiyordu; çünkü Madam Olenska ile konuşmayı ya da sesini duymak isteyip istemediğini bilmiyordu. Sadece, eğer ona bakabilirse gerisinin kendiliğinden geleceğini hissediyordu.

Çiftliğe geldiğinde, atın istediği tipte olmadığını hemen anladı; fakat acelesi olmadığını kanıtlamak için yine de bir denedi. Ama saat üçte atın dizginlerini eline alabildi ve Portsmouth'a giden kestirme yola saptı. Esinti dinmişti ve ufuktaki hafif bir pus, sis olacağının işaretini veriyordu ama Archer'ın önündeki bütün tarla ve ormanlar aydınlıktı.

Orkideler içindeki gri kiremitli çiftlik evini, saman otu tarlalarını, meşe ağaçlarını, gökyüzünde sivri ucuyla uzanan kilise kuleli köyleri geçti ve en sonunda tarlada çalışan birilerine yolu sormak için kamış ve böğürtlen çalılı dar bir yoldan geçti. Yolun sonunda gölün mavi parlaklığı gözüküyordu. Meşe ve akçaağaç topluluklarının sıralandığı sol tarafta, beyaz boyanın tahta kaplamadan dökülmeye başlamış olduğu uzun bir ev gördü.

Yol kenarında, giriş kapısına doğru, New Yorklular'ın bahçe malzemelerini koydukları açık bir kulübe var. Araba-

dan aşıya atlayan Archer, atlarını kulübeye soktu ve bir kazığa bağladıktan sonra eve doğru döndü. Evin önündeki çimenler kurumaya başlamıştı; ama solda, bir bahçe dolusu aşırı büyümüş yıldız çiçekleri ve unutulmuş gül çalılıkları, üstte, ok ve yayını kaybetmiş ve sonuçsuzca hedef alan ahşaptan yapılma bir Cupid, bir zamanlar beyaz olan yazlık evi çevreliyordu.

Archer bir süreliğine kapıya yaslandı. Görünürde kimse yoktu ve evin açık pencerelerinden de tek bir ses gelmiyordu. Kapının önünde homurdanan bir köpek, oksuz Cupid kadar etkisizdi. Bu sessiz ve çürümeye bırakılmış evin düzensiz Blenkerlar'a ait olduğunu düşünmek çok garipti.

Uzun bir süre, orada bulunmaktan mutluluk duyarak ayakta dikildi ve yavaş yavaş manzaranın uyutucu büyüü altına girdi; ama sonunda zamanın geçtiği hissini duyumsayarak doğrıldı. İsteddiği şeyi yapıp sonra eve mi gitmeliydi? Aniden, evin içini görme isteğiyle kararlı bir şekilde durdu. Böylece bundan sonra Madam Olenska'nın oturduğu odayı kafasında hayal edebilecekti. Kapıya doğru gitmesini ve zili çalmasını engelleyecek hiçbir şey yoktu. Eğer Ellen da diğerleri gibi partiye gittiyse rahatlıkla adını söyleyebilir ve bir not yazmak için oturma odasına girmeye izin alabilirdi.

Fakat onun yerine çimleri geçti ve bahçeye döndü. Bahçeye girdiğinde yazlık evin içinde parlak bir görüntü gözüne ilişti ve hemen sonra bunun, pembe bir güneş şemsiyesi olduğunu anladı. Güneş şemsiyesi onu bir mıknatıs gibi çekti. Onun şemsiyesi olduğuna emindi. Eve gitti ve eski sandalyeye oturup ipekten yapılma şeyi eline alıp nadir bulunan bir ağaçtan yapılma, etrafa güzel koku yayan oyma sapına baktı. Archer sapı dudaklarına götürdü.

Bahçenin önünde etek hışırtısı duydu ve hareketsiz bir şekilde güneş şemsiyesi sapına eğilmiş ve hışırtının daha da yakınına gelmesini bekler bir şekilde olduğu yerde kaldı. Bunun olması gerektiğini her zaman hissetmişti...

"Ah, Bay Archer," diye haykırdı genç bir ses. Yukarı bakınca, Blenkerlar'ın en genç ve en iri kızını gördü. Sarışın, al yanaklı ve pejmürde bir muslin içindeydi. Yanaklarının birinde kırmızı bir nokta vardı, sanki yeni uykudan kalkmış gibi. Yarı uyanık gözleri ona, misafirperver; ama kafası karışmış bir şekilde bakıyordu.

"Tanrım, siz nereden geldiniz böyle? Ben hamakta uyumuş olmalıyım. Diğer herkes Newport'a gitti. Zili çaldınız mı," diye anlamsız bir şekilde sordu.

Archer'ın kafası onunkinden daha da karışmıştı. "Ben... Hayır... Ben sadece şeye gidiyordum... Bir at bakmak için adaya gelmem gerekti ve belki Bayan Blenker ve misafirlerinizle karşılaşırım diye buraya uğradım. Fakat ev boş gözüküyordu. Ben de beklemek için oturdum."

Bayan Blenker, uyku mahmurluğunu üzerinden atarken, artan bir ilgiyle Archer'a baktı. "Ev boş. Ben hariç hiç kimse, annem ya da Markiz veya başka birileri burada değiller." Archer'ı ayıplar gibi bakıyordu, "Profesör ve Bayan Sillerton'ın, annem ve hepimiz adına verdiği bahçe partisini biliyor musunuz? Benim gidememem yazık oldu; ama genzim acıyordu ve annem benim için endişelendi. Çok kötü oldu. Tabii," diye ekledi. "Sizin geleceğinizi bilseydim, gidemediğime o kadar üzülmezdim."

Archer'a yılışmaya başlamıştı ve Archer bunu durdurmaya çalışarak, "Ya Madam Olenska? O da mı Newport'a gitti," dedi.

Bayan Blenker, Archer'a şaşırarak baktı, "Madam Olenska mı? Onun çağrıldığını bilmiyor musunuz," diye sordu.

"Çağrıldı mı?"

"Ah, en güzel güneş şemsiyem! Onu Katie'ye verdim; çünkü rengi, kurdelesine uyuyordu. Dikkatsiz kız buraya düşürmüştü olmalı. Biz Blenkerlar hep aynıyız... Gerçek Bohemyalıyız!" Şemsiyeyi alıp açtı ve pembe ucunu başının üstünde sallandırdı, "Evet, Ellen dün çağrıldı. Ona 'Ellen' de-

memizi istiyor, bilirsiniz. Boston'dan bir mektup geldi. İki günlüğüne gideceğini söyledi. Saçını yapış tarzını seviyorum, ya siz," derken Bayan Blenker şemsiyeyle geziniyordu.

Archer sanki saydammış gibi kıza bakmaya devam etti. Tek gördüğü, pembeliği kızın sallanan başına yansıyan değersiz güneş şemsiyesiydi.

Bir dakika sonra Archer kendini tehlikeye atarak, "Neden Boston'a gittiğini bilmiyorsunuz, değil mi? Umarım kötü bir haber gelmemiştir."

Bayan Blenker neşeyle, "Oh, hayır sanmıyorum. Mektupta ne yazdığını bize söylemedi. Galiba Markiz'in öğrenmesini istemiyor. Çok romantik bir dış görünüşü var, değil mi? Sizce de, Bayan Geraldine'nin İltifatı'nı okurken Bayan Scott-Siddons'ı hatırlatmıyor mu? Onu hiç duymadınız mı?"

Archer'ın kafası düşüncelerle doluydu. Bütün geleceği bir anda gözünün önüne geldi ve bu karanlık boşluktan geçerken başına hiçbir şey gelmeyecek olan küçük bir adam gördü. Budanmamış bahçeden, evin önünden ve üstünde akşam karanlığının çökmeye başladığı meşe ağaçlarının oradan ona baktı. Burası Madam Olenska'yı tam bulması gereken yere çok benziyordu; ama o çok uzaktaydı ve pembe güneş şemsiyesi bile ona ait değildi...

Kaşlarını çattı ve tereddüttele, "Herhâlde benim de yarın Boston'da olmam gerektiğini bilmiyorsunuz, değil mi? Eğer onu görmek istersem," dedi.

Gülümsemesi ısrar edici olsa da, Bayan Blenker'ın kendisine olan ilgisinin azaldığını hissetti, "Ah, tabi, ne kadar kibarsınız! Parker Oteli'nde kalıyor. Orası bu mevsimde felaket olmalı."

Bu sözden sonra Archer, diğer konuşmaların neredeyse hiçbirini anlamadı. Sadece kızın, ailenin gelmesini beklemesi ve eve gitmeden onlarla bir fincan çay içmesi için yalvarışına ısrarla karşı koyduğunu hatırlayabildi. Sonunda, ev sahibesi hâlen yanında, ahşaptan yapılma Cupidler arasından geçti;

atlarını çözdü ve gitti. Dar yolu dönünce, Bayan Blenker'ın kapıda durduğunu ve pembe şemsiyeyi salladığını gördü.

Ertesi sabah, Archer, Şelale Nehri Treni'nden indikten sonra, Boston'a ayak bastı. İstasyonun yakınındaki caddeler bira, kahve ve çürümüş meyve kokuyordu. Kısa giysi kollu ayak takımı ona doğru ilerleyip aşağıya, banyoya gidiyordu.

Archer bir taksi buldu ve kahvaltı için Somerset Klübü'ne gitti. Modaya en uygun semtlerde bile yerel bir düzensizlik havası vardı. Odacılar, zenginlerin kapı merdivenlerini temizliyorlar ve sıradan insanlar da piknik yapıyorlardı. Eğer Ellen Olenska'yı herhangi bir yerde hayal edecek olsa, sıcaktan bitkin düşmüş ve terk edilmiş Boston, hayal edebileceği son yer olurdu.

İştahla kahvaltısını etti: Bir dilim kavunla başladı. Tostunu ve haşlanmış yumurtasını beklerken de bir sabah gazetesi okudu. May'e, Boston'da bir iş görüşmesi olduğunu ve Şelale Nehri teknesini alıp bir sonraki akşam da New York'a geçeceğini söylediğinden beri yeni bir enerji ve hareketlilik hissi sarmıştı Archer'ı. Kasabaya hafta başında döneceği sanılıyordu; ama yolculuğundan sonra Portsmouth'a döndüğünde, iş yerinden gelen bir mektup (belli ki kaderinin bir köşe-

sinde yazılıydı) planının bu ani değişiminin doğruluğunu kanıtladı. Her şeyin bu kadar kolay geliştiği için, kendisini suçlu bile hissetmişti. Lawrence Lefferts'ın özgürlüğünü korumak için uydurduğu planlar aklına gelmişti bir an. Ama bu kafasını fazla meşgul etmedi; çünkü düşünme havasında değildi pek.

Kahvaltıdan sonra, bir sigara yakıp ilanlara göz attı. O bunlarla meşgulken tanıdığı iki ya da üç adam içeri girdiler ve her zaman olduğu gibi selamlaştılar. Zaman ve mekân kavramlarından kaçtığını düşünse de dünya aynı dünyaydı.

Saatine baktı ve saatin dokuz buçuk olduğunu görünce ayağa kalkıp çalışma odasına gitti. Orada birkaç satır yazdı ve haberciye, araba tutup Parker Oteli'ne gitmesi ve cevap için beklemesi emrini verdi. Sonra başka bir gazete okumaya başladı ve Parkerlar'ın evine arabanın ne kadar zamanda ulaşabileceğini hesap etmeye çalıştı.

"Hanımefendi dışarıya çıkmış efendim," diye dirseğinde aniden garsonun sesini duydu ve kekeleyerek, "Dı... Dışarı mı," diye sordu. Sanki başka bir dilden söylenen sözcüklermiş gibi gelmişti kulağına.

Ayağa kalkıp salona gitti. Bir yanlışlık olmalıydı: O saatte dışarı çıkmış olamazdı. Kendi aptallığına sinirlenip kızardı. Neden notu geldiği gibi göndermemişti ki?

Şapkasını ve bastonunu alıp caddeye çıktı. Sanki kendisi uzak ülkelerden gelen bir yolcuymuş gibi garip, büyük ve boş gelmişti şehir ona. Bir an için tereddüt içinde kapı basmağında durdu. Sonra, Parkerlar'a gitmeye karar verdi. Ya haberciye yanlış bilgi verilmişse ve o hâlâ oradaysa?

Sıradan insanların arasında yürümeye başladı ve onun, bir ağacın altındaki bankta oturduğunu gördü. Başının üzerinde gri, ipekten yapılma bir şemsiye duruyordu. Onu nasıl pembe bir şemsiyeyle hayal edebilmişti ki? Archer ona doğru yaklaştıkça bitkin hâlde olduğunu gördü ve çok şaşırdı. Sanki yapacak başka hiçbir şeyi yokmuş gibi orada oturu-

yordu. Zayıflamış profilini, saçını, koyu şapkasının altında, boynunda toplamış olduğunu ve şemsiyeyi tuttuğu elinde uzun, kırışık eldiveni gördü. Bir iki adım daha yaklaştı. Ellen o an döndü ve baktı.

“Ah,” dedi ve Archer hayatında ilk kez Ellen’ın yüzünde şaşkın bir ifade gördü; ama bir sonraki dakika bu şaşkınlık yerini, merak ve memnuniyeti yansıtan hafif bir gülümsemeye bıraktı.

“Ah,” diye mırıldandı tekrar farklı bir ses tonuyla, Archer ona bakarken. Ayağa kalkmadan bankta Archer’a da yer açtı.

“İş için buradayım. Daha yeni geldim,” diye açıkladı Archer, nedenini bilmeden. Onu gördüğüne şaşırılmış numarası yaptı. Sonsuz uzaklıklardan ona sesleniyormuş ve onu yakalamadan tekrar yok olabilirmiş gibi hissetti.

“Ben mi? Ben de iş için buradayım,” diye yanıtladı, başını Archer’a doğru çevirerek. Böylece yüz yüze gelmişlerdi. Sözcükler ona zar zor ulaştı. Sadece Ellen’ın sesinin ve bu sesin hatıralarında hiçbir şekilde yer etmediğinin bilincindeydi. Alçak bir ses perdesinde konuştuğunu ve sessiz harfleri, hafif pürüzlü bir şekilde söylediğini bile unutmuştu.

“Saçını farklı yapmışsın,” dedi Archer. Sanki değiştirilemez bir şey söylemiş gibi kalbi küt küt atıyordu.

“Farklı mı? Hayır. Sadece, Nastasia yanımda yokken ancak bu kadar becerebiliyorum.”

“Nastasia mı? İyi de o seninle değil mi?”

“Hayır, ben yalnızım. İki günlüğüne onu da getirmeye değmezdi.”

“Parker Otel’inde mi yalnızsın?”

Archer’a sertçe baktı, “Sence bu tehlikeli mi,” diye sordu.

“Hayır, tehlikeli değil...”

“Ama geleneklere pek uymuyor, değil mi? Sanırım öyle.” Biraz düşündü, “Ben bunu hiç düşünmedim; çünkü az önce geleneklere hiç mi hiç uymayan bir şey gerçekleştirdim.”

Hafif bir alay belirtisi gözlerinde takılıp kaldı, "Az önce bana ait olan bir miktar parayı geri çevirdim."

Archer ayağa zıpladı ve bir iki adım geriledi. Ellen şemsiyesini kapattı ve ilgisiz bir şekilde ayağıyla yere şekiller çizerek oturdu. Archer hemen sonra geri geldi ve Ellen'ın önünde durdu.

"Seninle buluşmak için buraya biri mi geldi?"

"Evet."

"Bu teklifle mi?"

Başını onaylayarak salladı.

"Ve sen şartlar dolayısıyla kabul etmedin, öyle mi?"

"Kabul etmedim," dedi bir an sonra.

Archer tekrar yanına oturdu, "Peki şartlar neydi," diye sordu.

"Ah, çok ağır değildi: Şirketin başına geçmemi istedi, o kadar."

Tekrar bir sessizlik oldu. Archer'ın kalbi yerinden fırlayacaktı.

"Ne pahasına olursa olsun, seni geri istiyor, değil mi?"

"Büyük bir rakam önerdi. En azından rakam bana göre çok büyük."

Archer tekrar durdu. Sorması gereken soruyu sormalıydı, "Onunla buluşmak için mi buraya geldin?"

Ellen baktı ve gülmeye başladı. "Onunla... Kocamla... Burada mı? Bu mevsimde her zaman ya Cowes'a ya da Baden'a gider."

"Birini mi yolladı?"

"Evet."

"Bir mektupla mı?"

Başını salladı, "Hayır, sadece bir notla. O hiçbir zaman yazmaz. Benim de ona verecek birden fazla harfim yok zaten," dedi. Bu dokundurma, Ellen'ın yanaklarına renk kattı ve Archer'ın kızarıklığına yansdı.

"Neden hiç yazmıyor?"

“Neden yazsın ki, sekreterleri dururken?”

Genç adamın kızarıklığı derinleştii. Kelimeyi, söylediği diğer tüm sözcükler gibi önemsiz bir şekilde söylemişti. Bir an için, “Sekreterini mi gönderdi,” diye sormak geldi içinden; ama Kont Olenski’nin, eşine, bu zamana kadar sadece tek bir mektup gönderdiğini hatırlayınca bu düşüncesinden vazgeçti. Biraz durdu ve tekrar söze başladı.

“Peki bu gelen şahıs kim?”

“Gizli bir ajan,” diye cevapladı Madam Olenska. Gülümseyerek, “Ajan çoktan gitmiş olabilir; ama yine de bu akşama kadar beklemekte ısrar etti. Belki... Yani eğer ben...”

“Ve sen bu teklifi bir daha düşünmek için buraya mı geldin?”

“Biraz hava almak için dışarı çıktım. Otel çok boğucu. Portsmouth’a dönmek için akşam trenine bineceğim.”

Birbirlerine değil de, caddeden geçen insanlara bakarak sessizce oturdular. Nihayet Ellen gözlerini tekrar Archer’a doğru çevirdi ve, “Değişmemişsin,” dedi.

Archer, “Değişmiştim, ta ki seni görene kadar,” demek istedi; ama onun yerine aniden ayağa kalkıp etrafındaki düzensiz ve sıcak parka baktı.

“Burası korkunç. Körfeze gidelim mi? Biraz esinti var. Orası daha serindir. Arley Noktası’na giden gemiye binebiliriz.” Ellen tereddüt ederek baktı ama Archer sözüne devam etti, “Pazartesi sabahı gemide kimsecikler olmaz. Trenim akşam kalkacak. New York’a gideceğim. Neden beraber gitmeyelim,” diye ısrar etti Ellen’a bakarak ve aniden, “Elimizden geleni yapmadık mı,” dedi.

“Ah,” diye mırıldandı Ellen tekrar. Ayağa kalktı ve güneş şemsiyesini tekrar açtı. Etrafına baktı ve orada daha fazla kalamayacağını farkına vardı. Gözleri tekrar Archer’a çevrildi, “Bana böyle şeyler söylememelisin,” dedi.

“İstediğın her şeyi söylerim. Ağzımı açmamı söylemeden tek kelime etmem. Bu, kime zarar verir ki? Tek istediğım se-

ni dinlemek," diye kekeledi.

Zinciri süslü altın bir saat çıkardı, "Ah, hesap yapma," diye haykırdı. "Bana gün söyle! Seni o adamdan uzaklaştırmak istiyorum. Saat kaçta gelecek?"

Ellen yine kızardı, "On birde," dedi.

"O zaman derhâl benimle gelmelisin."

"Eğer gelmezsem korkmana gerek yok."

"Senin de korkmana gerek yok eğer gelmezsen. Yemin ederim ki tek istediğim senden haber almak, ne yaptığını bilmek. Sanki tanışalı yüz yıl oldu. Belki biz bir daha görüşene kadar bir yüz yıl daha geçebilir."

Ellen bocaladı. Kaygılı gözlerle Archer'a baktı, "Neden büyük annemdeyken sahile beni bulmaya gelmedin," diye sordu.

"Çünkü etrafına bakmadın. Çünkü orada olduğumu bilmiyordun. Eğer etrafına bakmış olsaydın, yanına gelecektim." Bu çocuksu itiraf onu şaşırtmış gibi gülmeye başladı.

"Ama bilerek etrafıma bakmadım."

"Bilerek mi?"

"Orada olduğunu biliyordum. Geldiğinde midillileri fark ettim. Böylece sahile gittim."

"Benden olabildiğince uzaklaşmak için mi?"

Alçak bir sesle, "Senden olabildiğince uzaklaşmak için," diye tekrar etti.

Archer tekrar güldü çocuksu bir memnuniyetle. "Görürsün ki bunun bir faydası yok. Buraya iş için geldiğimi söyledim ama aslında seni görmek için geldim. Fakat şimdi acele etmezsek gemimizi kaçıracağız."

"Gemimizi mi," diye kaşlarını çatı Ellen ve sonra gülümseyerek, "Ah, ama önce otele gitmeliyim. Bir not bırakmam lazım," dedi.

"Ne kadar not istersen yazabilirsin. Burada da yazabilirsin." Archer küçük bir not defteri ve kalem çıkardı, "Zarf bile var. Her şeyin nasıl önceden kaderimize yazıldığını görü-

yor musun? Sen dizinde yaz. Ben de kalemi açayım,” dedi ve Archer kalemi banka vurdu. “İşte şimdi yazıyor. Bir de ne.”

Ellen güldü ve eğilerek kâğıda yazmaya başladı. Archer birkaç adım geriledi. İnsanların, bu alışık olmadıkları manzaraya baktıklarını gördü: Modaya uygun giyinmiş bir bayan, sıradan insanların bankında oturmuş, dizinde not yazıyor...

Madam Olenska kâğıdı zarfa koyup üzerine bir isim yazdı ve cebine soktu. Sonra o da ayağa kalktı.

Beacon Caddesi'ne geri yürüdüler ve Archer, notunu Parker Oteli'ne yollayan ve yorgun düştüğü için yangın musluğunun köşesinde alnının terini silen haberciyi gördü.

“Her şeyin önceden kaderimize yazıldığını söylememiş miydim? Bak, bizim için bir araba bekliyor, görüyor musun,” dedi Archer. Beraber hem güldüler hem de o saatte, taksicilerin hâlen *yabancı* bir yenilik olduğu düşünülen bir şehirde ve şehrin o noktasında, bir taşıma aracı bulduklarına şaşırdılar.

Archer saatine baktıktan sonra buharlı gemiye binmeden önce Parker Oteli'ne gitmek için daha zaman olduğunu fark etti. Sıcak caddelerde yürüdüler ve otelin kapısına geldiler.

Archer mektup için elini uzattı ve, “Ben götüreyim mi,” diye sordu; ama Madam Olenska başını sallayarak sıçradı ve camlı kapının ötesinde gözden kayboldu. Saat daha on buçuktu; fakat ya Ellen'in cevabını sabırsızlıkla bekleyen ve zamanını nasıl geçireceğini bilemeyen gizli ajan, Ellen içeri girerken Archer'ın kapıdan gördüğü, ellerinde soğuk içecekler olan yolcular arasında oturuyorsa?

Archer, kapının önünde bir aşağı bir yukarı gezinerek bekledi. Gözleri Nastasia'nınkilere benzeyen Sicilyalı bir genç, Archer'ın çizmesini boyamak, İrlandalı bir kadın da şeftali satmak istedi ve her birkaç dakikada bir kapıdan, geçerlerken Archer'a gülümseyen, kamıştan yapılma ve arkaya

doğru eğilmiş şapkalı terli adamlar çıktılar. Kapının bu kadar açılıp kapandığına, dışarı çıkan ve kentin sıcaklığında bunalıp içeri kaçmaya çalışan insanların birbirlerine ne kadar çok benzediklerine şaşırdı.

Sonra, aniden, diğer yüzlerle bağlantı kuramadığı bir yüzle karşılaştı. Onu sadece bir an görebildi; çünkü Archer'ın adımları, onu, kalp atışının en uç noktasına taşıyordu. Ancak tekrar otele girerken, tipik yüz ifadeleri arasında (cansız ve bitkin; yuvarlak ve şaşırmış), diğer yüzü tekrar fark edebildi. Genç bir adamdı. Yüzü solgundu. Sıcaktan ya da endişeden veya her ikisinden dolayı yanıyor gibi gözüküyordu; ama nasılsa, diğerlerine göre daha hızlı, daha canlı ve daha bilinçliydi ya da böyle gözüküyor olmasının sebebi, onun farklı oluşundan kaynaklanıyor olabilirdi. Archer anılarının ince ipliğinde biraz asılı kaldı; ama yüz kaybolduktan sonra ip koptu. Görünüşe göre, o manzarada daha da yabancı görünen, yabancı bir iş adamına benziyordu. Adam, gelip geçen insanlar arasında kayboldu ve Archer da gezinmeye devam etti.

Otelin önünde görünmekten korkmuyordu. Fakat zamanın gitgide ilerleyişine rağmen Ellen'ın hâlen gelmemesini, gizli ajanla karşılaşmış ve durdurulmuş olmasına bağlıyordu. Bu düşünceyse Archer'ın endişesini birden kedere dönüştürüyordu.

“Eğer bir an önce gelmezse ben içeri gireceğim ve onu bulacağım,” dedi.

Kapılar yine açıldı ve Ellen yanında belirdi. At arabasına bindiler. Araba giderken Archer saatini çıkardı ve Ellen'ın sadece üç dakika içeride durduğunu fark etti. Konuşmayı imkânsızlaştıran gevşek pencerelerin takırtısı arasında parçalanmış kaldırım taşlarından yürüyerek iskeleye vardılar.

Yarısı boş olan gemide yan yana otururlarken birbirlerine söyleyecek bir şeyleri olmadığını, olsa bile, bunu en güzel şekilde, özgür kalışlarının ve yalnızlıklarının sessizliğinde

ifade edilebileceklerini fark ettiler.

Gemi hareket ettiğinde, iskele ve diğer gemilerin yanından uzaklaşırken, tanıdık eski dünyanın alışkanlıklarından da uzaklaşıyormuş gibi geldi Archer'a. Madam Olenska'ya da aynı duyguyu hissedip hissetmediğini sormayı istedi: belki bir daha asla geri dönmeyecekleri uzun bir yolculuğa başlama hissini. Ama söylemeye ya da Ellen'in ona olan narin güvenini kıracak bir harekette bulunmaya korkuyordu. Gerçekte, o güvene ihanet etmeyi hiç istemiyordu. Öpüşmelerinin hatırasının dudaklarında günler ve gecelerce yandığı zamanlar olmuştu. Bir gün önce bile, Portsmouth'a giderken, Ellen'ı düşünmek Archer'ı bir ateş gibi sarmıştı; ama şimdi yanındaydı ve birbirlerine daha yakın olduklarını hissettikleri o bilinmeyen dünyaya doğru yol beraber alıyorlardı.

Gemi limandan ayrılıp, denize açıldıktan sonra bir esinti yüzlerini okşadı ve körfez biraz dalgalandı. Dalgalar yavaşça gemiye çarpıyor ve yüzlerine su serpiştiriyordu. Boğucu sis hâlen şehrin üzerindeydi; ama onların önünde dalgalı yeni bir dünya ve üzerinde deniz fenerleri bulunan uzak burunlar vardı. Gemi parmaklığına yaslanmış olan Madam Olenska, yarı aralık dudaklarıyla soğuğu içine çekiyordu. Şapkasının etrafına uzun bir tül geçirmişti; ama bu tül yüzünü açık bırakıyordu ve Archer, Ellen'ın yüz ifadesindeki sakin neşeyi seyrediyordu. Maceralarını ciddiye alıyora benziyordu. Ne karşılarına çıkabilecek beklenmedik engellerden ne de (ki bu daha da kötüydü) bu engellerin olabilme olasılığından korkuyordu.

Archer'ın, yalnız kalacaklarını umduğu otelin sade döşenmiş yemek odasında masum görünüşlü bay ve bayanların verdiği bir davetle karşılaştılar. Otelcinin dediğine göre, tatilde olan öğretmenlerin verdiği bir partiydi bu. Archer, bu gürültü arasında sesini duyurması gerektiği düşüncesiyle hayal kırıklığına uğradı.

"Bu ümitsiz bir durum. Ben özel bir oda var mı diye sora-

cağım,” dedi ve Madam Olenska, bu öneriyi geri çevirmeden, Archer’ı bekledi. Oda, denizin pencerelerden içeri girdiği, uzun, ahşap bir balkona açılıyordu. Sade ve soğuktu. Masa, kaba bir örtüyle örtülmüştü ve üzeri, bir turşu suyu şişesi ve cam kafesin içinde duran vişneli bir turtayla süslenmişti. Bu denli sıcak ve samimi bir atmosfere sahip olan bu oda, ilk defa gizli işler çeviren bir çifte açıyordu kapılarını. Archer, yanına oturan Madam Olenska’nın yüzündeki hafif gülümsemeyle odanın rahatlığını duyumsadı. Kocasından kaçan (dediklerine göre başka bir adamla) bir kadının, olayları olduğu gibi kabul etmesi doğaldı; ama bu kadar soğukkanlı olması da bir yandan Archer’ı endişelendiriyordu. Sessiz ve sakin davranışlarıyla gelenekleri ortadan kaldırmayı ve Archer’a, birbirlerine anlatacak çok şeyleri olan iki eski dostun, yalnız kalacak bir yer aramalarının doğal olduğu hissini tattırmayı başarmıştı.

Yavaş ve düşünceli bir şekilde, sessiz konuşma aralıklarıyla yemeklerini yediler. Konuşmalar gerisi de gelecekti ama şimdi beraber oldukları için uzun diyaloglar kurmak gereksizdi. Archer, bilinçli bir niyetle değil de, Ellen'ın hikâyesinden tek kelime kaçırmak istemediğinden kendi işlerinden konuştu. Ellen masaya yaslanmış; çenesi, kenetlenmiş ellerinde dinlenirken tanıştıklarından sonraki bir buçuk yılının nasıl geçtiğinden bahsediyordu.

İnsanların sosyete dedikleri şeyden sıkılmıştı Ellen. New York çok güzel ve bunaltıcı bir şekilde misafirperverdi. Onu nasıl yeniden kabul ettiğini asla unutmayacaktı; ama sosyetenin içine girdikten sonra, onların önem verdiği şeylere önem veremeyecek kadar, kendi tabiriyle, *aşırı farklı* olduğunu hissetmişti. Bu yüzden daha çeşitli insanlar ve düşüncelerle tanışabilmek umuduyla Washington'da yaşamayı denemişti. Kısacası, Washington'a yerleşip bir sürü ilişki eskitmiş, bakılmaya ve evlilikten uzak tutulmaya ihtiyacı olan zavallı Medora' ya orada yeni bir yuva kurmalıydı.

"Ama ya Doktor Carver? Ondan korkmuyor musun? Duyduğuma göre, o da sizinle Blenkerlar'da kalıyormuş."

Ellen gülümsedi ve, "Ah, Carver tehlikesi artık geçti. Doktor Carver çok akıllı bir adam. Planlarını uygulamak için zengin bir e e ihtiyacı var ve Medora, sadece onu bu amacına ulaştırmaya yarayacak bir reklam."

"Nasıl yani?"

"Medora sayesinde zengin ortamlara girip zengin insanlarla tanışabilir. Beni en çok  zen şey, kendi arkadaşlarımızın bile geleneklere başkasının geleneklerine- gözleri kapalı uyuyor olmaları. Amerika'yı, sadece başka bir ülkenin kopyası yapmak için keşfetmiş olmak bana aptalca  eliyor," diye gülümsedi Ellen masanın öbür ucundan. "Sence Christopher Columbus, bütün bunları Selfridge Merryler'le beraber operaya gitmek için mi başardı?"

Archer'ın rengi değişti, "Ya Beaufort? Bu düşündüğün şeyleri Beaufort'a da söylüyor musun," diye sordu aniden.

"Onu uzun zamandır görmüyorum. Ama gördüğüm zamanlar evet, söylüyorum ve beni anlıyor."

"Sana her zaman dediğim gibi: Bizi sevmiyorsun ama Beaufort' u seviyorsun; çünkü o bize hiç benzemiyor." Sade odaya, dışarıdaki sade sahile ve sahilde uzanan bir dizi sade köy evine göz gezdirdi Archer. "Biz çok sıkıcıyız. Karakterimiz,  eşitliliğimiz ve farklı renklerimiz yok. Merak ediyorum da," diye sordu. "Neden geri gitmiyorsun?"

Ellen'ın gözleri karardı ve Archer sert bir yanıt bekledi; ama Ellen, Archer'ın dediği şeyi düşünür gibi sessizce yerinde oturdu. Archer, Ellen'ın da bu sorunun cevabını bilmemesinden korktu.

Nihayet, "Sanırım senin yüzünden," dedi.

Bu gerçeği daha sakın bir şekilde itiraf etmek ya da bahsi geçen kişiyi daha az cesaretlendirici bir ses tonuyla söylemek imkânsızdı. Archer, baştan aşağı kızardı. Konuşmaya ve kıpırdamaya cesaret edemedi. Sözcükleri, sanki nadir görülen ve yanlış bir hareketle kaçmaya hazır olan ama rahatsız edilmezse sonsuza kadar orada duracak bir kelebek gi-

biydi.

“En azından,” diye devam etti Ellen. “En sıkıcı şeylerin altında bile iyi, hassas ve kırılgan bir şeyler olduğunu anlamamı sağlayan sensin. Kendimi nasıl anlatacağımı bilmiyorum...” Üzgün kaşlarını birleştirdi, “Ama daha önce en harika mutlulukların neye mal olabileceğini hiç anlamamışım.”

“Harika mutluluklar... Onlara sahip olmak zor,” diye yanıt vermek istedi; ama Ellen’ın gözlerindeki yalvarış, Archer’ı sessizliğe itti.

“Sana ve kendime karşı dürüst olmak istiyorum,” diye devam etti. “Uzun bir süre bu fırsatı yakalayacağımı hayal ettim. Bana nasıl yardım ettiğini ve beni nasıl değiştirdiğini söyleyebilmek için.”

Archer, Ellen’ın çatık kaşlarına bakıyordu. Bir kahkahayla sözünü böldü: “Asıl sen beni nasıl değiştirdiğini bir bil-sen...”

Ellen’ın yüzü biraz soldu. “Seni mi,” diye sordu.

“Evet; çünkü sen beni, benim seni değiştirdiğimden daha çok değiştirdin. Ben, başka bir kadın öyle istediği için bir kadınla evlendim.”

Ellen’ın solgun yüzü kızardı, “Bugün bana böyle şeyler söylemeyeceğine söz verdiğini sanıyorum,” dedi.

“Ah, tam kadınca bir söz! Hiçbir zaman kötü gerçekleri görmek istemiyorsunuz!”

Ellen sesini alçalttı, “Bu, May için de kötü bir gerçek mi,” diye sordu.

Archer, çerçeveye hafifçe vurarak ve kuzeninin adını söyleyişindeki hüznün ile yumuşaklığı hissederek pencerenin önünde durdu.

“Düşünmemiz gereken ilk kişi her zaman May değil miydi,” diye ısrar etti.

“Düşünmemiz mi,” diye tekrarladı hâlâ anlamsız bir şekilde denize bakarak.

“Böyle davranarak,” diye devam etti Ellen, düşüncesini

acı verici bir şekilde dışa vurarak. "Birbirimizden vazgeçerek, diğer insanları aldatmacadan ve mutsuzluğa sürüklemekten kurtardık. Onlar buna katlanamazlardı. Onlar benim dünyamdaki insanlara hiç benzemiyorlar. Hareketleri hep yapmacık."

Archer yerini değiştirmeden döndü, "O zaman kendi dünyana gitmemen için hiçbir sebep yok," diye sonlandırdı Archer sözü Ellen için.

Ellen'ın gözleri çaresizce Archer'a bakıyordu, "Hiçbir sebep yok mu," diye sordu.

"Eğer evliliğimi sürdürmemi istiyorsan hiçbir sebep yok. Evliliğim," dedi zalim bir şekilde. "Seni burada tutan şey olmayacak." Ellen cevap vermedi ve Archer devam etti, "O zaman ne anlamı var ki? Önce bana gerçek hayattan bir parça tattırdın, sonra da sahte olana devam etmemi istedin. Bu katlanılacak bir şey değil, hepsi bu."

"Ah, ben buna katlanırken böyle söyleme," diye haykırdı, gözleri yaşla dolu bir şekilde.

Ellen'ın kolları masadan düştü ve çaresiz bir tehlikenin kayıtsızlığıyla baktı. Archer dilini yutmuş bir şekilde olduğu yerde kaldı.

"Sen de... Bunca zaman... Sen de mi?"

Cevap olarak Ellen, gözlerindeki yaşların dökülmesine izin verdi.

Oda büyüktü; ama ikisi de yerlerinden kıpırdamadılar. Archer, Ellen orada bulunduğu hâlde ona karşı meraklı bir ilgisizlik hissettiğinin bilincindeydi. Yüzüne bakmamak için gözünü Yirmi Üçüncü Cadde'deki eve dikmiş olan Archer'ın dikkatini, masada havada duran el çekmemiş olsaydı, Ellen'ın orada olduğunun hiç farkında olmayacaktı. Şimdi gözleri, girdabın eşiğinde olan ele çevrilmişti; ama Ellen'ın daha da yakınına gelmek için çaba sarf etmiyordu. Aşkın dokunuşlarla beslendiğini biliyordu; ama kemiklerinde bile daha yakın olan bu tutku, dokunmayı gerektirmiyordu.

Korktuğu tek şey, Ellen'ın sesini ve yüz ifadesini silecek bir şey yapmaktı.

Fakat bir dakika sonra, israf ve yıkılma hissi sardı Archer'ı. Oradaydılar: birbirlerine yakın ve güvende; ama farklı kaderlerine de bir o kadar bağı.

"Sen geri gideceksen ne anlamı var ki," diye haykırdı Archer. "Seni nasıl burada tutabilirim," diye sesleniyordu içinden.

Ellen göz kapaklarını düşürmüş bir şekilde hareketsizce oturuyordu, "Ah, henüz gidemem!"

"Henüz mü? Ne zaman gideceksin o zaman? Biliyor musun ne zaman gideceğini?"

Bu söz üzerine Ellen, parlak gözlerini yukarı kaldırdı. "Sana söz veriyorum ki, dayandığın ve birbirimize bu şekilde dosdoğru bakabildiğimiz sürece gitmeyeceğim."

Archer sandalyesine oturdu. Aslında verdiği yanıt şuydu, "Bir sözünle geri gider, bütün o rezillik ve iğrençliklerin arasına geri dönerim." Sanki, aynı bu sözcükleri kullanmış gibi doğru anlamıştı Ellen'ı ve bu düşünce Archer'ı masanın öbür ucuna demirleyip hareketsiz bırakmıştı.

"Senin için ne kadar korkunç bir hayat," diye inledi.

"Sadece senin hayatının bir parçası olduğu sürece."

"Benim hayatımın seninkinin bir parçası olduğu sürece mi?"

Ellen başını salladı.

"Bu ikimiz için de öyle değil mi?"

"İkimizin hayatı da aynı değil mi?"

Bunun üzerine Archer sıçradı ve Ellen'ın sevecen yüzü hariç diğer her şeyi unuttu. Ellen da ona sarılmak ya da ondan kaçmak için değil de, işin en kötü tarafını atlatmış olduğu ve beklemesi gerektiği hissiyle ayağa kalktı. Archer yaklaştıkça, gerilmiş elleri, dizginlemek yerine Archer'ı yönlendiriyordu. Kolları sert bir şekilde Archer'ı uzakta tutarken, elleri Archer'ın kollarıyla birleşti.

Orada uzun bir süre ya da sadece birkaç dakika durmuş olabilirlerdi. Bu belli değildi; ama bu süre Ellen' ın sessizliğini bozmasına ve Archer' ın sadece tek bir şeyin önemli olduğunu hissetmesine yetmişti. Bu görüşmeyi sonuncu buluşmaları yapmak için hiçbir şey yapmasına gerek yoktu. Geleceğini Ellen'a bırakmalı ve olabildiğince elinde tutmasını istemeliydi sadece.

"Mutsuz olma," dedi Ellen, ellerini geri çekerken. "Geri gitmeyeceksin! Gitmeyeceksin," dedi Archer, sanki dayanamayacağı tek durum buymuş gibi.

"Gitmeyeceğim," dedi Ellen, geri dönüp kapıyı açarak.

Öğretmenler eşyalarını rıhtıma taşıyorlardı. Sahilin önünde, iskelede, buharlı gemi duruyordu ve aydınlık denizin ötesinde Boston, ince bir sis altında kaybolmuştu.

Archer, gemide diğer insanlarla beraber otururken, onu hem şaşırtan hem de güçlendiren bir sakinlik hissetti.

Günü hiç de iç açıcı geçmemişti: Ne Madam Olenska'nın ellerini dudaklarına götürebilmiş ne de bu gibi başka fırsatların da olacağına dair umut vaat eden bir söz alabilmişti. Yine de, aşkına bir türlü kavuşamayan ve şu an, tutkusundan süresiz uzaklaşan bir adam olarak, kendisini utanç duyarcasına sakin ve rahat hissediyordu. Onu bu kadar sakin kılan şey, Ellen'ın başkalarına olan sadakati ve kendilerine olan dürüstlüğü arasında kurduğu mükemmel dengeydi: Hiçbir zaman yok olmayan içtenliğinden doğan gözyaşlarının ve bocalamasının gösterdiği üzere, aldatıcı bir şekilde hesaplanmamış bir denge. Bu, Archer'ın içini hassas bir merakla doldurdu. Şimdi tehlike geçmişti ve Ellen'ı baştan çıkartmaya teşvik etmediği için kaderine teşekkür etmişti. Şelale Nehri İstasyonu'nda vedalaşmak için el sıkıştıktan ve tek başına arkasına döndükten sonra bile fedâkarlık etmesi gereken şeylerden vazgeçmediği için kendini rahat hisset-

mişti.

Tekrar derneğe döndü ve boş kütüphaneye gidip oturdu. Beraber geçirdikleri her saniyeyi en ince detayına kadar tekrar tekrar düşündü. Eğer Avrupa'ya, kocasının yanına dönecekse bunun, iyi şartlar önerilse bile, kesinlikle oradaki lüks yaşamıyla bir ilgisi olmadığını daha da yakından inceledikçe anladı. Hayır, sadece Archer'ı baştan çıkarıcı hâle geldiğini, yaşadıkları, kurdukları düzenden kopmaya başladıklarını anladığı an dönerdi geriye. Archer daha fazla yaklaşmasını istemezse, Ellen seve seve yanında kalırdı. Onu orada; ama gözden uzak bir şekilde tutacak olan tek kişi Archer'dı.

Trene bindiği zaman bile kafasında bu düşünceler vardı. Çevresindeki yüzler uzak ve farklı görüldüğü hâlde onu ince, altın bir duman içine almışlardı. Yolcularla konuşmaya çalışırsa, ne söylediğini anlamayacaklarını hissetti. Bu denli yoğun duygular içindeyken, ertesi sabah kendini, bir New York eylül sabahında uyanmış buldu. Uzun trendeki sıcaktan solmuş yüzler yanından geçiyorlardı ve o da onlara aynı altın rengi sis içinden bakmaya devam ediyordu; ama aniden, istasyonu terk ettikten sonra, yüzlerden birini ayırt edebildi. Yakına geldi ve hatırlaması için bilincini zorladı. O an anımsadığına göre, bir gün önce Parker Oteli'nin kapısının önünde gördüğü ve tipik Amerikalı otelci yüzüne benzemediği için bu türe uygun olmadığına kanaat getirdiği adamdı.

Archer bir an şaşırdı ve onu daha önceden de bir yerlerde gördüğü fikrinde karar kıldı. Genç adam orada durmuş, bir yabancıнын yarattığı sersemletici bir hava yayıyordu etrafına. Archer'a doğru ilerledi, şapkasını kaldırdı ve İngilizce olarak, "Bayım, sizinle Londra'da karşılaşmamış mıydık," diye sordu.

"Ah, evet tabii, Londra'da," diyerek adamın elini merakla ve sevecenlikle sıktı. "Yine buraya gelebilmişsiniz," dedi, Carfrylar'ın akıllı ve yorgun Fransızca öğretmenine meraklı

bir bakış atarak, "Ah, evet buraya gelmeyi başardım," diye gülümsedi Bay Riviere asık dudaklarıyla. "Ama uzun süreligine değil. Yarından sonraki gün dönüyorum," dedi, hafif valizini temiz eldivenleriyle eline alarak ve endişeli, kafası karışmış ve neredeyse dokunaklı bir şekilde Archer'ın yüzüne bakarak.

"Merak ediyorum da bayım, size rastlayacak kadar şanslıysam eğer..."

"Ben de tam bunu önerecektim. Öğle yemeğine gelin, tamam mı? Şehre yani. Eğer iş yerime uğrarsanız sizi o semtteki en uygun restorana götürürüm."

Bay Riviere oldukça duygulanmış ve şaşırmıştı. "Siz çok naziksiniz. Ama ben size sadece burada nereden bir taşıt bulabileceğimi soracaktım. Buralarda kapı görevlisi hiç yok ve kimse de beni dinlemiyor. "

"Biliyorum. Amerikalı istasyonlarımız sizi şaşırtmış olmalı. Kapı görevlisini sorduğunuzda yüzünüze bile bakmazlar. Ama eğer benimle gelerseniz sizi bu durumdan kurtarabilirim. Ve tabii benimle öğle yemeği de yemelisiniz."

Genç adam, görülebilir bir tereddütle, bolca teşekkür ederek ve başka birine sözü olduğunu da imâ ederek cevap verdi. Ama caddenin sonuna geldiklerinde Archer, en azından onu akşam arayıp arayamayacağını sordu.

Archer, iş çıkışına uygun bir zamanda bir saat belirledi ve adresini verdi. Fransız adam tekrar tekrar teşekkür etti ve giderken şapkasıyla Archer'ı selamladı. Bir at arabası onu aldı ve Archer da oradan uzaklaştı.

Bay Riviere tam saatinde görüldü. Tıraş olmuş, yüzü pürüzsüzleşmişti ama hâlâ yüzü asık ve ciddiydi. Archer iş yerinde yalnızdı ve genç adam, Archer oturmasını buyurmadan, aniden, "Sanırım sizi dün Boston'da gördüm efendim," dedi.

Bu cümle yeterince önemsizdi ve Archer tam bir plan

yapmaya başlayacaktı ki kelimeleri, ziyaretçisinin ısrarlı bakışları altında gizemli bir şekilde kontrol edilmeye başlanmıştı.

“Olağan dışı bir durumdu. Çok olağan dışıydı,” diye devam etti Bay Riviere. “Sizinle karşılaştığım şartları demek istiyorum.”

“Hangi şartlar,” diye sordu Archer, düşüncesiz bir şekilde paraya mı ihtiyacı olduğunu merak ederek.

Bay Riviere sorgulayıcı gözlerle Archer’ı izlemeye devam etti, “Buraya, önceden konuştuğumuz gibi iş için değil, özel bir görev için geldim,” dedi.

“Ah,” diye şaşırdı Archer. Bir anda iki karşılaşma da kafasında birleşti. Durumu algılamak için durdu ve sonra anladı. Bay Riviere de söylediği cümlenin yeterli olduğunu hissetmiş gibi sessizce yerinde duruyordu.

“Özel bir görev mi,” diye sordu Archer nihayet.

Genç Fransız, avuçlarını açarak ellerini hafifçe yukarı kaldırdı ve iki adam da masanın iki ucundan birbirlerine bakmaya devam ettiler. Sonunda Archer, “Oturun lütfen,” diyebilirdi. Bunun üzerine Bay Riviere eğildi, uzaktan bir sandalye aldı ve tekrar bekledi.

“Bana danışmak istediğiniz konu, bu özel görevle mi ilgili,” diye sordu Archer.

Bay Riviere başını eğdi, “Kendim için değil. Ben zaten bu konuyu kendi kendime çok düşündüm. Sizinle, Kontes Olenska hakkında konuşmak istiyorum,” diyebilirdi.

Archer, son birkaç dakikada bu sözcüklerin geleceğini biliyordu ama geldikleri zaman yüzünün kızarmasına neden oldular.

“Peki bunu kimin için yapıyorsunuz,” dedi Archer.

Bay Riviere bu soruya güçlü bir şekilde yanıt verdi, “Şey, onun açısından diyebilirim. Aslında genel adalet için diyebilirim.”

Archer alaycı bir şekilde düşündü, “Başka bir deyişle siz,

Kont Olenski'nin ajanısınız, değil mi," diye sordu.

Kanın Bay Riviere'in yüzüne daha koyu bir şekilde fışkırdığını gördü. "Ama size gelmemin altında başka sebepler yatıyor."

Archer, "Başka ne sebepten gelmeye hakkınız var ki şu durumda," diye sert bir şekilde yanıt verdi. "Eğer siz gizli bir ajansanız, gizli bir ajansınız demektir."

Genç adam bir süre düşündükten sonra, "Benim görevim bitti. Kontes Olenska gittiği sürece başarısız oldum demektir," diye cevap verdi.

"Ben buna karışamam," diye yanıtladı Archer, aynı alaycı tonla.

"Hayır, ama," Bay Riviere durdu; şapkasını, dikkatle giymiş eldivenli elleri çevresinde döndürdü, astarına ve sonra da Archer'ın yüzüne baktı. "Ailesinin de aynı şekilde başarısız olmasına yardım edebilirsiniz."

Archer, sandalyesini arkaya itti ve ayağa kalktı. "Emin olun ki yaparım," diye bağırdı. Adamın da ayağa kalkmış olmasına karşın yüzü hâlen Archer'ın gözlerinin beş-on santim aşağısında olan küçük Fransız adama zalimce bakarak elleri ceplerinde ayağa kalktı.

Bay Riviere eski yüz rengine kavuştu.

"Neden," diye devam etti Archer patlayarak. "Madam Olenska ile olan ilişkim yüzünden bana geldiğinize göre, ailesine karşı zıt bir görüşü savunacağımı düşünüyorsunuz?"

Bay Riviere'in yüz ifadesindeki değişim bir süre için verdiği tek cevap oldu. Bakışları, korkaklıktan üzüntüye dönüştü. Zengin yüz mimikleri olan genç bir adam için daha silahsız ve savunmasız görünmek imkânsızdı. "Ah efendim..."

"Neden," diye devam etti Archer. "Kontes Olenska'ya benden daha yakın olan bir sürü insan varken bana neden geldiğinizi anlamıyorum. Hem neden yanınızda getirdiğiniz önerilere ben, diğerlerinden daha sıcak bakayım ki?"

Bay Riviere bu şiddetli saldırıya telaşla, "Size sunmak is-

tediğim öneriler, yanımda getirdiklerim değil, bizzat kendi önerilerimdir efendim,” diyerek cevap verdi.

“Öyle olsa bile neden onları dinleyeyim ki?”

Bay Riviere, bu son sözlerin, hemen oradan gitmesini açıkça işaret edip etmediğini düşünerek tekrar şapkasına baktı. Sonra ani bir kararla sözüne devam etti, “Efendim, bana şunu açıkla mısınız: Sorguladığınız şey benim burada olma hakkım mı? Yoksa bütün bu olayın çoktan kapandığına mı inanıyorsunuz?”

Bay Riviere’in bu sakın ısrarı Archer’a, öfkesinin yersiz olduğunu hissettirdi. Bay Riviere, ona bir şeyleri kabul ettirmeyi başarmıştı. Hafifçe kızaran Archer tekrar sandalyesine oturdu ve genç adama da oturmasını işaret etti.

“Affedersiniz; ama neden bu olay daha kapanmadı?”

Bay Riviere kederli bir şekilde Archer’a baktı, “O zaman siz de, diğer aile fertleri gibi, Madam Olenska’nın kocasına geri dönmemesinin hemen hemen imkânsız olduğunu mu düşünüyorsunuz,” dedi.

“Aman Tanrım,” diye bağırdı Archer ve ziyaretçisi bunu pekiştirici bir şekilde homurdandı.

“Madam Olenska’yı görmeden önce, Kont Olenski’nin ricası üzerine, Boston’a gitmeden birkaç kez konuşmuş olduğum Bay Lovell Mingott ile konuştum. Onun da annesinin görüşünü temsil ettiğini ve Bayan Manson Mingott’un fikirlerinin bütün aileyi etkilediğini anladım.”

Archer zirveye yaklaştığı hissiyle sessizce oturdu. Bu görüşmeler sonucu ortaya çıkarmış olduğu keşif, onu şaşırmıştı. Eğer aile ona fikir danışmayı kestiyse, Archer’ın artık kendi taraflarında olmadığını içten gelen bir dürtüyle hissetmiş olmalıydılar. Ani bir kavrayışla, toplantı günü Bayan Manson Mingottlar’dan eve dönerlerken May’in söylediği, “Hem belki Ellen kocasıyla daha mutlu olur,” sözlerini hatırladı.

Archer, bu yeni keşiflerin heyecanı arasında bile kızgın

bir şekilde bağırdığını ve eşinin o zamandan beri Madam Olenska'nın adını dahi ağzına almadığını hatırladı. Eşinin bu düşüncesiz iması rüzgârın hangi yöne estiğini açıklıyordu: Sonuç aileye bildirilmişti ve o zamandan sonra Archer, bu davadan sessizce uzaklaştırılmıştı. May' in bu karara boyun eğmesini takdir etmişti. Eğer öyle yapmasaydı, vicdanen itiraz edileceklerini biliyordu Archer; ama herhâlde o da aileyle aynı görüşü, Madam Olenska'nın mutsuz, evli bir kadın olmasının, dul bir kadın olmasından daha iyi ve bu konuyu, temel ahlaki yargılara pek aldırmadığı görülen Newland ile tartışmanın anlamsız olduğu görüşünü savunuyordu."

Archer yukarı baktı ve ziyaretçisinin endişeli gözlerini gördü. "Ailenin artık, kocasının kontese gönderdiği son tekliflere karşı çıkmasını öğütlemeye hakkı olup olmadığından şüphe ettiğini anlamamanız mümkün mü efendim?"

"Sizin sunduğunuz teklifler mi?"

"Benim sunduğum teklifler."

Neyi anlayıp neyi anlamadığının Bay Riviere'i ilgilendirmedığını haykırmak geldi içinden; ama Bay Riviere'in bakışlarındaki alçakgönüllülük ve cesaret, onu bu istediğinden caydırdı ve genç adamın sorduğu soruya başka bir soruyla, "Peki sizin bunları benimle konuşma sebebiniz nedir," diyerek yanıt verdi.

Bay Riviere'in, cevabı düşünmek için zamana ihtiyacı yoktu. "Size yalvarmak için efendim. Onu oraya geri göndermemeniz için bütün gücümle yalvarmak için. Onu geri göndermeyin," diye haykırdı Bay Riviere.

Archer ona gitgide artan bir hayretle baktı. Bu üzüntüsünün altında ve kararlılığının sabitliğinde içten olmayan, yapmacık hiçbir şey yoktu. Archer düşündü ve en sonunda, "Bu, Kontes Olenska ile ortak kararınız mı," diye sordu.

Bay Riviere kızardı; ama hiç tereddüt etmeden, "Hayır efendim, ben görevimi iyi niyetle kabul ettim. Size bahset-

meve gerek duymadığım nedenlerden ötürü, Madam Olenska'nın durumunu, geleceğini ve kocasından dolayı sahip olduğu itibarı yitirmemesini söyledim," dedi.

"Yani sanırım, eğer aksi olsaydı bu görevi kabul etmezsiniz."

"Kabul etmemem gerekirdi."

"Yani...?" Archer tekrar durdu ve uzun süre birbirlerinin gözlerini incelediler.

"Ah efendim, onu gördükten, onu dinledikten sonra burada kalmasının daha iyi olacağını biliyordum."

"Biliyor muydunuz?"

"Görevimi büyük bir inançla yerine getirdim efendim. İçine kendi fikirlerimi katmadan Kont'un tekliflerini sundum. Kontes beni sabırla dinleyecek kadar iyi niyetliydi. Öyle iyi niyetliydi ki, beni iki kez görmeyi bile kabul etti. Dedğim her şeyi tarafsız bir şekilde düşündü ve işte bu iki görüşme sonucu, ben kendi fikrime değiştirdim; çünkü olayları farklı açıdan gördüm."

"Fikrinizi neyin değiştirdiğini sorabilir miyim?"

"Kısaca, ondaki değişiklik fikrime değiştirdi," diye yanıtladı Bay Riviere.

"Ondaki değişiklik mi? O zaman, onu daha önceden de tanıyordunuz, öyle mi?"

Genç adam tekrar kızardı. "Onu kocasının evinde görürdüm. Kont Olenski'yi uzun yıllardır tanıyorum. Böyle bir görevi bir yabancıya vermeyeceğini tahmin edebiliyorsunuz herhâlde."

Archer'ın, iş yerinin siyah duvarlarına kayan bakışları, duvarda asılı olup, üzerinde Amerikan Başkanı' nın portresinin olduğu takvime takıldı. Böyle bir sohbetin, başkanın koyduğu kuralları binlerce kilometre aşması Archer'a garip geldi.

"Değişiklik! Ne tür bir değişiklik?"

"Ah efendim, keşke söyleyebilsem," Bay Riviere durdu.

“Sanırım onun bir Amerikalı olduğunu daha önce hiç düşünmemiş olduğumu anlamam. Eğer bir insan onun gibi, sizin gibi bir Amerikalı’ysa, bazı toplumlarda kabul görmüş ya da toplumun bir parçası hâline getirilmiş birtakım şeyler inanılmaz hâle geliyor. Madam Olenska’nın akrabaları bu şeylerin neler olduğunu anlasalardı, geri dönmesine hayatta izin vermezlerdi. Ama onlar, kocasının onu geri alma konusundaki bu ısrarının, yeniden güzel bir aile hayatı kurmak istediğinden kaynaklandığını düşünüyorlar.” Bay Riviere durdu ve sonra ekledi, “Ama işler hiç de görüldüğü kadar basit değil.”

Archer, Amerikan Başkanı’na ve sonra masasının üzerine yığılmış kâğıt topluluğuna baktı. Bir iki saniyeliğine konuşmak için kendine güvenemedi. Bu ara esnasında, Bay Riviere’in sandalyesini arkaya ittiğini duydu ve genç adamın ayağa kalktığını fark etti. Başını tekrar kaldırdığında, ziyaretçisinin gitmek üzere olduğunu gördü.

“Teşekkürler,” dedi Archer.

“Teşekkür edecek bir şey yok efendim. Aslında...” Bay Riviere konuşmakta zorlandı. “Ben...” Daha katı bir ses tonuyla devam etti, “Bir şey daha eklemek istiyorum. Benim Kont Olenski için çalışıp çalışmadığımı sormuştunuz. Şu an çalışıyorum. Birkaç ay önce, bakması gereken insanlar ve hastalar olan her kişinin başına gelebilecek kişisel nedenlerden dolayı, ona geri döndüm. Ama şu andan itibaren, buraya gelip sizinle konuştuğum için görevimi başarıyla yerine getirmediğimi düşünüyorum. Geri döndüğümde ona, bunu ve nedenini anlatacağım. Hepsi bu kadar efendim.”

Bay Riviere başını eğdi ve geri adım attı.

“Teşekkürler,” dedi Archer tekrar, tokalaşırken.

Her yıl on beş ekimde Beşinci Cadde, panjurlarını açar, halılarını serer ve üç kısımlı perdelerini asardı.

Kasımın ilk günü bu gelenek sona erer ve sosyete stoklanmaya başlardı. Ayın on beşine kadar şiddetli fırtınalar olur, opera ve tiyatrolar yeni gösteriler sunar, yemek davetleri düzenlenir, dans eşleri seçilirdi ve tam bu zamanda Bayan Archer, her zaman, New York'un çok değiştiğini söylerdi.

Tarafsız bir kişinin bakış açısıyla gözlemlendiğinde, Bay Sillerton Jackson ve Bayan Sophy'nin yardımıyla, yüzeyde oluşan bütün çatlakları ve sosyetenin içinde üremeye çalışan bütün yabancı otları izleyebilirdi. Annesinin bu her yıl yaptığı duyuru, Archer'ın çocukluğundaki eğlencelerinden biriydi. Bayan Archer'ın düşüncesine göre, New York asla iyi yöne doğru değişmezdi ve Bayan Sophy bu bakış açısına fazlasıyla uyuyordu.

Bir dünya adamına dönüşmüş olan Bay Sillerton Jackson, söylemek istediği düşünceyi erteledi ve tarafsız bir şekilde

bayanların acınacak sohbetlerini dinledi. Fakat o bile New York'un değiştiğini hiçbir zaman inkâr etmiyordu. Evliliğinin ikinci kışını yaşayan Newland Archer, New York'un aslında değişmediğini savunsa da, bu kent kesinlikle değişiyordu.

Bu düşünceler, Bayan Archer'ın her yıl düzenlediği Şükran Günü yemeğinde tartışılmıştı. Bu yemeği her yıl düzenlerdi ve her düzenleyişinde de canından bezmiş olduğu şu dünyada aslında neye teşekkür ettiğini kederli bir şekilde anlamaya çalışırdı. Ne olursa olsun toplum, (tabii eğer öyle bir şey varsa) dinî sövgüler yağdırmayı seviyordu ve Papaz Ashmore, Şükran Günü vaazı için Jeremiah'dan bir metin (2. Bölüm, 25. mısra) okumaya başladığında, herkes onun aslında ne demek istediğini çok iyi biliyordu. Aziz Matthews papazı olan Doktor Ashmore, ileri görüşlü olduğu için seçilmişti. Vaazları düşünce bakımından cesur ve edebi açıdan roman gibiydi. Modaya uygun topluma karşı ateş püskürdüğünde, her zaman akımlardan bahsederdi ve Bayan Archer'a göre, sürekli akım yaratan bir topluluk içinde olmayı hissetmek, hem korkunç hem de büyüleyiciydi.

"Doktor Ashmore kesinlikle haklı. Ortada göze çarpan bir akım var," dedi, evde oluşmuş bir çatlak gibi sanki görülebilir ve ölçülebilir bir şeymiş gibi.

"Ama bunu Şükran Günü'nde vaaz etmesi tuhaftı tabii," dedi Bayan Jackson ve ev sahibesi hemen atladı, "Ah, sadece geriye kalanlar için bize teşekkür etmek istiyor."

Archer, annesinin her yıl yaptığı bu sohbetlerde daima gülümsemeyi alışkanlık edinmişti; ama bu yıl, değişimler teker teker sıralandıktan sonra, akımın görülebilir olduğunu, onun bile kabul etmesi gerekmişti.

"Kıyafetler çok mantıksız," diye başladı Bayan Jackson. "Sillerton beni operanın ilk gecesine götürdü ve şunu söyleyebilirim ki, geçen yıldan hatırladığım tek kıyafet Jane Merry'nin elbisesiydi ve onun bile ön tarafı değişmişti. Ama

onu iki yıl önce Worth'dan satın aldığını biliyorum; çünkü terzim Paris kıyafetlerini giymeden önce her zaman oraya gider.

“Ah, Jane Merry bizden biri,” diyerek iç geçirdi Bayan Archer, bayanların, Bayan Archer'ın yaşıtalarının yaptığı gibi kilit ve anahtar altında bekletmek yerine, terzilerden çıkar çıkmaz, Paris kıyafetlerini giyerek hava atmaya başladıkları bir yaşta olmaları bu kadar özenilecek bir şey değilmiş gibi.

“Evet, o gerçekten de çok nadir. Benim gençliğimde,” diye yanıt verdi Bayan Jackson. “Son moda giyinmek her zaman kabalık olarak algılanırdı ve Amy Sillerton her zaman, Boston'daki kuralın, Paris kıyafetlerini iki yıllığına ortadan kaldırmak olduğunu söylerdi. Her şeyi yakışık alır bir biçimde yapan ihtiyar Bayan Baxter Pennilow, yılda on iki kumaş getirtirdi: İki kadife, iki saten, iki ipek ve geriye kalan altı kumaş da poplin ve en kalite kaşmirden oluşurdu. Bu hiçbir zaman değişmezdi. Ölmeden önce iki yıl hasta yatdığı zaman, daha poşetinden çıkmamış tam kırk sekiz adet Worth elbisesi bulmuşlar dolabında ve yasları bittiğinde kızlar, annelerinden kalan kıyafetleri hiç vakit kaybetmeden ve modayı da önemsemeyen senfoni konserlerinde giydiler.”

“Evet, Boston, New York'tan daha tutucu ama ben her zaman bir bayanın Fransız kıyafetlerini bir mevsim için kenara koymasından yanayım,” diye itiraf etti Bayan Archer.

“Gelir gelmez karısına farklı kıyafetler alarak yeni bir moda başlatan kişi Beaufort oldu. Regina'nın bu gibi farklı kıyafetler giymesinin tek sebebi... Tek sebebi...” Bayan Jackson masanın etrafına göz gezdirdi; Janey'nin bakışını gördü ve anlaşılmaz bir mırıltıyla sözüne devam etti, “Rakipleri gibi görünmek istememesi,” dedi Bay Sillerton Jackson, nükteli bir şiir okur havası yaratarak.

“Evet,” diye söylendiler bayanlar ve Bayan Archer, kızının dikkatini yasak konulardan kısmen başka yöne çekmek için ekledi, “Zavallı Regina! Korkarım onun Şükran Yemeği

pek de eğlenceli geçmedi. Beaufort'un uydurduğu dedikoduları duydun mu Sillerton?"

Bay Jackson aldırış etmeden başını salladı. Herkes dedikoduları duymuştu ve zaten herkes tarafından bilinen bir hikâyenin onaylanışını küçümsedi.

Sıkıntılı bir sessizlik sardı daveti. Kimse Beaufort'u gerçekten sevmiyordu ve özel hayatının en kötü yönlerini düşünmek de o kadar çirkin değildi; ama eşinin ailesini maddi yönden zarara uğratmış olması fikri düşmanları tarafından bile eğlenilemeyecek kadar şok edici bir durumdu. Archer'ın New York'u, özel ilişkilerde iki yüzlülüğe göz yumuyordu; ama iş konusunda berrak ve kusursuz bir dürüstlük istiyordu. Uzun zamandır hiç bir bankacı utanç verici bir şey yapmamıştı ama buna benzer son olay meydana geldiğinde herkes, şirketin yönetiminin babadan oğula geçmesi olayını hatırladı. Gücü ve ününe rağmen Beaufort'a da aynısı olmuştu. Eşinin yasadışı işlere kalkıştığı söylentileri içerisinde doğru bir şeyler olsaydı, Dallas ailesi asla Regina'ya yardım etmezdi.

Sohbet daha az kötü haberlere kaydı; ama bahsettikleri her şey, Bayan Archer'ın hızlandırılmış akamını onaylıyordu sanki.

"Newland, sanırım May'i pazar geceleri Bayan Struthers'a gönderirsin," diye başladı Bayan Archer ve May neşyle söze karıştı, "Evet, biliyorsun şimdi herkes Bayan Struthers'a gidiyor ve ayrıca büyük annemin davetine o da çağırılmıştı."

Archer bu yüzden New York'un değişime uğradığını düşünüyordu. Bu geçişler bitene kadar onlara aldırış etmemeyi planlıyordu ve sonra bütün iyi dilekleriyle, bu değişimlerin biraz daha önce gerçekleşmiş olmasını hayal ediyordu. Bu kale içerisinde her zaman bir vatan haini vardı ve Archer (ya da genel olarak Madam Olenska) anahtarları teslim ettikten sonra, kale zapt edilemezmiş gibi davranmanın ne anlamı

vardı ki? İnsanlar, Bayan Struthers'ın pazar günleri gösterdiği misafirperverliği bir kez tattıktan sonra şampanyasının, ayakkabı cilalama maddesine dönüştüğü kimsenin aklına gelmemeye başlamıştı.

"Biliyorum hayatım, biliyorum," diye iç geçirdi Bayan Archer. "İnsanların asıl aradığı şey eğlence olunca, sanırım bu gibi şeylere göz yumulabilir; ama Bayan Struthers'a ilk o gittiği için kuzenin Madam Olenska'yı affetmiş değilim."

Genç Bayan Archer'ın yüzü aniden kızardı. Bu söz, masada oturanlar kadar kocasını da şaşırtmıştı. "Ah, Ellen," diye mırıldandı, ailesinin, "Ah, Blenkerlar," demesi gibi aynı suçlayıcı ve bir o kadar da onaylamayan ses tonuyla.

Ailedeki herkes, onları şaşırttığı ve kocasının teklifleri karşısında bu kadar inatçı davranarak onları rahatsız ettiği için, Kontes Olenska'nın adını bu ses tonuyla söylerdi; ama May'in dudaklarında bu ton, Archer'ı daha da rahatsız etti ve bazı zamanlar kendisini May'e yabancı hissettiği gibi bir duyguyla baktı ona.

Archer'ın annesi, ortama karşı hissettiği genel hassasiyetle, hâlen ısrar ediyordu, "Kontes Olenska gibi, aristokrat toplumlarda yaşayan insanların her zaman, görmezden gelmek yerine, sosyal farklılıklarımızı korumamıza yardım ettiklerini düşünmüşümdür."

May'in kızanklığı hâlâ geçmemişti. Bu söz onu, Madam Olenska hakkında daha başka düşüncelere sevk etmişe benziyordu.

"Hiç şüphesiz, yabancılara hepimiz aynı geliyoruzdur," dedi Bayan Jackson, aksi bir tavırla.

"Ellen'in toplumu önemsedğini sanmıyorum; ama zaten kimse onun neye önem verdiğini bilmiyor," diye devam etti May, değinilmemesi gereken bir konuya değinmiş gibi.

"Ah," diye iç geçirdi Bayan Archer tekrar.

Kontes Olenska'ya artık ailesinden hiç destek gelmediğini herkes biliyordu. Kendisini ona adanmış olan koruyucusu

yaşı Bayan Manson Mingott bile, kocasına geri dönmeyi reddedişini savunamamıştı. Mingottlar bunu onaylamadıklarını başkalarına pek de duyurmamışlardı. Birbirleriyle olan dayanışmaları çok güçlüydü. Bayan Welland'ın dediği gibi sadece, "Ellen'ı kendi yoluna bırakmışlardı," ve bu, akıl ermez ve küçük düşürücü bir şekilde, Blenkerlar'ın baskın geldiği, *yazı yazan* insanların düzensiz alışkanlıklarını sergiledikleri bulanık derinliklerde gerçekleşmişti. Bu inanılmazdı; ama Ellen' ın, bütün fırsatlarına ve ayrıcalıklarına rağmen bir *Bohemyalı* hâline geldiği bir gerçektir. Bu gerçek, Kont Olenski'ye dönmeyerek ölümcül bir hata yaptığı görüşünü zorluyordu. Ne de olsa, kadının yeri kocasının yanındı, özellikle de kadının kendisi bazı durumlar yüzünden kocasını terk ettiyse.

"Madam Olenska erkeklerle çok iyi anlaşıyor," dedi Bayan Sophy, bir ok atıldığını anladığı zaman ortaya gönül alıcı bir hava katmak ister gibi.

"Ah, Madam Olenska gibi genç bir kadın her zaman bu gibi tehlikelere maruz kalır," diye Bayan Archer kederli bir şekilde bu fikre katıldı. Bu son sözden sonra, Archer ve Bay Sillerton Jackson gotik kütüphaneye çekilirlerken, bayanlar oturma odasına geçtiler.

Ocağın önünde toplanıp yemeğin eksik yönlerini sigarasının mükemmelliğiyle tamamladıktan sonra, Bay Jackson durgunlaştı,. "Eğer Beaufort'un foyası meydana çıkarsa," diye konuştu, "Açıklaması gereken şeyler olacak."

Archer hızla başını kaldırdı. Ne zaman Beaufort adını duysa, Skuytercliff'te kendisine doğru gelen ağır, gür kıllı vücudu gözünün önüne geliyordu.

"Temizlemesi gereken çok pislik var. Bütün parasını Regina için harcamadı," diye devam etti sözüne.

"Evet tabii; ama bence bir şekilde üstesinden gelir," dedi genç adam, konunun değişmesini bekleyerek.

"Belki, belki. Bugün bazı nüfuzlu insanları görmeye gitti-

ğini biliyorum. Tabii,” diye devam etti isteksizce kabul ederek. “Umarım onlar Beaufort’a gereken akı verirler. Regina’nın, iflas etmiş kişilerin oturduğu eski püskü yerlerde yaşamasını istemem.”

Archer hiçbir şey demedi. Ne kadar acınası olursa olsun, bu ona çok doğal gelmişti. Parasını çar çur etmiş kişiler tabii ki en ağır şekilde cezalarını çekeceklerdi. Fakat Archer’ın akı bu konu yerine daha yakın zamanda konuşulmuş sorulara takılmıştı. Kontes Olenska’dan bahsedilince May’in kızarmasının anlamı neydi?

Madam Olenska ile beraber geçirdiği yaz gününün üzerinden dört ay geçmişti ve o zamandan beri de onu görmemişti. Washington’a, kendisi ve Medora Manson’ın oturduğu küçük eve döndüğünü biliyordu. Bir keresinde ona, bir daha ne zaman buluşacaklarını sormak için birkaç kelime yazmıştı ve o da daha kısa bir şekilde, “Henüz değil,” diye cevap vermişti.

O zamandan beri birbirlerinden hiç haber almamışlardı ve Archer da onu, gizli düşünceleri ve arzularının yer aldığı hatıralarına saklamıştı. Bu hatıralar yavaş yavaş Archer’ın gerçek hayatı, yaptığı mantıklı tek hareketi hâline gelmişti. Bu hatıralara, okuduğu kitapları, gelişmesine yardım eden düşünce ve hisleri, yargı ve yaratıcılığı da yerleştirmişti. Bu hatıraların dışında, gerçek hayatında, bir düştemiş gibi, eksik bir şekilde hareket etmeye başlamıştı. Dalgın bir adamın kendi odasındaki eşyalara durmadan çarpması gibi, tanıdık ön yargılara ve geleneksel bakış açısına karşı sürekli pot kırıyordu. Dalgın... İşte aynen öyle davranıyordu. Gerçek olan ve kendisine yakın olan her şeye karşı o kadar uzaktı ki, insanların, kendisinin hâlâ orada olduğunu sanmalarına bazen şaşıırıyordu.

Bay Jackson’ın, daha fazla şeyi açığa çıkarmak için genzini temizlediğini fark etti.

“Eşinizin ailesinin, Madam Olenska’nın, kocasının son

teklifini geri çevirmesi hakkında insanların söyleyebileceklerinin ne kadar farkında olduklarını elbette bilmiyorum.”

Archer sessizdi ve Bay Jackson dolaylı bir şekilde devam etti, “Yazık. Bu teklifi geri çevirmesi gerçekten çok yazık.”

“Yazık mı? Tanrı aşkına, neden?”

Bay Jackson, dizinin aşağısına, parlak ve düz ayakkabısıyla birleşen, kırıksık olmayan çorabına baktı.

“Evet, en azından şimdi geçimini neye dayanarak sağlayacak ki?”

“Şimdi mi?”

“Eğer Beaufort...”

Archer ayağa fırladı. Yumruğunu ceviz ağacından yapılmış çalışma masasına vuruyordu. Sinirine zor hakim oluyordu.

“Siz ne demek istiyorsunuz?”

Kendisini sandalyesinde geriye iten Bay Jackson, yüzü yanan genç adama sakın bir bakış attı.

“Kocasına geri dönmeyi kesinlikle reddedince aile, Kontes Olenska’nın ödeneğini düşürdü. Bu teklifi geri çevirmekle, evlendikten sonra kendisine tahsis edilmiş paradan da, ki eğer geri dönseydi Kont Olenski ona bu parayı verecekti, yoksun kalıyor. Bana ne demek istediğimi sormakla asıl siz ne demek istiyorsunuz,” diye esprili bir şekilde karşılık verdi Bay Jackson.

Archer şömine rafına doğru yürüdü ve içinde kalmış bir parça umudu da ateşe atmak için eğildi.

“Madam Olenska’nın özel hayatı hakkında hiçbir şey bilmiyorum; ama bilmem de gerekmiyor zaten. İma ettiğiniz şeye bakılırsa...”

“İyi de, ben ima etmiyorum. Lefferts ediyor,” diye arada söyledi Bay Jackson.

“Lefferts mı? Onu seven ve bu nedenle hor görülen kişi mi,” diye haykırdı Archer, aşağılayıcı bir şekilde.

“O,” diye bağırdı diğeri, sanki tuzağa düşürmek istediği

gerçek buymuş gibi. Hâlen ateşin yanında oturuyordu. Böylece sert, yaşlı bakışı Archer'ın giderek sertleşen ifadesini gözetleyebiliyordu.

“Evet, Beaufort çuvallamadan önce geri gitmemiş olması gerçekten çok yazık,” diye tekrarladı. “Eğer şimdi giderse ve eğer Beaufort başarısız olursa, bu sadece genel izlenimi doğrular.”

“Şimdi geri gitmeyecek. Asla gitmeyecek!” Archer bunu söyledikten hemen sonra Bay Jackson'ın beklediği şeyin tam da bu yanıt olduğunu bir kez daha hissetti.

Yaşlı beyefendi bu sözü dikkatle düşündü, “Demek bu senin fikrin. Hiç şüphesiz, en doğrusunu sen biliyorsundur. Fakat kime sorsan, Medora Manson'ın son bıraktığı kuruşların da Beaufort'un elinde olduğu ve her iki bayanın da davranışlarına çok özen göstermeleri gerektiği yanıtını verir. Tabii Madam Olenska hâlen, şiddetli bir şekilde kalmasına karşı olan yaşlı Catherine'i yumuşatabilir ve Catherine ona istediği ödeneği sağlayabilir. Fakat biliyorsun ki, Catherine iyi paradan vazgeçmekten nefret eder ve ailenin diğer üyelerinin de Madam Olenska'yı burada tutmaya hiç niyetleri yok.”

Archer sonuçsuz bir gazapla yanıp tutuşuyordu. Her an aptalca bir şey yapabilirmiş gibi hissediyordu kendini.

Archer, Bay Jackson'ın, Madam Olenska'nın büyük annesinden ve diğer akrabalarından farklı yönlerini bilmediğini ve yaşlı beyefendinin, Archer'ın aile konseyinden neden uzaklaştırıldığıyla ilgili kendi sonuçlarını yarattığını anladı. Bu gerçek, Archer'ı daha açıkgöz olması konusunda uyardı; ama Beaufort ile ilgili imalar onu korkusuz yapmıştı. Kendi tehlikesine önem vermese bile, en azından Bay Jackson'ın annesinin çatısı altında olduğu ve sonuç olarak bir misafir olduğu gerçeğini düşünüyordu. Eski New York, misafirperverlik konusundaki görgü kurallarına çok önem veriyordu: Bir misafirle kesinlikle tartışılmazdı.

“Yukarı çıkıp anneme katılalım mı,” diye önerdi sert bir şekilde Bay Jackson, son küllerini de pirinçten yapılma kül tablasına döktükten sonra.

Eve dönerken May, garip bir şekilde sessizdi; ama karanlıkta bile May’in tehditkâr kızarıklığını hissedebiliyordu. Neye kızdığını tahmin edemiyordu; ama kesinlikle Madam Olenska’nın adıyla bir ilgisi olduğuna emindi.

Yukarı çıktılar ve Archer kütüphaneye geçti. May genelde onu takip ederdi; ama Archer onun yatak odasına gittiğini duydu.

“May,” diye bağırdı sabırsızca ve May, kocasının ses tonuna şaşırılmış bir şekilde geri geldi.

“Bu lamba tekrar kokmaya başladı. Herhâlde hizmetliler iyi temizleyemiyorlar,” diye tedirgin bir şekilde homurdandı.

“Çok özür dilerim. Bir daha olmayacak,” diye yanıtladı May, annesinden öğrendiği aynı katı, canlı ses tonuyla. Archer’a şimdiden Bayan Welland gibi davranmaya başlaması Archer’ı kızdırıyordu. May fitili kısmak için eğildi. Işık, May’in beyaz omuzlarına ve yüzünün açık eğimlerine yansıdığı anda Archer, “Ne kadar da genç! Onunla daha ne bitmek bilmeyen yıllar geçireceğim, kim bilir,” diye düşündü.

Biraz korkuyla kendi güçlü gençliğini ve damarlarında hızla dolaşan kanı hissetti. “Baksana,” dedi aniden. “Birkaç günlüğüne Washington’a gitmem gerekebilir. Yakında. Belki haftaya.”

May yavaşça Archer’a dönerken, eli lambanın anahtarında takılı kaldı. Işıktan yayılan ısı yüzünü kızarttı; ama yukarı baktığı zaman yüzü yine eski rengine döndü.

“İş için mi,” diye sordu, daha mantıklı bir neden olamayacağını ima eden bir ses tonuyla. Sanki Archer’ın sözünü tamamlamak ister gibi sormuştu soruyu.

“Tabii ki iş için. Yüce mahkemeye bir patent davası geliyor,” dedi Archer ve Lawrence Lefferts’ın yaptığı gibi bu

davayı detaylarla süsledi. May arada bir, "Anlıyorum," diyordu.

"Hava değişikliği sana iyi gelecektir," dedi sakın bir şekilde, Archer sözünü bitirdiğinde. "Tabii mutlaka gidip Ellen'ı da görmelisin," diye ekledi bulutsuz gülümseyişiyle, bu usandırıcı aile görevini ihmal etmemesinde ısrar edip dosdoğru Archer'ın gözlerine bakarak.

Bu konu hakkında aralarında geçen tek konuşma bu olmuştu; ama eğitildikleri toplumda bu, "Herhâlde insanların Ellen hakkında ne söylediklerini biliyorum ve kocasına dönmesi konusunda onlara içtenlikle katılıyorum. Ayrıca, benim bilmediğim bazı nedenlerden ötürü, ailenin diğer yetişkin erkekleri, hatta büyük annem bile onayladığı hâlde, kocasına geri dönmesine karşı olduğunu bana söylemediğini de biliyorum. Sen onu yüreklendirdiğin için Ellen hepimize karşı geliyor ve muhtemelen Bay Sillerton Jackson'ın sana bu akşam söylediği ve seni rahatsız eden dokundurma gibi, hakkında bir sürü eleştiri yapılmasına izin veriyor. Dokundurmalar bizim toplumumuzda pek hoş karşılanmıyor; ama saygın insanlar hoş olmayan konular hakkında konuşacakları zaman, imalar çok işe yarıyor. Washington'da Ellen'ı göreceğini, hatta belki de sadece bu nedenden dolayı oraya gittiğini anlamama yardım ediyorlar. Onu göreceğine bu kadar emin olduğun için en azından benim tam ve net onayım ile bunu yapmanı ve senin bu cesaretlendirişinin onu nerelere sürükleyebileceğini görmesini istedim," anlamına geliyordu.

Bu sessiz mesajın son sözleri Archer'a ulaştığı zaman, May'in eli hâlen lambanın anahtarındaydı. Fitili aşağı çevirdi, ampulü çıkardı ve ateşi üfledi.

"İşin bitince üflersen daha az koku çıkartıyor," diye açıkladı. Kapı eşiğinde durdu ve Archer'ın kendisini öpmesi için bekledi.

Ertesi gün Wall Caddesi, Beaufort'un durumuyla ilgili daha detaylı bilgiyle çalkalanıyordu. Haberler kesin değildi; ama umut vaat ediyordu. Genel olarak, acil durumlarda etkili insanlardan yardım isteyebileceği ve bunu başarıyla yapmış olduğu; ayrıca o akşam Bayan Beaufort'un operada her zamanki gülümsemesiyle ve boynunda yeni bir zümrüt yeşili kolyeyle belirlediği konuşuluyordu. Bu haberler üzerine, sosyete derin bir nefes almıştı.

New York, söz konusu kural dışı işler olunca çok katıydı. Bu zamana kadar hiçbir zaman bu tavrından vazgeçmemişti: Dürüstlükten sapan insanlar cezalarını çekmeliydi ve herkes, Beaufort ve Beaufort'un eşinin bile bu kurala uymak zorunda olduklarının farkındaydı. Fakat bu durum sadece acı verici değil, aynı zamanda uygun da olmazdı. Beaufortlar ortadan kaybolurlarsa bu, küçük çevrelerinde büyük bir boşluk yaratır ve bu ahlaksız olayı umursamayan belirli bir kesim de, New York'taki en iyi balo salonundan mahrum kaldığı için hayıflanırdı.

Archer, Washington'a gitmeye kararlıydı. Sadece May'e bahsettiği davanın açılmasını bekliyordu. Böylece dava gü-

nüyle Ellen'ı ziyaret edeceği gün çatışabilirdi; fakat ertesi salı Bay Letterblair'dan, davanın birkaç hafta ertelenebileceği haberini aldı. Yine de o akşam eve, ertesi akşam New York'tan ayrılmayı kafasına koymuş bir şekilde gitti. Nasılsa mesleği hakkında hiçbir şey bilmeyen ve ilgilenmeyen May'in davanın ertelendiğinden haberi olamazdı. Zaten konusu açılrsa bile davacının adını dahi hatırlayamazdı. Ayrıca, ne olursa olsun, Madam Olenska'yı görmeyi daha fazla erteleyemezdi. Ona söylemek istediği çok şey vardı.

Çarşamba sabahı, iş yerine geldiği zaman, Bay Letterblair asık bir suratla Archer'ı karşıladı. Beaufort, meselenin üstesinden gelememişti; ama başardığına dair çıkan dedikoduları duyunca mudisini güven altına almış ve rahatsız edici haberler tekrar baskın çıkmaya başlayınca, bir önceki akşam bankaya büyük miktarlarda para yatırılmıştı. Sonuç olarak, insanlar bankaya koşturmaya başlamışlar ve bankanın kapıları ancak gün bitiminde kapanabilmişti. Beaufort'un bu alçak davranışı hakkında bir sürü kötü şey söyleniyordu ve yaptığı bu hata, bu zamana kadar Wall Caddesi'nde gerçekleşmiş en utanç verici olaylardan biriydi.

Bu felaket haberle, Bay Letterblair'ın beti benzi atmış ve ne yapacağını bilememişti. "Zamanında kötü olaylarla karşı karşıya kaldım; ama hiçbirisi bunun kadar kötü değildi. Tanıdığımız herkes bir şekilde bu durumdan etkilenecek. Ayrıca Bayan Beaufort ne olacak? Onun için ne yapılabilir ki? Bayan Manson Mingott'a çok acıyorum. Yaşı oldukça ilerlediği için bu olay onu kim bilir nasıl üzecek! O her zaman Beaufort'a inanmıştır. O, onun arkadaşıydı! Bir de tabii Dallas'taki aile fertleri var: Zavallı Bayan Beaufort'un sizin aileden herkesle bir şekilde bir bağlantısı var. Yapabileceği tek şey, kocasını terk etmek; ama kim ona böyle bir şey yapması gerektiğini söyleyebilir ki? Onun görevi, kocasının yanında olmak ve neyse ki o, Beaufort'un iş hayatıyla ilgili yaptığı rezilliklerin hiçbirini bilmiyor."

Kapı çalındı ve Bay Letterblair aniden başını çevirdi. "Ne var? Rahatsız edilmek istemiyorum."

Bir memur, Archer için bir mektup getirip çıktı. Karısının yazısı olduğunu anlayan genç adam zarfı açtı ve okumaya başladı, "Lütfen şehre olabildiğince erken gel. Dün gece büyük annem hafif bir kalp krizi geçirmiş. Bankayla ilgili korkunç felaketi esrarengiz bir şekilde herkesten önce duymuş. Lovell Amca avlanmaya gitti ve babam, itibarının zedeleneceği düşüncesiyle o kadar endişeye kapılmış ki, şu an ateşi var ve odasından dışarı çıkamıyor. Annemin sana çok ihtiyacı var ve umarım bir an önce gelip hemen büyük anneme gidebilirsin."

Archer, kendinden yaşça büyük ortağına mektubu uzattı ve birkaç dakika sonra kendisini, kalabalık bir at arabasının içinde kuzeye doğru giderken buldu. Bu zahmetli araba, Archer'ı Yaşlı Catherine'e getirdiği zaman saat on ikiydi. Genellikle gününü geçirdiği zemindeki oturma odasından, Archer'ı yorgun bir şekilde karşılayan kızı Bayan Welland'ın vücudu belirsiz bir şekilde gözüküyordu ve kapıda May ile karşılaştı. Salon, iyi, bakımlı evlerin bir anda hastalıkla istila edilmiş olağan dışı görünümünü taşıyordu. Şallar ve kürkler sandalyelere üst üste yığılmışlardı. Bir doktorun çantası ve paltosu masada duruyordu ve bunların yanında da mektuplar ve kartlar düzensiz bir şekilde atılmışlardı.

May'in yüzü solgundu ama gülüyordu. İkinci kez gelen Doktor Bencomb, büyük anneyi daha iyi görmüştü ve Bayan Mingott'un yaşamak ve iyileşmek için yılmayan azmi aileye şimdiden olumlu bir hava katmıştı. May, Archer'ı, yatak odasına açılan ve kapılarının kapalı olduğu oturma odasına götürdü. Kapılar sarı bir kumaşla kaplıydı. Bayan Welland burada, korku dolu ses tonuyla, Archer'a felaketin bütün detaylarını anlattı. Görünüşe göre, bir önceki akşam korkunç ve gizemli bir şey olmuştu. Saat sekiz gibi, Bayan Mingott'un her akşam yemekten sonra oynadığı tek taş mücev-

her oyunundan hemen sonra, kapı zili çalmış ve hizmetlilerin tanımadığı, yüzü tülle örtülü bir bayan içeri girmek istemişti.

Tanıdık bir ses duyan uşak, oturma odasının kapısını açıp, "Bayan Julius Beaufort," diye anons etmiş ve iki bayanı yalnız bırakarak tekrar kapıyı kapatmıştı. Hizmetlinin dediğine göre, yaklaşık bir saat içeride beraber kalmışlar. Bayan Mingott'un zili tekrar çaldığında, Bayan Beaufort kimseye görünmeden çoktan gitmiş. Büyük sandalyesinde yalnız başına oturan solgun ve korkunç görünen yaşlı bayan da uşağa, kendisini yatak odasına götürmek için yardım etmesini işaret etmiş. O an çok üzüntülü, vücuduna ve beynine hakim olamayacak bir hâlde gözükiyormuş. Melez uşak, onu yatağa yatırıp bir fincan çay getirmiş ve odayı düzenleyip dışarı çıkmış; ama sabah saat üçte zil tekrar çalmış ve hiç alışık olmadıkları bir saatte (çünkü Yaşlı Catherine bir bebek gibi uyurmuş) zilin sesini duyan iki hizmetli aceleyle koşmuşlar. Hanımlarını yastıkların üzerinde yarı gülümser, oturur bir hâlde bulmuşlar ve elini güçsüz bir şekilde aşağı sarkıttığını görmüşler.

Krizi hafif atlatmış; şu anda konuşabiliyor ve isteklerini bildirebiliyormuş. Ayrıca doktorun ilk ziyaretinden sonra yüz kaslarını yeniden kontrol edebilmeye başlamış ama etkisi çok büyük olmuş ve buna orantılı olarak Bayan Mingott, Regina Beaufort'un istediklerine epey kızmıştı. Regina yüz-süz bir şekilde gelip kocasını desteklemesini, kendi deyişiy-le, onları yalnız bırakmamasını, hatta yaptıkları bu korkunç onursuzluğu kapatması ve affetmesi için bütün aileyi ikna etmesini istemiş.

"Ona, 'Manson Mingottlar'ın evinde onur ve dürüstlük her zaman ilk sırada yer alır,' diye kekelemiş yaşlı kadın, kızının kulağına yarı felçli ince sesiyle. Ve o, 'Fakat teyze, benim adım Regina Dallas,' dediğinde ben, 'Ama seni mücevherlerle donatan kişi Beaufort ve seni bu onursuzluğa bulaş-

tırmış olsa bile, bir Beaufort olarak kalacaksın,' dedim," diye anlatmış.

Bunca gözyaşı ve korkudan sonra Bayan Welland' ın yüzü beyazlaştı. Hoş olmayan ve utanç verici olaylarla alışık olmadığı bir şekilde karşı karşıya kaldığı için yıkıldı. "Bunları keşke kayınpederinden saklayabilsem... O her zaman, 'Augusta, Tanrı aşkına, son hayallerimi de yok etme,' derdi. Peki bütün bu korkunç olayları öğrenmemesini nasıl sağlayacağım şimdi," diye feryat etti zavallı bayan.

"Anne, ne de olsa bunların hiçbirini görmeyecek," dedi kızı ve Bayan Welland içini çekerek, "Ah evet, Tanrı' ya şükür, o yatağında güven içinde yatıyor. Doktor Bencomb zavallı annem iyileşinceye kadar onu orada tutacağına söz verdi. Regina da bir yerlere kaçmış bu arada."

Archer pencere kenarına oturmuş, anlamsız bir şekilde caddeye bakıyordu. Acı çeken bayanlara özel bir yardımdan çok manevi açıdan destek olması için çağrıldığı belliydi. Bay Lovell Mingott'a telgraf çekilmişti ve mesajlar, ailenin New York'ta yaşayan üyelerine el aracılığıyla yollarımuştu. Bu arada Beaufort'un onursuzluğunun doğuracağı sonuçlar ve karısının bu affedilmez hareketi hakkında sessizce kalmak dışında yapılabileceği bir şey yoktu.

Başka bir odada notlar yazan Bayan Lovell Mingott, tekrar içeri girip tartışmaya kattı. Yaşlı bayanlar, kendi zamanlarında, küçük düşürücü bir davranış sergileyen bir kadının kafasında tek bir düşünce olduğu konusunda hemfikirlerdi: Kendini aklamaya çalışmak ve kocasıyla ortadan kaybolmak. "Mesela zavallı Büyük anne Spicer'ın buna benzer bir davası vardı. Senin büyük büyük annen May. Tabii..." Bayan Welland eklemek için acele etti, "Büyük büyük babanın para sorunları hep gizli kaldı; bir sürü para kaybetti ya da hep çek yazdı. Ben de tam olarak bilmiyorum; çünkü annem bu konu hakkında hiç konuşmadı. Annem on altı yaşına gelene kadar yaz kış Hudson'da tek başlarına yaşadılar. Büyük an-

nem asla aileden onu desteklemesini istemedi. Anladığım kadarıyla, Regina böyle diyormuş. Büyük anneminki kendi içinde saklı kaldı sadece. Bu olay, yüzlerce masum insanı da çıkmaza sürükleyen Beaufort onursuzluğuyla asla karşılaştırılmaz.”

“Evet, eğer Regina da bu konuyu başka insanlarla konuşmak yerine kendi içinde saklasaydı daha uygun olurdu,” diye onayladı Bayan Lovell Mingott. “Geçen akşam operada taktığı zümrüt yeşili kolye de, Ball ve Black’ ten ödünç olarak alınmış. Acaba geri vermiş mi, çok merak ediyorum.”

Archer, bir türlü susmak bilmeyen koroyu hiç kıpırdamadan izledi. Bir adamın onurunun, ilk olarak para konusunda dürüst olmasından geçiyor olduğu fikri Archer’ı çok düşündürdü. Lemuel Struthers gibi bir maceraperest, ayak-kabı cilasından kazandığı milyonlarca Dolara da üçkâğıtçılık yaparak kullanabilirdi; ama lekelenmemiş dürüstlük, paraya önem veren New York’ta en asil zorunluluktuktu. Bayan Beaufort’un kaderi de Archer’ı pek etkilememişti. Hiç şüphesiz ona, sinirli akrabalarından daha fazla üzülmüyordu. Fakat karı koca arasındaki ilişkinin, iyi günlerde bitse bile, kötü günde bitmemesi gerektiğini düşündü. Bay Letterblair’ın dediğine göre, kadının yeri, darda olduğu zaman, kocasının yanındı; ama toplumun yeri kocanın yanında değildi ve Bayan Beaufort’un kibiri onu şimdiden kocasının suç ortağı yapıyordu. Bir kadının ailesinden, kocasının iş hakkında yaptığı onursuzluğu örtbas etmesini istemesi kesinlikle kabul edilemezdi; çünkü bir kurum olarak ailenin yerine getiremeyeceği tek istek buydu.

Melez hizmetçi, Bayan Lovell Mingott’u salona çağırdı ve Bayan Mingott kaşları çatık bir şekilde içeri girdi.

“Telgrafı Ellen Olenska’ya benim çekmemi istiyor. Ellen’a ve Medora’ya yazdım; ama şimdi bunun yeterli olmayacağını görüyorum. Ona hemen bir telgraf çekeceğim ve yalnız gelmesini isteyeceğim.”

Bu bildiri sessizlikle karşılandı. Bayan Welland kabul-
lenmiş bir şekilde iç geçirdi ve May oturduğu yerden ayağa
kalkıp koridora yığılmış olan gazeteleri toplamaya gitti.

“Sanırım böyle yapmalıyız,” diye devam etti Bayan Lo-
vell Mingott, kendisine karşı gelinmesini bekler gibi ve May
odanın ortasına doğru döndü.

“Tabii böyle yapmalıyız,” dedi. “Büyük annem ne istedi-
ğini biliyor ve onun bütün isteklerini yerine getirmemiz ge-
rekli. Telgrafı senin için yazayım mı teyzeciğim? Eğer hemen
eline ulaşırsa, Ellen yarın sabahki trene yetişir.” Kontesin
isminin hecelerini berrak bir şekilde telaffuz etmişti, sanki
iki gümüş zile hafifçe vurmuş gibi.

“Ama hemen eline ulaşamaz; çünkü Jasper ve haberci
çocuk diğer telgrafları dağıtmak için dışarı çıktılar.”

May gülümseyerek kocasına döndü, “Ama Newland, ne
olursa olsun, her şeyi yapmak için burada. Telgrafı sen alır
mısın, Newland? Öğle yemeğine daha vakit var,” dedi.

Archer hazır olduğunu mırıldanarak ayağa kalktı. May,
yaşlı Catherine’in en sevdiği sandalyesine oturup çocuksu
eliyle mesajı yazmaya koyuldu. İş bitince titiz bir şekilde
katladı ve Archer’a verdi.

“Ne yazık,” dedi, “Sen ve Ellen görüşemeyeceksiniz,” di-
ye ekledi, annesine ve teyzesine dönerek. “Newland, Yüce
Mahkeme’ye sevk edilecek olan bir patent davası için Was-
hington’a gitmek zorunda. Sanırım Lovell Amca yarın ak-
şama kadar geri gelir. Hem büyük annem de hazır iyileşme-
ye başlamışken şirketiyle ilgili bu önemli davadan vazgeç-
mesini isteyemeyiz ondan, değil mi?”

May, bir cevap bekler gibi durdu ve Bayan Welland telaş-
la, “Tabii ki hayır tatlım. Büyük annem de işin ertelenmesini
istememez zaten,” dedi. Archer telgrafla odayı terk ettikten
sonra, kayınvalidesi Bayan Lovell Mingott’a, “Ama neden
Ellen Olenska’ya bir telgraf çekmeni istesin ki,” diye sordu.
May berrak sesiyle, “Belki de ona ihtiyacı olduğundan,” diye

cevap verdi.

Dış kapı Archer'ın arkasından kapandı ve Archer aceleyle telgraf merkezine doğru yürüdü.

"Ol... Ol... Nasıl yazılıyor," diye sordu aksi bayan, Archer, karısının telgrafını pirinçten yapıma raf aralığından uzattığı zaman.

"Olenska. Olenska," diye tekrarladı.

"New York telgraf merkezi için garip bir isim. En azından şehrin bu kesimi için," dedi beklenmedik bir ses. Archer arkasını dönünce Lawrence Lefferts'ı gördü. Sakin bir şekilde bıyığını buruyor ve mesaja bakmamak için kendisini zor tutuyordu.

"Merhaba Newland. Seni burada bulacağımı tahmin ettim. Yaşlı Bayan Mingott'un geçirdiği krizi şimdi duydum. Eve gidiyordum ki caddeyi dönerken seni gördüm ve arkandan geldim. Sanırım Bayan Mingott'tan geliyorsun, değil mi?"

Archer başını salladı ve telgrafı kafesten içeri itti.

"Durum çok kötü, değil mi," diye devam etti Lefferts. "Bütün aile harap oldu herhâlde. Kontes Olenska'yı bile bu işin içine dâhil ettiğinize göre durum korkunç olmalı."

Archer dudaklarını ısırdı. Yanında duran bu güzel yüzlü adamın suratına yumruğunu geçirmek istedi bir an.

"Neden ki," diye sordu.

Ağzı çok laf yapan Lefferts, kafesin arka tarafında duran

kıza uyarı niteliğinde alaycı bir şekilde yüzünü ekşiterek kaşlarını kaldırdı. Lefferts'ın bu şekilde görünüşü Archer'ı sinir etti.

Archer görünüşe hiç önem vermezdi; ama o an hissettiği ilk şey, Lawrence Lefferts'a fiziksel bir zarar verme dürtüsüydü. Ellen Olenska'nın adının onunla bu saatte bir konuşmada geçmesi düşünülemezdi. Telgrafın parasını ödedi ve iki genç adam beraberce caddeye çıktılar. Kendi kontrolünü yeniden ele geçirmiş olan Archer, sözüne devam etti, "Bayan Mingott şimdi daha iyi. Doktor artık endişelenilecek bir şey olmadığını söyledi." Rahatladığını belirten bir yüz ifadesiyle Lefferts, Archer'a, Beaufort ile ilgili kötü haberlerin tekrar ortaya yayıldığını duyup duymadığını sordu.

O akşam Beaufort'un yaptığı adilik bütün gazetelerin baş sayfalarındaydı. Haber, Bayan Manson Mingott' un geçirdiği kalp krizini de gölgede bırakmıştı ve sadece bu iki olayın gizemli bir şekilde birbirlerine bağlı olduğunu duyanlar, yazılarında yaşlı Catherine'den bahsetmişlerdi.

Bütün New York, Beaufort'un onursuzluğuyla çalkalanıyordu. Bay Letterblair'in dediği gibi, daha önce ne kendi zamanında ne de firmaya adını vermiş olan ataları zamanında hiç bu kadar korkunç bir dava yaşanmamıştı. Başarısızlığı kaçınılmaz olduktan sonra bankaya bir gün boyunca daha para yatırıldı. Banka müşterilerinin çoğu, toplumun önde gelen insanlarından oluştuğu için Beaufort'un düzenbazlığı iki misli korkunç hâle gelmişti. Eğer Bayan Beaufort bu gibi talihsizliklerin gerçek dostları bulmak (bu söz kendisine aitti) için iyi bir yol olduğu fikrini savunmasaydı, merhamet duygusu, insanların kocasına karşı hissettikleri kızgınlığı biraz olsun hafifletebilirdi. Durum böyle olunca - özellikle Bayan Manson Mingott'a gece yaptığı ziyaretten sonra- onun suçu kocasının kirini aşmıştı. Ayrıca bir "yabancı" olduğunu savunması da cabasıydı. Beaufort'un bir yabancı

olduğunu akıllarına getirenler (güvenleri tehlikede olmayanlar) kendilerini bir şekilde rahat hissediyorlardı; ama ne de olsa Güney Carolinalı bir Dallas, duruma bu şekilde yaklaşıp yakında tekrar “ayakları üzerinde duracağını” açık açık söylüyorsa, konuyu daha fazla uzatmaya gerek yoktu. Yapılacak tek şey, evliliğin parçalanamaz olduğu gerçeğini kabullenmekti. Toplum yoluna Beaufortsuz devam etmeyi başarmalıydı ve zaten bütün bu dedikodular bir gün son bulacaktı. Tabii felaketin kaçınılmaz kurbanları olan Medora Manson, zavallı yaşlı Bayan Lannings ve yanlış yönlendirilmiş bazı bayanlar hariç. Eğer onlar da Bay Henry van der Luyden’ı dinlemiş olsalardı...

“Beaufortlar’ın yapabileceği en iyi şey...” dedi Bayan Archer, sanki bu yarayı saracak bir ilaç bulmuş ve reçete yazmaya başlamış gibi, “Regina’nın Kuzey Carolina’daki küçük evinde yaşamak. Beaufort’un her yerde bir ahır vardır. Oraya yerleşip yarış atları yetiştirebilir. Bence bir at yetiştiricisinde olması gereken bütün özelliklere sahip.” Herkes bu fikre katıldı; ama ondan sonra Beaufortlar’a ne olabileceğini söylemeye kimse tenezzül etmedi.

Ertesi gün Bayan Manson Mingott daha iyiydi. Eski sesine tekrar kavuşmuştu; ama bir daha kimsenin onun yanında Beaufortlar hakkında konuşmamasını rica etti. Doktor Bencomb odaya girince ailenin küçük bir kriz yüzünden neden bu kadar yaygara kopardığını sordu.

“Benim yaşımdaki insanlar akşam yemeği olarak tavuk salatası yiyorlarsa daha ne bekleyebilirler ki,” diye sordu. Bunun üzerine, doktor da buna uygun olarak diyetinde değişiklik yaptı ve kalp krizi, birden sindirim krizine dönüştü. Fakat eski sert ses tonuna rağmen, yaşlı Catherine hayata bakış açısında bazı değişiklikler yapmıştı. Komşularına karşı duyduğu merak hissinde herhangi bir azalma olmamış olsa da, yaşlılığın getirdiği yalnızlık, onların sorunlarıyla ilgilenme yeteneğini köreltmmişti ve Beaufort felaketini aklından

çıkartmakta hiç de güçlük çekmemiştir. Ama hayatında ilk kez sadece kendini düşündüğünü anlamış ve şimdiye kadar küçümseyici bir tavırla, ilgisiz kaldığı ailenin bazı üyeleriyle özel bir şekilde ilgilenmeye karar vermişti.

Özellikle Bay Welland, dikkatini çeken ilk kişi olmuştur. Damatları arasında sürekli sadece onu ihmal ediyordu ve karısının onu güçlü karakterli ve göze çarpıcı derecede entelektüel kabiliyetli bir insan olarak gösterme çabaları da hep boşaydı. Fakat sağlığına olağanüstü ilgi göstermesi, onu şimdi çok ilgi çekici biri hâline getirmişti ve Bayan Mingott, damadının ateşi düşer düşmez hemen yanına gelip diyetleri karşılaştırmasını istemiştir. Artık yaşlı Catherine, ateş çıkması hakkında pek bir önlem alınamayacağını anlamıştı.

Yirmi dört saat sonra, Madam Olenska'dan ertesi günün akşamı Washington'dan hareket edeceğine dair bir telgraf gelmişti. Newland Archer'ın öğle yemeği yediği Welland evinde onu, Jersey Şehri'nden kimin alacağı konusu gündeme oturmıştı. Evde koyu bir tartışma başlamıştı. Bayan Welland, Jersey Şehri'ne gidemezdi; çünkü o akşam yaşlı Catherine'e giderken kocasına eşlik etmesi gerekiyordu ve at arabası alınamazdı; çünkü Bay Welland kayınvalidesini görüp durumuna çok üzülürse derhal eve getirilmesi gerekebilirdi. Welland gençleri, her zamanki gibi, şehir dışında olacaklar, Bay Lovell Mingott avlanmaya gidecek ve Mingott arabası onları karşılamakla meşgul olacaktı. May'den de, bir kış akşamı, tek başına feribotla karşıya geçip, kendi arabasında olsa bile, Jersey Şehri'ne gitmesi istenemezdi. Fakat Madam Olenska, eğer istasyonda ailenin hiçbir üyesi tarafından karşılanmazsa, hem yaşlı Catherine'in isteğine karşı gelinmiş olur hem de bu davranış misafirperversizlik diye algılanabilirdi. Bayan Welland, Ellen'ın aileyi bu gibi bir ikileme sürüklemeyi huy edindiğini vurguladı yorgun sesiyle. "Bu her zaman oluyor," diye inledi zavallı bayan, kadere

karşı geldiği nadir isyanlarından birinde. "Doktor Bencomb annemin eskisi kadar iyi olamayacağını söyledi; ama bence bunun tek sebebi Ellen. Eğer Ellen gelirse annemin iyileşeceğini düşünmüyorum."

Sabırsızlığın doğal bir sonucu olarak kelimeler düşünce-sizce söylenmişti. Bay Welland aniden söze atıldı.

"Augusta," dedi yüzü solgun bir şekilde, çatalını koyarak. "Sence de Bencomb benim ve annemin sağlık durumunu takip ederken her zamankinden daha az özenli davranmadı mı?"

Bu sefer yüzünün solma sırası Bayan Welland' daydı. Bu kırdığı büyük potun bitmez tükenmez sonuçları bir bir gözünün önüne gelmeye başlamıştı; ama gülmeyi başarabildi ve neşe zırhını üzerine çekip konuşmaya başlamadan önce biraz daha istiridye aldı. "Hayatım, nasıl böyle düşünürsün? Sadece kurul karar verdikten sonra, annemin de Ellen'ın kocasına dönmesi gerektiğini savunduğunu söylemek istedim. Görmek isteyebileceği başka yarım düzine torunu varken, Ellen'ı görmek istemesi biraz garip bence. Fakat şunu da unutmamalıyız ki, ne kadar canlı ve hayat dolu görünse de annem çok yaşlı bir kadın."

Bay Welland'ın kaşları hâlen çatıktı ve bu son söylenen sözün sebebinin, açığa vurduğu can sıkıcı düşünce olduğu açıktı. "Evet, annen çok yaşlı bir kadın ve hepimiz biliyoruz ki, Bencomb yaşlı insanlar üzerinde pek başarılı değildir. Dediğin gibi hayatım, bu hep oluyor ve önümüzdeki on ya da on beş yıl içerisinde ben yeni bir doktor bulma görevini seve seve üstleneceğim. Kesinlikle gerekli olmadan böyle bir değişiklik yapılması şart." Durum buralara vardktan sonra Bay Welland, sert bir tavırla çatalını yeniden eline aldı.

"Fakat," diye tekrar başladı Bayan Welland, yemek masasından kalkıp mor satenli oturma odasına geçerken. "Ellen'ın yarın akşam buraya nasıl ulaşacağını hâlen çözemedik ve ben her şeyin yirmi dört saat öncesinden ayarlanmasını

istiyorum.”

Archer, içki alemini yapan iki kardinalin resmedildiği sekiz köşeli çerçeveli tabloya arkasını döndü.

“Onu ben alayım mı? May arabayı oraya gönderirse, feribotta at arabasını karşılamak için iş yerinden rahatlıkla izin alabilirim.” Konuşurken kalbi heyecanla atıyordu.

Bayan Welland minnettarlık duyarcasına içini çekti ve cama yaklaşan May onay vermek için Archer’a döndü. “Görüyorsun ki anne, her şey yirmi dört saat öncesinden ayarlanıyor,” dedi, annesinin üzgün alrını öperken.

May’ın arabası onu kapıda bekliyordu. Archer’ı, onu iş yerine götürmesi için bir Broadway arabası tutabileceği Union Caddesi’ne götürecekti. Kendi köşesine yerleşince May, “Engel çıkararak annemi üzmemek istemedim; ama Ellen’la yarın nasıl buluşup onu New York’a nasıl geri getirebilirsin? O zaman Washington’a nasıl gideceksin?”

“Ah, gitmiyorum zaten,” diye cevapladı Archer.

“Gitmiyor musun? Neden, ne oldu,” derken sesi bir zil sesi kadar berrak ve bir eş sesi kadar kaygılıydı.

“Dava yok, ertelenmiş.”

“Ertelenmiş mi? Ne tuhaf! Bu sabah Bay Letterblair’dan anneme bir mektup gelmiş. Bir patent davası için yarın Washington’a gitmesi gerektiği yazıyordu. Bir patent davası olduğunu söylemiştin, değil mi?”

“Evet, ama sonuçta bütün ofis bir dava için gidemez. Bay Letterblair bu sabah sadece kendi gideceğini bildirdi.”

“O zaman ertelenmedi, değil mi,” diye devam etti, kendi tarzı olmayan bir ısrarla. Archer, bütün geleneksel inceliklere aykırı düşen bu alışık olmadık hatası yüzünden kızardığını ve kanın beynine çıktığını hissetti.

“Hayır, ama benim gidişim ertelendi,” diye yanıtladı, Washington’a gideceğini açıklarken May’e anlattığı onca küçük ayrıntıya içinden lanet okuyarak. İyi yalancıların detay

anlattığını; ama en iyisinin anlatmadığını nerede okuduğunu hatırlamaya çalışıyordu bir yandan. May'e yalan söylemek, onun kendi yalanını açığa çıkarmaya çalışmasının yarısı kadar bile acıtmamıştı canını.

"Ben uzun bir süre, ailenin rahatlığı için buradayım," diye devam etti alaya sığınarak. Konuşurken May' in kendisine baktığını hissetti ve Archer da, kaçırmadığını göstermek için, gözlerini May'inkilere çevirdi. Bir saniyeliğine bakiştılar ve belki de ikisinin de birbirlerine söylemek istedikleri şeylerin derinine indiler...

"Evet, bu çok rahatlatıcı olur," diye açıkça onayladı May, "Hem Ellen'ı da alabilirsin. Bu önerin üzerine annem ne kadar minnettar oldu gördün, değil mi?"

"Ah, buna ben de çok sevindim." Araba durdu. Archer aşağı atladığı zaman, May ona doğru eğildi ve elini Archer'ın eline koydu, "Güle güle sevgilim," dedi. Gözleri o kadar maviydi ki, acaba içinde yaş olduğu için mi o denli parlak göründüklerini düşündü Archer.

Arkasını döndü ve Union Caddesi'ne doğru hızla ilerledi. Bir yandan da içinden, "Jersey Şehri'nden yaşlı Catherine'in evine tam iki saat yol var. İki uzun saat ve bu daha fazla da olabilir," diye geçirdi.

Eşinin lacivert at arabası (düğün cılası da hâlen duruyordu), Archer'ı feribotta karşıladı ve konforlu bir şekilde onu, Jersey Şehri'nde Pennsylvania son durağına götürdü.

Kasvetli ve karlı bir akşamdı. Seslerin yankılandığı büyük istasyonda gaz lambaları yanıyordu. Washington Ekspresi'ni beklemek için perona adım attığında, Hudson'ın altından bir gün bir tünel geçeceğini ve bu tünelden Pennsylvania trenlerinin New York'a direkt ulaşacağını düşünen insanlar olduğunu hatırladı. Bu insanlar, Atlantik Denizi'ni beş günde geçen gemilerin ve uçan bir makinanın inşa edileceğini tahmin eden; elektrikle aydınlanmanın ve telsiz telefonla haberleşmenin mümkün olacağına ve diğer masalların içindeki mucizelerin gerçekleşeceğine inanan, hayal gücü topluluğuna ait kişilerdi.

"Onların hangi hayallerinin gerçek olacağını umursamıyorum," diye düşündü Archer. "Tabii tünel inşa edilemediği sürece." Çocuksu bir mutlulukla, Madam Olenska'nın tren-den inişini, kalabalık, anlamsız suratlar arasından onunkini seçip uzun zamandan sonra inceleyişini, onu arabaya götü-

rürken koluna girişini, atlarla iskeleyle gidişlerini, gürültü çıkaran hayvanları ve dünya ayaklarının altından kayarken ve güneşin öbür tarafına geçerken, hareketsiz arabada, kar altında yan yana sessizce oturacakları feribottan denize bakışlarını hayal etti. Bu inanılmazdı. Ona anlatacağı bir sürü şey vardı...

Trenin çınlayışı ve iniltisi daha da yaklaştı. Avlanmayı bekleyen bir hayvan gibi yavaşça istasyona yanaştı. Archer ileri atıldı. Kalabalığın içinden güçlükle geçiyor ve amaçsızca bir pencereden diğerine göz gezdiriyordu. Sonra birden, Madam Olenska'nın solgun ve şaşırmuş yüzünü gördü ve utanarak nasıl görüldüğünü unuttuğu hissini duyumsadı...

Birbirlerine ulaştılar. El sıkıştılar ve Archer, Ellen'in kolunu kendisinininkine çekti. "Bu taraftan. Araba bende," dedi.

Sonrası tıpkı hayal ettiği gibiydi. Çantalarıyla at arabasına binmesi için ona yardım etti ve sonra büyük annesinin iyi olduğunu ona kanıtlayıp, Beaufort ile ilgili kısa bir özet geçti (merhametli davranması Archer'ı şaşırtmıştı: "Zavallı Regina!"). Bu arada araba istasyondan ayrılmıştı ve kömür arabaları, vahşi atlar, düzensiz ekspres vagonları ve cenaze arabası tarafından tehdit edilen kaygan zeminde iskeleyle doğru yol alıyorlardı. Cenaze arabası geçerken Ellen gözlerini kapattı ve Archer'ın elini tuttu.

"Neyse ki o tabutun içinde olan kişi büyük annem değil!"

"Ah, hayır, hayır. O şimdi çok daha iyi. Sağlığı yerinde gerçekten. İşte, geçtik bile," diye haykırdı, sanki çok bir şey fark etmiş gibi. Eli Archer'ın elinde kaldı ve araba feribota yerleştikten sonra, Archer eğildi, Ellen'in sıkı, kahverengi eldivenini açtı ve bir hatırayı öper gibi avcunu öptü. Ellen hafif bir gülümsemeyle kendini çekti ve Archer, "Bugün beni beklemiyordun, değil mi," dedi.

"Ah, hayır."

"Seni görmek için Washington'a gelecektim. Bütün ayarlamaları yapmıştım. Neredeyse seni göremeyecektim."

“Ah,” diye haykırdı, kıl payı buluşmalarının heyecanıyla.

“Biliyor musun, seni zor hatırladım.”

“Zor mu hatırladın?”

“Yani, nasıl anlatayım... Her zaman böyle oluyor. Her seferinde yeniden beynime kazınıyorsun.”

“Ah evet, biliyorum, biliyorum.”

“Sana da öyle oluyor mu,” diye ısrar etti Archer.

Ellen pencereden dışarı bakarak başını salladı.

“Ellen, Ellen, Ellen!”

Ellen cevap vermedi ve Archer da sessizce, Ellen’ın profiline, pencerenin ötesindeki karla kaplı yolda, belli belirsiz hâle geldiğini seyrederek, yerinde oturdu. Dört uzun ay boyunca Ellen’ın neler yaptığını merak etti Archer. Birbirleri hakkında ne kadar az şey biliyorlardı! Kıymetli dakikalar akıp gidiyordu; ama Archer ona söylemeyi planladığı her şeyi unutmuştu ve sadece uzaklıklarının ve yakınlıklarının gizemi arasında kara kara düşünmekten başka bir şey yapamıyordu. Hem yakın hem de uzaklardı; çünkü birbirlerine çok yakın oturuyorlardı; ama birbirlerinin yüzlerini göremiyorlardı.

“Ne güzel araba! May’in mi,” diye sordu, aniden yüzünü pencereden çevirerek.

“Evet.”

“O zaman beni almaya seni May gönderdi. Ne kadar nazik!”

Archer bir an için cevap vermedi; sonra kızarak, “Boston’da görüştüğümüzün ertesi günü kocanın sekreteri beni görmeye geldi.”

Ellen’a yazdığı mektupta, Bay Riviere’in ziyaretine değinmişti ve bunu kalbine gömmeyi düşünüyordu. Fakat Ellen’ın, Archer’ın karısının arabasında olduklarını hatırlatması Archer’ı bunu söylemeye itmişti. May hakkında konuşulmasının kendisinde bıraktığı izi, Bay Riviere’in de Ellen’da bırakıp bırakmayacağını merak etmişti! Ellen bu söz

üzerine yine şaşırmamıştı ve Archer hemen, "O zaman Bay Riviere ona yazıyor," sonucunu çıkardı.

"Bay Riviere seni görmeye mi geldi?"

"Evet, bilmiyor muydun?"

"Hayır," diye cevapladı.

"Ve buna şaşırmadın mı?"

Ellen tereddütle, "Neden şaşırayım ki? Boston'dayken sanırım İngiltere'de tanıştığınızı ve seni tanıdığını söylemişti," diyebilirdi.

"Ellen, sana bir şey sormalıyım."

"Sor."

"Onu gördükten sonra sana sormayı istemiştim; ama bir türlü harflere dökemedim. Kocanı terk ettiğinde sana yardım eden kişi Bay Riviere miydi?"

Archer'ın kalbi yerinden çıkacak gibi atıyordu. Bu soruyu da aynı soğukkanlılıkla mı karşılayacaktı?

"Evet, ona çok şey borçluyum," dedi, sessinde en ufak bir titreme belirtisi yansıtmadan.

Sesi o kadar doğal, o kadar ilgisizdi ki, Archer'ın heyecanı yatıştı. Tam da geleneklere aykırı olmaya başladığını düşündüğü sırada, yine Archer'ın kendisini gelenekçi hissetmesine yol açmayı başarmıştı.

"Bence sen dünyada tanıdığım en dürüst kadınsın," diye haykırdı.

"Ya hayır; ama herhâlde en az huysuz olanlarından biriyim," diye yanıtladı, ses tonunda bir gülümsemeyle.

"Ne dersen de, sen her şeye olduğu gibi bakıyorsun."

"Öyle bakmak zorundaydım. Gorgon'a (Yunan Mitolojisi'nde, bir bakışta insanları kör eden, yılan saçlı üç kız kardeş) bakmak zorundaydım."

"Ama seni kör etmemiş! Onun da diğerleri gibi sadece düşsel bir korku olduğunu anladın."

"Kör etmiyor; ama gözyaşlarını kurutuyor."

Bu söz, ulaşılamayacak uzaklıklardan gelen bir ifadeyle

söylenmiş gibi gelmişti Archer'a. Feribotun yavaş yol alışı kesildi ve başı iskeleye çarptı. At arabası biraz sendeledi ve Madam Olenska ile Archer'ı birbirine yaklaştırdı. Titreyen genç adam, Ellen'in omzunun baskısını hissetti ve kolunu onunkine attı.

"Evet, kör olmadıysan bunun daha fazla böyle gidemeyeceğini de anlamışsındır."

"Böyle gidemeyecek olan ne?"

"Birlikte olmamız ve olamamamız."

"Hayır. Bugün buraya gelmemeliydin," dedi değişik bir ses tonuyla ve aniden dönüp kollarını Archer'a dolayıp dudaklarını kendi dudaklarına bastırdı. Aynı anda araba gitmeye başladı ve iskelenin önündeki bir gaz lambası pencereden içeriye ışığını yansıttı. Ellen kendini geri çekti; sessiz ve hareketsiz bir şekilde oturdular. At arabası, diğer arabaların arasından geçmek için çabalıyordu. Caddeye ulaştıkları zaman Archer, hızlı bir şekilde konuşmaya başladı.

"Benden korkma. Böyle köşeye çekilmene gerek yok. Benim istediğim çalınmış bir öpücük değil. Görüyorsun ki, saçının telini bile ellemeye tenezzül etmiyorum. Aramızdaki bu bağın normal bir aşk ilişkisine dönüşmesini neden istemediğini anlamadığımı düşünme sakın. Dün karşında bu şekilde konuşamazdım; çünkü ayrı olduğumuz ve benim seni görmek için iple çektiğim zamanlar, her düşünce büyük bir ateş gibi aklımda sönüp gidiyor. Ama sonra sen geliyor-sun ve hatırladığımdan çok daha mükemmelsin. Benim istediğim bu kaçamak birkaç saatten çok daha fazlası. Seni susamış bir şekilde beklerken, saatlerce bu şekilde yan yana oturduğumuzu hayal ediyor ve bunun gerçek olması için dua ediyorum."

Ellen bir an için cevap vermedi. Sonra fısıldar gibi, "Gerçek olması için dua ediyorum demekle neyi kast ediyorsun," diye sordu.

"Gerçek olacağını biliyorsun, değil mi?"

“Seninle benim beraber yaşayabileceğimiz günlerin gerçekleşebileceğini mi,” dedi ve sert bir kahkaha attı. “Bunları söylemek için iyi bir yer seçmişsin!”

“Kanımın arabasında olduğumuzu mu kast ediyorsun? Arabadan inip yürüyelim mi? Sarıms biraz kara aldırış etmezsin, değil mi?”

Ellen tekrar güldü ve daha kibarca, “İnip yürüyemem; çünkü büyük annemin yanına olabildiğince çabuk gitmem gerek. Sen de benim yanımda oturacaksın ve beraber hayallere değil, gerçeklere bakacağız.”

“Gerçek demekle neyi kast ettiğini bilmiyorum. Benim için tüm gerçek bu an.”

Ellen, bu söz üzerine uzun süre sessiz kaldı. Araba karanlık caddede yol alıyordu ve sonra Beşinci Cadde’ye doğru saptı.

“Yani karın olamayacağım için metresin olmamı mı istiyorsun,” diye sordu.

Sorunun zalimliği Archer’ı şaşırttı. Konunun yakınından geçiyor olsalar bile söylediği söz karşısında kendi sınıfından olan bayanlar utanıp kızarırlardı; fakat Archer, Madam Olenska’nın bu kelimeyi, sanki kendi kelime hazinesine aitmiş gibi rahat bir şekilde kullandığını fark etti ve kaçtığı o korkunç hayatta, bu kelimenin çok kullanılıp kullanılmadığını düşündü. Bu soru karşısında Archer silkelendi ve boca-ladı.

“Ben... Ben bir şekilde seninle beraber bu gibi kelimelerin -bu gibi kategorilerin- bulunmadığı bir dünyaya gitmek istiyorum. Sadece birbirini seven, birbirlerinin her şeyi olan iki âşık insan gibi olabileceğimiz ve diğer hiçbir şeyin önemli olmadığı bir yere.”

Ellen iç geçirdi ve sonra güldü ve, “Ah hayatım, o yeri kim kaybetmiş de biz buluyoruz? Sen oraya hiç gittin mi,” diye sordu ve Archer yüzü asık, dilini yutmuş bir hâlde dururken Ellen devam etti, “Ben bu gibi bir yeri arayan çok in-

san gördüm ve inan bana hepsi hayal kınkılığına uğradılar. Bolonya, Pisa ya da Monte Carlo'ya gittiler ve oraların da eski dünyadan hiçbir farkı yoktu. Sadece daha küçük ve daha adi yerlerdi hepsi."

Archer, onun bu ses tonuyla konuştuğunu hiç duymamıştı ve birkaç dakika önce kullandığı kelimeyi tekrar hatırladı.

"Evet, Gorgon senin gözyaşlarını kurutmuş," dedi Archer.

"Evet, ayrıca gözlerimi de açtı. İnsanları kör ettiği bir yalan. Yaptığı şey aslında tam tersi: İnsanların göz kapaklarını sonuna kadar açıyor; böylece asla karanlıkta kalmıyorlar. Bu şekilde bir Çin işkencesi yok muydu? Sanırım var. Ah, inan bana orası sefil, minicik bir ülke!"

Araba Kırk İkinci Cadde'yi geçmişti. May'in kuvvetli atları onları kuzeye doğru götürüyordu. Archer, dakikaların boşa harcanması ve söylenen onca boş söz üzerine ne diyeceğini bilemedi.

"O zaman bizimle ilgili planın tam olarak ne," diye sordu.

"Bizimle ilgili mi? Ama gerçekte 'biz' diye bir şey yok ki. Sadece birbirimize uzak olursak birbirimize yakın olabiliyoruz. O zaman kendimiz olabiliriz. Yoksa sen sadece Ellen Olenska'nın kuzeninin eşi Newland Archer'sın ve ben de Newland Archer'ın karısının kuzeniyim. Biz, bize güvenen insanların arkasında mutlu olmaya çalışıyoruz."

"Ben bunun ötesindeyim," diye inledi Archer.

"Hayır, değilsin! Hiç öteye geçmedin; ama ben geçtim," dedi garip bir ses tonuyla, "Ve neye benzediğini biliyorum."

Archer belirsiz acılar içinde sessizce oturdu. Sonra karanlıkta, arabanın küçük zilini çaldı. May'in, durmasını istediğinde zili iki kez çaldığını hatırladı. Araba kaldırım taşı kenarında durdu.

"Neden duruyoruz? Burası büyük annemin evi değil ki,"

diye seslendi Madam Olenska.

"Hayır, ben... Ben burada inmeliyim," diye kekeledi kapıyı açıp kaldırıma atlayarak. Sokak lambasının ışığı sayesinde, Ellen'ın şaşkın yüzünü ve kendisini tutmak için içgüdüsel olarak yaptığı hareketi gördü. Archer kapıyı kapadı ve bir an için cama doğru eğildi.

"Sen haklısın: Bugün buraya gelmemeliydim," dedi, faytoncu duymasın diye ses tonunu alçaltarak. Ellen öne doğru eğilmiş konuşmaya hazırlanıyordu; ama Archer faytoncuya devam etmesi için çoktan işaret etmişti ve Archer köşede beklerken araba gitti. Kar dinmişti ve yüzünü kırbaçlayan ürpertici bir rüzgâr çıkmıştı. Aniden yüzünde katı ve soğuk bir şey hissetti ve ağladığını fark etti. Rüzgâr, gözyaşlarını donduruyordu.

Ellerini ceplerine sokup hızlı adımlarla Beşinci Cadde'ye, evine doğru yürüdü.

Archer, akşam yemeğinden önce eve geldiğinde, oturma odasını boş buldu. O ve May, yalnız yemek yiyeceklerdi. Bayan Manson Mingott'un rahatsızlığı nedeniyle bütün aile yemekleri ertelenmişti. İkisi arasında en dakik kişi May olduğu için, Archer onu orada bulamayınca şaşırdı. Evde olduğunu biliyordu; çünkü giyinirken odasında gezindiğini duymuştu ve onu geciktiren şeyin ne olduğunu merak etti.

Gerçeklikten kopmamak için tahminler yürütüyordu. Bazen kayınpederinin neden ıvır zıvır şeylerle uğraştığına dair bir iz yakaladığını hissedirdi. Belki, çok uzun zaman önce, Bay Welland'ın bile kaçışları ve hayalleri olmuştu ve bunları korumak için o da elinden gelen her şeyi yapmıştı.

May içeri girdiğinde yorgun görünüyordu. Mingottlar'ın resmî olmayan durumlarda giydiği düşük omuzlu ve bol dantelli yemek elbisesini giymişti. Saçını da her zamanki gibi toplamıştı. Yüzü, saçının aksine, bitkin ve solgun gözüküyordu. Ama Archer'a yine yumuşak bir şekilde davranmıştı ve gözlerinde hâlen bir önceki günün ışığı parılıyordu.

"Ne oldu hayatım," dedi May. "Ben seni büyük annemde

bekliyordum; ama Ellen yalnız geldi ve acil işin olduğu için seni yarı yolda indirmek zorunda kaldığını söyledi. Umarım kötü bir şey yoktur.”

“Sadece unuttuğum birkaç mektup vardı ve yemekten önce uğrayıp onları almak istedim.”

“Ah,” dedi ve bir dakika sonra, “Büyük anneme gelmediğine üzüldüm. Keşke mektuplar acil olmasaydı.”

“Acillerdi,” diye yanıtladı ısrarına şaşırmuş bir hâlde. “Hem neden büyük annene gelmem gerektiğini anlamadım. Orada olduğunu bilmiyordum ki.”

May, arkasını dönüp şömineye yaklaştı. Orada dururken ve karmakarışık saçından çıkan fırlamış bir tutam saçı yerine sokmaya çalışırken Archer, May’in uyuşuk ve esnek olmayan tavrı karşısında şaşırdı ve hayatlarının tekdüzeliğinin ona da mı bulaşmış olduğunu düşündü. Sonra, o sabah evden çıkarken, May’in basamaklarda ona seslenip akşamleyin büyük annesinde buluşacaklarını ve beraber eve döneceklerini söylediğini hatırladı. O da neşeli bir şekilde, “Tamam,” diye cevap vermişti. Fakat araya giren başka olaylar yüzünden bu sözünü unıtmıştı. Şimdi vicdan azabı duyuyordu; ama iki yıllık evliliklerinden sonra böyle ufak bir hata yüzünden suçlandığı için de bir yandan kızıyordu. İhtirassız ve uzun bir balayı dönemi geçirmeleri Archer’ı çok yormuştu. Eğer May de şikâyetlerini dışa vuracak olsa, ki Archer çok şikâyeti olduğunu düşünüyordu, onlara gülüp geçerdi; aslında yaralarını bir gülümsemeyle kapatması gerektiği ona çoktan öğretilmişti.

Archer, kendi sıkıntısını gizlemek için büyük annesinin nasıl olduğunu sordu ve May de günden güne iyileştiğini; fakat Beaufortlar hakkında son duyduğu haberlerden de rahatsızlık duyduğunu söyledi.

“Ne haberleri?”

“Görünüşe göre, New York’ta kalmaya karar vermişler. Sanırım bir sigorta işine ya da öyle bir şeye gireceklermiş. Şu

an kalmak için küçük bir ev arıyorlar.”

Bu kararın mantıksızlığı tartışılmazdı bile. Sonra Archerlar yemeğe oturdular. Yemek esnasında konuşmaları her zamanki çevrede sınırlıydı; ama Archer eşinin ne Madam Olenska’dan ne de yaşlı Catherine’in onun için düzenlediği davetten hiç bahsetmediğini fark etti. Bu durumdan hoşnuttu; ama bunun, üstü kapalı bir şekilde uğursuz olduğu da aklına gelmiyor değildi.

Kahve içmek için yukarı, kütüphaneye çıktılar ve Archer bir sigara yakıp Fransız tarihçi Jules Michelet’in bir kitabını eline aldı. Akşamları genelde tarih okurdu; çünkü May, ne zaman bir şiir kitabı okuduğunu görse hemen yüksek sesle okumasını istiyordu. Kendi sesini beğenmediğinden değil de, okuduğu şeyle ilgili May’in görüşlerini önceden tahmin ettiği için içinden okumak gelmiyordu. Nişanlı oldukları dönemde May, Archer’ın kendisine söylediğinin aynısını tekrarlardı (ki Archer bunu daha yeni algılıyordu); ama May’e fikir vermeyi bıraktığından beri May, kendi düşüncelerini yaratmaya başlamıştı ve bu yorumlar Archer’ın neşesine gölge düşürücü bir şekilde yıkıcıydı.

Archer’ın, tarih kitabını aldığını gören May de hemen elişi sepetini kapıp yeşil perdeli lambanın yanına bir koltuk çekti ve kanepesi için yaptığı yastığı bitirmeye koyuldu. Eli iğne işine pek yatkın değildi. Büyük, becerikli elleri ata binmede, kürek çekmede ve açık hava sporlarında marifetliydi; fakat diğer eşler de kocaları için yastık yaptıklarından, o da bunu bir görev olarak görüyordu.

Archer, öyle bir şekilde oturmuştu ki gözlerini hiç kaldırmadan, işine doğru eğildiğini, kırıksık dirsek kollarının yuvarlar kollarından aşağı kaydığını, zümrüt nişan yüzüğünün sol elinde, evlilik yüzüğünün yukarısında durduğunu ve sağ elinin yavaşça ve güçlkle beze iğneyi batırdığını görebiliyordu. Açık alnına yansıyan lamba ışığı altında böyle otururken Archer, dehşete düşmüş bir şekilde, May’in ak-

lından geçen her şeyi her zaman bileceğini, yıllar geçse bile Archer'ı şaşırtacak hiçbir harekette bulunmayacağını, yeni bir fikir ortaya atmayacağını, bir zayıflık, bir duygu ya da zalimlik göstermeyeceğini aklına getirdi. May, şiiri ve mace-rayı flört döneminde sona erdirmişti. Artık böyle hareket etmeyecekti; çünkü böyle hareket etmesine gerek yoktu. Şimdi annesinin bir kopyası olmaya başlamıştı ve esrarengiz bir şekilde, Archer'ı da bir Bay Welland yapmaya çalışıyordu. Archer kitabını koydu ve sabırsızca ayağa kalktı. May hemen elini kaldırdı.

“Sorun nedir?”

“Oda çok boğucu. Biraz hava alacağım.”

Archer kütüphane perdelerinin, yaldızlı bir perde rayında iğnelenmiş bir şekilde durması ve oynatılamaz derecede dantel katmalarıyla süslenmesi yerine, ileri geri çekilebilir olmasında ısrar etmişti. Archer perdeyi çekti ve buzlu geceye doğru eğilirken pencereyi açtı. Masasının yanında, lambasının altında oturan May'e bakmıyor olmak; başka evler, çatılar, bacalar görüp kendisinininkinden başka yaşamların, New York'tan başka şehirlerin ve kendi dünyasının ötesinde başka bir dünyanın da olduğunu düşünmek Archer'ı rahatlatmış ve nefes almasını kolaylaştırmıştı.

Dışarıya, karanlığa doğru birkaç dakika eğildikten sonra May'in, “Newland! Pencereyi kapat. Hastalanıp öleceksin,” dediğini duydu.

Pencere çerçevesini indirdi ve arkasını döndü, “Ölecek miyim,” diye tekrarlardı ve, “Fakat ben çoktan öldüm zaten. Ben öldüm. Aylar önce öldüm,” diye eklemek istedi.

Birden bu söz aklına vahşi bir düşünce soktu. Ya ölen kendi değil de May olsaydı! Ölecek olsaydı... Ölecek ve onu özgür bırakacak!.. Orada, o sıcak tanıdık odada May'e bakar bir hâlde durmanın verdiği his ve ölmesini dilemesi o kadar garip, etkileyici ve büyüleyiciydi ki, bu düşüncenin alçaklığı Archer'ı hemen şaşırtmadı. Sadece böyle bir olayın, onun

hasta ruhuna, iyileşmesi için bir şans verebileceğini düşündü. Evet, May ölebilirdi. İnsanlar, May gibi genç ve sağlıklı insanlar, ölüyorlardı. May ölebilir ve Archer'ı bir anda özgür bırakabilirdi.

May yukarı baktı ve Archer, May'in gözlerini, kendi gözlerinde bir şey varmış gibi, şaşkın bir şekilde açtığını gördü.

"Newland! Hasta mısınız?"

Archer başını salladı ve sandalyesine doğru döndü. May yine işine eğildi ve yanından geçerken Archer, elini May'in saçına koydu, "Zavallı May," dedi.

"Zavallı mı? Neden zavallı," diye tekrarladı yapmacık bir kahkahayla.

"Çünkü artık senin için endişelenmeden pencere açamayacağım," diye cevapladı, kendi de gülerek.

May bir an için sessiz kaldı. Sonra alçak bir sesle, başı işine doğru eğik bir şekilde, "Eğer sen mutluysan ben de mutluyumdur," dedi.

"Ah hayatım. Ben pencere açamazsam mutlu olamam ki!"

"Bu havada mı," diye itiraz etti May ve Archer içini çekerrek kitabına gömüldü.

Altı ya da yedi gün geçmişti. Archer, Madam Olenska'dan hiç haber almamıştı ve ailenin hiçbir üyesi tarafından, kendisi yanlarındayken, bu addan bahsedilmeyeceğini anlamıştı. Onu görmeye çalışmadı. Zaten o, yaşlı Catherine'in yatağının başında nöbet beklerken bu imkânsızdı. Archer, eğilmiş, buzlu geceden dışarı bakarken düşüncelerinin yüzeyinde bir yerde verdiği kararla kendini durumun belirsizliğine bırakmıştı. Bu kararın yarattığı kuvvet, beklemesini ve hiçbir belirti göstermemesini kolaylaştırmıştı.

Sonra bir gün May, Bayan Manson Mingott'un kendisini görmek istediğini söyledi. Bu istekte şaşılacak bir şey yoktu; çünkü yaşlı bayan günden güne iyileşiyordu ve Archer'ı diğer damatlara tercih ettiğini her zaman açık açık söylerdi.

May, bu haberi belirgin bir memnuniyetle Archer'a ilette. Yaşlı Catherine'in kocasını takdir etmesiyle gurur duyuyordu.

Bir an bir sessizlik oldu. Sonra Archer, "Tamam. Bu akşam beraber oraya gidelim mi," diye sorma zorunluluğu hissetti kendinde.

Eşinin yüzü aydınlandı; ama May hemen, "Ah, sen yalnız gitsen daha iyi olur. Aynı insanları sürekli görmek, büyük annemi sıkıyor."

Yaşlı Bayan Mingott'un zilini çalarken, Archer'ın kalbi yerinden çıkacakmış gibi atıyordu. Her şeyden önce, o da yalnız gitmek istemişti; çünkü bu ziyaretin ona, Madam Olenska ile özel olarak birkaç kelime etme olanağı vereceğinden emindi. Bu fırsat kendiliğinden gelene kadar beklemeye karar verdi ve işte orada, kapı basamağındaydı. Kapının ve perdelerin arkasında, koridorun sonundaki sarı kumaşla kaplı odada Madam Olenska kesinlikle onu bekliyordu. Bir dakika içinde onu görebilecek ve hasta odasına geçmeden önce onunla biraz yalnız konuşabilecekti.

Ona sadece tek bir soru sormak istiyordu. Ondan sonra izleyeceği yol belli olacaktı. Sormak istediği soru, sadece Washington'a döneceği tarihi ve bu soruya yanıt vermemesi de olanaksızdı.

Fakat sarı oturma odasında onu bekleyen kişi melez hizmetliydi. Dişleri inci gibi parlıyordu. Kaygan kapıları açtı ve Archer'ı yaşlı Catherine'in bulunduğu odaya götürdü.

Yaşlı kadın, yatağının yanındaki büyük bir koltukta oturuyordu. Onun yanında, üzerinde yuvarlak, bronz bir lambanın olduğu bir sehpa vardı. Görünürde bir kitap, gazete ya da odada başka bir bayanın bulunduğu dair herhangi bir kanıt yoktu. Sohbet emek, Bayan Mingott'un aradığı tek şeydi ve başka bir işle de uğraşmazdı.

Archer, krizden kalan hiçbir ize rastlamadı. Sadece solgun ve fazla kilolarından dolayı da yorgun görünüyordu.

Başlığı, kolalı bir fiyonkla iki çenesinden birbirine bağlanmıştı ve eşarblı kabarık mor giysisinden aşağı sarkıyordu. Ziyafeti seven, zeki ve nazik bir bayana benziyordu.

Geniş kucağına koyduğu, ev hayvanı misali ellerinden birini kaldırıp hizmetliyi çağırdı, "Kimseyi içeri alma. Kızlarım ararlarsa uyuduğumu söyle," dedi.

Hizmetli ortadan kayboldu ve yaşlı bayan damadına doğru döndü.

"Hayatım, çok mu korkunç görünüyorum," diye sordu neşeyle, göğsünde duran dantel işlemeleri bir eliyle elleyerek, "Kızlarım bunun o kadar da önemli olmadığını söylüyorlar, sanki korkunç görüntüyü saklamak zorlaştıkça önemi daha da artmıyormuş gibi!"

"Her zamankinden güzel görünüyorsunuz," diye yanıtladı Archer, aynı ses tonunda ve Bayan Mingott başını geriye atıp güldü.

"İyi, ama Ellen kadar güzel görünmüyorum," dedi, Archer'a kötü kötü bakarak ve Archer bir şey söyleyemeden, "Onu feribotta karşılamaya gittiğinde de o kadar güzel görünüyor muydu," diye ekledi.

Archer güldü ve Bayan Mingott konuşmasına devam etti, "Yolda inmeyi sen mi istedin? Benim gençliğimde genç adamlar zorlanmadıkça güzel bayanları bırakıp gitmezler," dedi. Bayan Mingott tekrar kıkırdadı ve yakınarcasına, "Seninle evlenmemesi çok yazık oldu. Bunu ona hep söylemişimdir. Benim düşüncem böyle ama kim yaşlı bir kadının düşüncesine aldırış eder ki?"

Archer, hastalığının Bayan Mingott'un bütün yeteneklerini köreltmış olup olmadığını merak etti; ama Bayan Mingott birden patladı, "Neyse, şimdi her şey ayarlandı: Ailenin geri kalanları ne derlerse desinler, Ellen benimle kalacak! Eğer ben dizlerine kapanıp yalvarmasaydım burada beş dakika bile durmazdı."

Archer sessizce dinledi ve Bayan Mingott devam etti,

“Herkes benimle konuştu. Beni ikna etmek için. Lovell, Letterblair, Augusta Welland ve ailenin diğer üyeleri, Olenski’ye geri dönmesini bir görev bilene kadar, onun ödeneğini kesmem için benimle konuştular. Sekreter ya da her neyse, yolladığı son tekliflerle geldiği zaman, beni ikna edebileceklerini sandılar. İtiraf ediyorum ki iyi tekliflerdi. Ne de olsa evlilik evliliktir ve para paradır. Her ikisi de kendi alanında oldukça kullanışlı şeyler. Ne diyeceğimi şaşırmıştım.” Bayan Mingott derin bir iç geçirdi, sanki konuşmak büyük çaba sarf ettiren bir uğraşmış gibi. “Ama ona baktığım an dedim ki; ‘Tatlı kuşum benim! Yine o kafese mi kapanacaksın? Asla!’ Ve şimdi her şey ayarlandı. O burada kalıp, bakılacak bir büyük anne olduğu sürece, büyük annesine bakacak. Pek eğlenceli bir iş değil; ama Ellen buna aldırılmıyor. Tabii Letterblair’a her zamanki ödeneğinin ödeneceğini söyledim.”

Genç adam yaşlı kadını pür dikkat dinledi; ama kafası karıştığı için bu haberin ona hüznün mü yoksa neşe mi kattığını anlayamadı. Düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu. Fakat yavaş yavaş kötü düşünceleri kafasından attı ve geriye mucizevi fırsatlar kaldı. Eğer Ellen gelip büyük annesiyle kalmaya razı geldiyse, bu kesinlikle Archer’sız yapamayacağını anlamış olmasındandı. Archer’ın geçen günkü yalvarışına verdiği cevap buydu. Büyük bir adım atmak istemese de, en azından açık kapı bırakıyordu. Her şeyi riske atmaya hazır bir adamın aniden güvenliğin tehlikeli tatlılığını tadan cesaretiyle arkasına yaslandı.

“Geri dönemezdi. Bu imkânsızdı,” diye haykırdı Archer.

“Ah hayatım, her zaman onun tarafında olduğunu biliyordum. Bugün buraya seni bu yüzden çağırdım ve bu yüzden, eşin seninle gelmek isteyince, ‘Hayır hayatım, ben Newland’i görmek istiyorum ve yanında başka birinin olmasını istemiyorum,’ dedim. Çünkü gördüğün gibi hayatım,” kafasını atabildiğince geriye atıp gözünü Archer’ın gözlerine sabitledi, “Gördüğün gibi savaşmamız gerek. Aile

onu burada istemiyor. Benim hasta ve yaşlı bir kadın olduğumu ve onun beni, burada kalmak için ikna ettiğini söyleyeceklerdir. Onlarla tek başıma savaşamam. Bunu benim için sen yapmalısın.”

“Ben mi,” diye kekeledi Archer.

“Sen. Neden olmasın,” dedi kılıç gibi keskin bakarak. Elini kaldırdı ve solgun kuş tırnakları gibi olan elini Archer’ın eline değdirdi, “Neden olmasın,” diye tekrar etti.

Archer, Bayan Mingott’un bakışlarının baskısı altında kontrolünü eline aldı.

“Beni dinlemezler ki. Ben çok önemsiz biriyim.”

“Sen Letterblair’ın ortağsın, değil mi? Onları Letterblair’ı kullanarak ikna etmelisin. Bir sebebin yoksa,” diye ısrar etti.

“Evet, eminim ki ben olmadan da hepsinin üstesinden gelirsiniz; ama yardımınıza ihtiyacınız varsa her zaman yanınızdayım,” diye güvence verdi ona Archer.

“O zaman güvendeyiz,” diye iç geçirdi ve Archer’a gülümseyerek başını yastığa koyarken, “Bize destek olacağını biliyordum; çünkü evine geri dönmesinden bir görev olarak bahsederlerken senin adını ağızlarına hiç almıyorlar,” diye ekledi.

Archer anlayışlı bir şekilde irkildi ve, “Peki, May’ in adından bahsediyorlar mı,” diye sormak istedi. Fakat sormamasının daha iyi olacağını düşündü.

“Ve Madam Olenska? Onu ne zaman göreceğim,” dedi.

Yaşlı bayan kıkırdadı; dudaklarını buruşturdu ve nazlanarak, “Bugün değil. Günde bir kişiyi görmek yeterli. Madam Olenska dışarı çıktı.”

Archer hayal kırıklığıyla kızardı ve yaşlı kadın devam etti, “O dışarı çıktı çocuğum. Benim arabamı alıp Regina Beaufort’u ziyarete gitti.”

Yaşlı bayan, bu sözün yarattığı etkiyi görmek için durdu, “Bunu bana önceden söylemişti. Buraya geldiğinin ertesi günü en iyi şapkasını giyip bana, soğuk bir şekilde, Regina

Beaufort'u görmeye gideceğini söyledi. 'Onu tanımıyorum. O kim?' dedim. 'O senin yeğenin ve çok mutsuz bir kadın,' dedi. 'O alçak bir adamın karısı,' dedim. 'Ben de öyleyim ve bütün ailem onun yanına dönmem için beni zorluyor,' dedi. Bu söz beni yıktı ve ben de gitmesine izin verdim. Bir gün çok yağmur yağdığını ve yürümenin zor olacağını, bu yüzden arabamı almak istediğini söyledi. 'Ne için,' diye sordum ve o da, 'Gidip kuzen Regina'yı görmek için,' dedi. Kuzen! Şimdi pencereden dışarı baktım ve tek bir damla yağmur olmadığını gördüm; ama onu anladım ve arabayı almasına izin verdim. Ne de olsa Regina cesur bir kadın ve Ellen da öyle. Ben cesareti her şeyden üstün tutarım."

Archer aşağı eğildi ve hâlen kendininkinin üzerinde duran küçük eli öptü.

"İhuh!.. Kimin elini öptüğünü düşünüyordun genç adam? Eşinindir umarım," dedi yaşlı bayan, alaycı bir kahkahayla. Archer gitmek için ayağa kalktığında arkasından, "Eşine, büyük annesinin sevgilerini ilet ama konuştuğumuz şeylerden bahsetmesen iyi olur," diye seslendi.

Archer, yaşlı Catherine'in bu haberi karşısında donup kalmıştı. Madam Olenska'nın Washington'a bir an önce dönmek istemesi normal bir durum olurdu ama özellikle Bayan Mingott iyileşmişken onun çatısı altında kalmayı seçmesi açıklanamazdı.

Madam Olenska'nın kararının, ekonomik değişikliğiyle bir ilgisi olmadığına emindi. Ayrı oldukları dönemde kocasının ona yolladığı miktarı tamı tamına biliyordu. Büyük annesinin verdiği ek gelir olmasa hayatını devam ettirmesi çok zor olurdu. Bir de şimdi Ellen'in hayatını paylaşan Medora Manson da artık gözden düştüğü için yiyecek ve giyecek konusunda çok sıkıntıya düşerlerdi. Fakat Archer, Madam Olenska'nın büyük annesinin teklifini işine geldiği için kabul etmediğine ikna olmuştu.

Ellen, büyük serveti olan ve paraya karşı ilgisiz olan insanlar gibi çok cömertti ve ara sıra aşırıya kaçtığı durumlar da oluyordu; ama akrabalarının vazgeçilmez diye düşündüğü birçok şeye sahip olmadan da hayatını sürdürebilirdi. Bayan Lovell Mingott ve Bayan Welland'ın, Kont Olens-

ki'nin sınırsız lüks hayatına alışmış birinin bunca güzelliği geri çevirmesine üzüldüklerini duymuştu. Dahası, Archer'ın bildiği gibi, ödeneğinin kesilmesinin üstünden birkaç ay geçmişti; fakat bu arada Ellen, büyük annesinin gözüne tekrar girmek için hiçbir çaba sarf etmemişti. Bu yüzden gidişatını değiştirmesinin başka bir sebebi olmalıydı.

Cevabı çok düşünmesine gerek yoktu. Feribottan indikten sonra Ellen, ayrı kalmaları gerektiğini söylemişti; ama bunu, başı Archer'ın göğsündeyken belirtmişti. Kullandığı kelimelerde önceden tasarlanmış bir yapmacıklık yoktu. Archer'ın yaptığı gibi o da kaderiyle savaşıyor ve onlara güvenmiş olan insanların inançlarını boşa çıkarmama kararına çaresiz bir şekilde tutunmaya çalışıyordu. Fakat New York'a dönüşünden on gün geçmesine rağmen Archer'ın sessiz kalması ve kendisini görmek için hiçbir girişimde bulunmaması Ellen'ı, Archer'ın kararlı bir adım atacağı düşüncesine itmiş olabilirdi; dönüşü olmayan bir adım. Bu düşünceyle zayıflığından korkmuş ve bu gibi durumlarda uzlaşmaya gidilmesinin daha iyi olacağını hissetmiş olabilirdi.

Bayan Mingott'un zilini çalmasından bir saat önce Archer, neler olacağını bildiğini düşünüyordu: Madam Olenska ile yalnız kalıp özel olarak biraz konuşacak ya da bunda başarısız olursa büyük anneye hangi gün ve hangi trenle Washington'a döneceğini soracaktı. O trende ona eşlik etmeye ve onunla Washington'a ya da nereye gitmek isterse oraya gitmeye hazırdı. Japonya'ya bile gidebilirdi onunla. Ne olursa olsun, Ellen nereye giderse gitsin, Archer'ın da onun peşinden geleceğini anlayacaktı o zaman. Başka bir seçenek bırakmamak için May'e bir not yazmayı düşünüyordu.

Atacağı bu adım karşısında hem tedirgindi hem de bir an önce yapmak için sabırsızlanıyordu. Fakat şimdi olayların değişmiş olması onu rahatlatmıştı. Ama şimdi, Bayan Mingott'tan ayrıldıktan sonra eve doğru yürürken, önüne açılmış bu yeni yolda nelerle karşılaşacağını düşünmek onu ra-

hatsız etmeye başlamıştı. İzleyeceği bu yeni yolda, bilinmeyen ya da yabancı olan hiçbir şey yoktu; ama kendisini, yaptığı hareketler karşısında kimseye hesap vermek zorunda olmayan özgür bir adam olarak düşündüğünde biraz olsun yatışıyordu. Ne de olsa önlem alabilir ve kaçamak cevaplar verip gerçeği gizleyebilirdi. İzleyeceği bu yola, bir kadının onurunu korumak deniyordu ve bunu başarması için, kendinden büyüklerle yemekten sonra yaptığı konuşmalarda her detayı öğrenmişti.

Şimdi olaya farkı bir açıdan bakabiliyordu. Ayrıca fazla bir rolü de yoktu. Bayan Thorley Rushworth'un mutlu ve sadık kocasına karşı nasıl bir rol üstlendiğini gizliden gizliye izlemişti: Gülen, şakalaşan, espri yapan, dikkatli biri ve aralıksız söylenen yalanlar. Gece gündüz, her dokunuş ve her bakışta, her okşayış ve her tartışmada, her sözcük ve her sessizlikte sürüp giden yalanlar.

Bir kadın için kocasına karşı numara yapmak kolay ve daha az alçakça bir davranıştı. Bir kadının her zaman doğru olması zaten hiç düşünülemezdi. Kadın ana yaratıktı ve kölelik konusunda deneyimliydi. Her zaman aksi, sinirliydi ve çok dikkate alınması beklenmezdi. Birbirine aşırı bağlı toplumlarda bile gülüşü her zaman kocasının aleyhine olurdu.

Fakat Archer'ın küçük dünyasında aldatılmış bir bayana kimse gülmezdi ve evlendikten sonra bile kadınlarla gönül eğlendirmeye devam eden erkekler aşağılanıp küçümsenirdi. Sonuçta her şeyin bir sınırı vardı.

Archer bu görüşe daima katılmıştı: Lefferts'in aşağılık bir adam olduğunu düşünmüştü her zaman. Fakat Ellen Olenska gibi bir kadını sevmek, onu Lefferts'in seviyesine düşürmezdi. Archer ilk defa önceden savunduğu bir yargıyla karşı karşıya kalıyordu. Ellen Olenska diğer hiçbir kadına ve kendisi de diğer hiçbir erkeğe benzemiyorlardı. Bu nedenle onların durumu kimseninkine benzemiyordu ve kendilerinden

başka hiç kimseye hesap vermek zorunda değillerdi.

Evet, ama on dakika sonra Archer, kendi kapısının merdivenlerinden yukarı çıkacaktı ve May, alışkanlıkları, onuru, kendisinin ve kendi gibi insanların her zaman inanmış oldukları tüm terbiye ve kurallar ile orada onu olacaktı.

Köşeye geldiği zaman tereddütte kaldı ve Beşinci Cadde'den aşağı inmeye devam etti.

Tam karşısında, kış gecesinde, ışıksız bir ev görünüyordu. Yakına geldiğinde ne çok zaman bu evi aydınlık, basamakları halıyla kaplı ve kapısında arabaların müşteri kapmak için çiftler çiftler beklediğini hatırladı. May'i ilk defa bu evin seraliğinde öpmüştü. Balo salonunun sayısız mum ışığı altında, uzun boyu ve tüm zarafetiyle görünmüştü May.

Şimdi ev, bir mezarlık kadar karanlıktı. Sadece bodrum katında hafif bir gaz lambası ışığı ve bir kat yukarısında, karanlığın buna rağmen baskın çıktığı bir ışık vardı. Archer köşeye geldiğinde kapıda duran arabanın Bayan Manson Mingott'a ait olduğunu gördü. Eğer bu yoldan geçerse, Silerton Jackson için ne büyük bir fırsat olurdu! Archer, yaşlı Catherine'in, Madam Olenska'nın Bayan Beaufort'a karşı davranışına verdiği değerden çok etkilenmişti. Kötü niyetli New York'u bir anda iyi göstermişti gözünde. Fakat derneklerde ve oturma odalarında Ellen Olenska'nın kuzenini ziyareti hakkında neler konuşulacağını çok iyi biliyordu.

Archer durdu ve aydınlık pencereye baktı. Hiç şüphesiz, iki bayan o odada oturuyorlardı. Beaufort herhâlde kendini başka yerde avutmaya gitmişti. Fanny Ring ile beraber New York'u terk ettiğine dair dedikodular bile dönüyordu etrafta; ama Bayan Beaufort'un sergilediği davranış bunun imkânsız olduğunu kanıtlamıştı.

Archer, Beşinci Cadde'nin gece görünümüne bakıyordu ve caddede neredeyse tek başınaydı. O saatte çoğu insan evde akşam yemeği için giyinmeye başlardı ve Archer, Ellen'ın

evden çıkışını kimse görmeyeceği için mutluydu. Bu düşünce aklından geçerken kapı açıldı ve Ellen dışarı çıktı. Arkasında hafif bir ışık vardı. Herhâlde yolu görmesi için arkasından getirmişlerdi ışığı. Birine bir şey söylemek için döndü. Sonra kapı kapandı ve Ellen basamaklardan aşağı indi.

“Ellen,” dedi Archer alçak bir ses tonuyla ve hemen sonra, modaya uygun giyimli iki genç adam gördü. Paltoları ve ipek gömleklerinin beyaz kravatlarından aşağı sarkışının verdiği hava Archer’a tanıdık gelmişti. Kendi kalitesinden gençlerin nasû bu kadar erken saatte dışarıda yemek yediklerini merak etti. Sonra birkaç ev ötedeki Reggie Chivers’lerin o akşam, Romeo ve Juliet’te oynayan Adelaide Neilson’ı görmek için büyük bir davet düzenlediklerini hatırladı ve bu iki gencin de oraya gittiğini düşündü. Bir lamba altından geçtiler ve Archer, Lawrence Lefferts ile genç bir Chivers’i fark etti.

Elinin delip geçen sıcaklığını hissettiği zaman Archer’ın, Ellen’in, Beaufortlar’ın kapısının önünde görülmemesi isteği ortadan yok oldu.

“Artık seni istediğim zaman görebilirim. Beraber olabiliriz,” diye haykardı ne dediğini bilmeden.

“İyi de,” dedi. “Büyük annem sana söyledi mi?”

Archer, Ellen’ı izlerken, caddenin diğer tarafında olan Lefferts ve Chivers’in saygılı bir şekilde Beşinci Cadde’nin karşısına geçtiklerinin farkındaydı. Bu, genelde kendisinin de alıştırmalarını yaptığı erkeksi dayanışmaydı; ama şimdi de buna göz yummalarına iğrenmişti. Ellen, gerçekten de ikisinin bu şekilde yaşayabileceğine inanıyor muydu? Ve eğer inanmuyorsa, başka ne hayal etmişti?

“Yarın seni görmeliyim. Yalnız kalabileceğimiz bir yerde,” dedi Archer, neredeyse kendi kulaklarına bile sinirli gelen bir ses tonuyla.

Ellen bocaladı ve arabaya doğru yürüdü.

“Fakat ben büyük annemin yanında olmalıyım,” diye ek-

ledi planlarındaki değişikliği açıklaması gerektiğinin bilincindeymiş gibi.

“Yalnız kalabileceğimiz bir yer,” diye ısrar etti Archer.

Ellen hafifçe güldü.

“New York’ta mı? Ama burada hiç kilise ya da anıt falan yok ki.”

“Sanat Müzesi var. Parkta,” diye açıkladı Archer, Ellen kafası karışmış bir şekilde bakarken. “Saat iki buçukta. Kapıda bekliyor olacağım...”

Ellen cevap vermeden döndü ve hızla arabaya bindi. Araba giderken öne doğru eğildi ve Archer, Ellen’ ın elini anlaşılmaz bir şekilde salladığını düşündü. Ellen gittikten sonra, karmaşık ve birbiriyle çelişik duygular Archer’ı sardı. Sanki sevdiği değil de başka bir kadınla konuşmuş gibi gelmişti ona. Tatırdığı güzel duygular için kendisine minnettar olduğu bir kadın. Bu basmakalıp sözcükler arasında sıkışıp kalmaktan nefret ediyordu.

“Gelecek,” dedi içinden, neredeyse aşağılayıcı bir şekilde.

Çadır bezlerinin, en önemli galerilerden biri olan Metropolitan Müzesi’nde sergilendiği Wolfe Koleksiyonu’nu es geçerek, aşağıdaki bir bölmede Cesnola yapıtlarının sergilendiği ve kimsenin olmadığı odayı gezdiler.

Birbirlerine karşı geri çekiliyorlardı. Radyatörün yanındaki koltuğa oturdular. Siyah renkli, tahtadan yapılma ve içinde onarılmış kalıntılar bulunan camdan bölmelere sessizce bakıyorlardı.

“Garip,” dedi Madam Olenska. “Daha önce buraya hiç gelmedim.”

“Bence bir gün burası büyük bir müze olacak.”

“Evet,” dedi Ellen, dalgın bir şekilde.

Ayağa kalkıp odanın içinde gezindi. Yerinde oturan Archer, Ellen’ı izledi. Ağır kürkü altında ve kulaklarından yanaklarına doğru sarmaşık gibi sarkan koyu buklesiyle bile

vücudu o kadar çocuksuydu ki... Aklı yine her zamanki gibi hatlarındaki müthiş detaylara gidiyordu. Bir süre sonra o da ayağa kalktı ve Ellen'ın baktığı camekâna yaklaştı. İçi, camdan, kilden, renksiz tunçtan yapılma küçük, kınılmış, neye yaradığı pek anlaşılmayan yerli aletler, süsler ve kişisel cisimlerle doluydu.

"Çok zalimce," dedi Ellen. "Bir zamandan sonra bazı şeylerin önemini yitirmesi... Bu şeyler önceden kim bilir kimlerin işine ne şekilde yaradı ve şimdi ise sadece bir etiket üzerinden ne olduğu tahmin edilmeye çalışılıyor, neye yaradığı bilinmiyor."

"Evet; ama bu sırada..."

"Evet, bu sırada..."

Ellen orada uzun, fok balığı derili paltosuyla dururken elleri küçük, yuvarlak cebinde duruyordu. Tülü saydam bir maske gibi burnuna kadar aşağı sarkıyor ve ona getirdiği bir demet menekşe, hızlı aldığı nefeslerle kımıldıyordu. Bu katıksız uyumun bozulmasını istemiyordu.

"Bu arada seni ilgilendiren her şeyin bir anlamı var," dedi Archer.

Ellen ona düşünceli bir şekilde baktı ve koltuğa geri döndü. Archer onun yanına oturdu ve bekledi; ama aniden aşağıdaki boş odalardan yankı yapan bir ayak sesi duydu ve dakikaların baskısını hissetti.

"Bana söylemek istediğin şey neydi," diye sordu Ellen, sanki aynı uyarıyı almış gibi.

"Sana söylemek istediğim şey mi," dedi Archer. "New York'a korktuğun için geldiğini düşünüyorum."

"Korktuğum için mi?"

"Benim Washington'a gelmemden korktuğun için."

Ellen eğilip kürküne baktı ve Archer, Ellen'ın ellerinin, cebin içinde zor bir şekilde hareket ettiğini gördü.

"Yani?"

"Yani evet," dedi Ellen.

"Korkmuş muydun? Biliyor muydun?"

"Evet, biliyordum."

"Yani?"

"Yani böylesi daha iyi, değil mi," dedi sorgularcasına, uzun bir iç geçirerek.

"Daha mı iyi?"

"Diğerlerine daha az zarar vermiş oluruz. Zaten senin de her zaman istediğin bu değil miydi?"

"Senin burada olmanı mı kast ediyorsun? Yakın ve aynı zamanda uzak olman mı? Sinsice buluşmamız mı? Bu benim istediğim şeyin tam tersi. Bir önceki gün sana ne istediğimi söylemiştim."

Ellen tereddütte, "Ve bu durum sence daha mı kötü," diye sordu.

"Binlerce kez daha kötü," Archer durdu. "Sana yalan söylemesi kolay olur; ama bence bu iğrenç."

"Bence de," diye haykırdı, rahatlırcasına derin bir nefes alarak.

Archer sabırsızca ayağa kalktı, "O zaman sorma sırası bende: Senin daha iyi olacağını düşündüğün planın ne," diye sordu.

Ellen başını salladı ve cebinin içinde ellerini açıp kapamaya devam etti. Ayak sesleri daha da yaklaştı ve saç örgülü, şapkalı bir gözetmen, mezarlıkta gezinen bir hayalet gibi, yorgun bir şekilde, odaya girdi. Aynı anda ikisinin de gözleri karşılarında duran cam bölmeye kaydılar ve görevli, mumya ve lahitler arasında gözden kaybolduğu zaman Archer tekrar konuştu.

"Sence ne daha iyi olur?"

Ellen cevap vermek yerine, "Büyük anneme burada kalacağıma dair söz verdim; çünkü burası benim için daha güvenli," diye mırıldandı.

"Benden korunmak için mi?"

Ellen, Archer'a bakmadan yavaşça başını eğdi.

"Beni sevmenden korunmak için mi?"

Ellen kıpırdamadı ama Archer kirpiklerinden yaşlar süz­
 züldüğünü ve tülünü ıslattığını gördü.

"Tamir edilemez bir zarar vermemek için. Bizim de diğerleri gibi olmamıza izin verme," diye karşı çıktı Ellen.

“Hangi diğerleri? Ben kendi türümden olan insanlardan farklı olmak istemiyorum. Ben de onların istediği şeyleri istiyor ve onların üzüldüğü şeylere üzülüyorum.”

Ellen korkuyla Archer'a baktı ve Archer, Ellen'ın yanaklarının renginin solduğunu fark etti.

"Bir sana gelip bir eve mi döneyim," dedi aniden alçak, berrak bir sesle kendini riske atarak.

Archer'ın beynine kan fışkırdı, "Hayatım," dedi kıpırdamadan. Sanki kalbi ellerindeydi.

Söylediği son söz Archer'ı şoke etmişti ve yüzü karardı.
"Eve dönmek mi? Eve dönmekle neyi kast ediyorsun?"

"Eve, kocamın yanına."

"Ve evet dememi mi bekliyorsun?"

Ellen üzgün gözlerini Archer'a doğru kaldırdı. "Elimizde başka hangi seçenek var ki? Burada kalıp bana iyi davranmış insanlara yalan söyleyemem."

"Ama ben de sana işte bu yüzden buradan uzaklaşmamız gerektiğini söylüyorum."

“Ve ben kendi hayatımı yeniden kurarken, bana yardım etmiş olan insanların hayatlarını yıkmamı istiyorsun.”

Archer ayağa kalkıp anlaşılmaz bir umutsuzlukla Ellen'a baktı. "Evet, evet bir kez bana gel," demesi kolaydı. Eğer razı gelseydi, Ellen'ın kendisine vereceği gücü biliyordu. O zaman kocasına dönmemesi için onu ikna etmek hiç zor olmazdı.

Ama bir şey, dudaklarına gelen bu kelimeleri durdurdu. Ellen'daki aşırı dürüstlük, onu bu bilindik tuzığa düşürmeye çalışmasını olanaksız kıldı. "Eğer gelmesine ben izin veriyorsam," dedi kendine. "Tekrar gitmesine de izin vermeli-

yim.” Ve bu hayal bile edilemezdi.

Fakat Archer, gözyaşlarının yanaklarında bıraktığı gölge-leri görüp duraksadı.

“Ne de olsa,” diye başladı yine. “Bizim kendi hayatlarımız var. İmkânsızı yapmaya kalkışmanın bir anlamı yok. Sen bazı şeylere ön yargıyla, kendin de dediğin gibi, Gorgon’a bakmaya çok alışıksın; ama bizim durumumuz konusunda neden bu kadar korkuyorsun anlamıyorum. Tabii eğer bu aşkın bunlara değmeyeceğini düşünüyorsan o başka...”

Ellen da ayağa kalktı. Dudakları, çatık kaşlarının altında sinirli bir şekilde birbirine bağlıydı.

“Öyle de o zaman. Gitmeliyim,” dedi, göğsünden küçük saatini çıkararak.

Ellen arkasını döndü. Archer onu takip etti ve bileğinden yakaladı. “O zaman bir kez bana gel,” dedi, kafasından onu kaybedeceği düşüncesini geçirerek. Bir iki saniye için sanki düşmanlarmış gibi birbirlerine baktılar.

“Ne zaman,” diye ısrar etti Archer. “Yarın olur mu?”

Ellen tereddütte, “Yarından sonraki gün,” dedi.

“Hayatım,” dedi Archer tekrar.

Ellen bileğini kurtardı; ama bir an için birbirlerinin gözlerine bakmaya devam ettiler. Archer, Ellen’ın yüzünün gitgide solduğunu ve içten gelen bir aydınlıkla kaplandığını gördü. Kalbi küt küt atıyordu. Daha önce aşkı görülebilir bir duygu olarak hiç düşünmediğini hissetti.

“Oh, geç kalıyorum. Güle güle. Hayır, bundan daha ileri gitme,” diye haykırdı Ellen, uzun odadan aşağıya hızla inerek, sanki Archer’ın gözüne yansıttığı aydınlık onu korkutmuş gibi. Kapıya vardığında el sallamak için bir an döndü.

Archer eve yalnız yürüdü. Eve girdiğinde karanlık çökmek üzereydi. Koridorda duran tanıdık cisimlere baktı, bir ölüye bakar gibi.

Ayak seslerini duyan hizmetli gaz lambasını yakmak için

merdivenlerden indi.

“Bayan Archer evde mi?”

“Hayır efendim. Öğle yemeğinden sonra arabasıyla dışarı çıktı ve henüz gelmedi.”

Archer rahatlama hissiyle kütüphaneye girdi ve kendini koltuğuna bıraktı. Hizmetli onu takip edip lambayı getirdi ve sönmek üzere olan ateşe birkaç kömür parçası attı. Bu sırada Archer, dirsekleri dizlerinin üzerinde; çenesi, kenetlenmiş ellerine yaslı ve gözleri kırmızı ateşe kilitlenmiş bir şekilde hareketsizce oturuyordu.

Hiçbir şey düşünmeden ve zamanın geçtiğini fark etmeden, hayatı hızlandırmak yerine yavaşlatan bir şaşkınlıkla orada öylece oturdu. “Olması gereken buydu. Olması gereken buydu,” dedi durdu kendi kendine, sanki kötü kaderin pençesine düşmüş gibi. Hayal ettiği şey gerçekleşenden çok farklıydı. Üzerinde ölümcül bir soğukluk hissetti.

Kapı açıldı ve May içeri girdi.

“Çok geç kaldım. Beni merak etmedin, değil mi,” diye sordu, elini Archer’ın omzuna koyup nadir okşayışlarından birini yaparak.

Archer şaşkın bir şekilde yukarı baktı, “Geç mi oldu,” diye sordu.

“Yediyi geçti. Herhâlde uyuyakaldın,” diye güldü May ve şapkasına taktığı toplu iğneleri çıkarıp kadife şapkasını kanepeye koydu. Her zamankinden solgun görünüyordu; ama alışık olmadığı bir canlılık vardı üzerinde.

“Büyük annemi görmeye gittim ve tam kalkacakken Ellen yürüyüşten geldi. Ben de kaldım ve onunla koyu bir sohbeta daldık,” dedi ve Archer’ın karşısına, her zamanki koltuğuna oturdu ve ellerini karışık saçlarında gezdirmeye başladı. Archer, konuşmasını beklediğini düşündü.

“Çok güzel sohbet ettik,” diye devam etti, Archer’a yapmacıkmiş gibi gelen gülümsemesiyle. “Çok içtendi. Tıpkı eski Ellen gibi. Korkarım ona karşı son zamanlarda pek adil

olamadım. Bazen düşünüyorum da...”

Archer ayağa kalkıp şömine rafına doğru eğildi.

“Evet, bazen düşünüyorsun da,” diye tekrar etti Archer, May durduğu zaman.

“Yani, belki de onu adilce yargılamadım. O çok farklı, en azından yüzyılsel olarak. Garip insanlara iyi davranıyor. Dikkat çekmeyi çok seviyor. Sanırım bu, Avrupa’da yaşadığı o hızlı yaşam tarzından kaynaklanıyor. Hiç şüphesiz, biz ona çok salak görünüyoruz. Fakat onu kötü şekilde yargılamak istemiyorum.”

Tekrar durdu. Bu alışık olmadığı uzun konuşmadan dolayı nefessiz kalmıştı. Dudakları hafif açık, yanakları da kıpkırmızıydı.

Archer ona baktığında, Aziz Augustine’de Mission Bahçesi’ndeki hâlini hatırladı. Orada da sarf ettiği aynı çabayı, kendisini aşan bir şeye kalkışma çabasını gördü.

“Ellen’dan nefret ediyor,” diye düşündü. “Ve bu duygusundan kurtulmak için benim ona yardım etmemi bekliyor.”

Bu düşünce Archer’ı etkiledi ve bir an için aralarındaki sessizliği bozup kendini May’in merhametine bırakma noktasına geldi.

“Anlıyorsun değil mi,” diye devam etti. “Neden ailenin bazen rahatsız olduğunu? Onun için elimizden geleni yaptık; ama o bizi hiç anlamadı. Ve şimdi, Bayan Beaufort’u görmeye gitme fikri, oraya büyük annemin arabasıyla gitmesi!.. Korkarım van der Luydenlar’ı kendinden oldukça soğuttu.”

“Evet,” dedi Archer, sabırsız bir gülümsemeyle. Aralarındaki açık kapı tekrar kapanmıştı.

“Giyinme vakti. Yemeği dışarıda yiyeceğiz, değil mi,” diye sordu Archer, ateşten uzaklaşarak.

May de ayağa kalktı; ama şöminenin yakınına gitti. Archer onun yanından geçerken, May bir anda öne atıldı, sanki Archer’ı tutmak ister gibi. Göz göze geldiler ve Archer,

May'in gözlerinin, Jersey Şehri'ne gitmek üzere ayrıldıklarında olduğu gibi masmavi olduğunu gördü.

Kollarını Archer'ın boynuna dolayıp, yanağını Archer'ın yanağına bastırdı.

"Bugün beni hiç öpme~~sin~~," dedi May fısıldar gibi ve Archer, May'in, kollarında titrediğini hissetti.

"Tuilerieler'in evinde," dedi Bay Sillerton Jackson her zamanki gülüşüyle. "Bu gibi şeylere, oldukça açık bir şekilde, taviz gösterilir."

Konuşma, van der Luydenlar'ın Madison Caddesi'ndeki siyah ceviz ağacından yapılma oturma odasında, Newland Archer'ın Sanat Müzesi'ni gezdiği günün akşamında geçiyordu. Bay ve Bayan van der Luyden, birkaç günlüğüne Skuytercliff'ten şehre inmişlerdi. Aslında Beaufort'un yaptığı hatayı duyunca âdeta uçarak gelmişlerdi. Bu üzücü olaydan sonra, birbirine girmiş olan sosyete de varlıklarına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulduğunu söylemişti herkes. Bayan Archer'ın dediği gibi, operaya gitmeyi topluma borçluydular, hatta evlerinin kapısını açmayı bile.

"Sevgili Louisa, Bayan Lemuel Struthers gibi insanların Regina'ya müdahale etmesine izin vermekle hiçbir yere varamayız. Bu gibi durumlarda daha önemli insanlar olaya el atmalılar. Bayan Struthers, ilk olarak New York'ta suçiçeği salgını başladığı zaman belirmişti. Evli adamlar, eşleri çocuklarla ilgilenirken, onun evine gidiyorlardı. Sen ve sevgili Henry, Louisa, her zamanki gibi tam ortada durmalısınız."

Bay ve Bayan van der Luyden, bu türden bir çağrıya kulaklarını tıkayamazlardı. İsteksiz; ama cesurca şehre gelmişler, evlerini açmışlar, iki yemek ve akşam daveti için davetiye göndermişlerdi.

Bu özel akşamda onlarla, o kış, ilk kez Faust'un söyleneceği operaya gelmeleri için Sillerton Jackson, Bayan Archer, Newland ve eşini davet etmişlerdi. Van der Luydenlar'da hiçbir şey törensiz yapılmazdı ve sadece dört konuk olmasına rağmen, yemek saat tam yedide başlamıştı. Böylece yapılması gereken her şey, beyler sigaralarını yakmadan önce, telaşa getirilmeden yerine getirilmiş olacaktı.

Archer, bir önceki akşamdan beri karısını görmemişti. Bütün gün lüzumsuz işlerle uğraştığı iş yerine gitmek için evden erken ayrılmıştı. Öğleden sonra, ortaklarından biri beklenmedik bir zamanda Archer'ı çağırmuş ve eve o kadar geç gitmişti ki, May, van der Luydenlar'a ondan önce gitmek ve arabayı da tekrar geri yollamak zorunda kalmıştı.

Şimdi, Skuytercliff karanfilleri ve büyük tabağının karşısında May, solgun ve hâlsiz gözüküyordu; ama gözleri parlıyor ve aşırı bir canlılıkla konuşuyordu.

Bay Sillerton Jackson'ın en sevdiği konu ev sahibesi tarafından açılmıştı (Archer bunu kasıtlı bir şekilde düşünmemişti). Beaufort'un yaptığı hata ya da bu hatadan beri Beaufort'un davranışları hâlen oturma odalarında hararetli bir şekilde konuşulmaya devam ediyordu. İyice incelenip ayıplandıktan sonra, Bayan van der Luyden, dikkatli gözlerini May Archer'a çevirdi.

"Duyduğum şeyin gerçek olma ihtimali var mı hayatım? Büyük annen Mingott'un arabası Beaufort'un kapısının önünde görülmüş." Suç işlemiş olan bayanı, artık Hristiyan adıyla anmadığı çok açıktı.

May kızardı ve Bayan Archer hızla cevap verdi, "Eğer orada olsa bile, eminim, Bayan Mingott'un haberi olmadan olmuştur bu olay."

“Ya, öyle mi diyorsunuz,” Bayan van der Luyden durup iç geçirdi ve kocasına baktı.

“Korkarım,” dedi Bay van der Luyden. “Madam Olenska’nın iyi niyetli yüreği onu, Bayan Beaufort’u ziyaret etmeye mantıksız bir şekilde itmiş olabilir.”

“Ya da garip insanlara olan ilgisi yüzünden de gitmiş olabilir,” dedi Bayan Archer, gözleri masum bir şekilde oğlununkine bakarken.

“Suçu Madam Olenska’ya atmak hiç hoşuma gitmiyor,” dedi Bayan van der Luyden ve Bayan Archer, “Ah hayatım, hele ki sen onu Skuytercliff’te iki kez ağırladıktan sonra,” diye mırıldandı.

İşte tam bu noktada, Bay Jackson en sevdiği dokundurmayı yaptı.

“Tuilerieler’de,” diye tekrar etti herkesin gözünün kendisine doğru çevrildiğini fark ederek. “Bazı şeylere karşı aşırı bir ilgisizlik vardı ve eğer Morny’nin parasının nereden geldiğini soracak olursanız..! Ya da bazı salon güzellerinin borçlarını kimin ödediğini...”

“Umarım sevgili Sillerton,” dedi Bayan Archer, “Bu gibi standartlara uymamızı önermiyorsunuzdur.”

“Ben asla önermem,” diye yanıtladı Bay Jackson sakın bir şekilde. “Ama Madam Olenska’nın yabancı âdetleri onu daha önemsiz kılabilir.”

“Ah,” diye iç geçirdi diğer iki bayan.

“Yine de büyük annenin arabasını, borcunu ödemeyen birinin kapısının önünde bekletmesi!..” Bay van der Luyden itiraz etti ve Archer, Yirmi Üçüncü Cadde’deki küçük eve gönderdiği karanfil sepetini hatırlayıp kendi kendine kızdı.

“Tabii, ben her zaman onun olaylara farklı bir bakış açısıyla baktığını söylemişimdir,” diye toparladı Bayan Archer.

May’ın alnı birden kızardı. Masanın diğer tarafındaki kocasına bakıp telaşla, “Eminim Ellen bunu iyi niyetinden dolayı yapmıştır,” dedi.

“Mantıksız insanlar genelde iyi niyetli olurlar,” dedi Bayan Archer, sanki bu gerçek hafifletici bir nedenmiş gibi. Bayan van der Luyden, “Keşke birine danışmış olsaydı,” diye mırıldandı.

“Ah, bunu hiç yapmadı!” dedi Bayan Archer.

Bu noktada, Bay van der Luyden kafasını hafifçe Bayan Archer’a doğru eğmiş olan karısına baktı ve beyler sigara içmeye başladıkları sırada üç bayanın parlayan elbise kuyrukları kapıdan dışarı çıktı. Bay van der Luyden, opera geceleri kısa sigara yakardı; ama o kadar kaliteliydiler ki, Bay van der Luyden’in bu değişmez dakikliği konuklarını üzüntüye uğrattı.

İlk perdeden sonra Archer, beylerin yanından ayrıldı ve arka locaya geçti. Oradan, çeşitli Chivers, Mingott ve Rushworth kafalarının üzerinden, iki yıl önce Ellen Olenska’yı ilk defa gördüğü geceki aynı manzarayı seyretti. Şimdi Ellen’in, Bayan Mingott’un locasında olabileceğini hayal bile edemiyordu. Loca bomboştı. Archer, Madam Nilsson’ın saf soprano sesi, “M’ama, non m’ama,” diye haykırıncaya kadar orada, gözleri locaya kilitlenmiş bir şekilde hareketsizce oturdu.

Sonra iri güller ve menekşelerle süslenmiş tanıdık sahneye döndü. Aynı sarışın kurban küçük, esmer baştan çıkarıcıya boyun eğiyordu.

Gözleri sahneden, daha yaşlı iki bayanın ortasında oturan May’e kaydı. Tıpkı bir önceki akşam Bayan Lovell Mingott ve yeni gelmiş yabancı kuzeninin ortasında otururken durduğu gibiydi. O akşamki gibi gene beyazlar içerisindeydi May ve ne giymiş olduğunu fark etmeyen Archer o an, mavi beyaz sateni ve gelinliğinin eski dantelini fark etti.

Eski New York’ta gelinlerin, evliliklerinin ilk bir ya da iki yılında bu pahalı kıyafet içinde görünmeleri bir gelenektir. Archer, annesinin, kendi gelinliğini, ileride Janey (zavallının evlilik yaşı geçmeye başladığı hâlde) giyer diye, poşetinde

sakladığını biliyordu.

Avrupa'dan dönüşlerinden beri, May'ın, bu beyaz sateni çok seyrek giymiş olması Archer'ı şaşırtmıştı ve şu anda onu bu hâlde görmek Archer'ı, iki yıl önce büyük bir mutlulukla görmeyi beklediği genç kıza götürmüştü.

May biraz iri olsa da (vücudu bir Tanrıça yapısına sahipti), atletik duruşu ve ifadelerindeki çocuksu saydamlık hiç değişmemişti. Fakat hareketlerindeki o hafif mahmurluk, nişanlandıkları gece elinde zambak demetiyle oynayan kızı hatırlatmıştı Archer'a. O an ona acımişti. Bu aşırı masumiyet etkilemişti Archer'ı. Sonra, meraklı kabalalıktan sakladıkları şeyi hatırladı. May'ın, nişanlarının Beaufort'un verdiği balo gecesinde duyurulmasını istediğini, Archer'ın gözlerinden anladığını anımsadı. Mission Bahçesi'nde May'ın, "Mutluluğumu başka birinin... Başka birinin üzüntüsü üzerine kuramam," deyişini hatırladı. O an kontrol edilemez bir gerçeği söyleme arzusu kapladı Archer'ın içini: Kendisini karısının merhametine bırakmak ve bir zamanlar reddettiği özgürlüğü geri vermesini istemek...

Newland Archer sessiz ve kendine hakim bir gençti. Küçük sosyetenin kurallarına uymak, neredeyse onun doğası hâline gelmişti. Sinsi, dikkat çeken, Bay van der Luyden'in şiddetle eleştirdiği ya da dernek üyelerinin uygun bulmadığı bir şey yapmaktan hiç hoşlanmazdı. Ama aniden ne derneği ne Bay van der Luyden'ı ne de şimdiye kadar yerine getirdiği ve inandığı şeyleri umursar olmuştu. Binanın arkasından, yarım daire şeklindeki bölmeden geçip, Bayan van der Luyden'in locasının kapısını açtı, sanki bilinmeyene doğru giden bir kapıymış gibi.

"M'ama," diye zafer heyecanıyla haykırıyordu Marguerite ve locada oturanlar, Archer'ın bu ani girişine şaşkınlıkla bakıyorlardı. Kendi dünyasına ait kurallardan birini bozmuştu bile: Bir solo esnasında locaya girmişti.

Bay van der Luyden ve Sillerton Jackson'ın arasından ge-

çerek karısına doğru eğildi.

“Çok başım ağrıyor. Kimseye söyleme; ama eve gidelim, olmaz mı,” diye fısıldadı.

May, anladığına dair bir bakış attı ve Archer, onun, anlayışlı bir şekilde başını sallayan annesine bir şeyler fısıldadığını gördü. Sonra Bayan van der Luyden’a bir bahane uydurdu ve tam Marguerite, Faust’un kollarına düştüğü an yerinden kalktı. Archer, May’in opera pelerinini giymesine yardım ederken, daha yaşlı olan bayanların yüzünde belirgin bir gülümseme oluştuğunu fark etti.

Arabayla eve dönerlerken May, yavaşça elini Archer’ın eline koydu, “Kendini iyi hissetmemene çok üzüldüm. Sanırım seni iş yerinde fazla çalıştırıyorlar,” dedi.

“Hayır, ondan değil. Pencereyi açsam rahatsız olur musun,” dedi kafası karışmış bir şekilde, kendi tarafındaki pencerenin camını aşağı indirerek. Yanında oturan karısının kendisine sorgulayıcı bir şekilde baktığını hissederek pencereden dışarı caddeye bakıp gözlerini, önünden geçtikleri evlere yöneltti. Evlerine vardıklarında May, etekliğini arabaya sıkıştırdı ve Archer’a doğru düştü.

“Bir yerini incittin mi,” diye sordu Archer, koluyla May’i kaldırarak.

“Hayır; ama zavallı elbisem. Baksana nasıl da yırtıldı,” diye haykırdı. Derin bir nefes almak için doğruldu ve merdivenlerden koridora kadar Archer’ı takip etti. Hizmetliler onları bu kadar erken beklemiyorlardı. Bu yüzden sadece merdiven sahanlığında hafif bir gaz lambası ışığı parıltıyordu.

Archer merdivenleri çıkıp ışığı yaktı ve kütüphane rafının her iki köşesine birer gaz lambası koydu. Perdeler çekilmişti ve odanın sıcak görünüşü Archer’ı, hiç beklenmedik bir zamanda eski bir dostla karşılaşmış gibi etkiledi.

Karısının yüzünün çok solgun olduğunu fark etti ve bir içki isteyip istemediğini sordu.

“Ah hayır,” dedi bir anlık bir yüz kızarmasıyla, pelerinini çıkartırken. “Ama sen hemen yatmaya gitmeyecek miydin,” diye ekledi May, Archer masanın üzerindeki gümüş kutuyu açıp içinden bir sigara alırken.

Archer sigarayı bırakıp ateşin yanındaki her zamanki yerine geçti.

“Hayır, başım o kadar da kötü ağnmıyor,” dedi ve bir an durdu. “Ve sana söylemek istediğim bir şey var. Sana hemen söylemem gereken önemli bir şey.”

May sandalyesine oturmuştu ve Archer konuşurken başını kaldırdı. “Evet hayatım nedir,” dedi. O kadar nazikçe sormuştu ki, Archer, nasıl bu şekilde söze girdiğini merak etmişti.

“May,” diye başladı karısının sandalyesinden biraz yukarıda, sanki aralarındaki uzaklık aşılabilir bir engelmiş gibi ona bakarak. Ev sessizliğinde sesi tedirginleşti ve, “Sana söylemem gereken bir şey var... Kendimle ilgili,” diye tekrar etti.

May sessizce oturdu. Göz kapakları ne oynuyor ne de titriyordu. Hâlen aşırı solgundu; ama yüzünde, bilinmeyen gizli bir iç kaynaktan gelen meraklı bir sakinlik vardı.

Dudaklarına gelen, geleneksel kendini suçlama sözcükleri Archer’ın beyninde dolanıyordu. Bu durumu dobra dobra anlatmaya kararlıydı; birilerini suçlamadan ve bahane uydurmadan.

“Madam Olenska,” dedi; ama bu adı duyunca karısı onu susturmak istercesine elini kaldırdı. Böyle yaptığında gaz lambasının ışığı, altın evlilik yüzüğünü parlattı.

“Ah, neden bu akşam Ellen’den konuşuyoruz,” diye sordu sabırsız bir şekilde, biraz yüzünü somurtarak.

“Çünkü bunu çok önceden konuşmamız gerekiyordu.”

May’in yüzü sakindi. “Buna gerçekten değer mi hayatım? Bazen ona karşı haksız davrandığımı biliyorum. Belki de hepimiz ona karşı haksız davrandık. Ama hiç şüphesiz, sen

onu bizden daha iyi anladın. Ona karşı her zaman kibar oldun. Ama artık her şey bittiğine göre daha fazla konuşmanın ne önemi var ki?”

Archer anlamsız bir şekilde karısına baktı. Kendisinin içinde hapsedilmiş gibi hissettiği bu gerçek dışılık hissinin, karısıyla bağlantı kurmuş olması mümkün müydü?

“Her şey bittiğine göre mi? Ne demek istiyorsun,” diye sordu, belli belirsiz bir şekilde kekeleyerek.

May, saydam gözlerle hâlen Archer’a bakıyordu. “Neden ki? Ne de olsa yakında Avrupa’ya geri dönüyor. Büyük annem iyileşiyor ve onu anlıyor. Onu kocasından bağımsız hâle getirmeye de hazır.”

Şiddetle sarsılan eliyle şömine rafının kenarını tutan ve rafa karşı kendini sabitleyen Archer, kafa karıştırıcı düşüncelerini kontrol etmek için de aynı boş çabayı sarf ediyordu.

“Ben,” diye duydu karısının sesinin. “Senin bugün bütün gün bu işlerle meşgul olduğunu sanıyordum. Sanırım her şey bu sabah kararlaştırıldı.” May gözlerini kıstı ve yüzü tekrar geçici bir şekilde kızardı.

Archer artık gözlerini daha fazla taşımayacağını anladı. Arkasını dönerek dirseklerini rafa dayadı ve yüzünü elleriyle kapattı. Kulaklarında öfkeli bir şekilde bir şeyler çınılıyordu. Bunun, damarlarında akan kan mı, yoksa rafta duran satın sesleri mi olduğunu anlayamıyordu.

May, beş dakika boyunca hareket etmeden ve konuşmadan durdu. Bir kömür parçası jartiyere düştü ve onu geri itmek için ayağa kalkan May’in sesini duyduğunda Archer, sonunda, önünü döndü ve May’e baktı.

“Bu imkânsız,” diye haykırdı.

“İmkânsız mı?”

“Bana az önce dediğin şeyi nereden biliyorsun?”

“Dün Ellen’ı gördüm. Onunla büyük annemde karşılaştığımı söylemiştim.”

“Bunu sana o zaman söylemedi mi?”

“Hayır. Bu akşamüzeri ondan bir mektup aldım. Görmek ister misin?”

Archer ne diyeceğini bilemiyordu. May odadan dışarı çıktı ve neredeyse anında geri döndü.

“Ben senin bildiğini sanıyordum,” dedi basitçe.

Masanın üzerine bir kâğıt koydu. Archer elini kaldırıp kâğıdı aldı. Mektupta sadece birkaç satır yazıyordu.

“Sevgili May, en nihayet büyük annemi, bu gelişimin sadece bir ziyaret olarak kalması gerektiğine inandırdım. Bana çok nazik ve cömert davrandı. Avrupa’ya dönersem yalnız ya da benimle gelen zavallı Medora Teyze ile yaşamam gerektiğini nihayet anladı. Eşyalarımı toplamak için Washington’a gidiyorum ve haftaya da yola çıkacağım. Ben gidince büyük anneye iyi davranmalısın; her zaman bana iyi davrandığın gibi, Ellen.”

“Eğer arkadaşlarımdan herhangi biri beni bu fikrimden caydırmaya kalkışırsa, lütfen, bunun bir işe yaramayacağını söyle.”

Archer mektubu iki ya da üç kez okudu. Sonra masaya koyup kahkaha atmaya başladı.

Kahkahalarının çıkardığı ses kendisini şaşırttı. Janey’nin, May’in, evlenme tarihlerinin öne alındığını yazdığı telgrafın üzerine, kendisini böyle sevinçli görünce korktuğu geceyi hatırladı.

“Bunu neden yazdı,” diye sordu, kahkahasını kontrol altına almak için üstün bir çaba sarf ederek.

May, bu soruyu bozulmamış samimiyetiyle cevapladı, “Sanırım dün bazı şeyleri konuştuğumuz için.”

“Neleri?”

“Ona karşı adil davranmadığım için kendimi kötü hissettiğimi söyledim. Burada, şartları bilmeden onu eleştirmekte hak bulan birbiriyle akraba; ama aynı zamanda da birbirine yabancı olan insanların arasında yalnız olmanın ne demek olduğunu anlamadığımı,” dedi ve durdu. “Her zaman gü-

venebileceği tek arkadaşının sen olduğunu biliyordum ve senle benim aynı olduğumuzu, aynı şeyleri hissettiğimizi bilmesini istedim.”

May, sanki Archer’ın konuşmasını bekler gibi duraksadı ve sonra yavaşça, “Bunları anlattığımda beni anlayışla karşıladı. Sanırım her şeyi anlayışla karşılıyor,” diye ekledi.

May, Archer’a baktı ve soğuk ellerinden birini eline alarak kendi yanaklarına bastırdı.

“Benim de başım ağrıyor. İyi geceler hayatım,” dedi ve kapıya dönüp, parçalanmış ve çamurlu gelinliğiyle odadan dışarı çıktı.

Bayan Archer'ın gülümseyerek Bayan Welland'a dediği gibi, evli bir çiftin verdikleri ilk davet her zaman büyük bir olaydı.

Newland Archerlar, artık evlerine tamamen yerleştikleri için, resmî olmayan bir şekilde bir sürü konuk ağırlamışlardı. Archer, yemekte üç ya da dört kişinin onlara eşlik etmesinden memnuniyet duyuyordu ve May de, tıpkı annesinin ona öğrettiği gibi, onları ağırlamak için dört gözle bekliyordu. Archer, eğer May'e bırakılmış olsa, acaba eve hiç misafir çağırır mıydı, diye merak ediyordu. Fakat o, gerçek May ile gelenek ve göreneklerin yontmuş olduğu May'i birbirinden ayırmaya çalışmayı çoktan bırakmıştı. New York'taki zengin genç çiftlerin resmî olmayan bir sürü davet vermesi beklenirdi ve bir Archer ile evli olan bir Welland da, bu geleneğe kesinlikle uymak zorundaydı.

Fakat kiralık bir aşçı, ödünç alınmış iki uşak, Roma'dan getirtilmiş içecekler, Henderson'dan güller, yaldızlı kartlara yazılmış menülü büyük bir yemek ayrı bir şeydi ve küçümsememesi gerekiyordu. Bayan Archer'ın belirttiği gibi, Roma'dan getirtilmiş olan içecekler her şeyi bir anda değiştiriyordu. Kendi başına değil; ama içine kattığı diğer yiyecekler

çok özeldi: ördek yahnisi, iki çeşit çorba, sıcak ve soğuk iki çeşit tatlı, kısa kollu dekolte giysiler ve özenle seçilmiş konuklar...

Genç bir çiftin ilk büyük davetlerini veriyor olmaları çok önemliydi. Hemen hemen kimse bu daveti geri çevirmezdi. Üstelik May'ın ricası üzerine, van der Luydenlar'ın, Kontes Olenska adına verilecek veda yemeği için gece orada kalmayı kabul etmeleri kuşkusuz büyük bir zaferdi.

Büyük günün akşamı, iki kayın valide, May'ın oturma odasında oturuyorlardı. Bayan Archer, Tiffany' nin en kalın yaldızlı kartları üzerine menüyü yazarken, Bayan Welland da lambaların nerelere konulması gerektiğini kararlaştırıyordu.

İş yerinden geç dönen Archer, onları hâlâ orada oturur hâlde buldu. Bayan Archer dikkatini masanın üzerinde duran isimliklere vermişti ve Bayan Welland, büyük yaldızlı sofayı da odaya getirip getirtmemeyi düşünüyordu. Böylece piyano ve pencere arasında başka bir köşe oluşturulabilirdi.

Archer'a söylediklerine göre May, yemek odasında masanın ortasında duran Jacqueminot güllerini, baldırıkara çiçeklerini ve mumlukların ortasında duran gümüş sepetlerdeki Maillard şekerlemelerini düzenliyordu. Piyanonun üzerinde büyük bir sepetin içinde Bay van der Luyden'ın Skuytercliff'ten gönderdiği orkideler vardı. Kısaca, her şey olması gerektiği gibiydi.

Bayan Archer, düşünceli bir şekilde listeyi gözden geçirip sivri uçlu altın kalemle her ismi tek tek kontrol etti.

"Henry van der Luyden, Louisa, Lovell Mingottlar, Reggie Chiversler, Lawrence Lefferts ve Gertrude (evet, sanırım May onları da davet etmekle iyi etti), Selfridge Merryler, Silerton Jackson, Van Newland ve eşi (zaman nasıl da su gibi akıp gidiyor! Senin sağdıcın olduğu gün neredeyse dün gibi Newland) ve Kontes Olenska. Evet, sanırım hepsi bu."

Bayan Welland sevecen bir şekilde damadını süzdü. "Ar-

tık kimse sen ve May'in, Ellen'ı boynu bükük gönderdiğinizi söyleyemeyecek."

"Ah," dedi Bayan Archer. "May'in, kuzeninin yurt dışındaki insanlara bizim barbar olmadığımızı söylemeyi istemesini anlıyorum."

"Eminim Ellen bunu çok takdir edecek. Sanırım bu sabah buraya gelecekti. Çok etkili bir veda yemeği olacak. Ayrılıktan bir önceki gün genelde hep hüzünlü geçer," diye neşeyle devam etti Bayan Welland.

Archer kapıya doğru döndü ve kayınvalidesi ona, "İçeri gir ve masaya bir göz at. Ayrıca May'in kendisini çok yormasına da izin verme," diye seslendi. Fakat Archer duymamış gibi yaptı ve yukarıya, kütüphanesine çıktı. Oda Archer'a çok yabancı geldi. Dip köşe temizliğin nedenini sonradan anladı. Odaya, sigara içecek beyler için özel kül tablaları ve sedir ağacından yapılma kutular konulmuştu.

"Neyse, zaten sadece bugünlük böyle," deyip soyunma odasına geçti.

Madam Olenska, New York'tan ayrılalı on gün olmuştu. Bu on gün boyunca Archer, ondan hiçbir haber almamıştı; ama poşetin içine konulmuş bir anahtar, bizzat kendi elinden Archer'ın iş yerine yollanmıştı. Archer'ın son ricasına karşılık verdiği bu sert yanıt, bilindik bir hamle olarak yorumlanabilirdi; ama genç adam buna başka bir anlam vermeyi seçti. Ellen hâlâ kendi kaderiyle savaşıyordu. Avrupa'ya gidiyor ama kocasına geri dönmüyordu. Bu yüzden Archer'ın, onu takip etmesini engelleyecek hiçbir şey yoktu; bir kez geri dönülemez olan adımı attığı zaman ve bunun değiştirilemez bir şey olduğunu Ellen'a kanıtladığında, o zaman Ellen onu geri göndermeyecekti.

Geleceğe duyduğu bu güven ona şimdiki rolünü oynaması için güç verdi. Bu onu, Ellen'a mektup yazmaktan caydırıp mutsuzluğunu ve utancını gizlemesine yardım etti.

Aralarındaki bu ölümcül, sessiz oyunda kozların hâlâ kendi elinde olduğuna inanıyordu ve beklemeye karar verdi.

Yine de atlatılması zor olan anlar da olmuyor değildi. Mesela Bay Letterblair, Madam Olenska'nın gidişinin ertesi günü, Bayan Manson Mingott'un torunu için düşündüğü koruma planının detayları üzerinde durması için Archer'ı çağırmıştı. Birkaç saat Archer, bu hareketin şartlarını ortağı ile inceledi. Bütün bu süre boyunca, eğer anlaşılması güç bir şekilde kendisine danışılmışsa bunun, kuzen olmasından farklı bir sebebi olduğunu düşünmüştü. Görüşme bitince her şeyin açığa çıkacağını sanmıştı.

"Madam Olenska, bunun çok iyi ayarlanmış bir plan olduğunu inkâr edemez," diye özetledi Bay Letterblair, kâğıtları inceledikten sonra. "Aslında her yerde mükemmel bir şekilde ağırlandığını rahatça söyleyebilirim."

"Her yerde mi?" diye tekrarladı Archer, alay edercesine. "Kocasının ona, Madam Olenska'nın kendi parasını geri vermeyi teklif etmesinden mi söz ediyorsunuz?"

Bay Letterblair'ın gür kaşları yukarı kalktı, "Sevgili bayım, kanun kanundur ve eşinizin kuzeni Fransız Kanunları altında evlendi. Bunun ne anlama geldiğini bilmesi gerekirdi," dedi.

"Bilse bile sonunda ne oldu ki," fakat Archer durdu. Bay Letterblair, kalem tutacağını büyük, kıvrımlı burnunun hizasında masaya koydu ve dürüst, yaşlı beylerin, gençlerin, dürüstlüğü'nün cahillikle eş anlamlı olmadığını anlamalarını bekledikleri zaman baktıkları yüz ifadesiyle Archer'a baktı.

"Sevgili bayım, ben Kont'un yaptığı hataları hafıfmış gibi göstermeye çalışmıyorum. Ama öte yandan... Kendimi ateşe atmak istemem," dedi Bay Letterblair ve bir dolap açıp Archer'ın önüne bir dosya uzattı. "Bu rapor, güvenilir kişiler tarafından hazırlandı," ve sonra Archer, dosyaya göz atmayınca ya da öneriyi geri çevirmeyince, avukat hiç durmadan sözüne devam etti, "Bunun kesin olduğunu söylemiyorum.

Ama bütün ipuçları bunu gösteriyor... Ve her şeyi hesaba katarsak herkes için en iyi bu sonuca ulaşıyor."

"Ah, en iyi," dedi Archer dosyayı geri iterek.

Bir iki gün sonra, Bayan Manson Mingott'tan gelen davete cevap verirken, Archer'ın ruhu daha da bunalmıştı.

Archer, yaşlı bayanı üzgün bir hâlde yakınrken buldu.

"Ellen'in beni terk ettiğini biliyor musun," diye başlamıştı hemen ve Archer'ın cevabını beklemeden, "Ah, bana nedenini sorma! O kadar çok sebep saydı ki hepsini unuttum. Benim kendi düşünceme göre sıkıntıya gelemedi. Yani en azından Augusta ve gelinlerim böyle düşünüyorlar. Neden herkes onu suçluyor, bilmiyorum. Olenski rezil bir alçak; ama onunla beraber hayat, Beşinci Cadde'de olduğundan daha heyecanlı olmalı. Tabii aile bunu kabul etmiyor. Onlar, Beşinci Cadde'nin bir cennet olduğunu düşünüyorlar. Ve zavallı Ellen'in aslında kocasına geri dönmek gibi bir niyeti yok. Buna kesinlikle karşı çıkıyor. O aptal Medora ile Paris'e yerleşecekmiş... Paris, Paris'tir. Üstelik orada araba bulmak da zor. Ama bir kuş kadar mutlu görünüyordu ve ben onu özleyeceğim." İki damla gözyaşı, yaşlı bayanın yanaklarından süzülüp göğüs aralığında kaybolmuştu.

"Tek istediğim," diye bitirdi sözünü. "Beni artık rahatsız etmemeleri. Biraz kendime gelmem lazım," diyerek biraz hüzünlü bir şekilde Archer'a bakmıştı.

İşte o akşam May, Archer'a kuzeni için bir veda yemeği vermek istediğini duyurdu. Madam Olenska'nın adı, o Washington'a gittiğinden beri ikisinin arasında hiç anılmamıştı. Archer hayretle karısına baktı.

"Bir yemek mi? Neden," diye sordu.

May'in rengi soldu. "Ama sen Ellen'ı seviyorsun. Hoşuna gider diye düşündüm."

"Bu çok güzel bir fikir. Ama bunu neden yaptığını anlamadım."

"Çünkü yapmak istiyorum Newland," dedi yavaşça aya-

ğa kalkıp masasına giderek. "İşte bütün davetiyeler burada. Annem bunları yazmamda bana yardım etti. Böyle bir şey yapmamız gerektiğinde o da hemfikir." May durdu; şaşırdı ve gülümsedi. Archer birden bütün aileyi gözünün önünde canlandırdı.

"Ah, tamam o zaman," dedi boş bakan gözlerle, May'ın, eline tutuşturduğu davetli listesine göz atarak.

Archer yemekten önce oturma odasına girdiğinde May, şömine başında odunların eşit parçalarda bölünüp yakılmasıyla uğraşıyordu.

Bütün büyük lambalar yakılmış ve Bay van der Luyden'in orkideleri dikkat çekici bir şekilde porselen ve yuvarlak gümüş kaselere yerleştirilmişti. Bayan Newland Archer'ın oturma odasına herkes hayrandı. İçinde çuha çiçeklerinin her gün yenilendiği yaldızlı bir saksı, balkon penceresinin önünde duruyordu (ki eski tarzdakiler buraya bronz bir Venüs heykeli koymayı tercih ederlerdi). Soluk renkli, işlemeli koltuk ve sandalyeler, üzerleri gümüş oyuncaklar, porselen hayvan figürleri ve serpiştirilmiş fotoğraf çerçeveleriyle dolu küçük zigon sehpalarnın etrafında toplanmışlardı. İri, pembe gölgelikli lambalar da tropikal çiçeklere benziyorlardı.

"Ellen'in bu odayı daha önce ışıklandırılmış bir şekilde gördüğünü sanmıyorum," dedi May, yaptığı işi bırakıp gururla Archer'a bakarak. Şöminenin yanına koyduğu pirinçten yapılma maşalar kocasının cevabını duyulmaz hâle getiren bir gürültüyle devrildiler ve Archer onları tekrar yerleştiremeden Bay ve Bayan van der Luyden'in geldikleri duyuruldu.

Diğer misafirler hızla onları takip ettiler; çünkü van der Luydenlar'ın tam saatinde yemek yedikleri herkes tarafından biliniyordu. Oda neredeyse doluydu ve Archer, Madam Olenska yanına geldiğinde, Bayan Selfridge Merry'e, Bay Welland'ın May'e yılbaşı hediyesi olarak verdiği, hayvan re-

simleriyle ünlü olan Belçikalı ressam Verboeckhoven'ın cilalı *Kuzu Çalışmasını* göstermekle meşguldü.

Ellen, aşırı derecede solgundu ve soluk benizliliği, koyu renkli saçının her zamankinden daha gür ve ağır görünmesine sebep olmuştu. Belki bu sebepten, belki de boynuna birkaç defa doladığı kehribar tesbihten ötürü, Archer aniden, Medora Manson onu ilk defa New York'a getirdiği zaman çocuk partilerinde beraber dans ettiği küçük Ellen Mingott'u hatırlamıştı.

Ya kehribar tesbihler ten rengine uymuyordu ya da elbisesi üzerine yakışmamıştı. Yüzü parlak, hatta neredeyse çirkin gözüküyordu ve Archer onu hiç o anki kadar sevmemişti. El sıkıştılar ve Archer, Ellen'ın, "Evet, yarın Rusya'ya yelken açıyoruz," dediğini duyduğunu sandı. Sonra gürültülü bir şekilde kapılar açıldı ve bir süre sonra May'in sesini duydu, "Newland! Yemek hazır. Ellen'ı içeri getirir misin?"

Madam Olenska, elini Archer'ın koluna koydu ve Archer, Ellen'ın ellerinin eldivensiz olduğunu fark etti. O an, Yirmi Üçüncü Cadde'deki oturma odasında, gözleri Ellen'a odaklanmış bir şekilde nasıl baktığını hatırladı. Yüzünü terk eden bütün o güzellik uzun, solgun tırnaklarını da bırakıp gitmişti. Archer kendi kendine, "Sadece ellerini tekrar görmek pahasına olsa bile onun peşini bırakmamalıyım," diye düşündü.

Sadece yabancı konuklar için verilen davetlerde Bayan van der Luyden ev sahibinin soluna oturmaya katlanırdı. Madam Olenska'nın bir yabancı olduğu gerçeği bu veda yemeğinde bundan daha net bir şekilde gösterilemezdi. Bayan van der Luyden, masadaki yerini, onayladığına dair hiçbir şüphe bırakmayan bir içtenlikle kabullendi. Yapılması gereken bazı belirli şeyler vardı ve bunlar yapılacaksa, doğru ve uygun bir şekilde yapılmalıydı. Yapılması zorunlu bu şeylerden biri, eski New York kurallarına göre, masada, kableden ayrılacak olan kişinin etrafında oturmaktı. Kontes

Olenska'nın Avrupa'ya gideceği kesinleştigi için Wellandlar ve Mingottlar'ın ona olan sevgisini gizleyecek hiçbir şey yapılmamalıydı. Masanın başında oturan Archer, Ellen'in geri kazandığı bu sevgiyi hayretle izliyordu. Ona karşı ortaya atılan iddialar bir anda yok olmuş, geçmişî âdeta akıllardan silinmişti ve orada bulunuşunun tüm aile tarafından onaylanıyor olması da etrafa ışık saçıyordu. Bayan van der Luyden, neredeyse cana yakın bir şekilde yardımseverlikle Ellen'a bakıyordu ve Bay van der Luyden, May'in sağında, oturduğu yerden, Skuytercliff'ten gönderdiği karanfillere, onaylar bir şekilde bakıyordu.

Bu manzaraya ölçülemez derecede yardım eder gibi görünen Archer, bu muamelede kendine düşen rolü merak ediyordu. Gözleri bir yüzden başkasına kayarken, bütün zarsız görünüşlü insanların, dilini yutmuş bir grup komplocu gibi, May'in çadır bezi yastıklarına baktıklarını gördü. Kendisinin ve sağında oturan solgun yüzlü bayanın kompolarının merkezinde olduğunu hissetti.

Sonra, bir sürü küçük parçayı kafasında birleştirerek, herkesin onun ve Madam Olenska'nın sevgili olduklarını düşündüklerini anladı. *Yabancı* kelimelerin kendine has bir sevgili anlayışıyla. Aylarca, sessizce kendini gözetleyen bakışların, sabırla dinleyen kulakların etkisi altında kaldığını düşündü. Bilmediği sebeplerden ötürü, kendisini suç ortadından ayırma planının başarıyla gerçekleştiğini anladı. Şimdi de bütün kabile, bu mutlu olayı kutlamak için, kimse bir şey bilmiyormuş ya da bir şey hayal etmemiş gibi eşi etrafında toplanmıştı. Bu yemek de, May'in arkadaşı ve kuzeninden ayrıldığı için verdiği yapmacık bir davetten başka bir şey değildi.

Bu, eski New York'un *kan akıtmadan* hayat alış şekliydi. Skandalı, hastalıktan daha korkunç bir olay olarak düşünen, terbiyeyi cesareten üstün tutan ve kendilerine güç veren insanların yaptıkları hariç, rezaleti her şeyden iğrenç bulan in-

sanlar için.

Archer'ın kafasından bu düşünceler geçerken, kendisini silahlı bir kampta esirmiş gibi hissetti. Masaya göz gezdirdi ve kendisini esir alan kişilerin hâlen Beaufort ve karısı hakkında dedikodu yaptıklarını işitti. "Benim başıma ne gelebileceğini gösterip gözümü korkutmak için," diye düşündü ve bakışların sözcüklerden öne çıktığını hissetti.

Güldü ve Bayan van der Luyden'in şaşkın bakışlarıyla karşı karşıya kaldı.

"Sence komik mi," dedi acı veren bir gülümsemeyle. "Tabii zavallı Regina'nın New York'ta kalmak isteyişinin saçma tarafları da var," dedi ve Archer mırıldandı, "Tabii."

O an Madam Olenska'nın diğer komşusunun bir süre, sağında oturan bayanla ilgilendiğini anladı. Aynı anda Bay van der Luyden ile Bay Selfridge Merry arasında, huzurlu bir şekilde oturan May'in masa altından hızlı bir bakış attığını gördü. Ev sahibi ve sağında oturan bayanın bütün yemek boyunca sessizlik içinde oturamayacağı ortadaydı. Archer, Madam Olenska'ya döndü ve o da Archer'a solgun bir şekilde gülümsedi ve, "Gerçekleri görelim," der gibi baktı âdeta.

"Yolculuk yorucu muydu," diye sordu Archer. Sesinin doğallığı kendisini de şaşırtmıştı. Ellen, onun tersine, seyahatlerinin çok azında rahatsızlık duyduğunu söyledi.

"Tabii trendeki korkunç sıcaklık hariç," diye ekledi. Archer, gideceği ülkede bu dertten yakınmayacağını belirtti.

"Ben hayatımda hiç," diye açıkladı. "Nisan ayında Calais ve Paris arasında trenle giderken üşüdüğüm kadar üşümedim."

Ellen buna şaşırmadığını söyledi ama insanın her zaman yanında yedek bir battaniye taşıyabileceğini ve seyahatin her türünün kendine özgü rahatsızlıkları olduğunu da belirtti. Archer da, her şeyden önemli olanın kaçıp kurtulmanın mutluluğu olduğunu vurguladı. Ellen'in rengi değişti ve

Archer hemen, "Yani önceden kendi başıma yaptığım seyahatleri kast ettim," diye ekledi. Ellen'ın yüzü bir an ürperdi ve Archer, Reggie Chivers'e doğru eğilerek, "Reggie, dünyayı dolaşmaya ne dersin? Gelecek ay. Eğer sen istekliysen ben de hazırım," diye haykırdı. Bayan Reggie bunun üzerine itiraz etti ve Reggie'yi, Paskalya haftasında körler için düzenleyeceği Martha Washington Balo Gecesi'ne kadar hiçbir yere salamayacağını belirtti. Kocasını da sakın bir şekilde o zamana kadar Uluslararası polo maçı için hazırlanacağını söyledi.

Fakat Bay Selfridge Merry, *dünyayı dolaşmak* sözüne takılmıştı ve buharlı yatında bunu bir kez gerçekleştirdiği için, Akdeniz'in sığılıyla ilgili önemli bilgilerden bahsetmenin faydalı olacağını düşündü. Yine de bunun önemli olmadığını çünkü Atina, Smyrna ve İstanbul'dan başka gezilecek bir yer olmadığını söyledi. Bayan Merry, ateşten dolayı Napoli'ye gitmeyi yasakladığı için Doktor Bencomb'a hiçbir zaman aşırı minnettar kalamayacağını vurguladı.

"Fakat Hindistan'ı tamamıyla gezmek için üç haftaya ihtiyacınız var," diye itiraf etti kocası.

O an bayanlar yukarı, oturma odasına çıktılar.

Kütüphanede Lawrence Lefferts üstün geldi.

Sohbet, her zamanki gibi, Beaufort hakkındaydı ve kendileri için ayrılmış olan onursal koltuklarda oturan Bay van der Luyden ile Bay Selfridge Merry bile genç beylerin bu dedikodusunu dinlemek için konuşmalarına ara verdiler.

Lefferts, daha önce Hristiyan bir adam ve yuvasının kut-sallığı hakkında hiç bu kadar yoğun bir şekilde konuşmamıştı. Kızgınlık ona sert bir dil katmıştı ve eğer diğerleri de onu örnek almış olsalar ve onun konuştuğu şekilde davransalar, toplumun, Beaufort gibi sonradan görme bir adam karşısında asla zayıf düşmeyeceği açıktı. Hayır, bir Dallas yerine bir van der Luyden ya da bir Lanning ile evlenmiş ol-

sa bile olmazdı. Zaten bir Dallas ile evlenmemiş olsaydı bile, Bayan Lemuel Struthers gibi kişilerin evlerine ayak basarak şansını çoktan kaybetmişti. Toplum, kapılarını kaba bayanlara açmayı seçmişti. Bunun fazla zararı olmamıştı; ama ne yararı olduğu da tartışılırdı tabii. Fakat nereli olduğu belli olmayan bir adama bir kere taviz verilmişti ve sonucu büyük bir yıkım olmuştu.

“Eğer işler bu şekilde devam ederse,” diye kükredi Leferts, Poole’dan giyinen genç bir kâhin gibi. “Çocuklarımızın, dolandırıcıların davetlerine gitmek için yarışacağını ve Beaufort’un adi çocuklarıyla evlendiklerini göreceğiz.”

“Ah, bu kadar abartma,” diye itiraz etti Reggie Chivers ve genç Newland, Bay Selfridge Merry gerçekten dehşet içinde bakarken ve Bay van der Luyden’in hassas yüzüne acı ve tiksinti ifadesi yerleşirken.

“Hiç çocuğu var mı,” diye sordu Bay Sillerton Jackson kulaklarını açarak ve Leferts soruyu gülerek geçiştirmeye çalışırken yaşlı beyefendi, Archer’ın kulağına fısıldadı, “Bu insanların sürekli doğruyu bulmaya çalışmaları çok tuhaf. Kötü aşçıya sahip insanlar dışarıda yemek yediklerinde zehirlendiklerinden yakınırlar. Fakat duyduğuma göre, arkadaşımız Lawrence’ın bu şiddetli eleştirilerinin önemli sebepleri varmış...”

Konuşma, sürekli akan bir dere gibi geldi Archer’a; çünkü bitmek bilmiyordu. Etrafındaki yüzlerde ilgi, neşe ve hatta sevinç ifadelerini gördü. Genç beylerin kahkahalarını dinledi. Bütün bunlardan, kendisine karşı genel olarak arkadaşça bir tavır takındıklarını fark etti. Sanki hapishane gardiyasını, Archer’ın esirliğini yumuşatmaya çalışıyordu ve bu düşünce onun özgür olma tutkusunu arttırıyordu.

Biraz önce bayanlara katıldıkları oturma odasında, May’in zafer dolu bakışlarıyla karşılaştı ve o bakışlardan, her şeyin mükemmel gittiği kanaatine vardı. Madam Olenska’nın yanından kalktı ve Bayan van der Luyden, oturduğu

yaldızlı koltukta yer açıp el işareti yaptı hemen. Bayan Selfridge Merry, onlara katılmak için salonun karşı tarafına geçti, Archer burada da yeniden düzenlemek ve yok etmek üzerine komploların kurulduğunu anladı. Kendi küçük dünyasını bir arada tutan bu sessiz örgüt, Madam Olenska'nın yaptığı bu davranışın ne derece uygun olduğunu ya da Archer'ın aile saadetine tam olup olmadığını sorgulamayarak tarihe geçmeye kararlıydı. Bütün bu samimi ve dirençli insanlar bir şey duymamış, bir şeyden şüphelenmemiş ya da tersini akıllarına bile getirmemiş gibi davranıyorlardı. Archer bu durumdan, New York'un Madam Olenska ile kendisinin sevgili oldukları kanısına inandıklarını çıkardı. Karısının gözlerinde zafer parıltılarını gördü ve onun da bu düşünceye inandığını ilk kez anladı. Bu keşif, içlerinde olan şeytanların kahkahalarını arttırdı. Ve böylece davet bu şekilde geçti; hiç durmak bilmeyen, sürekli akan bir dere gibi.

Sonunda, Madam Olenska'nın ayağa kalktığını ve vedalaştığını gördü. Bir dakika içinde gitmiş olacağını fark etti ve yemek esnasında onunla ne hakkında konuştuklarını hatırlamaya çalıştı; ama konuştukları tek kelimeyi bile hatırlamıyordu.

Ellen, May'e doğru ilerledi ve kontesin ayağa kalktığını gören kalabalık onun etrafını sardı. İki genç bayan el sıkıştılar. Sonra May, öne doğru eğilip kuzenini öptü.

Reggie Chivers'in alçak bir sesle Bayan Newland'a, "İkisinin içinde en güzel olan hiç şüphesiz ev sahibemiz," dediğini duydu Archer. Beaufort'un, May'in etkisiz güzelliğini kaba bir şekilde küçümsediğini hatırladı.

Bir dakika sonra Archer, koridorda Madam Olenska'nın pelerinini omuzlarına koyuyordu.

Bütün bu kafa karışıklığı esnasında ona, şaşırtıcı ya da rahatsız edici bir şey söylememeye karar verdi. Kendisini amacından kimsenin vazgeçiremeyeceğine ikna olan Archer, olayları akışına bırakmayı uygun gördü. Fakat Madam

Olenska'yı koridora doğru takip ederken, ani bir açlıkla, arabanın kapısının önünde onunla bir dakika da olsa yalnız kalma isteği uyandı içinde.

"Araban burada mı," diye sordu Archer ve o an görkemli bir şekilde samur kürkünün içine giren Bayan van der Luyden kibarca, "Sevgili Ellen'ı eve biz bırakacağız," dedi.

Archer'ın kalbi durdu. Bir eliyle pelerinini ve yelpazesini tutan Madam Olenska, diğer elini Archer'a uzattı, "Güle güle," dedi.

"Güle güle. Fakat yakında Paris'te görüşeceğiz," diye cevap verdi yüksek sekle. Archer'a sanki bağırmuş gibi geldi.

"Ya," diye mırıldandı Ellen. "Eğer sen ve May gelirseniz!.."

Bay van der Luyden, Ellen'a kolunu uzatmak için önden ilerledi ve Archer, Bayan van der Luyden'a döndü. Bir an için, büyük at arabasının karanlığında, belli belirsiz oval bir yüz, parlayan gözler gördü ve Ellen gitmişti.

Merdivenlerden yukarı çıkarken, karısı ile beraber aşağı inen Lawrence Lefferts ile karşılaştı. Lefferts, Gertrude'un geçmesine yardım etmek için ev sahibini giysi kolundan yakaladı ve geri itti.

"Diyorum ki, eski dostum, yarın akşam beraber akşam yemeği yiyelim, olur mu? Her şey için çok teşekkürler! İyi geceler."

"Her şey çok güzeldi, değil mi," diye sordu May, kütüphane kapısının eşiğinde.

Archer, şaşırarak ayağa kalktı. Son araba da gittikten sonra kütüphaneye çıkmış ve hâlen aşağıda gezinen karısının dosdoğru yatağa gideceğini umarak kendini oraya kapatmıştı. Ama May solgun ve yüzü asık bir hâlde; fakat yine de yüzünden ısıltı yansıtarak orada duruyordu.

"Gelip bunu konuşabilir miyim," diye sordu.

"Tabii eğer istersen. Ama çok yorgun olmalısın."

“Hayır, yorgun değilim. Biraz seninle beraber oturmak istiyorum.”

“Tamam o zaman,” dedi sandalyesini ateşe yaklaştırarak.

May oturdu ve Archer yerinde kaldı; ama uzun bir süre ikisi de konuşmadılar. Sonunda Archer hemen başladı, “Yorgun olmadığına ve konuşmak istediğine göre sana söylemem gereken bir şey var. Bir önceki gece de söylemeye çalışmıştım.”

May hızla Archer’a baktı, “Evet hayatım. Seninle ilgili bir şey mi,” diye sordu.

“Benimle ilgili. Sen yorgun olmadığını söylüyorsun; ama ben yorgunum. Çok yorgunum...”

Bir an için May endişelendi, “Ah, bunun olacağını biliyordum, Newland! Bu aralar aşırı çalışıyorsun,” dedi.

“Belki ondandır. Neyse, ben bir ara vermek istiyorum.”

“Ara mı? Avukatlıktan ayrılmak mı istiyorsun?”

“Hemen uzaklaşmak istiyorum. Çok uzağa... Uzun bir seyahate... Her şeyden uzağa...”

Değişimi arzulayan bir adam gibi konuşmakta başarısız olduğunu fark ederek durdu. İstekli olduğunu yansıtacak olan ses teli titredi. “Her şeyden uzak,” diye tekrar etti.

“Çok uzağa mı? Nereye mesela,” diye sordu May.

“Of, bilmiyorum. Hindistan ya da Japonya...”

May ayağa kalktı ve Archer eğik başıyla oturduğunda çenesini elleriyle destekledi. Sıcak ve güzel kokusuyla May’in başında beklediğini hissetti.

“O kadar uzağa mı? Fakat korkarım yapamazsın hayatım,” dedi May kararsız bir ses tonuyla. “Beni de yanında götürmezsen olmaz.” Ve sonra Archer susarken açık ve tiz bir sesle konuşmasına devam etti. Söylediği her kelime, sanki Archer’ın beynine küçük bir çekiç gibi vuruyordu. “Yani eğer doktorlar gitmeme izin verirlerse... Fakat korkarım izin vermeyecekler. Görüyorsun ki Newland, bu sabah şimdiye kadar istediğim ve umduğum bir şeyden emin oldum...”

Archer hasta bir bakışla May'e baktı. May yerine oturdu ve yüzünü Archer'ın dizine yasladı.

"Ah hayatım," dedi soğuk eli May'in saçını okşarken onu kendine çekerek.

İçteki şeytanların keskin kahkahalar attıkları uzun bir sessizlik oldu. Sonra May, kendini Archer'dan çekip ayağa kalktı.

"Tahmin etmedin mi?"

"Evet... Ben... Hayır. Yani tabii umdum..."

Bir an için birbirlerine baktılar ve sonra tekrar sessizliğe gömüldüler. Archer gözlerini May'den çekerek aniden, "Başka birine söyledin mi," diye sordu.

"Sadece anneme ve senin annene." Durdu ve sonra kan beynine çıkararak hızla, "Bir de Ellen'a. Bir akşamüzeri uzun uzun sohbet ettiğimizi ve beni anlayışla karşıladığını söylemiştim," diye ekledi.

"Of," dedi Archer. Kalbi durmuştu sanki.

Karısının onu dikkatli bir şekilde izlediğini hissetti. "İlk ona söyledim diye kızdın mı Newland?"

"Kızmak mı? Neden kızayım ki," dedi ve kendini toparlamak için son kez biraz çaba gösterdi. "Ama bu iki gece önceydi, değil mi? Bu güne kadar emin olmadığını söylediğini sanıyorum."

Rengi daha da kırmızılaştı; ama Archer'ın bakışını kontrol altına aldı. "Hayır, o zaman tam emin değildim; ama ona emin olduğumu söyledim. Ve görüyorsun ki, haklıymışım," diye açıkladı, gözlerinden zafer yaşları akarken.

Newland Archer, Doğu Yakası Otuz Dokuzuncu Cadde'deki kütüphanesindeki çalışma masasına oturdu.

Metropolitan Müzesi'ndeki yeni galerilerin açılış töreni ve moda akımının bilimsel açıdan sınıflandırılmış hazinelerle etrafını sarmış olduğu, paslanmış anılardan kopup gelen, eski çağlardan kalma eşyaların gösterisi için düzenlenen büyük, resmî davetten henüz dönmüştü.

"Bu oda, eskiden Cesnola Odası diye kullanılıyordu," diye duydu biri söylerken. Etrafındaki her şey hemen yok oldu ve uzun fok derisi pelerin içindeki bir vücut odada eski müzenin uzak manzarasında gezinirken, radyatöre karşı deri bir kanepede yalnız başına oturur hâlde buldu kendini.

Bu görüntü başka görüntüleri de gözünün önüne getirdi ve otuz yıldan fazla bir süre boyunca içinde aile sohbetlerini edip, bazen de kafasını dinlediği kütüphaneye bakar hâlde yerinde oturdu.

Bu odada hayatının çoğu gerçeği meydana gelmişti. Karısı, neredeyse yirmi altı yıl önce, yeni nesil kadının mutlu olmasını sağlayan bir haber verip, bir çocuğu olacağını açık-

lamıştı. Ve işte, çok hassas olduğu için kış ortasında kiliseye götürülemeyen en büyük oğulları Dallas, eski dostları, yeri doldurulamaz muhteşem New York piskoposu tarafından vaftiz edilmişti. İşte Dallas, May ve çocuk bakıcısı kapının arkasından gülerlerken, koridorda, "Baba," diye bağırarak ilk adımını atmıştı. İşte ikinci çocukları, tıpkı annesine benzeyen Mary, Reggie Chivers'in, saf ve en güvenilir oğluyla nişanlandığını duyurmuştu ve işte Archer, aşağıya inip onları Grace Kilisesi'ne götürecek olan arabaya binmeden önce gelin duvağını açıp onu öpmüştü. Her şey değişime uğramıştı; ama *Grace Kilisesi'nde evlenme* geleneği aynı kalmıştı.

Archer ve May, çocuklarının geleceklerini hep kütüphanede konuşurlardı: Dallas ve küçük kardeşi Bill'in çalışmaları, May'in *başarılarla* olan değişmez ilgisizliği, spor ve hayırseverlik tutkusu ve *sanata* olan boş eğilimleri (ki bu eğilimler sonunda, yerinde duramayan ve meraklı Dallas'ın ünü gitgide artan bir New York mimarı olmasını sağlamıştı).

İki genç adam şu günlerde avukatlık ve ticaretten kendilerini kurtarmış, onun yerine yeni şeylerle uğraşmaya başlamışlardı. Eyalet politikasına atılmamışlar ya da belediye başkanlığına adaylıklarını koymamışlarsa, o zaman mimarlık ya da çevre mühendisliği ile ilgilenmek için Amerikan Merkezi Arkeolojisi'ne girmeleri gerekiyordu. Kendi ülkele-
rindeki devrim öncesi binalara meraklıydılar. Kral George Dönemi'ndeki yapılar üzerinde çalışıyorlar ve *sömürgeci* kelimesinin anlamsızlığını protesto ediyorlardı. Varoşlardaki milyoner bakkallar hariç artık kimsenin *sömürge* tarzı evi yoktu.

Ama her şeyin ötesinde, Archer, bazen bunu her şeyin üstünde tutuyordu, akşam yemeğini yiyip yatıya kalmak için Albany'den gelmiş olan New York valisi, kütüphanede ev sahibine dönüp sımsıkı kavradığı yumruğunu masaya vurup gözlük camlarını gıcırdatarak, "Politikaya atılmalısın! Ülken senin gibi adamları görmek istiyor. Eğer işleri düzene

sokmak gerekiyorsa, bu temizliği senin gibi adamlar yapmalı,” demişti.

“Senin gibi adamlar,” sözü üzerine Archer nasıl da kızmıştı! Bu çağrıya nasıl da hevesle karşılık vermişti! Ned Winsett da biz zamanlar Archer’a kolları sıvayıp bu işe başlamasını öğütlemişti; ama bu sefer isteklerine karşı konulamayan bir adam tarafından söylenmişti bu söz.

Archer geriye baktığında, ülkesinin ihtiyacı olan insanların kendi gibi adamlar olup olmadığından emin olmadığını hissetti. En azından Theodore Roosevelt’in belirttiği aktif hizmette. Aslında bu işe atılmaması için mantıklı sebepleri de vardı; çünkü eyalet toplantılarında bir yıl görev aldıktan sonra tekrar seçilmemiş ve minnettar bir şekilde kendi köşesine geri çekilmişti. O andan sonra da arada sırada, haftalık dergilerde ülkeyi duyarsızlıktan kurtarmayı amaçlayan makaleler yazmaya başlamıştı. Geçmişte kayda değer pek bir şey yapmamıştı; ama kendi neslindeki ve kendi soyundan olan genç adamların hayata nasıl baktıklarını hatırladığında -öncelikle para kazanmayı amaçlayan, sığ istekler, spor ve topluma olan yaratıcılıklarını sınırlandırması- iyi inşa edilmiş bir duvardaki her tuğlanın nasıl önemi büyükse, yeni olaylara karşı yaptığı küçük katkıların bile önemi olduğunu görüyordu. Kamusal hayata dair çok az şey yapmıştı. Her zaman doğuştan derin düşünen, sanata ve bilime merakı olan biri olmuştu; ama düşünmesi gereken önemli şeyler ve sevinmesi gereken büyük şeyler de olmuştu hep. Ayrıca dürüst bir arkadaş oluşuyla her zaman övünmüş ve bu özelliği ona hep dayanıklılık katmıştı.

İnsanların dediği üzere *iyi bir vatandaş* olmuştu. New York’ta hayırseverlik alanında, kamusal alanda ya da sanatsal alanda yapılan her yeni harekette fikri sorulur ve ismi geçerdi. İnsanlar, “Archer’a sor,” demişlerdi, sakat çocuklar için bir okul açılacağı, Sanat Müzesi yeniden düzenleneceği, Kitap Kurdu Kulübü’nün temelleri atılacağı, yeni kütüphane

törenle açılacağı ya da toplumun salon müziği dinlemeye başladığı sırada. Günleri dolu dolu ve topluma uygun bir şekilde geçmişti. Bir adam başka ne ister, diye düşünmüştü hep.

Fakat kaçırdığı bazı şeylerin olduğunu biliyordu; hayatının baharını. Ama şimdi ona, ulaşılamayan ve mümkün olmayan bir hayal olarak bakıyordu. Yani bunun için üzülmesi, piyangoyu kazanamayan bir adamın mutsuz olması gibi bir şey olurdu. Kendi piyangosunda da milyonlarca bilet ve sadece bir tane ödül vardı. Şanslar kesinlikle onun aleyhineydi. Ellen Olenska'yı sadece kitaplarda ya da resimlerde olan soyut ve sessiz, hayalî bir aşk olarak görüyordu. Ellen, Archer'ın kaçırdığı her şeyin bir karışımı hâline dönüşmüştü. Donuk ve zayıf olan o karışım onu, başka kadınları düşünmekten alı koymuştu. Denildiği üzere, sadık bir eş olmuş ve May, en küçük çocuğunun geçirdiği zatürreden dolayı aniden öldüğünde, dürüst bir şekilde karısının yasını tutmuştu. Beraber geçirdikleri uzun yıllar ona, evliliğin, değerini koruduğu müddetçe tekdüze bir görev oluşunun önemi olmadığını öğretmişti. Onun yerine kötü isteklerle savaşım hâline dönüşmüştü. Çevresine baktığında, geçmişiyile gurur duyuyordu ve bunun yasını tutmuştu. Ne de olsa yaşadıkları çok güzel günler de olmuştu.

Odayı gezen gözleri -Dallas burayı İngiliz resim basmalarını, Chippendale mavi ve beyaz camlı raflar ve hoş bir şekilde konulmuş elektrik lambalarıyla düzenlemişti- asla atmak istemediği ve May'den aldığı ilk fotoğrafın hâlâ mürekkep kabının yanındaki yerini koruduğu eski Doğu Gölü yazı masasına takıldı.

O resimde uzun boylu, yuvarlak göğüslü ve inceydi; kollalı muslin kumaşı ve uçuşan şapkası içinde duruyordu, onu, tıpkı Mission bahçesindeki portakal ağaçları altında gördüğü gibi. Aynı onu o gün orada gördüğü gibi hiç değişmemişti. Aynı uzunlukta değildi; ama boyu da pek kı-

salmamıştı. Cömert, sadık, canlı; ama hayal gücünden yoksun, dünyanın parçalara ayrılıp yeniden düzenlendiğini göremeyecek kadar gelişime kapalıydı. Bu zor, parlak körlük onun ufkunu hiç değiştirmemişti. Değişimi görememesi çocuklarının, ondan, görüşlerini saklamasına yol açmıştı; tıpkı Archer'ın yaptığı gibi. Başından beri hep aynı kalmış gibi gözükmüşlerdi. Baba ve çocukların bilinçsizce iş birliği yaptıkları bir çeşit masum aile ikiyüzlülüğü tarzında. Ve dünyayı, kendi ailesi gibi sevgi ve uyumlu aile bireyleriyle dolu iyi bir yer olarak düşünerek içi rahat ölmüştü May. İçi rahatı; çünkü Archer'ın da Dallas'a, Archer'ın ailesinin hayatını şekillendirmiş olan aynı prensipleri ve ön yargıları aşılama-ya devam edeceğine ve Dallas'ın da bu kutsal güveni küçük Bill'e aktaracağına emindi. Ayrıca Mary'nin de tıpkı kendisi gibi olacağından hiç şüphesi yoktu. Bill'in hayatını kurtarıırken gösterdiği çaba esnasında kendi canını vermişti ve Bayan Archer'ın, gelininin hiç haberi bile olmadığı bu korkunç *değişimden* uzak, güvenli bir şekilde yerini almış olduğu Aziz Mark'ın Archer yeraltı mezarlığına gömülmüştü.

May'in portresinin karşısında kızının bir fotoğrafı duruyordu. Mary Chivers, annesi gibi uzun boylu ve güzeldi; ama geniş belli, düz göğüslü bir kadındı ve hafif kambur yürüyordu, değişen modanın uygun gördüğü üzere. Mary Chivers'in atletizmdeki güçlü becerileri, May Archer'ın kolayca kıvrılabilen yirmi beş santimetrelilik gök mavisi kuşaklı beliyle yapılamazdı. Ve bu farklılık, sembolik gibi gözüküyordu. Annesinin hayatı da en az beli kadar dar geçmişti. Daha az gelenekçi ve daha fazla akıllı olmayan Mary, daha geniş bir hayat sürüyordu ve bakış açıları daha hoşgörülüydü. Yeni düzende de iyi şeyler vardı.

Telefon çaldı ve Archer gözlerini fotoğraflardan alıp ahizeyi kaldırdı. Haberci çocuğun bacaklarının, New York'ta hızlı olan tek haberleşme aracı olduğu günlerden ne kadar uzaklardı!

“Chicago’dan aranıyorsunuz.”

Ah, bu Dallas olmalıydı. Oraya şirketi tarafından, genç bir milyonerin göl kıyısında inşa etmek istediği bir sarayla ilgili bir görüşme yapmak için gönderilmişti. Şirket, ayak işlerini yapması için bu gibi durumlarda hep Dallas’ı gönderirdi.

“Merhaba baba. Evet, Dallas. Diyorum ki çarşamba günü yelkenle açılmaya ne dersin? Mauretania. Evet, haftaya çarşamba. Müşteri, ben bir şeyleri yapmaya başlamadan bazı İtalyan bahçelerine bakmamı ve bir an önce geri dönmemi istiyor. Bir haziranda tekrar oraya gitmeliyim.” Ses kahkahalar atmaya başladı. “O zaman canlı gözükmeliyiz. Yardıma ihtiyacım var, baba. Gel lütfen.”

Dallas, sanki odanın içinde konuşuyordu. Ses, sanki şöminenin yanında duran sandalyeden geliyormuş gibi çok yakından geliyordu. Bu gerçek artık Archer’ı şaşırtmıyordu; çünkü uzak mesafelerden yapılan telefon görüşmeleri de elektrik lambaları ve beş günlük Atlantik seyahatleri kadar olağan olmuştu artık. Fakat bu kahkaha onu şaşırtmıştı: Aralarında yüzlerce kilometre -ormanlar, nehirler, bozkır araziler, gürültülü şehirler ve milyonlarca ilgisiz meşgul insan olmasına rağmen, Dallas’ın gülüşü bu kadar net ve yakından gelebiliyordu, “Evet, ne olursa olsun birinde tekrar dönmeliyim; çünkü Fanny Beaufort ve ben beşinde evleniyoruz,” diyordu ses.

Ses tekrar duyulmaya başladı. “Tekrar düşünmek mi? Hayır, bir dakika bile olmaz. Şimdi evet demek zorundasın. Ama neden, bilmek istiyorum. Eğer tek bir neden söyleyebilirsen... Hayır, bunu biliyordum. O zaman tamam diyorsun, değil mi? Çünkü yarın sabah ilk iş olarak Cunard Bürosu’na gitmen için sana güveniyorum ve Marseille’den dönüş için bir de gemi bileti alırsan iyi olur. Baba, bu bizim bu tarz beraber yapacağımız son etkinlik olacak. Ah iyi! Tamam diyeceğini biliyordum.”

Chicago kapattı ve Archer ayağa kalkıp odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı.

Son kez beraber yapacakları bu tarz bir etkinlik olacaktı. Çocuk haklıydı. Tabii ki bir sürü *başka* zamanları olacaktı; çünkü ikisi de çok iyi arkadaşları ve Fanny Beaufort, onun hakkında, kim ne düşünürse düşünsün, onların yakın dostluklarına asla müdahale etmezdi. Aksine, Archer'ın gördüğü kadıyla, kendiliğinden içlerine dâhil oluyordu. Yine de değişiklik değişiklik, farklılık da farklılıktı ve gelininden mümkün olduğunca kendini çektiği için de oğluyla beraber geçireceği bu son güzel etkinliği kaçramazdı.

Kaçırmasını gerektiren hiçbir sebep yoktu; seyahat etme alışkanlığını yitirmesi haricinde. May, geçerli nedenler (çocukları denize ya da dağa götürmek gibi) dışında seyahate çıkınayı sevmezdi. Otuz Dokuzuncu Cadde'deki evini ya da Wellandlar'ın Newport'taki huzurlu mahallesini bırakıp gitmek için başka bir sebep görmüyordu. Dallas diplomasını aldıktan sonra May, altı aylık bir seyahatin, yapılması gereken bir görev olduğunu düşünmüştü ve bütün aile eski tarzda bir gezi düzenleyip İngiltere, İsviçre ve İtalya'ya gitmişlerdi. Zamanları kısıtlı olduğundan (kimse bunun nedenini bilmiyordu) Fransa'yı geziye dâhil edemediler. Archer, Dallas'ın önce, Rheims ve Chartres yerine Mont Blanc'a gitmekte ısrar ettiğini hatırladı. Fakat Mary ve Bill dağa tırmanmayı istiyorlardı ve Dallas'ın İngiliz Katedralleri'ni gezerken sürekli yakınmışlardı. Çocuklarına karşı her zaman adil davranan May, çocukları arasındaki atletik ve sanatsal dengeyi eşit şekilde tutmakta ısrar etmişti. Kocasına iki geceliğine Paris'e gitmesini ve onlar İsviçre'yi gezdikten sonra İtalyan nehirlerinde onlara katılmasını önermişti; ama Archer bunu geri çevirmiş, "Her yere beraber gideceğiz," demiş ve Dallas'a iyi örnek olduğu için May'in yüzü ışıldamıştı.

Neredeyse iki yıl önce ölen karısının ölümünden sonra da eski alışkanlıklarını devam ettirmesini gerektiren bir sebep

kalmamıştı. Çocukları onu, seyahat etmesi için zorluyorlardı: Mary Chivers yurt dışına çıkıp galeri gezmenin ona iyi geleceğine emindi. Böyle bir tedavinin etkili olacağı kesindi. Fakat Archer, bunların anılarda kalmasında ve değişik bir şeyler yapmamakta ısrar ediyordu.

Şimdi geçmişini gözden geçirdiğinde, kendinden ne çok taviz verdiğini görüyordu. Yapılması gereken en zor görev, insanın kendine uymayan bir görevi yerine getirmeye çalışmasıydı. Ez azından kendi neslinden olan adamlar bu görüşü benimsemişlerdi. Doğru yanlış, dürüst sahtekâr, saygıdeğer ve tersi arasındaki ayırım her zaman çok açıktı onlar için. Bir adamın hayal gücünün aniden günlük seviyesinden yukarı çıkıp kaderin dolambaçlarına baktığı zamanlar vardır. Archer bu düşüncede takılı kaldı ve düşündü...

İçinde büyüdüğü, kurallarının Archer'ı bağladığı küçük dünyadan geriye ne kalmıştı? Zavallı Lawrence Lefferts'ın yıllar önce o odada söylediği bir sözü hatırladı. "Eğer işler bu şekilde devam ederse, çocuklarımız Beaufort'un adi çocuklarıyla evlenecekler."

Archer'ın en büyük oğlu, hayatının gururu da, aynen bunu yapıyordu işte ve hiç kimse merak edip ayıplamıyordu. Oğlunun hiç yaşlanmayan halası Janey bile annesinin, pembe pamuk yün içinde duran zümrütlerini ve incilerini alıp kendi elleriyle gelecek gelinine takmıştı ve Fanny Beaufort, Paris'ten bir set alınmadığından hayal kırıklığına uğrayacağı yerde, mücevherlerin eski moda güzelliklerinden dolayı çılgınlık atmış ve onları taktığı zaman kendini çok asil hissettiğini açıklamıştı.

Ailesinin ölümünden sonra on sekiz yaşında New York'ta beliren Fanny Beaufort, New York'un kalbini otuz yıl önce Madam Olenska'nın kazandığı kadar kazanmıştı. Tabii sadece, Madam Olenska'da olduğu gibi Fanny'e karşı bir güvensizlik ve korku yoktu. Onun yerine, toplum onu neşeli bir insan olarak yerleştirmişti kalbine. Güzel, eğlenceli ve

becerikli bir kızdı. Biri başka ne isterdi ki? Kimse onun nereden geldiğini ve babasının geçmişini dile getirecek kadar dar kafalı değildi artık. Yalnızca yaşlı insanlar New York'ta, geçmişte, Beaufort'un yaptığı bir hata yüzünden bir iş kazası yaşanmış olduğunu ya da karısının ölümünden sonra sessizce adı kötüye çıkmış Fanny Ring ile evlenip yeni karısı ve onun güzelliğini almış olan küçük bir kızla ülkeyi terk ettiğini belli belirsiz bir şekilde hatırlıyorlardı. Daha sonra Konstantinopol ve Rusya'da olduğu duyulmuştu. On iki yıl sonra da Amerikalı gezginleri, büyük bir güvenlik acentasını temsil ettiği Buenos Aires'te mükemmel bir şekilde ağırlamıştı. Karısı ve kendisi orada refah içinde ölmüşlerdi. Ve bir gün, öksüz kalmış olan kızları, May Archer'ın görümcesi Bayan Jack Welland'ın (kocasının kızını koruması olarak atanmıştı) sorumluluğunda New York'ta belirmişti. Bu olay onu, Newland Archer'ın çocuklarıyla yakınlaştırmış ve Dallas'ın nişanı duyurulduğunda kimse buna şaşırılmamıştı.

Dünyanın ne derece değişiyor olduğu ölçülemez hâle gelmişti. Şimdilerde insanlar komşularıyla ilgilenmek yerine düzeltme ve akımlarla; geçici hevesler, saplantılar ve havailikle çok meşguldüler. Bu engin kaleydoskop içinde kim kime geçmişle uğraşacaktı ki?

Otel penceresinden dışarı, Paris caddelerinin neşeli kalabalığına bakan Newland Archer, kalbinin gençliğindeki gibi karmaşık ve hevesli duygularla attığını hissetti.

Bir anda hayallere dalıp bir anda çıkmasının; nefessiz ve şakakları ter içinde kalmasının üzerinden çok uzun zaman geçmişti. Bayan Fanny Beaufort yanında olunca oğlunun da bu şekilde hissedip hissetmediğini merak etti ve böyle hissetmediğinde karar kıldı. "Hiç şüphesiz onun da kalbi hızlanıyordur; ama ritmi farklıdır," diye düşündü, genç adamın nişanlandığını duyurduğu zamanki soğukkanlılığını ve ailesinin de bunu onaylayacağını düşünmüş olduğunu hatırlayarak.

“Bu gençler her zaman istediklerini alabileceklerini düşünüyorlar. Oysa bizim zamanımızda bize hep almamamız gerektiği öğretili. Asıl fark burada. Acaba artık insanların kalbi o zamanki gibi vahşice atıyor mudur diye merak ediyorum?”

Paris’e varışlarının ertesi günüydü ve ilkbahar güneşi Vendome semtindeki geniş ve berrak manzaranın üzerinden Archer’ın açık penceresinden içeriye giriyordu. Dallas ile yurt dışına çıkmak için neredeyse koyduğu tek şart, yeni açılmış, uyduruk sarayları gezmek zorunda bırakılmamaktı.

“Ah, tamam tabii ki,” diye onaylamıştı Dallas uysal bir şekilde. “Seni eski moda yerlere götürürüm. Bristol mesela,” dedi, babasını dili tutulmuş bir şekilde bırakarak. Uzun yıllar kralların ve imparatorların oturmuş olduğu yerler artık insanların ilginç rahatsızlıklarını görmek ve yerelliği yansıttığı için gittiği eski moda eserler diye adlandırılıyordu.

Archer, sabırsız olduğu ilk yıllarda, Paris’e geri geldiği zamanki manzarayı gözü önüne getirirdi. Sonra bu hayaller yavaş yavaş kayboldu ve Paris şehrini Madam Olenska’nın yaşadığı yer olarak görmeye çalıştı. Ev halkı yattıktan sonra kütüphanesinde yalnız oturduğu geceler kestane ağaçlarının, çiçeklerin, baharda ılık saçarak açtığını, halk bahçelerindeki heykelleri, koku yayan leylakları, büyük köprülerin altındaki nehrin görkemli rolünü, her yerde dolup taşan sanat, çalışma ve eğlence hayatını anımsardı. Şimdi hayal ettiği bu manzara tüm ihtişamıyla gözünün önündeydi ve dışarı bakarken biraz utandı. Kendini, olmak istediği acımasız, muhteşem insan olarak karşılaştırdığında, eski moda, yetersiz, değersiz bir insan olarak hissetti...

Dallas’ın eli neşeyle omzuna dokundu. “Merhaba baba. Bu harika bir manzara değil mi,” dedi ve birlikte sessizce dışarı bakarak bir süre durdular. Sonra genç adam devam etti: “Bu arada, sana bir mesajım var. Kontes Olenska bugün saat beş buçukta bizi bekliyor.”

Bunu çok doğal, umursamaz bir şekilde söylemişti. Sanki yarın akşam trenlerinin saat kaçta hareket edeceğini bildirmiş ya da sanki herhangi bir haber veriyormuş gibi. Archer ona baktı ve neşeli, genç gözlerinde büyük anneannesi Mingott'taki kini gördüğünü düşündü.

"Ah, sana söylemedim mi," diye sürdürdü Dallas. "Fanny, Paris'te üç şey yapmam için bana söz verdirdi: müzisyen Debussy'nin şarkılarını kendisi için almamı, Paris tiyatrosu olan Büyük Guignol'a gitmemi ve Madam Olenska'yı görmemi. Bay Beaufort, Fanny'i Buenos Aires'ten Paris'e yolladığı zaman ona çok iyi davranmış. Fanny'nin Paris'te hiç arkadaşı yokmuş ve Madam Olenska ona karşı çok nazik davranıp tatillerde sürekli yanına çağırırmış. Sanırım ilk başta Bayan Beaufort'un çok yakın bir arkadaşymış. Ve tabii o bizim kuzenimiz. Bu yüzden, dışarı çıkmadan, onu bu sabah aradım ve seninle benim iki günlüğüne burada olduğumuzu ve onu görmek istediğimizi söyledim."

Archer ona bakmaya devam etti, "Ona burada olduğumu mu söyledin?"

"Tabii, neden söylemeyeyim ki," derken Dallas'ın kaşları kaprisli bir şekilde yukarı kalktı. Sonra, bir yanıt alamadığı için, güvenilir bir baskıyla kolunu babasınıninkine geçirdi.

"Baba, neye benziyordu?"

Archer, oğlunun yüz­süz bakışları altında yüzünün kızardığını hissetti. "Hadi kabul et. Sen ve o çok iyi arkadaşınız, değil mi? Çok güzel, değil miydi?"

"Güzel mi? Bilmiyorum. Farklıydı."

"Ah, işte söyledin! Hep böyle oluyor, değil mi? Hep farklı oluyor ve nedenini de bilmiyorsun. Ben de Fanny için aynı duyguları besliyorum."

Babası kolunu kurtararak bir adım geriledi. "Fanny için mi? Ama oğlum, bence hissediyorsundur! Sadece şunu anlamıyorum..."

"Kes artık baba. Bu kadar eski kafalı olma! O da bir za-

manlar senin Fanny'in değil miydi?"

Dallas, hem yapı hem de ruh itibariyle yeni nesile aitti. Newland ve May Archer'ın ilk çocuklarıydı; ama onların temel prensiplerini bile aşlamak mümkün olmamıştı ona. "Bu kadar gizem yaratmanın ne yararı var ki? Bu, yapmacıklıktan başka bir şey değil," diye itiraz ederdi hep, görgülü davranması gerektiği öğütlendiğinde. Fakat Archer, onun gözlerine bakınca bu şakalaşmalarının altında evlat ışığını gördü.

"Benim Fanny'im mi?"

"Uğruna her şeyden vazgeçtiğin kadın," diye devam etti şaşırtan oğlu.

"Ben yapmadım," dedi Archer ciddiyetle.

"Hayır babacığım. Ama annem dedi ki..."

"Annen mi?"

"Evet. Ölmeden önceki gün. O zaman beni yanına yalnız çağırmuştu, hatırlıyor musun? Seninle güvende olduğumuzu ve her zaman da olacağımızı söyledi; çünkü sana bir kere sorduğunda, hayatta en çok sevdiğin şeyden vazgeçmişsin."

Archer bu garip iletişimi sessizlikle karşıladı. Gözleri hâlen görmez bir hâlde pencerenin altındaki meydana bakıyordu. Sonunda alçak bir ses tonuyla, "Bana hiç sormadı ki," diyebilirdi.

"Hayır. Unutmuşum. Siz birbirinize hiçbir zaman bir şey sormadınız ve bir şey anlatmadınız, değil mi? Sadece oturup birbirinize baktınız ve aklınızdan neler geçiyor onu tahmin ettiniz. Bir nevi sağır ve dilsiz pozisyonunda. Sizin neslinizi takdir ediyorum; çünkü birbirinizin iç düşüncelerini, bizim neslimizden daha çok düşünmek için zamanınız vardı. Baba," diye patladı Dallas. "Bana kızgın mısınız? Eğer kızdıysan, gönlünü almak için seni Henri'de öğle yemeğine götüreceğim. Sonra acilen Versaille Sarayı'na gitmem gerek."

Archer, Versaille'ye giderken oğluna eşlik etmedi. Öğleden sonrayı, Paris'te yalnız başına gezinerek geçirmeyi ter-

cih etti. Paketlenmiş pişmanlıklar ve belirsiz bir yaşam sürecinde birikmiş anılarla hesaplaşması gerekiyordu.

Bir zaman sonra, Dallas'ın patavatsızlığından dolayı moralini bozmamaya başladı. Birinin tahmin etmiş ve acımuş olduğunu görünce üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi hissetti kendini... Karısı onu anlamıştı. Dallas, bütün hoşgörüsüne rağmen, bunu anlayamazdı. Oğlana göre bu olay, herhâlde acınası bir hayal kırıklığından başka bir şey değildi. Fakat gerçekten bundan başka bir şey değil miydi? Hayat nehri akıp dururken uzun bir süre Archer, Champs Elysées'de bir bankta oturdu ve düşündü.

Birkaç cadde ve birkaç saat ileride Ellen Olenska onu bekliyordu. Asla kocasına geri dönmemiş ve birkaç yıl önce kocası ölünce de yaşayış tarzında hiçbir değişiklik yapmamıştı. Onu Archer'dan ayırabilecek hiçbir şey kalmamıştı arada ve o akşam onu görecekti.

Archer ayağa kalktı ve Concorde Meydanı'nı gezip Tuileries Bahçeleri'nden Louvre'a kadar yürüdü. Bir keresinde oraya çok gittiğini söylemişti Archer'a ve Archer artık onu hep orada hayal etmeye başlamıştı. Bir saat ya da daha fazla bir zaman, akşam ışığının altında galerileri dolaştı. Ve gözünün önünden kaybolmuş olan bu manzaralar teker teker tekrar belirmeye başladı bütün güzellikleriyle. Ne de olsa hayatı hep hayallerle geçmişti.

Aniden, ışık saçan bir heykelin önünde kendini, "Fakat ben daha sadece elli yedi yaşındayım," derken buldu ve sonra arkasını döndü. Çılgın yaz hayalleri için çok geçti; ama kutsanmış yakınlık içinde iyi bir arkadaşlık, dostluk için hiç de geç sayılmazdı.

Dallas ile buluşacakları otele geri döndü ve beraber Concorde Meydanı'ndan ve Deputies Meclisi'ne giden köprüyü geçtiler.

Babasının aklından neler geçtiğinden habersiz olan Dallas, heyecanlı ve hızlı bir şekilde Versaille'den söz ediyordu.

Daha önceden de bir aile gezisinde uzaktan görmüştü; ama İsviçre'ye gitmeleri gerektiği için içini gezememişti. Hem coşku hem de kırgınlık dudaklarında yarışıyordu.

Archer, oğlunu dinlerken yetersizlik hissi arttı. Oğlan duyarsız değildi. Bunu biliyordu; ama kaderi kabullenmeyecek kadar kendine güveniyordu. "İşte bu; kaderi kabullenmiyorlar. Kendi yollarını kendileri çiziyorlar," diye düşündü, oğlunu, bütün eski âdetleri ve bunlarla beraber tehlikeli sinyalleri de yok etmiş olan yeni neslin sözcüsü olarak düşünerek.

Dallas aniden durdu ve babasını kolunu tutarak, "Ah, Aman Tanrım," diye haykırdı.

Ağaç ekilmiş büyük alandan çıkıp Invalides Otel'i'nin önüne geldiler. Mansart Kubbesi, büyüyen ağaçların üzerinden görkemli bir şekilde süzülüyordu ve akşamüzeri ışığını üzerine çeken binanın uzun, gri ön tarafı, soyun muhteşem görkeminin bir sembolü olarak orada duruyordu.

Archer, Madam Olenska'nın Invalides Otel'i'nin yakınında bir yerde yaşadığını biliyordu ve yaşadığı semti, ihtişamını unutarak, sessiz ve nerdeyse silik bir şekilde hayal etmişti. Şimdi, nedeni belirsiz bir sebeple, o altın renkli ışık Archer için, Ellen'in içinde yaşadığı korku dolu aydınlık oldu. Neredeyse otuz yıl süreyle Ellen'in hayatı, ki Archer hakkında çok az şey biliyordu, şimdiden çok yoğun; ama ciğerleri için zararlı olduğunu hissettiği bu zengin ortamda geçmişti. Gittiği tiyatroları, baktığı resimleri, sık sık ziyaret ettiği ağırbaşlı ve görkemli evleri, konuştuğu insanları, aklından geçebilecek fikirleri, merakları, hayalleri ve eski kurallarla şekillenmiş olan gittiği dernekleri düşündü. Aniden Archer'a bir keresinde, "Hoş sohbet... Bunun üzerine yoktur, değil mi," diyen genç Fransız adamı hatırladı.

Archer, otuz yıl boyunca Bay Riviere'i ne görmüş ne de ondan haber almıştı. Bu gerçek de Madam Olenska'nın varlığıyla ilgilenmediğinin bir kanıtıydı. Neredeyse yarım bir

yaşam onları birbirinden ayırmıştı ve hayatının uzun bir bölümünü Archer'ın tanımadığı insanlarla, şartlarını asla anlamayacağı bir toplum içinde geçirmişti. Bu süre esnasında Archer, onun hayaliyle yaşamıştı; ama hiç şüphesiz Ellen'in başka ve daha somut ilişkileri de olmuştu. Belki o da Archer'ın hatıralarıyla yaşamıştı; fakat eğer öyle yaşadıysa bile bu, içinde her gün dua etmeye zaman olmayan loş bir kilisenin kalıntıları gibi olmuş olmalıydı...

Invalides Meydanı'nı geçmişler, işlek caddelerden aşağı yürüyorlardı. İhtişamına ve tarihine rağmen sessiz bir semti ve bu görüntü zengin Paris'in artık yok olduğunu akla getiriyordu; çünkü bu gibi yerlerde artık çok az ve ilgisiz insan oturuyordu.

Hava yavaş yavaş sarı elektrik ışıklı ince bir sisle kaplanıyor ve döndükleri küçük meydanda çok az kişi geziniyordu. Dallas tekrar durdu ve yukarı baktı. "Burası olmalı," dedi, çekingenliğini hafifletemeyen bir hareketle kolunu babasının kollarına koyarak. Beraber eve baktılar bir süre.

Farklı bir niteliğe sahip olmayan modern bir binaydı; ama bir sürü penceresi ve krem rengindeki ön cephesinde balkonlar vardı. Kestane ağaçlarının yuvarlak tepesinde güzel bir şekilde asılı duran üst balkonlardan birinde, tenteler hâlâ inikti, sanki güneş henüz gitmiş gibi.

"Acaba hangi katta oturuyor," diyerek bir tahminde bulunmaya çalıştı Dallas. Kapıya doğru ilerleyerek başını kapının dairesine dayadı ve, "Beşinci. Tenteli olan olmalı," demek için geri geldi.

Archer, sanki dünyanın sonu gelmiş gibi daha yukarıdaki pencerelere bakarak hareketsizce kaldı.

"Saat neredeyse altı baba," diye hatırlattı oğlu en sonunda.

Babası ağaçların altındaki bir banka boş gözlerle baktı.

"Sanırım şurada birkaç dakika oturacağım," dedi.

"Neden? Kendini iyi hissetmiyor musun," diye sordu he-

yecanla.

“Ah, mükemmelim. Fakat ne olur yukarı bensiz çık.”

Dallas babasının önünde durdu. Açık bir şekilde şaşır-
mıştı. “Ama baba, yani hiç gelmeyecek misin?”

“Bilmiyorum,” dedi Archer yavaşça.

“Eğer gelmezsen nedenini anlamaz.”

“Git oğlum. Belki seni takip ederim.”

Dallas alaca karanlıkta babasına uzun bir bakış attı.

“Ama ne diyeceğim?”

“Sevgili oğlum, her zaman ne diyeceğini bilmiyor mu-
sun,” diye yanıtladı babası gülerek.

“Tamam o zaman. Senin eski kafalı olduğunu ve asansör-
leri sevmediğin için beş katı yürüyerek çıkacağını söylerim.”

Babası gülümsedi, “Benim eski kafalı olduğumu söyle. Bu
yeterli,” dedi.

Dallas tekrar ona baktı ve sonra kuşkulu bir el kol hareke-
tiyle kapı aralığında gözden kayboldu.

Archer banka oturdu ve tenteli balkona bakmaya devam
etti. Oğlunun beşinci kata asansörle ne kadar zamanda çıka-
cağını, zili çalıp içeri kabul edilip salona götürüleceğini he-
sapladı. Dallas’ın kendine güvenen hızlı adımlarıyla odaya
girişini gözünün önünde canlandırdı ve oğlunun da kendi-
sine çektiğini söyleyen insanların haklı olup olmadığını dü-
şündü.

Sonra odaya önceden gelmiş olan insanları görmeye çalış-
tı; çünkü muhtemelen o işlek saatte içeride birden fazla kişi
vardı ve onların arasında da siyahlar içinde bir bayan. Sol-
gun, karanlık ve uzun, ince elinde üç yüzük... Şömine ya-
runda bir kanep köşesinde oturduğunu ve arkasındaki ma-
sada açelyaların yığılmış olduğunu hayal etti.

“Burası bana yukarısından daha gerçekçi geliyor,” dedi
aniden ve dakikalar ilerlerken bu son gerçekliğin de yok ola-
cağı korkusuyla bankta çivilenmiş bir şekilde kaldı.

Gittikçe artan akşam karanlığında gözleri balkona kilit-

lenmiş bir şekilde bankta uzun süre oturdu. Sonunda pencere-
lerde ışık belirdi. Bir dakika sonra, bir erkek hizmetli bal-
kona çıkıp tenteleri çekti ve panjurları kapattı.

Bunun üzerine, sanki beklediği sinyal buymuş gibi,
Newland Archer yavaşça ayağa kalktı ve otele doğru tek
başına yola koyuldu.